

9

3

20/

98

981

C. 111-14

LV. D

1773

981

981

Mr Germanus

VETERINARIAE

MEDICINAE LIBRI II

IOHANNE RVELLIO SVESSIONENSI
INTERPRETE.

~~CC. 189.~~
CC. 189.

Parisijs apud Simonem Colinaum.

1530.

CVM PRIVILEGIO REGIO AD
QVINQVENNIVM.

REVUE DE LA BIBLIOTHÈQUE

1881

CC 1881

AD

CHIMIE

CHRISTIANISSIMO

GALLIARVM REGI FRANCISCO EIVS

nominis primo Iohannes Ruellius

s. d.

ROPEVSVM in me tue maiestatis fauorem facile
percepi FRANCISCE Rex Christianissime simul & in-
uictissime, cum mihi curam delegasti vertendi in latinum
sermonem Veterinariam medicinam, iam pridem multis
authoribus Græcis diligenter elucubratam, quæ adhuc
inter eorum monumēta nostris hominibus intacta repe-

riretur. Quia in re cum mihi plus honoris additum, quam oneris intuncum
animaduertere misistatim tibi, vt & possum, & debeo, morē gerens, opus hoc
laconica breuitate perstrictum, abditisq; difficultatibus scatens, non inuita,
vt arbitror, Minerva, donandum latinitate suscepi, vt cum tuis liberalibus
auspicijs in publicū edetur, hoc cumulatōre beneficio milites tuos ac mor-
tales reliquos omnes demerearis, cuius munere generis equini cōditio lōge
notior omnibus prodeat. Quod ob ingenū inenarrabile, docilitatē magnā,
gloriæ & adhortationis intellectū, proximū humanis sensibus existimatur.
Nam quis famulus amantior domini? Quis fidelior in adeundis periculis
comes? Quis officiosior in itineribus fatūdis socius? Quis vltor & vindex
constantior? Nanq; plurima bonæ indolis eius & honesti animi documenta
memoriæ prodita sunt. Bucephalus neminem alium quam Alexandrum
regio instratus ornatu recepit in sedem, alios passim reiiciens. Iulius Cæsar
equū apud se pedibus propē humanis natum, impatientē sessoris alterius
primus ascendit. Tradunt hostem ex provocacione dimicantē, icibus equi
morfuq; confectum. Cæterum si ijs aliquod pietatis rudimentum elucet.
Siquidem amissos lugent dominos, lachrymalq; desiderio fundunt. Nam
greges equorum quos in traiciēto Rubicone flumine Cæsar cōsecrauerat,
comperit pertinacissime pabula abstinere, vbertimq; flere. Ferūt interfecto
Nicomede rege eius equum india vitam finiuisse. Officia quoq; iaculantes
experiuntur, quum tela humicollecta equitibus tradantur porrexisse. Sed
vt generosissimum equus animal est, ita maximis patet offensis, plurimisque
valetudinibus est opportunam: & vt Aristoteles est author, equo totidem
quot hominibus morbi. Quare Veterinaria medicina opus fuit, Hippia-
tricen, quasi equariam vocant: que & eorum vitia prorsus abigeret, & tante
cōmoditatis animantem ab iniurijs vindicaret. Quam in latinum traductā
donec maiora tibi & fortasse meliora parturimus, veluti præludiū aliquod
veri iustiq; laboris lætatione suscipias, Christianissime rex, magnam in ea
remediorum varietatem deprehensurus, indicēsq; morborum notas, simul

& equorum ingenia, tempus admissura ingenue venustatis exempla, copiosam ad componendos eorum mores supellectilem, & instructam amplissime tam aduersus intestinos quam externos affectus auxilioru aciem. Verum cum opus diuerforum authorum scriptis constet, statim in ipso capitis limine, eius qui hæc conderit nomen inscriptum inuenies.

Parisijs, VIII. Kalen. April. V2 M. D. XXVIII.

Autores Græci.

Aplyrtus.	Hierodes.	Theomnestus.	Pelagonius.
Anatolius.	Tiberius.	Eumelus.	Archedemus.
Hippocrates.	Aemilius Hispanus.	Litorius Bencuentanus.	
Himerius.	Africanus.	Didymus.	Diophanes.
Pamphilus.	Mago Carthaginensis.		

Iani Lascaris in Ruellium.

Migravit quondam facundia, teste Molone,

Græcorum, in Latium, vector erat Cicero.

Te duce quos reuocas orco, & qui prædita cernunt

Scripta tua eximijs dotibus ingeni.

Hi tibi erunt testes medicinam dexte Ruelli.

Migrasse ad Francos, eloquium, & sophiam.

●CAPITVM REI VETERINARIAE

INDEX.

De febre equi.	Apfyrti præfatio.	folio. 1. facie. 1.
Hieroclis præfatio.		ibidem, fa. 2.
De febre rursum.		fol. 2. fa. 2.
Febris præfagium, & curatio.		fol. 3. fa. 1.
Febriticantem equum quomodo cognofces.	Anatolius.	ibidem
Cum febrim experitur equus.	Eumelus.	ibidem, fa. 2.
Equo quem febris male habet.	Agathotychus.	ibidem
Cum intestino dolore concepta febris inuafit.	Pelagonius.	ibidem
Febriticantium figna.	Didymus.	fo. 4. fa. 1.
De malide articularia.	Apfyrtus.	ibidem, fa. 2.
De malide ficca, humida, articulari, & intercute.	Idem.	fo. 5. fa. 1.
De iisdem.	Hierocles. & Theomneftus.	ibidem, fa. 2.
De humida maliq; odoris malide.	Idem.	fo. 7. fa. 1.
De ficca malide.	Idem.	ibidem
Malidis articulariæ curatio ex Nephonte.		ibidem, fa. 2.
Aduerfus humidi ficcitq; morbi differentias.	Agathotychus.	ibidem
Malidis humida præfagium, & curatio.		fo. 8. fa. 1.
Pastilli Hippocratis ad malidem depellendam, & refarciendam imbecillitatem.		ibidem
De elephantia.	Apfyrtus.	ibidem, fa. 2.
Elephantia remedia.	Hieron.	ibidem
Medicina contra elephantiam.	Pelagonius.	ibidem
Ad labem pestiferam remedia.	Idem.	fo. 9. fa. 1.
Medicamentum quod ad Pifterum Siculum refertur.		ibidem, fa. 2.
De medicamine ad pestiferam lem.	Pelagonius.	ibidem
Ex pedibus cum fanguis mittitur.	Aemilius Hispanus.	fo. 10. fa. 1.
Cum peste vexatur equus.	Ltorius Beneuentanus.	ibidem, fa. 2.
De pulmone.	Hierocles.	ibidem
Quæ pulmonariorum figna.	Eumelus.	fo. 11. fa. 1.
Si pulmonis dolor equum male habet.	Caffius Felix.	ibidem
Equo cui pulmo negotium exhibet.	Hippocrates.	ibidem
De rupto pulmone.	Apfyrtus.	ibidem, fa. 2.
Quibusdam accidit pulmones rumpi.	Eumelus.	ibidem
De pulmonarijs & vulfis.	Idem.	fo. 12. fa. 1.
Quæ vulfis & pulmonarijs remedia.	Pelagonius.	ibidem
De pulmonarijs.	Theomneftus.	ibidem
De hordeatione.	Apfyrtus.	fo. 13. fa. 1.

CAPITVM REI VETERIN.

De hordeatione, & liberaliore potu.	Hierodes.	fo. 13. fa. 2.
Hordeationis nota & remedia.		fo. 14. fa. 1.
De sanguinis missione.	Apsyrtus.	ibidem, fa. 2.
De sanguinis detractio.	Hierodes.	ibidem
Si optima sanguinis missio equis siquando ab internis foeminibus sanguis sit enocandus.		fo. 15. fa. 1.
Non opus esse, quos labor vexauit, sanguinem detrahere; neque diu, misso sanguine, potu pecus abstinere.	Apsyrtus.	ibidem
Equo via aut labore fatigato sanguis statim mittendus non est.	Hierodes.	ibidem, fa. 2.
Quod canterijs non sit mittendus sanguis.	Apsyrtus.	ibidem
De sanguinis missione, & cibatu.	Hippocrates.	ibidem
De inflammatione ex sanguinis missione nata.	Apsyrtus.	fo. 16. fa. 1.
Remedia venis scalpelli icu immodicum sanguinem profundentibus, & inflammationibus inde contractis.	Pelagonius.	ibidem
De albuginibus oculorum.	Apsyrtus.	ibidem, fa. 2.
Ad albuginem medicamenta.	Hierodes.	ibidem
Albuginibus.	Eumelus.	fo. 17. fa. 1.
Inneteratis albuginibus.		ibidem
Albugini.	Theomnestus.	ibidem
Collyrium ad suffusiones.		ibidem
Collyrium albuginibus.	Oculorum doloribus.	ibidem, fa. 2.
Exulceratis oculis.		ibidem
Lippitudinibus oculorum.		ibidem
Albuginibus oculorum.		fo. 18. fa. 1.
Oculorum cicatricibus.	Eumelus.	ibidem
Epiphoris oculorum.		ibidem
Oculorum vulneribus.		ibidem
Ad incipientes suffusiones.		ibidem
Vnguibis oculorum.		ibidem
Oculis cruore suffusis, & staphylomatis.		ibidem, fa. 2.
Contra oculorum icus collyrium.	Pelagonius.	ibidem
Suffusionibus vernaculum.		ibidem
Ad oculorum cicatrices.		ibidem
Oculorum vulneribus.		fo. 19. fa. 1.
Nardinum collyrium.		ibidem
Ad caligationem oculorum vulgare tritumq.		ibidem
Oculare collyrium lippitudinibus.		ibidem
Si oculum equus laesit.		ibidem
Carcinomatis oculorum.	Oculorum cicatricibus.	ibidem

- Oculorum inflammationibus. fo. 19. fa. 1.
 Compositio collyrij aduersus albugines. ibidem
 De cõtulis aut percussis oculis, & de fluxionibus eorũdẽ. Apfyrtus. ibi. fa. 2.
 Ad ictus, procidẽtias, defluxiones, & vngues oculorũ. Hierocles. ibidem
 De ijs qui diuersis cõtant oculis, & albo rictus colore noscũtur. fo. 20. fa. 1.
 De admissura. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 Quæ ætas ad admissuram idonea sit. Idem. ibidem
 De indole & forma equi, ac notis annorum. Idem. fo. 21. fa. 1.
 Qualem a sinum esse conueniat quo salitur equa. Idem. ibidem
 Vt admissarius equus in venerem proueat. Idem. ibidem, fa. 2.
 Quæ ætas idonea ad admissuram. Anatolius. ibidem
 De tempore admissuræ. Idem. fo. 22. fa. 1.
 De a sinis admissuræ idoneis. Apfyrtus. ibidem
 De eligendo admissario. Pelagonius. ibidem, fa. 2.
 De partu necando. Apfyrtus. ibidem
 De procidẽtia vuluæ. Idem. ibidem
 De perferendo ventre, & enecando partu. Hierocles. fo. 23. fa. 1.
 Quis sexus concipiatur. Africanus. ibidem
 Quæ cura prægnantibus adhibenda. Anatolius. ibidem
 Vt facîle partus edatur. Eumelus. ibidem, fa. 2.
 Si secundæ genitalibus locis hærent, qualiter debent excuti. ibidem
 Vt armentitiæ concipiant. Hippocrates. ibidem
 Vt sterilis equa concipiat. fo. 24. fa. 1.
 De equarum rabie. Theomnestus. ibidem
 De parotidibus. Apfyrtus. ibidem
 Ad parotidas. Hierocles. ibidem, fa. 2.
 Parotidibus, & strumis. Eumelus. ibidem
 De vlceribus auricularum. Apfyrtus. fo. 25. fa. 1.
 Auricularijs vlceribus. Hierocles. ibidem
 Ad aurium dolores finiendos. ibidem
 Ad aquam & alia quæ in aurem inciderunt, extrahenda. ibidem
 De tonsillis. Hierocles. ibidem
 Ad maxillarum dolorem & tumorem. Eumelus. ibidem, fa. 2.
 De lapidibus in maxilla concretis. Apfyrtus. ibidem
 De angina. Apfyrtus. ibidem
 Anginæ indicia. Hierocles. ibidem
 De rumpendis strumis. Apfyrtus. fo. 26. fa. 1.
 Strumosis. Hierocles. fo. 27. fa. 1.
 De strumis & tonsillis. Theomnestus. ibidem, fa. 2.
 Strumosis. Hippocrates. ibidem

CAPITVM REI VETERIN.

- De polypo narium. Apfyrtus. Eudinoi. Armentilia fo. 28. fa. 1.
- Polypis. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De tussi. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Aduersus tussim. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Contra tussim. Tiberius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad recentem tussim. Eumelus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Tussi. Hippocrates. Theomnestus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Eidem. Gregorius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Tussi. Pelagonius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad ceruicis tumorem, & attritum. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De peruersione ceruicis. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad ceruicem prociduam. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ceruici quæ mota & deiecta est. Theomnestus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad emotam ceruicem. Eumelus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Si fracta ceruix, aut crus fuerit. Pelagonius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad ignem sacrum, ceu pufulam. Apfyrtus. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad perfractos armos & vitiatos. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Si armos equus confregit. Theomnestus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad conuullos armos. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De luxatione armorum. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Cum in itinere faciundo equus att veterinū aliud armū frāgit. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Luxatis armis. Hippocrates. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Armorum doloribus. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De vlceribus in spina dorsi, & armorum compage. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Armis sua sede propulsis. Hippocrates. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Doloribus armorum. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Armorum & spine doloribus. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De coriagine. Apfyrtus. Coriagii. Pelagonius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad coriaginem. Theomnestus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Suppurationis remedia. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad læsos armos. Pelagonius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Luxatis scapulis. Tiberius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad tumorem armi, & pustulas. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Luxationi vertebræ. Pelagonius. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Ad vlcus spine dorsi, & clauos. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De orthopnoea. Apfyrtus. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- De orthopnoea, & spirandi difficultate. Hierocles. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.
- Si vehementi difficultate spirandi tentatur equus Mago Carthaginensis. fo. 29. fa. 1.
- Cum equus spirare sine sono & anhelatione non potest. Zultra. H. Pyllos. fo. 29. fa. 1.

- Spirandi difficultas quibus signis cognoscitur. Tiberius. fo. 38. fa. 1.
 Ad exulcerationem pulmonis. Hierocles. ibidem
 Ad vlcera putrida maxillarum. Apfyrtus. ibidem
 Si marci dum aut putrescens vlcus in ore delitescat. Hierocles. ibidem
 De cardiaco morbo. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 Cardiacum equum quibus notis cognosces. Hierocles. ibidem
 Si defluxio alius ve dolor in cordis sedē decubuit. Theomnest. fo. 39. fa. 1.
 Cardiacum quæ notæ demonstrant. Pelagonius. ibidem
 Ad dolorem cordis. Eumelus. ibidem
 De nephritide. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 Nephritidem quæ signa portendant. Hierocles. ibidem
 Nephritidis signa. Tiberius. ibidem
 Nephriticorum præfagia, & curatio. fo. 40. fa. 1.
 De lumborum doloribus. ibidem
 Unguentum lumbis efficax. ibidem
 Dolorum coxendicis remedia. ibidem
 Claudicanti equo quod remedium adhibeatur. fo. 41. fa. 1.
 De ventris dolore. Hierocles. ibidem
 Ventris dolori. Theomnestus. ibidem, fa. 2.
 Verminosa alui doloribus. fo. 42. fa. 1.
 Ad ventris dolorem, quem vermes excitant. Eumelus. ibidem
 Tineosa alui doloribus. ibidem
 Contra colicos cruciatus, & hos qui putri foeno noxam conceperunt. Pelagonius. ibidem
 Ventris dolori mulcendo. Idem. ibidem, fa. 2.
 De iocineris dolore. Apfyrtus. ibidem
 Si iecur equo doleat. Theomnestus. fo. 43. fa. 1.
 Si dolore iecur prematur. Agathotychus. ibidem
 Si iocineris dolore conflictetur equus. Hippocrates. ibidem
 De vrinæ difficultate, dolore vêtus, item de stillicidio, & suppressione lotij. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 Ne veterina stillicidio vrinæ vexentur fluuium nacta. fo. 45. fa. 1.
 Morborum vrinæ species. Hierocles. ibidem
 De rigore neruorum, & opisthotono. Apfyrtus. fo. 46. fa. 2.
 Opisthotono, vel rigore neruorū equo laborati. Hierocles. fo. 47. fa. 2.
 Neruorum rigor equis, & reliquo veterinorum generi frigore conceptus. Theomnestus. fo. 48. fa. 2.
 Si opisthotono infestetur equus. Hippocrates. fo. 49. fa. 1.
 Rigoris præfagium, & remedium. ibidem, fa. 2.
 Eiusdem opisthotoni præfagia, & curatio. ibidem

CAPITVM REI VETERIN.

- Aduersus opifthotonicos remedia. Pelagonius. fol. 49. fa. 2.
 Ad rigores neruorum, distentiones, & dolores. Hierocles. fol. 50. fa. 2.
 De profluuiio alui. Apfyrtus. ibidem. Hierocles. fol. 51. fa. 1.
 Equo alui profluuiio laboranti. Theomnestus. ibidem.
 Citata ventris proluuiei infusiones. Hippocrates. ibidem.
 Aduersus conuersionem intestini remedia. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 De morbo intestini plenioris. Hierocles. ibidem.
 Curatio doloris intestinorum. fol. 52. fa. 1.
 De intestini tenuioris morbo. Apfyrtus. Hierocles. ibidem.
 De aqua inter cutem. ibidem, fa. 2.
 Animantem aquæ subter cutem fusæ morbo implicitam quæ signa ostendunt. Hierocles. ibidem.
 De aqua subter cutem fusa. Pelagonius. fol. 53. fa. 1.
 Eis quorum aluus spiritu distenta sonat. Tiberius. ibidem, fa. 2.
 De dysenteria. Apfyrtus. fol. 54. fa. 1.
 Dysentericis. Hierocles. ibidem.
 Pastilli ad coli cruciatus, ad dysentericos, torminosos, iocinerosos, vring difficultate correptos, ad demorsos à phalangijs, aut rabioso cane. ibidem.
 De dysenteria. Democritus. ibidem, fa. 2.
 De liene. Apfyrtus. ibidem.
 Lienosos quibus signis deprehendas. Hierocles. ibidem.
 Quid intestinum visceris dolorem leuet. Eumelus. fol. 55. fa. 1.
 Si lienis tumor exercet. Theomnestus. ibidem.
 De liene præsagium, & remedia. ibidem.
 De teredinibus. ibidem.
 Animalia quæ sibi teredinum nomen vendicant. Hierocles. ibidem, fa. 2.
 Si teredinibus pecus scateat. Eumelus. ibidem.
 Teredines, & animalia vëtris ex quibus creentur. Theomnestus. ibidem.
 Cum teredines aluum occupant. Pelagonius. ibidem.
 Teredinibus veterino nocentibus præsagium, & remedia. ibidem.
 De sanguine qui ex ano fertur. Apfyrtus. fol. 56. fa. 1.
 Quibus sanguis ex sede profluit. Hierocles. ibidem.
 Si vrina sanguinem trahit. Anatolius. ibidem.
 Ad eos q per vrinã sanguinẽ edũt, aut naribus reddũt, aut si vomitus cruorẽ extũdit, aut si qui profluuiio sanguinis sunt exhausti. Pelag. ibidem, fa. 2.
 De obstructionibus. Apfyrtus. ibidem.
 Obstructio quando proueniat. Hierocles. fol. 57. fa. 1.
 De sanguinis profusione, quam hæmorrhæan vocant. Apfyrtus. ibidem.
 Sanguinis per ora venarum profusio. Hierocles. ibidem.
 De torminibus præsagium, & remedia. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.

INDEX.

- Aduersus tormina. Hierocles. ibidem.
 Torminosus equus quibus signis deprehendatur. Hippocrates. ibidē.
 Equo torminibus laboranti. Anatolius. fo. 58. fa. 1.
 De iliorum inflammatione. Apfyrtus. ibidem.
 Ilios. Hierocles. ibidem. fa. 2.
 De pectore. Apfyrtus. ibidem.
 Si pectus ferri mucrone, vel alia causa vulnus accepit. Hierocles. fo. 59. fa. 1.
 De genitalis procidentia. Apfyrtus. ibidem.
 Prociduū genitale si in suū ordinē restitui nō potest. Hierocles. ibidē. fa. 2.
 Si coles in exteriorem locum venit. Pelagonius. ibidem.
 De inflammatione testium & tumore. Apfyrtus. ibidem.
 Si ex inflammatione testes intumuerint. Hierocles. ibidem.
 Aduersus testium inflammationes. Hippocrates. fo. 60. fa. 1.
 Iis quorum genitalibus pus fertur. Pelagonius. ibidem.
 De intestinorum prolapsu. Apfyrtus. ibidem.
 Si intestinum in scrotum defiliuit. Hierocles. ibidem.
 De genuum defluxionibus. Apfyrtus. ibidem.
 Si defluxio genibus infideat. Hierocles. ibidem. fa. 2.
 Ad suffraginosos equos. Apfyrtus. fo. 61. fa. 1.
 Defluxionis praesagium, & remedia. ibidem.
 Defluxiones cum in pedes descendunt. Hierocles. ibidem.
 Ad crurum defluxiones. Eumelus. ibidem. fa. 2.
 Inflammationibus, ac meliceridi, laxatis & viginosis artibus. Hippocrates. fo. 62. fa. 1.
 De marmore. Apfyrtus. ibidem. fa. 2.
 Vitium, quod periti marmor appellant. Hierocles. fo. 63. fa. 1.
 De podagra. Apfyrtus. ibidem.
 Cum podagra equum male habet. Hierocles. ibidem. fa. 2.
 Si ad inferiora factus cursus pedes impleat. Eumelus. ibidem.
 De pilorum marcere. Apfyrtus. ibidem.
 Ad idem. Hierocles. fo. 64. fa. 1.
 Si cauda pilorum defluuia sentiat. Theomnestus. ibidem.
 Vt iuba, capronarū, caudaeq; pili capeflant incrementū. Hippocrates. ibidē.
 Quibus pilorum defluuia sustantur. Pelagonius. ibidem.
 Si caudam laxet, aut crebro motu vibret. ibidem. fa. 2.
 Vt vlceribus pecorum concolor pilus enascatur, item vt ex vernaculo colore in alienum defiscat. Tiberius. ibidem.
 Foriolis equis, & stercore liquido laborantibus. Tiberius. ibidem.
 De radio. Hierocles. fo. 65. fa. 1.
 De serpentibus vlceribus. Hierocles. ibidem.

CAPITVM REI VETERIN.

De pilari rigore. Hierocles.	ibidem
Hieroclis præfatio in librum secundum rei veterinariæ.	ibidem, fa. 2.
De vlcerato ore. Hierocles.	fo. 66. fa. 1.
De vlceribus oris manantibus, quas vocant aphthas.	ibidem
Iis qui via aut cursu fatigati, aut spiritu distenti sunt, aut deiectione vexati. Apsyrus.	ibidem, fa. 2.
Lassi & æstuantis veterini procuratio.	fo. 67. fa. 1.
Ad equos membris captos remedia. Pelagonius.	ibidem
Vlceratæ arteriæ aut ruptæ. Hierocles.	ibidem, fa. 2.
Compositio arteriæ. Pelagonius.	ibidem
De exæstuatione à via. Hierocles.	fo. 68. fa. 1.
De exæstuatione à calce. De combustis à calce. Apsyrus.	ibidem
Si à vitia calce quacunq; corporis parte equum, aut ardente sterquilinio contingat aduri. Hierocles.	ibidem
De ijs quibus aliquid interne conuulsus est. Apsyrus.	ibidem
Si quid in interaneis ruptum est, & quid subest periculi.	ibidem
De ijs qui intensa fame cruciantur. Apsyrus.	fo. 69. fa. 1.
Pecori magna fame laboranti quæ in modum succurratur. Hierocles.	ibidem
De ijs qui cæca ratione extenuantur, & strigosiores fiunt.	ibidem, fa. 2.
Iis qui cæcis occasionibus strigosi redduntur. Hierocles.	ibidem
Iis qui citra languorem emaciantur. Eumelus.	fo. 70. fa. 1.
Si cæcis languoribus pecus emacescit. Theopneustus.	ibidem
Si iumenta redigantur ad maciem. Pelagonius.	ibidem
De scabiæ. Apsyrus.	ibidem, fa. 2.
Si scabies irruerit. Hierocles.	fo. 71. fa. 1.
Scabiæ præcognitio, & remedia.	ibidem
Si scabies latius prurit.	ibidem, fa. 2.
In equis ceterisq; veterinis animantibus sanguinis aut bilis marcor scabiæ creat. Theopneustus.	fo. 72. fa. 1.
Si scabies inuasit. Pelagonius.	ibidem
Aliud Tiberij medicamentum.	ibidem, fa. 2.
Medicamentum quod ad Dioscoridem refertur authorem.	ibidem
Eruptentibus papulis, & scabiæ remedia.	ibidem
De testium inflammationibus. Hierocles.	fo. 73. fa. 1.
Quo omnem inflammationem discutias. Anatolius.	ibidem, fa. 2.
De vulnere cuius partibus adactis. Apsyrus.	ibidem
Illata cauis partibus vulnera quomodo sanare conueniat. Hierocles.	fo. 74. fa. 1.
De ijs qui à crepidinibus in foueam deuoluuntur.	ibidem
Si ab edito loco contingat equum præcipitari. Hierocles.	ibidem, fa. 2.
Cohibendis equorum calcitrantibus. Apsyrus.	ibidem

- Si quem alter equus calcitro icerit. Hierocles. ibidem
 De fractis. Apfyrtus. fo. 75. fa. 1.
 Si in genuum vicinia prioribus pedibus crus fractū est. Hierocles. ibidem
 Fracturis. Hippocrates. ibidem. fa. 2.
 Hierodeum emplastrum, item barbarum, & flauum. ibidem
 De cholera tam humida quam sicca. Apfyrtus. fo. 76. fa. 1.
 Si cholera tentetur humida. Hierocles. ibidem. fa. 2.
 Ad infestam bilem. Eumelus. ibidem
 De carcinomate. Hierocles. fo. 77. fa. 1.
 Carcinomatibus. Hippocrates. ibidem. fa. 2.
 Meliceridibus. Hierocles. ibidem
 Eisdem. Hippocrates. ibidem
 Si meliceridas equus aut aliud iumentū contraxit. Hippocrates. fo. 78. fa. 1.
 Varicosis. ibidem
 Viceribus in faui modum concretis. Pelagonius. ibidem
 Prægnatio ac remediū pustularū, quas paraprismata vocant. ibidem. fa. 2.
 Ad pustulas aqua prægnantes tollendas. Tiberius. fo. 79. fa. 1.
 De pustulis. Hierocles. ibidem
 De aculeis, qui intus hæserunt, extrahendis. Hierocles. ibidem
 De abscessu. Hierocles. ibidem
 Ad squillares furunculos, quos vocant caridas. Hierocles. ibidem. fa. 2.
 Qua ratione experta ignem curanda. Hierocles. ibidem. fa. 2.
 De marisca ficoꝝ & formicantibus verrucis, quæ in pedis corone nascuntur. Apfyrtus. ibidem
 Ficos, formicantesque verrucas, quomodo tollantur. Hierocles. fo. 80. fa. 1.
 De fico in pernis, & redunnijs, quas pleurysmata appellant. Hierocles. ibi.
 In formicationibus remedia. ibidem
 In formicationes ferro rescinduntur. Hierocles. ibidem
 De neruicis. Apfyrtus. ibidem. fa. 2.
 Si neruicis affectibus tentantur. Hierocles. ibidem
 Ad neruorum vulnera. Apfyrtus. ibidem
 De vermibus. Hippocrates. fo. 81. fa. 1.
 Phthiriasi & ricinis. Didymus. ibidem
 Pediculis. Pelagonius. ibidem
 Infestantibus tabanis, qui etiam cæstra dicuntur. Didymus. ibidem
 Ne veterina muscis infestentur. Item ne vlcera ab ijs tacta vermibus sca-
 teant. Africanus. ibidem. fa. 2.
 Muscis fugandis. Beretius. ibidem
 Infestis culicibus propellendis. Democritus. ibidem
 Cimicibus abolendis. Didymus. fo. 82. fa. 1.

CAPITVM REI VETERIN.

Pulicosis animantibus & domicilijs. Pamphilus.	ibidem, fa. 2.
Iis quos serpentes momorderunt. Apfyrtus.	ibidem
De demorsis à vipera. Hierocles.	ibidem
Ad ictus serpentis, muris aranei, & phalangiorū. Pelagonius.	fo. 83. fa. 1.
Ictis à scorpione. Apfyrtus.	ibidem
Si scorpium ictum adegit. Hierocles.	ibidem
Ad ictum scorpionis, & serpentum. Anatolius.	ibidem
Ad omnes serpentum ictus. Eumelus.	ibidem
De phalangiorum venenis. Apfyrtus	ibidem, fa. 2.
Phalangiorum progenies araneorum more in foeni fascibus suos edūt par- tus. Hierocles.	ibidem
De iumentis à phalangio aut vipera demorsis. Hierocles.	ibidem
Ad ictus serpentis & viperae. Hippocrates.	fo. 84. fa. 1.
Buprestis & phalangio.	ibidem
De serpentum morfu. Hierocles.	ibidem
Serpentibus exigendis. Didymus.	ibidem, fa. 2.
Abigendis scorpionibus. Diophanes.	ibidem
Ad morsum muris aranei. Apfyrtus.	fo. 85. fa. 1.
Si mus araneus morsum impressit. Hierocles.	ibidem
Accidit equū in stabulo sapius impeti morfu. Hippocrates.	ibidem, fa. 2.
Mus araneus perniciem quam intulit, suo corpore luit. Pelagonius.	ibidem
Ad ictus pastinacae. Hierocles.	fo. 86. fa. 1.
De morsis à rabioso cane.	ibidem
De hirudinibus. Apfyrtus.	ibidem
Hirudines, cū bibendi potestas datur, in os irrepere cōsueverūt. Hier.	ibi.
Remedia ad haustam hirudinem. Pelagonius.	ibidem, fa. 2.
Haustis hirudinibus. Anatolius.	ibidem, fa. 2.
Si ad praesepia gallina prorepat. Apfyrtus.	ibidem
Gallinis, cum in praesepibus oua ponunt. Hierocles.	fo. 87. fa. 1.
De syluestri brassica. Apfyrtus.	ibidem.
De pernacie syluestris brassicae. Deaconito. Hierocles.	ibidem
De cicuta. De crucis. Hierocles.*	ibidem
Ad hirsutos equos remedia. Apfyrtus.	ibidem
Ad eadem. Hierocles.	ibidem
De pediculosis animalibus.	ibidem
De dentitione. Apfyrtus.	ibidem
De notis annorum. Pelagonius.	fo. 88. fa. 1.
De ratione vrendi. Apfyrtus.	ibidem, fa. 2.
De adurentibus. Theomnestus.	fo. 89. fa. 1.
Coxarijs, & neruorum doloribus adurentia.	fo. 90. fa. 1.

- Quomodo veterina cōueniat farragine recreari. Apfyrtus. fo. 91. fa. 1.
 De farragine. Hierocles. ibidem, fa. 2.
 De farragine & ocymo. Theomnestus. fo. 92. fa. 1.
 Equulis post trimatum farrago dari solet. Eumelus. ibidem
 Oppletioni & cruditati. Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 Oppletio cum cruditate, vitijs acutis annumeratur. Theomnestus. ibidē
 Quod remedium adhibetur veterino cruditate laboranti. Africani. ibidē
 De ratione castrandi. Apfyrtus. fo. 93. fa. 1.
 Equum quonam pacto castrari oporteat. Hierocles. ibidem, fa. 2.
 De alia castrandi ratione. ibidem
 De fractis. Apfyrtus. fo. 94. fa. 1.
 Si quid fractum subesse sentiatur. Hierocles. ibidem
 Si fractum extra pedem promineat. Hippocrates. ibidem, fa. 2.
 Si cornu perfractum hiet. Pelagonius. ibidem
 Si frigoribus cōceptis vngula rimulatim findatur. Anatolius. fo. 95. fa. 1.
 De furore & rabie. Apfyrtus. ibidem
 Furoris & rabiei vitium quam ob causam equis maxime obuenire solet.
 Hierocles. ibidem, fa. 2.
 Quando furor animantem corripit. Eumelus. ibidem
 Rabioso. Hippocrates. fo. 96. fa. 1.
 Equus rabiosus obscuriore loco stabulari debet. Pelagonius. ibidem
 Alia curandi ratio. ibidem
 De infitijs & bigeneris qui debent ad iugum destinari. ibidem, fa. 2.
 De defluxionibus à capite. Apfyrtus. Dolori capitis. Eume. ibidem
 Doloris capitis curatio. fo. 97. fa. 1.
 Destillationis notæ & remedia. ibidem
 Dolori caluariz. Apfyrtus. ibidem
 Capitis dolori. Eumelus. ibidem, fa. 2.
 In dolore capitis prælagium & remedia. Theomnestus. ibidem
 Capitis dolorem ostendunt fluidi lachrymis oculi. Pelagonius. ibidem
 Si quis doloris sensus in capite sit. fo. 98. fa. 1.
 Lethargicis. Pelagonius. ibidem
 De notis eorum qui pedibus valent, aut pedum mollitie præditi sunt.
 Apfyrtus. ibidem, fa. 2.
 Mollium pedum procuratio. Apfyrtus. fo. 99. fa. 1.
 Subtritis pedibus, & intertrigini. Eumelus. ibidem
 Subtritioni. Theomnestus. ibidem
 Incremento vngulæ. Pelagonius. ibidem, fa. 2.
 De equo qui cæca occasione prorumpit in sudorem. Apfyrtus. ibidem
 Is qui cū cōpedibus aut vinculis collisi vitiantur. Apfyrtus. fo. 100. fa. 1.

CAPITVM REI VETERIN.

lis qui perfrictionis iniuriam senferunt.		ibidem
Aduerfum pecudis perfrictionem.	Hierodes.	ibidem
Equorū morbis imbecillitate, æstu & frigore contractis.	Eumelus.	ibidē
De fyderatione, & comitiali morbo.	Apsyrtus.	ibidem
lis qui cornua calcando proterunt.	Apsyrtus.	ibidem
De fluxionibus vlcerū, & ijs quos aper dente percussit.	Apsyrtus.	ibidē
Strangulatus auxilia.		ibidem
S quid in inguine fit vulsum.	Apsyrtus.	fo. 101. fa. 1.
Omnibus coronæ duritijs, quæ tophacei calli nominantur.	Apsyrtus.	ibi.
Qua ratione pecudibus armentitijs alui deiectionem moliri conveniat.	Apsyrtus.	ibidem
De specie equorum oracula Apsyrti.		ibidem, fa. 2.
De exercitatione militaris equi, & domitura pulli.	Apsyrtus.	fo. 102. fa. 1.
De luxatione in pedibus eorum qui vngulam indiuſam habent, item de cornu incremento.		ibidem, fa. 2.
Luxis.	Eumelus.	ibidem.
Luxatis.	Hippocrates.	ibidem
Luxatis pedibus.		fo. 103. fa. 1.
Luxati pedis præſagium, & medela.		ibidem
Lepræ curatio.		ibidem, fa. 2.
De paſtinaca.		ibidem
Inedia laborantibus & faſtidioſis iumentis.		ibidem
De conuerſione veſicæ.		fo. 104. fa. 1.
De rimis quas vocant rhagades.		ibidem
Vngulæ productionem moliri.		ibidem
Qua ægrotanti pecori, aut fame confecto ratione victus fit opus.		ibidem
Ambuſtis glaciæ.	Theomneſtus.	ibidem
De ileoſis.		ibidem, fa. 2.
Ad ileoſos remedia.		ibidem
De tuberculo in mori ſpeciem concreto.		fo. 105. fa. 1.
De fiſtulis.	Hierodes.	ibi.
Fiſtule.	Hippocrates.	ibidem
De compoſitis infuſionibus.	Apsyrtus.	ibidem
Compoſitio quæ excalfacit, & vrinam ciet.		ibidem, fa. 2.
Compoſitio infuſionis aduerſus æſtuationem.		ibidem
Pecudi cruditate laboranti remedium.		ibidem
Potio quæ febricitantem pecudem infuſu refrigerat.		fo. 106. fa. 1.
Potio quæ calfacit, & vellicat.		ibidem
Vt ſomnus pecori concilietur.		ibidem
Medicamentum quo ſaliuatur equus, propotiſma vocant.		ibidem
Infuſio quæ refertur ad Hierodem.		ibidem
Infuſio recreans vires.		ibidem, fa. 2.

- Medicamentum quod versatilibus veterinis somnum accersit. ibidem
- Pecudibus quæ vertigine correptæ concidunt, pastillus. ibidem
- Pastillus Archelai. ibidem. Pulvis. ibidem
- Medicamentum reficiendis lassitudinibus, acopum vocant. ibidem
- Potio quæ mordentium savitiam infrenat. ibidem
- Potio necessaria omni tempore prælibanda. ibidem
- Potio quæ apud Romanos quadrigaria vocatur. ibidem
- Potio omni tempore conveniens. ibidem
- Potio agglutinans. ibidem Aestiva potio. ibidem
- Potio quæ epichloes cognominatur. ibidem
- Potio hyberna. ibidem
- Potio ad omnia efficax. ibidem
- Potio refrigeratoria. ibidem Potio calfactoria. ibidem
- Potionis compositio mirabilis effectus. ibidem
- Aestiva potio. ibidem
- Hyberna potio. ibidem
- Apfyrti malagma, quod ex bdellio constat. ibidem
- Acidum malagma, quod oxyron appellant. ibidem
- Malagma quod adipe ceratq; constat. ibidem
- Alterius malagmatis compositio. ibidem
- Auræum malagma. ibidem
- Archedemi malagma pullare. ibidem
- Malagma quod mon. id est crudum nominant. ibidem
- Hippocratis malagma. ibidem
- Malagmatis quod bdellio constat, mistura. ibidem
- Malagma trypherum. Hieroclis. ibidem
- Malagma quod extendit, extenuat, concoquit. ibidem
- Malagma quod ad Pelagonium authorem refertur. ibidem
- Malagma armis & scapulis dolentibus idoneum. ibidem
- Apfyrti malagma. ibidem
- Malagma ad laxatos artus & dolores efficax. ibidem
- Cataplasma ad ictus & dolorem nervorum. ibidem
- Cataplasma ad tumores articulorum. ibidem
- Eumeli cataplasma ad palati dolorem. ibidem
- Palati doloribus. Eumelus. ibidem
- Hieroclis medicamen ad genuum dolores. ibidem
- Malagma Pelagonij si rota pedem percussit. ibidem
- Agglutinans medicamen armis cruribus & fatis conveniens. ibidem
- Apfyrti emplastrum calcibus & talis utile. ibidem
- Compositio emplastri, quod ab herbis diabolæ non inscribitur. ibidem

CAPITVM REI VETERIN.

Vulnerarij emplaftri miftura. ibi.	Hieroclis emplaftrum.	ibidem
Emplaftrum quod ftrigmentis balnearum conftat, diagliu vocant.		ibidem
Emplaftrum melinum.		ibidem
Emplaftrū quod cruentis vulneribus iniicitur, enhamon vocāt.	fo. 112. fa. 1.	
Emplaftrum ruptis efficax.		ibidem
Emplaftrum quod eliquat, emollit, & laxat.		ibidem
Emplaftrū ficcum, quod vocant xeron. ibi.	Emplaftrum trypherū.	ibidē
Emplaftrum melinum aureum.		ibidem
Lipara quæ pelmatica cognominatur.		ibidem
Lipara animene adstringens.		ibidem, fa. 2.
Lipara omnibus ambultis efficax.		ibidem
Pelagonij emplaftrum viride.		ibidem
Apfyrtus foedis narium vlceribus, quas vocant ozenas.	fo. 113. fa. 1.	
Hierocles ad idem.		ibidem
Eumeli medicamentum ad idem valens.		ibidem
Medicamentum Pelagonij ad idem valens.		ibidem
Quid cruda polenta, quam vocant amen lyfin.		ibidem
Puluis quadrigarius.		ibidem
Vnguentum quadrigarium. ibi.	Vnguentum calfactorium.	ibidem
Pelagonij allimanticon.		ibidem, fa. 2.
Apfyrti vnguētū neruorū perfrictionibus vtile. ibi.	Aliud vnguentū. ibi.	
Apfyrti vnguentum quo perfunduntur opifthotnici.		ibidem
Eiusdem ad artuum compages perfundendas.		ibidem
Hippocratis vnguentum.		ibidem
Apfyrti medicamentū ijs quibus fanies liquida naribus fertur.	fo. 114. fa. 1.	
Theomneftus aduerfū humores qui frigore cōcreti naribus deuolunt. ibi.		
Aliud Pelagonij		ibidem
Ad ardorem capitis, quam vocant furiafim.		ibidem
Aduerfus phazalam. ibi.	Aduerfus dracunculū.	ibidem
Vulnerarij miftura.		ibidem, fa. 2.
Hieroclis agglutinamenti compositio. ibi.	Pelagonij lipara.	ibidem
Apfyrti pillera, id eft picata miftio. ibi.	Pillera Azanitz.	ibidem
Chlora, id eft viridis miftura.		ibidem
Eromene, id eft amata compositio. ibi.	Aphroditarium.	ibidem
Parygon.		ibidem
Medicamen e mandragore succo.		ibidem
Barbara Hieroclis fuffitionibus dicata.		fo. 115. fa. 1.
De macerata fruge quā ftrigofis equis Cappadoces exhibent.	Apfyrt.	ibi.
Remedium varijs accōmodatū vitijs, & vt vmbrae ftabulis abigantur.		ibi.
Ad fastidia ciborum, & naufeam.		ibidem

INDEX.

Articularijs doloribus.	Eumelus.	ibidem
Ad ligulam.		ibidem
Intercisæ linguæ.	Hippocrates.	ibidem, fa. 2.
Gingiuarum collectionibus, quas appellant parulidas.	Eumelus.	ibidem
Procidentiæ sedis, & vitij eiusdem.	Eumelus.	ibidem
Si excrementa non reddat aluus.		ibidem
Si collifa sit anus.		ibidem
Vt aluum quis purgatione sollicitet.	Eumelus.	ibidem
Quæ medicamenta ciunt aluum.	Eumelus.	ibidem
Purgationi.		fo. 176. fa. 1.
Tergo transuerso.	Eumelus.	ibidem
Surculis hærentibus, & clavis refrigerandis.		ibidem
Vt animalia feritatem exuant.	Eumelus.	ibidem
Scabritiæ gutturis.		ibidem
Medicamentum emolliens.		ibidem
Sternutamentum mouens.		ibidem
Medicamentum quod corpus exest, septicon appellant.		ibidem
Odoratum medicamen.		ibidem
Hieroclis odorata mistio.		ibidem
Hippacopum.		ibidem, fa. 2.
Hieroclis hippacopum.		ibidem
Hippasij Heliciæ medicamentum.		ibidem
Hippocratis agglutinamentum.		ibidem
Hieroclis agglutinatorium.		ibidem
Eiusdem tetrapharmaci compositio.		ibidem
Albæ vitiligini citra scalpellum mederi.		ibidem
Erigeron, ceu senecionis mistura recenter vulneratis conferens.		ibidem
Liparæ compositio.		ibidem
Pelagonij liparæ.		ibidem
Si narium septum rescissum est.		fo. 177. fa. 1.
Si equus suum pedem cepit mandere.		ibidem
Tetrippi puluisculus.		ibidem
De oleraceo cibatu.		ibidem
De danda adipis offa.		ibidem
Tetrippi alias quadrigarij dicti compositio.		ibidem
Indicia resolutionis neruorum.		ibidem
Cataplasma coxendicibus vtile.		ibidem, fa. 2.
Contra tumorem omnem, præsertim qui igneo feruore non flagret: quod & hominibus quoque prodest.		ibidem

Emplastrum aduersus omnia cacoethica vulnera, phagædenas vicerū diu-
turnas in creis tiliarum, & abscessus ano præsertim erumpentes. ibidem
Equo hordeatione laboranti, caduco, cubitoris, qui nec progredi nec exur-
gere potest. ibidem
Emplastrum dictamnæum. ibidem
Emplastrum varijs vitiorum generibus artificio constructum, aduersus ve-
tulta & recentia vlcera. ibidem
Emplastrum quod dolores sopit, & incandescentes inflammationes discus-
tit. fo. 118. fa. 1.
Aliud ad idem eadem valens ibidem
Pastillus Gregorij dysentericis, & laborantibus foria pecudibus alium
tenet. ibidem
Epithema coeliacis vtile. ibidem
Diodorus de ponderibus & mensuris. ibidem, fa. 2.
Ex rei veterinariæ scriptoribus pondera & mensuræ Galeni fo. 119. fa. 2.

F I N I S.

VETERINARIAE

MEDICINAE LIBER PRIMVS, IOHANNE
RVÉLLIO SVSSIONENSI INTERPRETE.

Aspyrti de febre equi,

Cap. I.

VM militans in ijs effem legionibus, quæ ad Istrum amnem collocatæ sunt, incômoda didici quæ equis euenire solent, quibus in ipsis exanimantur. Hæc itaq; simul & remedia quæ aduersus ea representantur, hoc in volumen contulisti quod, charissime Asclepiades, tibi nuncupo, qui & cuius habearis optimus, & cum primis arte medica polleas. In quo non eloquentiam inuestigabis, sed cum peritia ratione nitens experimētum

deprehendes. Primum de febricitante equo differam: qui his cognoscitur notis. Caput in terram degrauatum labat, quod rursus erigere non potest. Oculi tumentes prominēt, ac difficulter aperiuntur, interdumq; lachrymis manant. Labia cum corpore toto similiter in mollietiem fatiscunt. Testes laxantur. Vndiq; calor erumpit: & halitus ore feruens & grāuis efflatur. Cæterum crura protendit nec ab equisone vel tractus vel extimulatus agi potest: sed pedetētim progressus, sua mole nutās vacillat. Quin & in latum decumbit, nec se volutare valet. Hæ comites notæ ita se habent. Febrim autem concipit equus cum nimio labore vexatus elassescit, vel cum vehemēti compulso, vel cursu citatiore ducitur, aut cum frigoris aut æstus iniurijs patuit, nonnunquam vbi cruditas eum male habuit, quod vsu venit maxime cum equi primitiuis frugibus & pascuis illecti auide vescuntur, siquidem difficilē membratim ea digerūtur, ægreq; concoctionē capessunt.

Curandi ratio talis est. Sanguis e temporibus aut facie demittitur: primoq; die cibo omni abstinetur, ac sola paulatim bibendi potestas facienda est, progressionibus exiguis & lenibus credatur. cum hyems incessit, operiatur vestimentis, calidumque sit equile in quo cubat, dum autem habere videbitur meliuscule, in pascuum, si temporis occasio sinat, emittendus, sin deneget, foenum siccum aqua mulla cōpersum sensim plusculum ministratur. Hordeaceus cremor, hordeum item, modo deglubatur, sed non sæpius inter initia præbeatur. Nec id est perpetuum, vt equus febrim conflietetur, cum obstipum caput in terram summittit, aut extēdit crura, concidensq; pandiculatur. Quod si certior fieri voles, hordeum, cæterosque id genus cibos obijcies. si enim id esitarit quod præbetur, febre vacabit, solatq; lassitudine tentabitur. Qui vero febre laborat equus, hæc auersatur omnia,

& ciborum vrgetur fastidio, itē moerorem quandam prę se fert, solum re-
quirens potum. Quinetiam sese iactitat, nec erigere potest. In quo nunquā
est committendum, vt ex venis quę proxime nervos sitę sunt, sanguis ex-
hauriatur. Siquidem hac sanguinis missione nervorum distentio cōcitur.

Cum is proserpit morbus, vitio tādē gliscente, vitā inedia finit. Impetū
ā primo febris rudimento ad triduum vsq; perfert equus: post quod illico
tempus hęc animātem tollit. Non audiendi sunt qui solo auriū tractatu
notari posse febrim asseuerant, aut si manū lateri circa humeri flexū admo-
liantur. Ab hoc enim tactu nullum febris indicatiū peruestigabitur. Neq; san-
guinē equo detrahēre licet, qui lassitudinis notas gestu pręmonstret. Siqui-
dem facta virium iactura, solum pecudi negotium exhibebitur. Febricitāti
pecori supradictis locis sanguinem emittere necessarium est, quod & caput
imbecillitate prematur, & huic morbo maxime fuerit opportunum.

HIEROCLIS PRAEFATIO.

TSI nunc alijs efflagitātibus, in foro nostrum exhibere
officiū oporteat, & in huiuscemodi studia diligentiam
omnem impendere, nō tamen frustrari debet honore tua
dignitas, optime Basse. Nanq; suavis nimirum prouincia,
iucundum onus, quod ab amico demandatur; et, vt verbis
vtar Euripidis, *κόποιος ἔργου*, id est, Iniunctus labor,
laboris sensum non habet. Quippe cuius gratia libens facerem (audeo
enim tecū iocularē verbū vsurpare) vt desertor aciei iudicialis aliquātis per
essem. Tametsi id maius est, quā vt ab homine nō feriato pręstari possit.
quod quodam in loco cecinit Pindarus, *ἀρχαίος ἰατρικῆς*. At postquā cēses
aggrediendum, iubenti morem gerēs, artem veterinariā a vitijs auspicabor
quę equis agnasci solent: simul & remedia prosequar quę singulis horū ad-
hibentur. Porro nobis Neptunus equestris, & Aesculapius, quō cœptis
aspirent, inuocentur. Ille, quod ei prorsus equorum cura credita sit. Is, quod
humani generis saluti pręsit, vt si quid etiam Chirone Centauro vel Peli-
sibus literarum ludis dignū prodere memorię fuerit opus, votis implorati
subscribant. Tibi igitur placet equum, vt aiunt, in campū excire: si licet
adagium ā foco ductum, ab operis vestibulo detorquere. Ego si alterius au-
spicijs ad hęc scribenda promouerer, multa forsā volumina coactus essem
edere, equorum ingenia narrans, tempus admissurę cōgruum, quandiu ma-
trices ventrē perferūt, quibus locis pascui lætitia, ybertas soli, quod optimū
& saluberrimum ministrēt pabulum, victumq; suppeditet: insuper quibus
signis quis optimam equi noscet indolem: quonam pacto mores cōponet,
quo minus effratus profiliat, aut ducenti magistro calcitrosus renitatur, ne
vel effrenus sæuiat, ne ve titillatu paulo magis lasciuat, sed prompte frenū

admittat, confcendentemq; calcibus nō proturbet, nec grauate ferat, stimulisq; pareat vectorum, omnia præstans quæ velint obsequia. Hæc omnia literarum monumētis tradidifsem, si cuius alteri dicaretur opus. Verū quoniam hæc ad amuffim omnia percalles, necnon equini cibus exacte placita à natu maioribus accepisti, audis etiam illius antiqui Simonis equitandi rationem quam in Athenienfi Eleufinio fcalpsit, imaginibusque defignauit quinetiam commentarium mente tenes quem de re equeftri confcriptum natus Grillo patre Xenophon pofteritati reliquit: eapropter quæ ad equorum curationem opportuniffime pertinet, nobis fat erit explicaffe. Quinimò profeflores qui diligentius præfidem falutis humanæ medicinam excoluerunt, fingulorum quibus medentur, obferuare non colorem modo, fed & qualitatem, opus effe tradunt: quafi nō idem omnes auxilium expoflulent. Verum multi candoris homines, quos ita pallor decolorat, vt quandam imaginē corij vultu referre videantur, & fanè adipibus obefos, fummo etiam nigrore Aethiopum modo relucentes, vtpôte graciles, pro humorū vi vel inopia variam curandi rationem defiderare contendunt. Qui vero fanandis equorum valetudinibus dederunt operam, non tam morofe fenfucuncta nunc explorāt, vt nigrum à puniceo putent diftinguendum, nec anxie difquirēdum, promiffio latere prælongus fit, an quadratus. Proinde nec nationem magnopere exiftimant curæ habendam, fi quis fit Arcas aut Cyrenæus genere, vel oriūds ab Hyberia, aut natalibus Cappadox, aut alumnus Theffalia, vel Mauritania, vel Perfidis. Nec vtiq; mihi à fupradicto curādi genere videtur alienum edocere, in quot annos ætatē equi prorogari tradant. Bizantinus igitur Aristophanes, ex Aristotelis philofophi fententia, quæ ad naturā animalium pertinent, mira breuitate perflrinxit: equum annos quinquaginta vitam agere prædens. Ad hæc in libro qui Georgica Quintiliorū infcriptus eft, eundem equū inuenimus cuidam equiti toto flitendiorū faciendorū curriculo quinq; & viginti annos cōtinētes fuffeciffe. Tarantinus author eft, cum ædem Iouis Atheniēfes in arce proxime Eneacrurum fontē conderent, decreto quodam edixiffe vt omnia iugalia Attici agri iumenta in opidum agerentur: at quendam villicum, plebifciti metu, veteranum iam octoginta annos agentem mulum adduxiffe: populum ob emeriti fenis honorem, fabricæ tēpli iumentorū ducem præfeciffe, qui nullo cōctictus iugo, ceteris anteiret, nec vllis verberibus aut flagris cederetur: decretumq; fecerūt quo cauēretur, ne quis infitor triticū aut hordeū vendens, aut frumētarius negotiator eum à tabernis abigeret, neue cōdituius pabulis arceret. Concipere, & geflare vterū equā ad triginta vſq; annos Aristoteles afferit. Sed iam nobis talia proponētibus oratio cohibeatur, ne fortaffis imprudentes iam procul ab inftituto deerremus. Videntes igitur illuftriffimos & probatiffimos quofq; medicos figna quædam prædicere, quibus af-

fectus singuli cognoscantur, sic in veterinaria quoque medicina hanc praesagiendi rationem adsciscere necessarium ducimus. Etenim si hominibus in quibus innata est quaedam sermonis facultas, quo possunt exprimere id quod eis negotium facessit, nihilominus tamen artis medicae prudentibus signorum observatione fuit opus: quanto magis in animantibus quae muta vitae conditione praeditae sunt, indices morborum notas arte tradita colligere necessum erit? Vt igitur a maximis rem inchoantes exordiamur, de febre prius mentionem faciamus.

De febre.

Cap. II.

I FEBRE corripitur equus, vitium ijs notis fatebitur. Vehementer in solum nutat, corporis mole degrauatus, ut ne rursus quidem erigi possit. Oculos promit tumentes, lachrymososque: quorum egregie genae extollit. Labia cernuntur flaccida: penduli testes. Quin & corpus totum calore digeritur, & fatiscit. Huic anima grauiter olet, & spiritus ex naribus cum feruore prorumpit. Porro crura iactitat: & si quisquam ipsum agere conetur, pedibus insistere non valet, ne si calcaribus quidem quispiam urgeat: verum paulatim transfuersus ingreditur, non aliter titubans, quam qui nimio potu temulenti vacillant. Hanc noxam contrahit equus cum vehementi cursu vel impulsu fuerit laceffitus, aut cum frigus aut labor excefferit. Nonnunquam cruditate vitium exoritur, praesertim cum recenti demessoque nuper hordeo victitarit, quod detritu cotumax est, ac aegrae membris distribuitur.

Hac ratione curandi vteris: Sanguinem e temporibus aut facie demittes, primoque die cibi abstinentia purgabis, sola portione paulatim data contentus. Exiguo progressu, lenique, coactus exerceatur. Sit locus in quo stabulatur, calidus, & a perfrictionibus tutus. Cum vero melius habere videbitur, in pascua producat, si tempus herbae suppeditet. Sin minus, foenum paulatim liberalius obijciatur. Hordeum bene glumis explicitum, comoderate, non profusius inter principia detur. Interim autem non febricitat equus, cum & projicit crura, & se protedens humi decumbit. Hoc, si haereas, te faciet certior. hordeum, vel aliud cibi genus obtuleris, hoc si prompte vescatur, febris caret. Sin occupetur, cibos omnes respuet: tristitia vultu fatebitur: solumque potum efflagitabit. procombens humi, nec exurgere, nec somnum inire poterit. Febre vexatum tradunt a principio ad tres usque dies noxam tolerare, vterius vero parem esse morbo non posse, nisi nactus auxiliu fuerit quo celeriter subueniatur. Addidit Stratonicus quod si post triduum ea febre fuerit explicitus, tandem tamen eadem ipsa interitura. His vero qui lassitudinis signa preferunt, neque sanguinis missionem, ne corpus & vires carpat, & robur encruet, tentari placet. Febricitanti sanguinem dimittere necessarium est, ex ijs quas modo dixi partibus, praesertim a capite, quae pars sit aggrauata, & huic

morbo facile pateat. Qui ab arnis tactu laterisq; ad summum armū, posse notari febrim arbitratur, ij a veritate prorsus desciscūt, nec rectā mihi notitiam assequi videntur. Poteris autē equo febrienti infusis medicaminibus opitulari. Conuenit ergo baccas lauri diligēter cōtritas in mellis acetabulū viniq; cyathū demittere, adiecto pari aquę modo: dein cum ijs subacta faucibus ingerere, aut apij semen tritū duobus vini cyathis cōspargere, rursumq; detritū additis aquę tribus cyathis in os infūdere. Si quodā veterno pressus fomnos sub tecto captet, ad iter faciūdum exigatur, sed nō vltra decē stadia permeet. Cum autē stabulō se receperit, pabuli varietate sollicitetur, offeraturq; cremor hordei, brassicarum cymæ, & lauri turiones, si queāt inueniri.

Febris prælagium, & curatio.

Cap. III.

LACHRYMAE oculis profluunt, caligoque eisdem offunditur: vndiq; calor erūpit: & cum tangitur, totus ardore flagrat, deorsum quoq; caput proclinat. frigus corpus percurrit, & horrore cōcutitur. Cæterū dentibus crepitat, testes protuberāt, os vlcerebus scatet, quas aphthas vocāt. Striges palati liratum digestæ sublimes propēdēt, molles, calidæ. Tumescent etiā oculi, & labia in mollitiē languēt. Cum horā præsenferis qua frigus inuadit, & febris exoritur, conuenit ipsum foueri, & vestimētis muniri: farinā hordei calidā præberi potādā: abstineri, quo vacuus digeratur, cibo. Si vëter cōpressus est, morā recētia: sin profluuit, radicē tritā incoqui, & mista mellis hemina tres aquę coctę infundi: postea saluati more per nares demitti: actū ad balnea prolui: inspiratis oleo vinoq; defricari: postea stragulis obduci. cum ad somnū vëtum erit, cibis paulatim destinari, tēporibus sanguinē emitti, qui tres heminas impleat. Postero die ē cruribus supra genu feriatur vena, nec prius cruoris profusio sistatur, quā sex heminæ profluxerint: dein agro quā optime prospiciatur.

ANATOLIVS.

FEBRICITANTEM equum eo cognosces, quod alius excrementa reddit densa, figurataq; cui mederi oportet æstate calidis balineis, hyeme fortibus, quo minus inhorrescat, calidis. Cibo exiguo ex erui tritici ve farina alendus. Gelida aqua præbenda. Cæterum alui deiectionem medicamento cōuenit moliri. Sanguis ē ceruice demittēdus, aut venis quæ ad fauces pectusve pertinet. Gemma calido aceto collinēda. Cum ex morbo sese recollectisse videbitur, tū calida perlui placet. Si vero lassitudo febrim crearit, strigoliumq; præ se ferat habitum, ac macie cōfici videatur: caprilli lactis hemina, creti amyli quod satis erit, & oua quatuor cruda cum succo contusæ portulacæ, vnā subiguntur: faucibus suffunduntur triduo, vel tātisper dum pristinę sanitati restituatur equus. Quod si

tonfillarum epiphoris, aut cæteris à capite destillationibus febris excitetur, calidis ipse fouendus erit: palatū sale, cunila, pice & oleo cōmisti illinendum, calida pedes & genua calfacienda, os manico solano intrititq; vini floccibus defricandū; ex hordeo, alga, vel virēti gramine, cū suppetit, oblectādus. Si ex naribus sanguis feratur, succū coriani colatum conuenit eisdem infundere.

EVMELVS.

CVM febrim experitur equus, à tendone sanguinē detrahes, deinde casie, myrrhæ, thuris, singulorū sescunciam, adiecto marinæ testudinis sanguine, & vino vetere, triduo naribus inferes, aut sumens abrotoni fasciculum qui manu prehenderetur, & ficorum aphrarum quod esset satis. Item rutam, apium, mētam, pastinacāmq; simul incoques, decoctūmq; frigidum triduo dabis potandum.

AGATHOTYCHVS.

BQVO quem febris male habet, oua terna, sextantēq; rosacei cum libra vini cādidi tenuis odorati cōuenit infundere. sed loco contineatur, in quo facile respiret: hordeoq; prohibeatur, solo fœno cōtentus. Frigidam aquā frequentius ebibat. Si potū respuat, os aperiendum, oricularioq; clystere liquor inditur hianti. Cum ita triduo constitit, hordeo recreabitur, in dies liberalius obiecto.

PELAGONIVS.

CVM intestino dolore cōcepta febris inuasit, hæc delibuto corpore discutitur hoc vnguine, quod recipit tragachantē pondo vnciā, seminis hormini, rhous syriaci singulos sextantes, piperis cādidi pōdo vnciam, sapæ dupondiū, succi panacis pondo quadrātem, seminis apij pōdo sextantē semunciam, myrrhæ troglodytidis pondo trientē, trislaginis pondo do drantē, chamæmeli pōdo quadrantē, thuris masculi pondo trientē, piperis nigri pondo sextantē, gentianæ pondo semunciam. ijs omnibus vna cōtusis totum animal oblinitur. Equi febrim abigit, & intestinum dolorē leuat, atq; strigosi maciē reficit potio quæ habet mænæ sextantē, thuris selibrā cum semuncia, iris illyricæ, quæ nonnullis syluestre liliū dicitur, selibrā, piperis, baccarū lauri, seminis apij, singulorum vnciā. hæc cōtusa, & cum defruto subacta propinantur. Non desunt qui hanc potionē indant ori, quæ cōtinet lactis asinini libram, olei cyathos duos, croci scrupulum, myrrhæ scrupulos duos, seminis apij quantum cocleariū capit. omnia teruntur, & lacti permiscuntur, oleoq; perfunduntur. Triticeo farre cum aquæ ligula hyeme pascut, æstate hordeaceum far ex aqua frigida faucibus infundunt. Si verò distenta sint ilia, nec ijs febris finiat, necellum erit vrēs medicamentū, quod causti-

cum vocant, adhibere, & ita curationem profequi. Febris summoetur alia potione, quæ capit lactis caprini selibram, amyli quod fatis fuerit, quatuor ouorum liquorẽ, olei cyathum. Ea succo perdicij herbæ, quam Latini nominant vrceolarẽ, excipiuntur, cõmistaq; præstatur deuoranda. Febrim illitu discutit medicamentum quod continet rosarũ, veteris olei, singulorũ pondo, acetii, cypriini olei, singulorum sesquilibrã: portulacæ & iuglandium veterũ semissem: mêtæ & rutæ quod fatis esse videbitur. ea simul detrita sic vt in vnguentũ coalescant, perliniuntur. Alia potio quæ post dimissum sanguinem præbetur hauriẽda, recipit selibram gentianæ, trientem aristolochiæ, hyssopi, ficorum, absinthij, singulorum sextantẽ, seminis apij semissem, rutę manipulum, in fictili cum aqua coquuntur ad tertias omnia: & cum enigrescere videbuntur, cocturæ decentis argumentum est, huius mina corpiculo faucibus inferitur. Sunt qui fenogreci succum mundo linteo colatum, apij, rutæ, sertulæ campanæ, hyssopiq; singulorum manualet fasciculum commisceant, iusq; decocti in cornu præbeant faucibus rapiendum. Febrim leuat, ac lassitudinẽ reficit medicamentum quod habet succi panacis pondo vnciã, laurini olei iriniq; castorij & hyssopi singulorũ põdo trientẽ, gleucini pondo trientẽ semunciam, absinthij pontici pondo selibram. hæc simul misceantur, vt in acopũ coeant. Est & aliud quod cõstat abrotoni, spumę nitri, adarcæ, baccarũ lauri recentium singulis sextãtibus, quæ cõmista liniuntur.

Didymus reliquo generi veterino febre laboranti.

FEBRICITANTIVM signa sunt fastidium cibi, grauatũ caput, manantes lachrymæ, oculi cõpressi, & glutinosis sordibus obsiti, fluidum saliuus os, longior & cum quodam impedimento tractus spiritus, interdum & cũ gemitu. Nõnulla cum paululum procurrerunt, consistunt, & velut vertigine correpta concidunt. Febricitanti conuenit abstinere cibo die vno, postero deinde sanguinem ieiuno sub cauda emitti, atq; interposita hora, modicæ magnitudinis brassicę coliculos triginta ex oleo & garo saliuati more demitti, eamq; escam per quinque dies ieiuno dari. Præterea gramen elotũ, cacumina lêtisci aut oleæ, vel tenerimã quancq; frõdem, aut pãpinos vitis obijci: tũ etiã spongia aqua imbuta aures labra narẽsq; detergeri, & aquam frigidissimam ter die præberi potandam. Quæ medicina sub tecto fieri debet, nec aëte sanitatẽ veterinũ pecus emitti. Sunt qui faciẽ sub oculis candentibus ferri laminis exulkerẽt, deinde bis die penicillo vrina vetere calda perfuso tantisper foueãt, dum puluinos & oras emarginent, crustaq; tandem caducę labantur, & vlcera cicatricem ducant. Quin & auriculæ, quò sanguis profluat, scarificãtur. Aliqui polentam vino subactã præbẽt edendã. Alij muria diluũt, & calfacientibus cingũt stragulis. Alij cytisum ex vino ministrant. Febrienti mulę cruda brassica datur.

Apsyrus de malide articularia.

Cap. II.

CVM de ijs me cōsulueris, domine Sabine, quæ frequenter equis obuenire solent, & quibus causis afficiantur, maximū tibi quod equinum pecus infirmet vitium proponam, ex quo nō sine magna difficultate sese recipit. is autē morbus est quem pleriq; malidem, nonnulli destillationē, Romani suspirium appellēt. Sed si verum velim fateri, articularijs cruciatibus annumeratur. Cuius tales sunt notæ. sanies naribus destillat, crassa, virus olens, colore pallefcens luteo. capite degrauiatur, stertensq; sibilum elidit, & ad maciem perducitur, quod cibos omnes fastidiat. Quin & ob id quod equus alternis insiltēs, in illos subinde atq; illos artus statum cōmutat, claudicatus excitatur: & quacunq; corporis parte procubuit, illic sentit exulcerationem, quod vitiosum quid suffundatur, humorq; quā acerrimus articulos impleat. id autem contingit, quod nullum huius animalis iocineri cōceptaculum insidet quod biliosam illuuiem excipiat, sed quidam solutior inhaeret nervulus, in quem se genus hoc humoris insinuet, qui excrementosam labem hinc emolitur, sanguinūq; per arterias commiscet quæ ad dorsum protensæ feruntur: dein ad medullam spinæ se conferens humoris virus, cerebrū labe vitiat, vtpote quod ab hac dorsū medulla capeffat alimentum. quare caput & linguam corripit, quæ inter artus adnumeratur.

Malidi sanguinis missione succurritur, præsertim si quis faciei pectorisq; venas soluat, insuper suffragines sauciet, pecus autem vario genere pabuli recreetur. Hoc quoq; medicamentum per nares infundatur, quod absinthio peucedano & centaury decoctis in vino constat: quandoquidem amaror amaritudine depellitur. Verūm hæc infusionum genera maioribus nostris accepta feruntur: sequentia hæc ex nostrarum inuentionum peni deprompta sunt. colocyntidis ægyptiæ semen instar acetabuli tunditur, & torrefactum in duabus heminis vini albi odorati perteritur. vbi totum linteolo colatum fuerit, per dextram narem ingeritur. Vtimur quoq; detosta colocyntidis medulla. Optimum etiam fuerit syluestris cucumeris radicē tenuiter contundere selibræ pondo, duas aquæ heminas adijcere, vbi nocte vna maduerit, detritam, colis excernere: ijs tursi nitri drachmas treis immiscere: mox prehensa lingua dimidiam medicamenti portionem per os septem diebus inferre, reliquāq; misturam ex aqua præbere potandam. Inter initia sanguinem detrahère cōuenit. sed cum iam diutius sese vitium prorogauerit, nullus sanguinis missione locus. Hæc enim tētata sæpius euenit, vt viribus exhaustis animal in perniciem agatur. Eodem quoq; modo dum morbi principia sentiuntur, prius quā caput occupet, medicamentū inspirare quod naribus rapitur: quod vbi concepta malis peruasit, nulla salutis spes subest, valetudoq; iam deplorata relinquitur. Nec te fugiat velim,

quod equus hoc morbo sese facilius expedit, oculisq; liberatur: mulus vero non sic huiusmodi vitij explicatur. nāq; cum ex animante alterius generis infititium habeat cōcrementum, magis cruciatibus articularijs patet, & inde contracta labes pertinacius inhæret. Remedio est pectoris cutem mēbranaſq; ferro reſcindere, vtriq; vulneris orā canabinas lineāſve fibulas inſigere, tum candidi veratri ſtaterem ægyptium, id eſt ſemunciam inſerere, mox oras plagæ fibulis obſtringere, atq; ita, dum ſua ſponte decidāt, ſinere. Manus loco non eſt admouenda, neq; tum pecus ad aquā adpellatur. Porro nitri crudi detriti ſextans in hemina vini naribus indatur. ſed vinum ſit egelidum. Hordeum foenumq; nitro conſpergantur, & ita præbeantur. niſtrum potionibus inſrietur. Cæterum canterios non facile morbus is tentat. Equarum pulli quum armentis exciti in equilia ſe contulerint, articulariā hanc proluuiem experiri ſolent: & ita vexati hyeme commoriuntur. Sed id antè deprendi poteſt, quā per nares aliquid feratur, cū pullus ita tuſſi premmatur, vt offacula quædam denoſſe ſuſpicio ſit. Sed cognitu perquam facile, quoniam articulari morbo iam occupetur, cui quā celerrime opus eſt vt ſupra præcepimus, auxiliū adferre. Sequens potio præſenti remedio cum autumnus appetit, obijcitur. ab vua candida muſteum exprimitur vinum, quod duas impleat heminas. huic tunſæ arſtolochiæ & incerniculo cretę coſclearia duo non adeo plenā commiſcentur: quæ quotidie ſeptē dierum ſpatio per nares inſunduntur.

Apſyrus de malide ſicca, humida, articulari, & intercute.

MALIDIS genera quatuor habētur, humida, ſicca, articularis, & ſubtercus. quarū aliqua curatu facile ſummoventur, aliæ diffi-
cile medicamētis cedūt. Non deſunt quæ omnē curationis mo-
dum reſpuant. Humida quidem remedijs nō ægre diſcutitur: cuius indicia ſunt: Tenuis humor aquæ non diſſimilis per nares egeritur. Subtercus etiā malis, quæ ſcabie creat, medendi rationē nō aſpernatur. Sicca, quæ nihil per nares emolitur, ab omni abhorret medicamēto. Cibū autem & potū capit animal, nihilominus tamē emaceſcit, & lāguore cōſcitur, munus cōcoctio-
nis non obit, nares diſtentæ patent, grauis ſpiritus efflatur, tractū difficulter non niſi totū conuertitur, ilia in tympani modum intenta ſublataq; propē-
dent, tergus occaleſcit. In hoc nullum curationis genus tentandū, cum pe-
cudem breui mors rapiat: quemadmodum recte Thebanus Eumelus di-
cere ſolebat: Non ego ſum, inquit, nec alius quiſquā malidis ſiccæ medicus.
Cauſam vero nunc explicabo. pulmo per dextrū latus rumpitur: inde mor-
bum contrahit, quem pleuritidem vocant. Remedio erit, cum quis equum
malide correptum tuſſientemq; ſenſerit, thuris & mannæ ſingulorum obo-
los ternos in vini hemina tritos per ſiniſtram narem inſundere. Prodeſt

quoque brassicam particulatim caesam hordeoque comistam obijcere. Quinetiam ratio suffumigandae malidis maioribus nostris inuenta est, qua non equos modo, sed alia quoque veterina quae solidis constant vngulis, hausto origani vapore suffiunt, subiecto fistili nouo candentem prunam continente; sic caput obuelantes, vt nidore naribus ad triduum vsque rapiant; quod deinceps alternis diebus ad tempus longiusculum faciendum praecipiunt. Origanum montibus eruatur. Si pullus nuper in lucem editus, vel adhuc subrumus malide concepit, lactariae matri hoc pacto consulendum. Feno, & vario pabuli genere recreanda. Potioni nitrum adiiciendum. Sitis inuitanda. Obijciendi brassicae coliculi. Segregandi ab armentis, & alio demadandi qui hac malidis lue corripuntur, siquidem vitium in alios grassatur, facileque gregem simili contagione prostermit.

Hierocles de malide sicca, humente, articulari, & intercute.

MALIDIS a graecis appellatae, quae maxima periculosissimaque valetudo censetur, quatuor sunt genera. nam vel est humida, vel intercus, articularis, vel sicca. Harum quaedam facile curationem admittunt, nonnulla vix ullis remedijs abigi potest, alia nulli prorsus medicinae paret. Facilis humidae curatio, in qua tenuis aquosaeque lanies naribus fertur: nec secus ea quae subter cutem funditur, quae scabie corpus obsidet. Articulariae mederi difficile est. Sicca, vt aiunt, nullis paret medicamentis. Igitur si qua pecus humida malide sit occupata, tussi vexatur, atque per nares humidam lanie effundit, fastidit cibum, imbecillitas robur infirmit, corpus concidit, caput non attollitur, flaccescunt aures, nec demissae subriguntur. Curandi ratio talis est: croci, casiae, myrrhae, cinamomi, singulorum drachma teritur, simul baccae lauri & apij semen in pilam dimittuntur. vna vini odorati hemina cum dimidia portione mellis adiicitur. haec potio leua nare suffunditur, succusque pernae suillae cum petiolis incoctae instar sextarij percolatus, adiecto melle, permistisque subactorum ouorum liquoribus inferitur ori. Eundem per sinistram infundere proderit. Quinetiam vt arteria leniatur sanguinaria, quam polyspermon veterinarum nominant: in pilam coiecta minutissime teritur: & adiectis vini acetabulis duobus, per nares infunditur. Si aliud experiri tibi sit in animo, tritam aristolochiae radicem cum vini odorati cyathis tribus per nares ingerito: vel ciclamini radicem pondo ternum denariorum in tribus vini cyathis itidem infundito, deinde pecus ad pascua promito. Si vero labes haec subter cutem fusa tergus impleuit: vt Hieronymus Libycus auctor est, purulentum quid & virus olens naribus eructat, tussi premitur, & macie pecus elanguescit. cuiuscumque parti vitium incubuit, haec ita rupitur, vt e vomica pus exeat. His itaque cibos omne genus ad satietatem conuenit obijcere. cremorem quoque colatae pitisanae in

quo decocta sit auena, vel in eo maxime posteri canis artus incoquatur, qui pilis bene repurgatus sit, & glaber vndiq; reddatur. quæ si nõ adfint, in vicẽ substituitur gallina, dein aqua calida proluatur. Si articularis ifestet, sub ruffa sanies crassaq; naribus emanat. caput torpore grauatur. corpus emacescit, q; cibi fastidiũ vrgeat: alternoq; vicissim artuũ explicatu claudicationes ciũtur. Sicubi procumbat, subiecta pars experitur vlcus, quod sub tergo profusio seipat, & quã accerrimus humor articulos omnes obsideat. Siquidem animans hæc iuxta iecur vasculo caret in quo fellea collumies residat: verũ laxus quidam locus huius retrimenti capax, id indigesta quadam excretionẽ sanguini commiscet. Quapropter per arterias quæ ad dorsum tendunt, delatus ad spinæ medullam humor, fracescenti labe, tam hæc, quã cerebrum imbuit, quod hac dorfi medulla velut adminiculo fultum, hinc ad sese victum allicit. Inde caput maxima premitur grauitate, patitur lingua. Succurrendum ergo sanguine a venis demisso quæ in facie subditæ sunt. Porro a pectoris venis, atq; etiam suffraginibus sanguis est detrahendus: vario pabuli genere pecus sollicitandum: vinum in quo centaurium, absinthium & peucedanum incocta sint, infundendum. Si parum id proficit, aliæ saluandi rationes têtandæ. Colocynthis ægyptiæ torrefactum semẽ acetabuli mensura funditur, adiectoq; vini odoratoris candidi sextario, lineteolo colatũ, per dextrã narem immittitur. Potes quoq; mica colocynthis, feruorem ignis non expertæ, vice seminis vti: vel radicem syluestris cucumis instar selibræ tenuiter contusam, inditis aquæ duabus heminis, vna nocte maceratam terere, mistisq; duabus drachmis tunsi nitri, colis transfundere, exertaq; lingua dimidiatam medicameti portionẽ septem diebus in os dare, reliquam aquæ quam obtuleris potãdam admiscere. Sanguis tamen inter initia mittendus. Nanque cum vitium in vetustatem incidit, exhaustis iam viribus, detractio sanguinis superuacue tentabitur, cum animal id genus imbecillitate cõficiat. Quinimo statim inter initia prius quã vehementer caput fuerit obsessum, medicameta per nares cõueniet inspirare. Equus quidem ægre minus explicitus hoc vitio, pristinae saluti restituitur. Verum mulus ex hoc non facile se recipit, quod a parente generis alterius, adscita stirpe procreatus sit. Hanc itaq; medendi rationẽ Apfyrtus primus edidit. pectoris coriũ tunicasq; refecari iubet, oras hiantis plagæ lineis vel canabinis vtrinq; transfigi fibulis: veratriq; candidi staterẽ ægyptiũ qui semunciam pendit, inseri: postremo fibulas distringi, & ita donec sponte sua decidant, reliqui: manum non adhiberi loco, nec equum in aquam descendere. Præterea nitri crudi tunsi sesquidrachmam in vini tepesacti hemina per nares dari, hordeum scœnumq; nitro conspergi. Apfyrtus quoq; nitrum positioni placet adijci. Maxime periculis opportuna malis arida est, & ferè remedijs inuisita. Naribus enim nihil erumpit. Caput viribus deficitur: & si

cibum capiat equus, ob cruditatem tamen emaciatur. Illa tympani modo distenta prominent, vndiq; cutis obdurefcit, ac totus ferme cõuellit. Thebanus Eumelus vtiq; curari posse talẽ inficiatur, q̃ ruptũ quid aut collisum in pulmonibus gnorit. Auxilium tamen hoc supradictis adscribatur. Cum quispiam inter initia malide corripit pecus, & iam tussicula premi senserit, mannae & thuris singulorum tres obolos in vini odorati hemina detritos, per narẽ insinuet. Dissecti minutatim brassicæ coliculi, hordeoq; quod offertur immisti, sunt auxilio. Nitri tursi sesquidrachmia in vini hemina per nares præstatut rapienda, sed vinum sit tepesactum. Nec te prætereat hordeum foenamq; nitro prius esse perfundendũ, quam obijcias. Non item ignorandum q̃ tam in humente quam arida malide infusa potiones opitulantur. Nec desunt qui hoc remedij genus probent ijs qui malidẽ experiuntur. Albarum vuarum melliginem exprimunt, coactõq; vini sextario tusa aristolochiæ, & incerniculo cretæ, ligulas duas adijciũt, septemq; diebus per nares demittunt: dein postquam aluium deiectione sollicitarint, pecus exigunt in pascua. Si vuas tempus anni negauerit, remedijs quæ supra proposuimus, erit vtendum. Sunt qui suffitus origani nidore, quam cunilam vocant, naribus hausto moliantur: & auxilium inde putent adferri. Caput fistili nouo fauillam ignis excipiente contegũt, tum cunilæ furculos suffiunt: idq; alternis diebus ad horas compluris factitant. Cãterios tradunt equos non facillẽ hisce vitijs implicari.

Theomnestus de malide.

MALIS, putrium humorum collecta subluuies: quæ ægre discutiti potest, ab ea parte quam infederit, speciale sibi cognomentum vendicans. Duæ morbi differentiz. Nam earum altera arida est, altera humens. Arida cæco serpit habitu. Humida nimirum omnibus conspicuo patet, namq; naribus pituitosa defertur sanies, in album versa colorem: vnde vitium hoc græci malidẽ appellarũt, a candore videlicet ouilli velleris, quod malũ vocant, indito nomine. Si sanies naribus aut palato descendens odore vacet, facillẽ vitium curanti cedit. Sin graue virus oleat, difficulter medicamentis expugnabitur, tali inita ratione. Nam quantum odoris expers humor exit, vlcus nullum subesse fatetur, sed inibi sola coisse recremẽta docet: quorum deiectio medicamẽtis petenda est, facturaq; simul expedienda, modis deinceps subiijciendis. Medicamentum malidis humidæ, quo deiectionem alui molimur, ac infarctos explicamus meatus, quod per os narẽve suffundendũ est. trium ouorum liquorem internũ expedit euacuare: rursus quæ restãt putamina, duo quidem melle, tertium garo complere: iterum eo transfundere quod profusus humor antea fuerat: demum quadrantem sextarij veteris olei, vel cyprini, vel irini tantundem

adinficere, ad hæc farina piperis ligulas treis, radicis cocci, iris illyrica singulorum pares modos adijcere, confusa omnia ori vel naribus inserere, semissem horæ caput in modicam altitudinem suspensum attollere: sic pecus in cursum promere. & vbi concitatus actum fuerit, capistris loro ita deligandum, vt caput deorsum spectet. A prioribus pedibus vinculum ad suffragines adducendum, quo demisso veterini capite, liquor humi profluat. Cum id factum triduo fuerit, nec amplius humor profertur, hanc curandi rationem sequi debes. Gentianæ tunzæ cribratæq; ligulam, aristolochiæ tantundem, admisso hydromelitis italico sextario, tantisper infundes, dum ad sanitatem perduxeris. Humidæ malidis, nec tetrum odorem expirantis, notitia ratioq; curandæ ita se habent. Nunc virus olentem prosequemur.

Idem de humida malitq; odoris malide.

CVM humores maridi malidè humidam, sanguinè dico pituitamve crearint, cõcursumq; suo loca perusserint, in quæ eruperint, exiens humor virus subolet. quod vitium etsi ægrè curationi cedat, omnino tamen à medendi ratione non abhorrebit. Ideo tum quatuor hydromelitis sextarios, oleiq; acetabulo, misceto. hæc triduum suffudito. Sed cū facilè defertur humor, brassicæ cymas coliculolq; simul & maluas quæ prius coctæ sint, & expressæ in pilâ, immittito: porros treis similiter indito: adiectaq; axungie suillæ veteris ossa librâli, simul tundito. cūq; in collyria quinq; vel sex oblonga digesseris, deprehensa lingua præstato deuoranda. postquam illapsa fuerint, conditum cum vinaria face fundito. hæc si triduo feceris, recte curationè poteris assequi. Quinetiam si cum veteri vino tetrapharmacum ingesseris, pristinæ sanitati pecus reddes. Sin ijs exulceratio non cohibeatur, sed in normam, quæ corpus exest voratq; degeneret, tetrapharmaco ex aqua mulsa solum vitior. Iam de differētis malidis, & odore vacantis, & graue virus redolētis, item de cognitione & remedijs diximus. Nunc ad aridam transeamus.

Idem Theomnestus de sicca malide.

ARIDA malis humoribus putrefactis gignitur, qui ad pulmonis officinam vicinâq; cordis sedes incubuerunt. Non tamen à sanguine vel pituita, sed vtraq; bile contrahitur: ideoq; sicca iudicatur esse. Iis ea cognoscetur indicijs. Assatim macie pecus elanguescit. Illa connelluntur. Cutis tam vehemèter obtenditur, vt latera manu pressa crepitèt, tympaniq; modo sonitum edât. Cibum asperratur, ac tametsi tussire gliſcat, frustra nititur, oreq; tantū identidè hianti ad extussendū proritatur, sed irritò conatu. Quasi autè officula deuorarit, sic intestinis punctionibus lancinatur, & cruribus insillit. Proinde hæc omnia si repræsen-

tētur, morbo cessisse pecus, ad vltimāq; ventum esse testantur. hinc medicinas adhibere superuacuum est. Sed si nōdum morbo fuerit superatus, quāuis difficulter discuti possit, auxilia tamē adferemus. Dignum miratu medicamentum memoriae prodemus, quo saepenumero vitium depulimus, & animal pristinae reddidimus sanitati. Cuius componendi ratio hæc est. vna candida pressa, italicus musti sextarius eximitur: cui peucedani tenuissime friati creticq; coclearia duo, & par aristolochiae modus adiunguntur. leua nare diebus septem ingeritur. Verūm tenuem victus rationem sequi conuenit. sic enim morbi siccitas abigetur.

Ex Nephonte malidis articulariæ curatio.

SI EQVVS mulisve articulari morbo conficetur, hunc adhibeto curandi modū. sanguinem à suffraginibus mittito, candentes ferri laminas in rectum articulis imprimito, vsque dum aquosus liquor emanet. postea quod in lancibus salitis thynnus remittit, instar libræ fictili nouo conijcito, infusisq; vini veteris quatuor heminis, ad dimidias coquito, permiscens olei quod satis sit: opopanax drachmas treis, erucæ pugillos qui manū quater impleant, diebus singulis acetabula duo fundito: hyeme sub dio pecus contineto: æstate in piscinam, vt natet, demittito. dein auulsis articularum crustis, vulnerario medicamine vtitor tali. æruginis æris, myrsos, chalcitidis pares modos simul coquito, & in ceratum coactos oblinito.

AGATHOTYCHVS.

GITH, quod in frumentario agro nascitur, instar vnciæ conteritur: cyathi tres vini & olei conijciūtur immistotq; pari aquæ modo, per triduum in saluati morem immittitur. Sed si morbus ad articulos irrepserit, candens ferramētum experiri sine mora poterit. Porro omnium qui nonnihil in lucem ediderunt, medicamenta exurendi facultate donata (caustica vocant) literis mandare potuissē, nisi viderer ne plus æquo volumen nostrum succresceret: duo tamen aduersus humidi siccitq; morbi differentias adinueni remedia, quibus, vt probis spectatisq;, contentus eris. Medicamen insequens in omni humida malide suffusum auxiliatur. Radicis cocci gnidij grani, costi, cyperi, opopanax, zinziberis, petroselini, hyssopi, abrotoni, tragacanthæ, croci, myrrhæ, aloës, floris odorati iunci, fertula campanæ, meu, maceris, cardamomi, aristolochiæ, centaurij tenuis, pares singulorum portiones tunduntur, & incerniculo cretæ, attico melle excipiūtur: ac coacti in pastillos, quorum singuli denarios treis pendeant, in vmbra resiccantur. per hyemem cum vino vetere vel condito, per æstatem ex mero frigido, adiecta rosacæ vncia infūditur. Si pecus sicca

malis occupet, secundum hoc medicamen iuuabit in fauces profudisse. Recipit autem feminis lactuæ, succi pæoniæ, singulorum pondo beffem, rosacei olei pondo libram, croci pondo quadrantem, succi papaueris pondo vnciam, feminis fatiui cucumis pondo sextantem, succi absinthij pondo trientem. vbi cum siccis tunsis & cretis liquida permiscueris, plumbeo vase recondes. Cum ad vsum prometur, tribus huiusce medicamenti drachmis, olei rosacei quadrantem, & hydromelitis sextariū italicum adijcies. idq; per triduum infudisse satis est: sanitatiq; restitutum pecus in flumiatile vel lacustre pabulum exiges, maritimum declinabis. Iis tertium subiungi potest medicamentum, quod non sine magna cōmoditate omnibus malidis generibus ingeritur. Aristolochiæ libra, sicuū pinguium modij quarta pars, sampuci quadrans, diligenter singula tunduntur, per noctē totam in aqua molliuscule igni coquuntur. in italico huiusce iuris colati sextario, quarta mellis portio commiscetur: mox in os & fauces datur. Non desunt qui & hoc medicamine magnum adferunt auxilium. Terrestrem crocodilum, & ranā palustrem, viuos in oleum mergunt, & tantisper in olla fictili coquunt, dum eorum corpora penitus intabuerint, ac in oleū tota resoluuntur: deinde colatum ius pecudi per nares indunt. Alij per initia morbi garum primi meriti, oleū acerbū, & candidū oui liquore cōmiscent: simulq; subacta per nares inferunt. Tiberius axungia veteris cū simiæ fimo tres offas primo die, secundo septē, tertio cōsimiliter faucibus inculcabat, postmodū leniter & blāde tractādum animal præcipiebat. Proderit item myrrhæ, croci, stachis, singulorū drachmā: opopanacis, apij, singulorū drachmas senas simul in pollinē teri, binas vini dulcis heminas olei cādidi cyatho cōfundi, in sinistraq; narē dari.

Malidis humidæ præsagium, & curatio.

MALIS enascitur a cutis palearū acerbis, vel aristis, quoties raptæ pulmonibus veterinorum infederūt: vel quum fœnū quod emarcuit, eisdē fuit obiectū. Huius morbi notæ sunt. Naribus nonnihil odoris tetri pecus remittit, tusilis infestat, ilia cōtrahit, inediaq; conficitur. Quod ad medendi rationem pertinet, cyclamini siccati tunsis & in farinā redacti drachmam, opopanacis semiobolum, baccas lauri duas, singula fundito. cum vino iuncta suffundito. Salutaris habetur eburnea scobis cum friato sale ex vino odorato mista, & faucibus infusa.

Pastilli Hippocratis ad malidem depellendam, & resarciendam imbecillitatem.

PASTILLI qui omnem exigunt malidem, ac imbecillitatē reficiunt, habent baccarum lauri sextantem, spumæ nitri quincuncem, sulphuris ignem non experti tantundem, myrrhæ quadratē, crocomagmatis semissem, iris illyricæ quadrantem: feminis apij, aristolochiæ,

singulorum pares modos, ea simul pilæ creduntur, & tantisper detrita dum fatiscant in polentam, adiuncto vino, in pastillos digeruntur, cum postulatibus vsus, ex albo vino faucibus infunduntur.

Apsyrti de elephantia,

Cap. III.

ELEPHANTIA laborat equus cum in ceruice tubercula prodierunt, & venæ largius distentæ rigent, ac in capite facies in flexus curuos implicantur: earumque prominenti oruli: nares similiter distractæ patet: quod deus ex ipsis & ore defertur, spumofum cruentumque profluit. illa contrahuntur, naribus spiritum elidit, nec cibo, nec potui, cum cupiat, potest indulgere, sed paulatim cibum capit. ubique rupta compage corporis, quædam partium fiunt diuortia: ita ut partes summæ, aures, labia, nares viscera sentiant, deorsumque sua sponte procidant. lingua colligatur: quam præcandentem, & præter ingenium deformem exerit, hinniendi libertate multatus. talis elephantia laborat. Huic nihil opitulari solet: nec ipsum in aliorum stabulo versari conuenit, sed ablegari longius, & solum vertere.

Hieronis elephantia remedia.

NON TAM difficile, quam promptum fuerit equos inuestigare qui elephantia corripuntur: quippe cum periculosus eorum languor omnibus sit euidentior, quam ut notis debeat illustrari. Cum crura huius pecudis intumuisse conspiciuntur, arctas aures gestat, partes in renum confinio sic in duritiem occalluerunt, ut flecti contumaciter renuant, ceruix intenta riget, inconstanti aspectu truci que cernit: tunc cognoscito supradicta valetudine conflictari. Curandi ratio hæc est. Calido contineatur equuli. Ceruicis venæ feriantur. Post triduum ab armis, si necessitas vocet, post exactos quinque dies a feminibus sanguis emittatur, quo solutis in toto corpore venarum commercijs; noxium cum sanguine virus euadat. Qui cum abunde ruit, non tam repente veterinum hac lue conficitur. Cæterum equus assueti cibo firmandus. Si hordeum respuat, polenta cum fabis in lomentum commolitis exhibeatur. Egelida aqua potioni præbenda. Deinde vinum, oleum, nitrum, bitumen, semine rutæ, decoquitur: iureque decocti totum corpus defricatur, usque dum viribus labore fatigatis, opus interpelletur. Postea lanatis pellibus eodem liquamine delibutis, renes cum vicinia conteguntur.

Pelagonij medicina contra elephantiam.

VINI tres cyathos, olei heminam, frumenti, hordei, cicerum, phasiolorum, cicerculæ, singulos sextarios, in unum omnia coquito, dum abiectis antedictis decoctum ad tertias redigatur. hoc cremore

decocti totum equum perfricato, & potione quam nunc subnectemus, vti-
tor. Vini veteris heminam, thuris, costi, singulorum sextantem, adipis ca-
prinae vnciam, hæc simul terito, adiecta hydromelitis hemina: & per triduū
propinato: quarto die vino & oleo laferis vnciam adijcitur: sequuntisq; die-
bus potandum præstato. Opem etiam adfert medicamentum in quo ha-
betur nitri vncia, castorij, baccarum lauri, radicis ponticæ, singulorū sextans,
rutæ sextans semuncia. Hæc singulatim tunduntur: quibus cretis mixtisq;
vini cyathus, & olei semuncia adijciuntur: & corniculo, aut alio quouis in-
fundibulo faucibus induntur. Hoc auxilio quotidie vtendum, dum pecus
integra valetudine fruatur. Stragulis semper obtegatur, quò facilius sudor
possit euocari: quandoquidem vitium hoc calore commodius eliditur.

Adhibendum quoque sequens medicamentum, quod in malagmatis len-
torem coierit. cucumis sicca, gallarum cupressi, singulorum pōdo quatuor,
resinæ torrefactæ, absinthij tunsi, singulorum pondo, sicca tunduntur, cre-
taq; liquidis miscentur. Item potio huic morbo salutaris quotidie dari
potest, aut antidotum quod diapente dicitur, quoniam quinque medicinis
constet: aut alia potuum genera huic antedicto morbo dicata.

Pelagonij ad labem pestiferam remedia,

Cap. IIII.

MEDICINAS & potiones dicere oportet quibus pes-
tilentes morbi depelluntur. Equi plerunque pestilen-
tiam concipiunt lassitudine, & æstu, nonnunquam cum
frigore & penuria cibi laborant, cumq; suo tempore urinā
non fecerint, vel si cum diu steterint, subito ad cursum ex-
stimulati sunt, vel si sudant, & a concitatione confestim

biberint. Quibus remedia quæ a maioribus nostris prodita sunt, adiuuen-
tum conferre cognoscimus, & cōmode respondere experimenta testantur.

Antidotum quod diapente dicitur, constat gentiana, aristolochia, baccis
lauri, myrrha, eburnea scobe. hæc æquis ponderibus tusa cernuntur, vt in
vnitatem coëant: polentaq; ex ijs facta reconditur. Itaque cum pēudem
pestis perculit, plena pulueris huius ligula vino permitta, quotidie, quoad
equus conualuerit, faucibus infunditur. Quinetiam præsens hoc habetur
auxilium, syluestris cucumeris radices leuigantur, cretaq; cum nitri bene
detriti semisse, quinque vini sextarijs miscentur. id animalī quinque diebus
infudisse satis est. Syluestris etiam cucumeris trita portio quædam aquæ
inspargitur, quam animans in potu hauriet, quæ pestilenti contagione ve-
xatur. Si gregatim veterina laborent, fabinae herbæ selibram, trifaginis
& aristolochiæ singulorum quadrantem cum centaurij sextante simul con-

tundes, & incernes cribros: cumque necessitas postulabit, ex eo quod ligulam impleuerit, sextario vini permistum, animantis faucibus imprimes.

Medicamentum quod ad Pisterium Siculum refertur.

RADICES ebuli & vrticæ æquis ponderibus tufas & cretas, in gari modum adijcito, qui putamina trium ouorum expleat: linteolæque percolatum, instar mensuræ quam ouum capit, per triduum naribus ingerito.

PELAGONIVS.

VIUIS medicaminis vsu pestifera lues aboletur. Ciconiæ pullum, prius quam volare possit, pinnis tamen præditum, in fictilem ollam viuum demittito, & oblitum gypso in furnum injicito. cum abûde torrefactus fuerit, pila tundito, & in pollinè redactum, vase vitreo recondito. cum necessitas incesserit, coclear huius plenum ex vino faucibus dum se recipiat inserito. salutaris huiusce pulueris vsus. Quinimò gari primæ notæ quantum capit poculum, naribus inseritur. Sed vt equus somnum ineat, danda est opera vt frigidiorè cubili stabuletur: dein coriandrî & sylvestris cucumeris folia tursaque radices ex vino & melle quod satis fore videbitur, præbebis libanda, mox porri succum instar acetabuli faucibus inferes. Fresum eruum vino commistum per triduum dabis, aut ex vino fabarum bene molitarum lomento consimiliter pasces. Sed pridie macerari, postero die in vino conteri lomentum debet, & paulum mellis, & butyri tantundem adijci. Nec te prætereant talia cum tepente vino debere propinari. Sylvestris cucumeris radices trium sextariotum instar, vbi quaternis aquæ sextarijs vno die maduerint, post concitatæ, colis excernuntur: deinde nitri alexandrini in farinam pertriti vnciæ sedecim immiscentur, & diebus septem dantur. Quod si nos tale defecerit auxilium, vice huius aqua conijcitur, & ori per corniculum inditur.

Cum gregatim pestilentia cœpit grassari, hoc articulari remedio sic erit succurrendum. Omnes pecoris artus, hinc euocato cruore, liquida pice perselinendi. Identidem ad progressum animal emittendum, quoties videlicet fuerit obiecto saltum cibo. Hordei tamen moliti, & cribro pollinario creti, quaternos sextarios cum erratico cucumere dari perquam vtile creditur. Pecudi sanguis elicitor, mox hordeum aqua aut vrina maceratum, acetumque cum bubulo stercore cumino & sinopide mistum, circumponuntur articulis. Semen alexandrinæ cucurbitæ torridum, & acetabuli

modo incerniculo cretum, odorato nitro miscetur: colatumque diebus quinque, cornu infundente per nares immittitur. Euincendi sunt autem quantum pestiferi morbi, & exquisitis remedijs propulsandi. tunc panacis & eryngij radices, fœniculi seminibus miscendæ, & cum defrici ac moliti tritici farina candentibus aqua conspergendæ, eoque medicamine saluandum ægrotum pecus. Tum paribus casie, myrrhæ, & thuris ponderibus, ac tantundem sanguinis marinæ testudinis, miscetur potio, cum vini veteris sextarijs tribus: & ita per nares infunditur. Sed ipsum medicamentum ponderis fescunziæ diuisum portione aqua, per triduum cum vino dedisse satis erit.

Pestilentia, vt Leontius est author, cum in armentis incidit, confestim mutandus est cæli status. In plures lacunas distributo pecore, longinquæ regiones petendæ sunt, atque ita segregandi a fanis morbidi, ne quis interueniat qui contagione cæteros labefaciat. Itaque cum ablegabuntur, in ea loca perducendi sunt, quibus nullum pecus armentitium impascitur, ne aduentu suo illis labem adferant. Sic tamen occurrendum cum indemens cælum pestem minatur, & iam hoc malum greges manere præfatis, ineunte præfertim Vere vel Autumno. Vada quibus aquantur, necnon vernaculæ potiones, saluia & marrubio tunsis respergendæ, sic impendens labes arcebitur.

Pestiferæ luis seuitiam compescit antidotum quod recipit pastinacæ pondo quincuncem, agarici pondo dextantem, cassami, id est fructus balsami, nardi, aiugæ herbæ, singulorum pondo quadrantem, bettonici pondo selibram, iris illyricæ pondo vnciam, trifolij pondo quadrantem, piperis candidi pondo vnciam, abrotoni pondo dextantem, marrubij, santonicæ herbæ, singulorum pondo quadrantem. omnia diligenter tunduntur, ex vinoque colata potui præbentur.

ÆMILIVS HISPANVS.

EX PEDIBVS sanguis mittitur: tum myrrhæ troglodytidis triens, croci selibra, centaurij quatuor scrupuli, spicarum indicæ nardi vncia, piperis candidi quadrans, seminis apij coclearia quinque, papaueris, propolis, singulorum vncia, mellis sextarius vnus, nitri quod fuerit satis: commiscentur, & in pastillos coguntur, qui sua magnitudine nucem auellaniam æquent. Hi aquæ tepidæ sextario diluti, pecudi dantur quæ lue laborat pestilenti.

CVM PESTĒ vexatur equus, cōfestim ē pectore sanguis de-
trahendus, dein ē cruribus: item si necessitas vrgeat, ē temporibus:
varioq; pabuli genere delectandus, hoc est hordeaceo farre, tritic-
ceoq; nonnunquam fufuribus cum pauco sceno firmandus, interim potio
naribus infundēda, quę capiat centaurij, absinthij pares modos, & id vini in
quo liberaliter possint incoqui. Si prioribus pedibus claudicationem
cepit sentire, statim à cruribus prioribus sanguis demittendus, si postero-
ribus, à foeminibus exhauriendus. Si conuelluntur ilia, & nares apertę de-
hiscant, ab vtriusq; temporibus sanguis erit euocandus, tum qui septimum
diem non excessit catellus, bene decoctus, & vrina pueri nondum venerem
experti, cum vini hemina miscentur. potio suffunditur. Sunt qui præcipiāt
statim atque animal primis pedibus claudicat, corpus vniuersum vino &
oleo lini, postmodum hoc auxilio saluari. adipis vrsinæ triens, centaurij, &
napi, quem buniadem appellant, singulorum vncia, serpylli selibra, hyslopi
quadrans, trifaginis, amaranthi, artemisię, acuti trifolij, singulorum vncia,
radicis rutę syluestris selibra, verbenacę rectę, bettonicę, singuli quadrātes,
omnia in mulso coquuntur, & adiecta serpylli selibra, cum hyslopi qua-
drante, & trifaginis vncia, per os exhibentur.

Hieroclis de pulmone,

Cap. V.

SI QUANDO pulmones dolor infestet, vitium lon-
gis annumeratur, verq; maxime pecus equinum his infir-
mantibus noxis implicat. Quod ad notarum rationem
pertinet, corpus cōcidit, & ita tussicula fatigat, vt ossicula
degorasse credatur. Mucosam reijcit pituitam, stertoreq;
spiritus offenditur. Largiori indulget potui, copiosio-
remq; cibum conquirat. Curandi ratio hæc est. Crocus, myrrha, cassia, cinna-
momum, simul pinsita leuigantur, & adiecto melle & vino infunduntur. Sed
vt medicamentis cōfestim occurratur, necessum est. Namq; si prius accidat
pure pulmones impleri, actum est de eis, statimq; morte consumuntur.

TIBERIVS.

MEL, PIPER, pineam nucem resina scatentem, vinumque
feruescacio. sic ori per triduum ingerito. in cibatu præsertim lar-
giore sceno vitior, chordoq; . Cæterum vitij notas explores: si-
quidem accidit vt morbus in alium degeneret,

EVMELVS.

PVLMONARIORVM signa hæc sunt. Crura & venæ tumēt. Testiculi frequentius micantes palpitāt. Febris inde concepta peruadit, quæ manu alis admota iam inuenitur hære. Sanguinem à tēdonibus opus est emittere; qui per astatem oleo & aceto mistus, per hyemem vino, toto corpori circumlinitur. Hæc potio danda, quæ recipit croci, myrrha, odorati iunci, casie, cryngij, pipervis candidi, singulorum vnciā. vbi simul contuderis, tum erui moliti parem modum adijcies. omnia simul detrita, cretaq;, melle excipies, & asseruabis. Huius medicamenti, cum vsus requiret, oboli magnitudo in aqua teritur, & per finistram narem immittitur. Verum antequam hoc auxilium adhibeatur, nitro, melle, & posca os defricato. si nihil profuit, vrens medicamentum adfigito, vsque dum inde pus emanet.

CASSIVS FELIX.

SI PVLMONIS dolor equum male habet, ore & naribus halitus erumpit, spiritusq; latera distenduntur, trucibus spectat oculis, pabulum in præsepio iam mansum respuit, & graue virus eructat. Cui talis compositio suffunditur. baccarum lauri siccarum, & terebinthina, singulorum quod magnitudine duarum fabarum æquet tubercula, mellis quod erit satis, hæc in aceto pinsita, per nares infunduntur. Nam post horum vsus cruentam purulentamque vrinam faciet. Tum aluminis vncia cum pari pondere nitri & hydromelitis ingeritur. Postea solum hydromeli iniicitur. Bono fœno equus alitur.

HIPPOCRATES.

QVO CUI pulmo negotium exhibet, humida naribus profuunt, ipse grauem ore spiritum efflat, illa pendent conuulsa. Ratio infundendi talis. fructus arborum adstringentissimi quique in vna vini hemina & olei mensura pari decoquuntur, & faucibus induntur. Leui-cibatu contentus esse debet. Eruum hordeo permiscendum, aut suillum cerebrum in vini hemina coquendum, olei tres cyathi miscendis quod satis videbitur infundendum. Odorata potione similiter vtendum, vel gallo tatisper incocto, dum prorsus intabuierit, sextarius vnus vini committus ingeritur. Sanguis, si tantum robur adest, vt mitti possit, detrahendus. Tam medica quam gramine pascendum. Aspergendus farina potus, vt eo fultæ vires vegetæ seruentur.

VETERINARIAE MEDICINAE

Apſyrthus de rupto pulmone.

Cap. VI.

APSYRTVS Dionysio Torneo salutē. Te equos alien-
tem nolo latere, quod si ruptum quid aut collisum in pul-
mone fuerit, ceruix & itidem pectus emacescit; grauis spi-
ritus, & cum stertore prorūpit; tussis exercet; os crasso sca-
tet pure: priora crura claudicant. Verum tardius ad se redit
equus: & vbi fuerit saluti restitutus, nō erit labori ferendus:

vehementiūq; statim cedit. Cui tamen hoc remedio est succurrendū. Eruum
fresum interdiu noctuq; maceratur aqua: & vbi elotū, dein exsiccātū fuerit,
in tenuem farinā digeritur: quæ cribro creta pollinario, cum vini nigri odo-
rati, & aquæ calidæ paribus mēsuris potioni danda est. Si vero potum fasti-
dit, lingua prehēditur, quō sorbitio facilius insinuetur. Nō multū progredi
debet pecus, sed calido equili, coopertum cōtineri: curandūq; vt cremorē
fresæ fabæ colatum atq; tepesactū ebibatur: reliquæ potioni, quæ calida debet
esse, nitrum adiiciatur. Proderit quoq; resolutos in farinam calculos nitro
conspergi, & cibus præberi. Iisdem quoq; remedijs vulla recreatur arteria.
sed vitium hoc longius esse cōsuevit. Vtrosq; inspirato oleo vinoq; fouere,
& vbiq; secundo pilo defricare conueniet. Cæterum si est in pulmonibus
ruptum, cōmodum est acetum acie tepesactum, aut humanam vrinam cum
adipis liquefacti sextante corniculis infundere. sed sit axungia suis mensi-
bus defectæ, cui iam naturales cursus ita sublitterunt, vt naturæ prioris
fruatur integritate.

EVMELVS.

VIBVS DAM accidit pulmones rumpi, cum vel concitatius
procurrere coacti sunt, vel continēs tussis sine vlla intercapedine
vexat. Sunt qui id genus animalia, quædam officula deuorasse
putent, ideo quod insatiabili voracitate cibos ac potus inculcent,
& purulentum extussiant, cum ad potionē ventum est. Croci, casie, nardi,
myrrhæ, cinnamomi, portiones æquæ terūtur, & adiecta nigelli vini hemina
bibuntur. Quæ si non inueniantur, pinsitum eruum cum vini & aquæ calidæ
quod satis esse visum erit, propinandum. Sequens potio ijs vtiliter exhibe-
tur, qui ruptum aliquid vel collisum in pulmonibus sentiunt, aut præcipiti
cursu deturbati, in pulmonem cōciderunt. Spicæ nardi, croci, myrrhæ, costi,
iunci odorati, casie, eryngij, piperis candidi, singulorum vncia, erui farinæ
quod satis erit: omnia detrita, cretaq; melle excipiuntur. cum ad vsum me-
dicamen venerit, resoluēdum, & sinistra nare demittendum. sed id nō antè
fiat, quàm absinthio, nitro, melle, & posca os equi proluatur.

Eumelus de pulmonarijs & vullis.

Cap. VII.

VM in pulmonibus quid rumpi cœperit, hoc vitium Graijs, quasi pulmonis rupta dixeris, appellatur. quod facile medicamentis vincitur. sed si morbus iam inueterauerit, suppuratione creat: vtq; pure pulmonem inserfit, tum pulmonarij deinceps & conuulsi nuncupatur.

Hęc agritudo difficulter abigitur. remedijs tamen est locus. sulphuris, myrrhæ, singulorum selibra teritur, & additis vini duobus acetabulis, & olei cyatho, naribus inseritur. reliquaq; curatio prosequenda. Sed si ijs auxilijs secundam valetudinem non assequatur, sub alis oportet candens ferramētum in ventrem admouere, librata manu ita, vt ne penitus quidem adigatur, aut alte rumis insidat. Cum vero pus profluxerit, vulnus igne factum, pice, cera & oleo sanatur.

PELAGONIVS.

VLSIS ET pulmonarijs præsentaneo est remedio suillus cruor, hunc in modum. Porculum lactētem iugulato, ad sit animalinibi præsto, quod eo malo vexatur, vt confestim cadentem adhuc sanguinem faucibus eius infundas. Ex triticeo fermēto, vnde panificia concrefcunt, coactos orbiculos cum sapa diebus compluribus, dum sanescant, præbeto. Memoria tamen teneto, cum aquæ potestas fiet, inspergendam esse potioni farinam. spicæ etiam gallici allij depurgatæ tunduntur pila, quibus vetus axungia miscetur, formataq; ossa digeritur in pastillos: mox mellis, sapa, & ouorum mistis liquoribus, immerguntur, & triduo dantur.

HEMERIVS.

FABAE molitæ selibræ in sextarijs tribus defruti macerato, & vniū & triginta piperis grana mortario trita cum adipis hircini libra rursus conterito, & triduo per corniculum infundito.

THEOMNESTVS.

DE pulmonarijs cōsequenter post tussim disserui. Siquidem maxima ex parte ab huius vehementia succussus pulmo rumpitur. Idemdem etiam hoc vitium cursitatione vel saltu contrahitur, cum equus vallum, fossam, salebrās ve transilierit. Accidit etiam plerunq; cum acrius feras insectatur. Interdum equus siti cōfectus, aut aliud veterini genus quod bibendi desiderium excruciat, cum facta est aquæ potestas, tam auido spiritu potum haurit, vt sæpe pulmonem rumpat. Id vero causæ fuerit, quod pulmo viscerum omnium tenuissimā sibi membranam

vendicet, & vernaculo spiritu refertus sit. Omnis autē humor quo imbui-
 tur, continuo motu spumofus bullat, tenuiffimamque fibi constitutionem
 adfciscit, nec vllus ei neruus, carūcula, vel lacertus inest, fed summa mollitie
 præditus nofcitur. Etenim pulmonē natura cordi vitalem auram eiaculati,
 femp̄rque vibranti, ideo huiusmodi suffulfit, subterque adfirmavit, ne fi
 quādo viscus hoc corpori duro neccedenti ad motū fuerit, vel ictū acceperit,
 animanti perniciem moliatur. Pulmo igitur distentionum iniurijs patens,
 facile nimirum abrumpitur. Quod rupti diuortium ab initio cum sentiri
 cœpit, medicamentis oportet summoueri. Id vero cum cœcum latuit, in vo-
 micam degenerat, quę pure multo pulmonē obsidet. Sed aliam rupta, aliam
 suppurationes curationem desyderant. Rationem igitur curandi, & vtro-
 rumq; signa quibus inter medendum vsi sumus, exponemus. Miles quidā,
 vir, quantum mea fert opinio, rerum honestarum studiosus, suum equum
 sale semel in die satiabat, ad hunc modū. Cauum cornu salis implebat: pro-
 tendens equum, & os eius adaperiens, per hiatum magnam vim eius fauci-
 bus inculcabat, rursus caput in sublime p̄sum tenebat, quō facilius illabe-
 retur. Cum enim ego morbi equini causam sciscitarer, hoc se facere solitum
 respondit: eoq; modo equum cum primis generosum nobilemq; in tabem
 perduxisse. Sal enim, cum extenuate vi præditus sit, abunde per corniculum
 ingestus, ob p̄silem habitum equi in pulmonem defluebat: instillansq; eius
 quā acerrima sanies huius visceris omentum penitus eroferat: cumq; etiā
 vlcus inibi creauisset, tabes animantē obsedit, ita vt in dies macie consume-
 retur. Adnotatis igitur ipse & collectis causis, intelligens quo morbo tenta-
 retur, necequum aliunde quā salis intrufu noxam concepisse, deflentem
 confectumq; luctu militem equo donauit, nō perinde quidem generoso, sed
 valido tamen: equumq; illum iam ferē deploratū accepi: quo idoneis reme-
 dijs perfanato, rursus bellatore sum vsus: qui eo vsq; regi fuit cordi, vt di-
 gnus appareret qui ab eo possideretur. Nunc ergo signa remediaq; pro-
 ponemus. Pulmo ruptus ijs indicijs cognoscitur. Paulatim spiritum excer-
 nit: & vitiatam partem admoto costis ore demonstrat. Mutilos exprimit
 gemitus, inter alpirādum dolens. Tussim veretur, nec tamen secus extulfit,
 quā si vorasset ossicula. In primis detur ab opere vacatio, solitq; quieti
 sit locus. Sanguinem oportet ē totis acetabulorum coxendicis detrahere:
 quandoquidem equus rupto iam pulmone strigosus, statim in maciem de-
 ducitur. Caprinum lac cum succo ptisanæ septem diebus infundendum:
 melius si cum auenæ cremore idem instilletur. Si lactis annonæ non suppe-
 tit, trunculos fuillos præpingues, & hircinum adipem concoquere cōueniet,
 & cum decocti iure septem diebus immittere. Lacteam aquam hyeme a
 resperfu triticæ farinæ bibat, æstate ptisanam, sic enim rupta coalescent. Si
 vero suppuratio vomica ve præoccuparit, signa hæc aderūt. Largiorem aquā

ebibit, & plus quam moris sit, pabuli deuorat. tussicula sapius urget. pus reijcit, & interdum tussi puluinos vlcera vel crustulas emolitur. Huic tale medicamen infundendum. Portulaca, syluestre est olus, quod & in ortis cultum itescit. huius succus ex to faceo per treis aut septem dies infundi debet: cui tragacanthum adijciatur, quod in cretensi passo aut caprino lacte sit maceratum, si lactis non detur occasio, in auenae vel hordei cremore madescat. Cum vomica maxime fuerit excitata, nares grauissimum virus expirant, cui medicamentis succurritur, si septē diebus hoc infundas, quod habet colti podo sextante, casiae pondo triente, vbi cotuderis, cribro cernes tenui, & additis vuis passis in vino demittes, equū ab exercitationibus vindicabis.

Aspyrti de hordeatione.

Cap. VII.

PSYRTVS Ammonio: Alexadrino salutē. Literas ad me dedisti, quibus sciscitaris vnde equis accidat hordeatio, quā crithiasin gręci vocant: simul & quodnam genus curationis desyderet. Id quod euidentius est, quam vt explicari mereatur. Nam ex euētu rei nuncupationem traxit. Cum ab itinere statim aut cursu anhelās adhuc equus hordeum

sumptitarit, crudus valetudinē concipit, subitoq; tergus incoctus humor, & sensim cōcurrentes totum obsidet corpus: inde vires cōuelluntur. Nō ingredi, nec artus flectere potest. Vrinam nō nisi magno enixu reddit. Se iactat ispe, nec prostratus exurgere cupit, sed tāquā cubitor humi pascitat. Quod ad curandi rationem pertinet, venae sub anterioribus talis externa vel interna parte feriantur, indeq; sanguis detrahatur: qui cum satis profluxerit, superimēdus est: deinde vascula fascijs obstringeda, eaq; fouenda calida posca: quae ijs tēperetur modis, vt habeat aquae congios denos, & vncias aceti vncias. spongia ijs imbuta, versus originē armorū adfigenda, vt humor in crura praecipis deuoluatur. ambobus vtrinq; locis idem praestandum. Sequuto die ab eisdem posteriorum pedum sedibus sanguis itidem emittatur. Fomenta vti praecipimus adhibeantur, hordeum non ante decimumquartum diem obijciendum. Si tempus viride pabulum subministret, eo vtendum. Quotidie cogatur progressionibus excerceri. Productus ad solem, aceto & oleo collinatur, quo tergus euadat laxius. sed vinum minime commiscendum. Resiccatus, alte capistro vinciat. Frictio secundū pilos ad imas partē spectet, siquidem per pedes huiusce valetudinis impetus erūpere creditur. quapropter pecus vngulas abijcit. Quibus vitiosa incrementa linguae recenter innascuntur, quas ranas veterinarij vocant, sanguisq; per ora venarum profunditur: has imo tenus scarificare, & ferro circūcidere conuenit. Sed cum res cesserit in melius vt agi possit, ad aquationes & lauacra producatur: dein exerceatur cursu, sed nē id quidem inter initia morbi tentādum,

ne ex eo cutis spiracula condenscant. Accidit etiam subinde dum iter facit, aut ad aquam appulit, vt abunde potum hauriat, eodemq; vitio tētetur, quod eisdem auxilijs finiendum. sed confestim ad secundam valetudinem recursus fit, nec eius vngulæ concident. Tradunt equum quē hordeatio male habet, nitro potandum: præcipiuntq; scorpiurum hærbā, quæ & heliotropiū vocatur, tritā in vino, vtrisq; naribus infundēdam. sic enim maturius vngulas exui. Qui iam hoc incōmodo extricatus euasit, huic deinceps obeundis munijs nō eadē suppetūt facultates, nec tantū roboris subest. Si detractio-
ne facta sanguinē listere voles, vsti aluminis & triti ligamine supprimetur.

Hierodes de hordeatione, & liberaliore potu.

DE HORDEATIONE perfectius disserere proderit. Quū ex itinere aut cursu adhuc anhelabūdum pēcus hordeum deuorant, cruditate vexabitur, quæ subter tergus irrepēs, per totum corpus euagatur: itaq; conuellitur equus, vt nec pedibus insistere, nec articulos inflectere valeat. Magna cum vi lotium egerit. Sudor forminibus & costis erūpit. Cibus inter suspiria datus, raptim cum halitu trahitur. Caducus recusat excitari, sed decumbens pabulo vescitur. Remedium erit venam ab anterioribus malleolis interna vel externa parte discindere. Cum abunde sanguis profusus est, vasa vinculis obstringantur: equus ab alto posca foueatur, quæ decem congios aquæ, & duos aceti capiat. spongia eo liquore madefacta, qua prodit armus, identidem admoueatur, vt profluens humor ad crura se conferat. Hoc idem vtrisq; pedibus tentandum. Sexto die à postremis pedibus de locis eisdem consimiliter sanguis dimittatur, & vt ante propositum est, posca perfundatur. Hordeum ante quatuordecim dies non obijciatur. Si viride fœnum tunc suppetit, eo vtendum. Progredi quotidie compellatur. Versus ima defricentur tergora, pilisq; subigantur. Nam vt inter omnes constitit, per pedes tota morbi vis euadet: & vngulas ideo mutari conspiciamus. In quibus ranæ recentes nasci cōsueuerunt, has scarificari, & ferro circumscribere licet. Sed cum iam progressu melius valebit, proluatur, & ad cursum leniter extimuletur. Verum inter initia morbi citatius agere non expedit, ne iam densata cutis spiracula penitus occludantur. Nec desunt qui statim quā equus hordeationem cœpit experiri, salis pugillum in acris aceti sextario coniectum, per os infundi præcipiant. Si tamen equus dum molitur iter, non dissimile vitium potu raptim hausto cōtraxerit, eisdem casibus cognoscitur implicari. nec alijs itaq; remedijs est opus. non tamen vngularum iacturam faciet, multoq; celerius recreabitur. Sed vitium ijs deprenditur signis. Equus horrore cōcutitur, & in palato cutis intumescit. Quibusdam nitrū potui dādum placet equo qui hordeatione fatigatur. Quod si voles celerius vngulas mutari, hærbā quod heliotro-

pion dicitur, in vino detritam per vtrâq; narem suffundes. Nec te fugit equū qui huiusmodi vitio superfit, sese nunquam ita recolligere, vt deinceps suum obire ministerium, & solitos vsus præstare queat. Porro si largiore tritici cibatu noxam concepit equus, venæ pectoris circiter armos, item crurum, adacto scalpello faucian dæ. Ceruicis tamen venas nequaquam licet ferire, quod inibi posita; resideant iugulares, quæ sphragitides nominantur, item aliæ grandes, quæ sursum procedentes, secus aures feruntur: parotidas vocant. siquidem alimentum spinali medullæ sumministrant. Aliqui equum potionē prohibēt, solisq; clysteribus inditis ventrem proluunt, præcipiuntq; triticeos furfures, & octauam nitri portionem, cum tribus olei cyathis, & aqua quæ cōgios binos expleat, per sedem ingeri: tum ambulationibus exercere: daretq; operam vt vnctâ manu per anum inserta finum extrahatur rursusque citato cursu per cliuos agere. Ferunt hoc exercitationis genus equo non parum commodare.

Hordeationis notæ, & remedia.

CRITHIASIS, quam hordeationem vocauimus, oculos male habet, osque foedis vlceribus obsidet, quas aphthas nominant. Crenæ palati versusque sublimes attolluntur, & feruorem quandam expirant. Sanguine turgent venæ: visusq; caligo succedens offunditur. Porro singula quæ premunt equum, animo reuoluenda, & sigillatim signa quæ sese offerunt, visenda. Primum sanguis è palato detrahendus in sinistra parte, eo puluinorum torulo, qui sibi tertiam quartamve sedem vendicauit. Is tantisper profluere sinatur, dum treis heminas impleuerit. Quinetiam à prioribus cruribus emissus interna parte prorumpat, donec instar trium heminarum profundatur. quo die nec fœno, nec paleis, nec hordeo pascendus: sed secta tantum recēs hærba, quæ in aqua maduerit, obijcienda: ex quo latice non plus vno congio bibat, ne sequenti die peruadat horror. Hordeo pauciore firmetur, semodiocq; sit cōtentus. Largior hærbae modus exhibeatur. Vtroq; die aquæ congium bibisse fatis erit. Tertio die fescupla sint omnia: reliquis quantum consueuit offerri. Si in posteriora morbus decubat, sub inguinibus vtroq; crure vena secetur: cuius profusio non antè subsistat, quàm sex heminae sanguinis profluxerint. Ea medēdi ratio maioribus nostris tradita est. Aliàs hyoscyami, cum æstate colliculis visret, decem quindecim v'e folia diligenter in italico vino teruntur, huiusque potionis dimidia pars infunditur, confestimq; pecus agitur, & illico leuabitur morbus. Sed cum hyems virentia folia denegauit, tum seminis tritici quantum tres digiti capiunt, itidem ex italico vino sumpsisse fatis est.

Apſyrti de ſanguinis miſſione,

Cap. VIII.

PSYRTVS Tyranio Varoni ſalutem. Roganti tibi quæ tandem inſint equis venæ, quibus inciſis mittere ſanguinem oporteat, quò facilius vitia depellatur, neceſſarium has tibi demonſtrare putavi. Primum ex palato ſanguinis detractiõnem moliri cõuenit: qua ſola, pecus inoffenſa valetudine ſeruat. Si corpulentius eſt, & adipibus obefum,

ſi ſeſe ſcabit, præſepiſq; vel parietibus adfricat, ſi dentes in ſe conuertit, vel ſubinde concutit caput, ſi flacceſcunt aures, vel ſi frequenter oſcitat, aut crura priora viciffim iactat, ſi ſordibus oculi ſcatent, vel innatans pituita angulis in hære ſcit, aut in præſepibus ſolito plus ſomnus opprimit, ſi cruor cum excrementis alui vel vrina fertur: ſanguinis miſſionem requirit. Huic vtique tertium aut quartum venoſum palati torum opus eſt ferro ſanciare, vt ſanguis profluat. Verum iſ qui impreſſo circa caninum dẽtem vulnere prorũpit, non facile ſupprimitur. Febricitantis caput in terram vergere depren-ditur: cui ex temporibus aut facie ſanguis eſt dimittendus, vt materia quæ grauat, euocetur. Verum iſ qui quodam rigore neruorum modo caput ſcapulis annectũt, modo rectam & immobilem ceruicem intendũt, (illos opiſthotonicos, hos tetanicos græci vocãt) ſanguis detrahendus non eſt: quan-do quidem neruoſa compages miſſione ſanguinis exareſcit. Ea ſiquidẽ non modo neruos tentat, ſed equum qui detractiõnem expertus eſt, iniurijs oportuniorem reddit. vitio membrũs alimoniam eripiẽte, inanitas omnibus incõmodis patet. Accidit equum citatiore curſu, aut vehemẽtiore ſtimulatu inſiſtere non poſſe, ſed ne reclinari quidem, etſi ſummopere cupiat: verum ſummis pedibus non aliter progredi, quã qui conceptis inflammationibus incandefcunt. huic à talaribus venis viciffim, qui partem priorem poſteriorẽmve ſanguis onerat, hauriendus eſt.

Hierodes de ſanguinis detractiõne.

OMNIBVS opplezione & cruditate laborantibus, à genium flexuris cruribusq; ſanguinem emitti optimum eſt. Quippe cum calida huius animantis natura conſeſſim ob cruditatem ciborum ſeruore deſlagret, eum facile febris inuadit. Nec id ſilẽtio diſſimulare oportet, quòd ſanis equis ſanguinem elici nec Apſyrtus nec Eumelus probant: ſi tamen iſ inualuiſſet conſuetudo, melius eſt palato mittitur. Hac vero ſanguinis miſſione pecudes ab impendentibus periculis vindicãtur. Attendendum in iſ tamen ne tam tenuia ſint animantis vaſa, vt vix conſpectui ſubijciantur. Interdum enim vſu venit, vt in obliquis iuxta genua partibus armisq; detractiõ ſanguinis inflammationẽ creet, & adferat claudicationem. Remedium erit, vt ter vel quater in die locus calida perſu-

datur, & cimolia creta delinatur ex aceto, mox paululum incedat equus. Sed in primis danda est opera, ne percussæ scalpello venæ penitus traiciantur, neve etiam exulcerationem accipiant. Cauendum item summopere, ne quidpiam tale contingat cum è collo vel ore sanguis extrahitur, eæ siquidè venæ maiora minantur equis pericula.

Apfyrri, si optima sanguinis missio equis, siquando ab internis foemini-
bus sanguis sit euocandus, Cap. IX.

PSYRTVS Achaico Nicæo salutem. De hac re nuper ad me retulisti tu rei veterinariæ studiosus, si qua sit equis optima sanguinis missio. Esse optimam inficior: Eumelocq; rei veterinariæ prudenti placet equos sanguinis detractioni non esse assuefaciendos, neq; dicti rationem addidit, aut aliquid est causatus, quod perquirèti faceret satis. Feruorem enim inducimus, cum exitum sanguini præbemus: & morbos concitamus. Si vero fuerint assueti, sic erit sanguis dimittendus, vt in epistola ad Publium Varronē diximus. Sanguinè è foeminum venis effundere nihil adfert commodi, siquidem exhaustæ suo sanguine, morbum doloremq; consortij iure quodam inguinibus impartiuur. postridie, qui sanguinè misit, sequètib; diebus etiam stimulatū vix ingredi posse percipiet. Si quis paulo superius iuxta testes venam quæ vocatur anguina, cultello soluerit, equis exitu adferet. Cum sinistra valetudo quæ desiderat sanguinis missio-
nè, partibus posteris insidet, infra suffragines iuxta dictos talos ex interna parte vel externa sanguinè dimittere oportet. Damnantur in coronâ pedis venarum dissecctus: quandoquidè ictus locus in tophaceam duritiem occalescit, quam marmor veterinarij nominant: sed vngula quoque vitiat. et enim cruentus rubor in ipsa ab ictu punctum impresso cõtrahitur: quapropter plerūque pecus claudicat.

Non opus esse, quos labor vexauit, sanguinem detrahere: neq;
diu, misso sanguine, potu pecus abstinere.

PSYRTVS Sexto Numenio salutem. Cõpertum tibi esse veltim, siquando equus ex itinere fessus lassitudinem conceperit, non esse mittèdum sanguinem. Non enim venis, sed neruis labor insidet, quas si solueris, siccatur nerui. Venæ enim ignea vi prædita, neruis mollium exhibent. Opus est ergo inspirato oleo & vino armos & cura respargere, & molli manu defricare, nec loco duriore stabulari, sed vbi fimum vel aliud molle subiiciatur stramētum, sic lassitudo reficitur. Si nimio labore confectus est equus, non vtiq; hordeo recreandus: quod idem Eumelus quoq; prodidit, sed eum præteribat, sanicem, cum equus iter agit, se cretā, nec

sanguini fuisse promiscuam: quapropter si vena solvatur, merum sanguinē profluere citra saniosam illuviem, observabis: cūque nihil eo profeceris auxilio, solum animanti faceffes negotium. siquidem eius nativa conditio depulso calore perficcatur: hinc maioribus impedimentis patet: vehementioratq; manent eum incommoda. sed cum postera vel sequens dies illuxerit, detractionem tentare melius est. Tum enim ad venas recurrens sanies, eo se recipit: quę tunc exitum efflagitat. Hoc discrimen quā optime cognoscet qui sanguinem venis evocare consuevit. Neque sanguine missio, quę solida fortiantur vngulam, potionē diu prohibeas. nāque si siti diutius excrucies, nisi ab ea confestim vindices, non nihil intus rumpitur. Cum vero genibus & tibijs compages laxatę dehiscunt, & malleoli deprimuntur, scire licet sua sede fibulā in ipsis abscessisse, equūq; claudicatu laborare. Quę vero partes genibus subditas, quę tibię dicuntur, habēt crassas & carnosas, in equilibus facillē pedes frangūt. Sunt qui psyllistę gręcis dicūtur. menstruam ij ex suffraginibus sanguinis missionem desiderant.

HIEROCLES.

BQVO via aut labore fatigato, sanguis statim mittendus non est. Etsi Eumelo sanguinis detractio placuerit, eā tamen Apfyrtus damnat: sed oleo vinoq; conspergantur crura, & plana manu subigantur. Non a spero stabulo, sed letamine vel mollibus culmis substrato cubitet. Quod si vehemēti labore vexatus sit, (de quo inter Apfyrtum & Eumelū conuenit) neq; hordeum oportet obijcere. Tertio die potest sanguinis missio nō nihil iuuamenti prestare. Proderit etiam itinere vel cursu lassescētī, polentę cum vino subactę coactas offas per os immittere. Si vero distrahantur ilia, ternos croci obolos ex aquę hemina suffudisse satis est.

Quod canterijs non sit mittendus sanguis.

APSYRTVS Demetrio auro mulę medico salutē. Te, qui veterinorum nutritu gaudes, nolim latere, canterijs equis sanguinē non esse detrahendum. Etenim sanguinis missio vires infirmit, & ad obeundum opus inualidiores reddit. Quinetiam ictus scalpelli inflammationem creat. Vale.

Hippocrates de sanguinis missione, & cibatu.

NOSSE videtur optimum, vnde, quibus horis, quonam pacto & a quibus venis sanguis sit dimittendus. Refert etiam naturas & habitus explorare. Siquidem nonnulli secunda constitutione præditi valent, alij in macilentia perducuntur, alij, utpote valetudinarij, morbis patent, quibus idem sanguis non inest; sed ne similis quidem omnibus

vitij inuenitur, verum colore sanguis in vnoquoque vitio diffidet. Eorum enim qui inoffensa valetudine degūt, sanguis contemperatus est, copiosus, flauus: quibus ne vitium infideat, sanguis detrahatur. Colorem eius, habitumq; cum profunditur, oportet attēdere. siquidem elanguescentium sanguis, varius est, & spumofus: sed eorum qui hordeationis vitium sentiunt, est ater, & glutinosus. Primum itaq; diebus senis equus viridi pabulo recreandus, hērbosis campis, quandiu læta farrago & suavis exit, quæ nouum in venis sanguinem creet, & sic vires alat, quō robustior equus reddatur. Sanguis hora diei secunda detrahatur. Sed postquā sermonem hac de re fecimus, supereſt vt quonam deceat pacto sanguinem qui grauat, euocare, proponamus. Ceruicē primum erectam oportet loro circūplecti, & tantisper extendere, dum tori venarum protuberent: neq; scalpellum tamen penitus adigere: quandoquidem si ferramento tranſigatur arteria, non temere coibit, erūpensq; sanguis ægre supprimi poterit. Si tēporum venis sanguis sit emittēdus, laqueus capiti circūponēdus, vinculoq; iuxta aures distringēdū, donec appressu venæ tumescāt: postea, vti diximus, vena nō alte subcidēda.

De inflammatione ex sanguinis missione nata.

PSYRTVS Aspioni Alexādrino salutem. Accidit partibus quæ obliquæ dicuntur iuxta genua, & in armis ex missione sanguinis inflammationem creati, & interdum adferri claudicationem: cui sic succurritur. calida continuo ter aut quater in die perfundendū. cimolia cum aceto perlinendum. paulatim pecus exercitacioni credēdum. sic omnis languoris causa discutietur. Porro non est committendum vt traiectim venæ feriantur, ne laceratæ exulcerationē concipiant. quod nō eueniet ijs quibus ita cæca vasorum origo subsidit, vt ne notari quidem facillē possint. Verum si nimia sui tenuitate fallunt, vinculis obuolui desiderāt, vt ad appressum intumescant.

Pelagonij remedia venis scalpelli ictu immodicum sanguinem profundentibus, & inflammationibus inde contractis.

VENIS sanguinem fundentibus, simum suum imposito. Si vero prorumpentis sanguinis impetus non cohibeatur, velleris affatim succrescentis foccū oleo imbutum hianti venæ subfigito, vel e ligno orbiculum instar nūmi sestertij circūcisum, emissario venæ manantis indito, eoq; vtere quā optimo præsentiq; remedio. Si fluxio aut inflāmatio sanguinis missionem e crure sequatur, proderit calcis viuz, chalcitidis, mellis, aristolochiæ æquas parteis linteo sublitas adalligare, aut syluestrem canabim sicā tritamq; cum melle linere. Cimoliā cremam ex olei momento, acetoq; & pollinis thuris triente, adiectis bulbis, & tritis codeis, partibus

inflammatione tentatis iuuabit admouere. Si frigus hyemis experimur, calido remedio vtendum, si æstas accessit, frigido.

Apfyrtus de albuginibus oculorum.

Cap. XI.

SI AD oculū fluxio decumbat, aut glaucoma aut argema innascatur, aut caligo, vel attritio, aut vulnus sentiat, ita vt oculus inalbuerit: in facie vena sub malis rescinditur. Qui vero cum hæc euenerūt incommoda, temporum venam soluūt, eisdem malis oculum implicāt. Si vero glaucoma natū sit, mittere sanguinē nihil adfert vtilitatis. Siquidem hoc vitiū nullis cedit auxilijs, in quo nō nihil exoritur quod albicātis calculi quandam refert imaginem, a qua vitri similitudine *βάραν*, quasi dicas vitraginem, græci solent appellare. Sunt qui presentissimū aduersus oculorum albugines remediū putent, aurem subula transfluere, factōq; foramini veratrum inserere. Prodest quoq; cutem sub malis perforare, impressōq; vulnere idem veratrum adigere. Optimum quoq; & experientia probatum constat aduersus albugines quæ in oculis equorū mulorūmve proueniunt, si captillos pedes nullam coctionem expertos, sed crudos adhuc quis confringat, interiorēmq; medullam eximat, & in stillatio rosarū liquore perbelle detritam, iterum aut tertio pecudis oculo illinat. hoc vnguine delibutis oculis animal releuabitur.

Hierodis ad albuginem medicamenta.

SI ICTV vel attritione oculus inalbuerit, scobem testæ sepiæ contritam ex myrrha & melle sublini iuuat. Sal fossilis aut indiscus minute tritus cum croco & melle vtiliter infriatur. Agrestis pastinacæ & phenij flores intritos, quotidie bis instillasse proderit. Si exulcerationē oculis sentit, myrrha & iunci odorati flores quā minutissime pertriti, affuso melle perlinuntur. Si album in oculo est, sanguinem a temporibus & venis quæ malis subiectæ sunt in facie, mittendū commēdat Apfyrtus. Cæterum aqua frigida fouetur oculus, mox trita cepæ medulla cum nitri spuma, indito præfertim oleo quod syluestris oliua fudit: si id desideretur, vetustissimo quoq; delinēdus. Albugines medicamētum abolet quod recipit, balsami, myrrhæ, croci, cadmiæ, rutæ, singulorum pōdo vnciam, spicæ nardi pondo sextātem semunciam, pipetis candidi pondo sextantē, mellis attici pōdo semunciam, radicis asparagi tantundē, alcyonij pondo quincuncem, vini veteris instar duūm scrupulorum. ea detrita, sextante cœlestis aquæ vel fluuiatilis excipiuntur. Hoc etiā aduersus albugines vsūm præstat, spuma nitri cum myrrha & optimo melle: lectum item fœniculū siccatūmq; tunditur: eaq; cretā permiscētur, vt albuginem extenuent. Cucumis,

galbani, singulos sextantes, piperis candidi felibrā, masculi thuris tātundem, aeris vsti scrupulum vnum, mellis quod ad ea excipiēda satis esse videbitur, miscebis, & ad vsum adferes. Si quis mansæ bederę succum in oculos inspirauerit, mulorum albuginem discutiet.

Eumelus albuginibus.

ALBUGINES oculorum tolles, si a tēporibus sanguinem elicias, succūque cepæ cum nitro mistum admoueas, similiter crematas nigras fabas adiecto melle pari delinere proderit. Recētis albuginis impetus cohibet rosacū cum melle & oui liquore lana molli exceptum, & oculis agglutinatum. sed in primis ex oculari vena sanguis est emittendus. Vini aminei sextarij tres, gari sextarius vnus, cum mellis quadrante simul coquantur, vt albuginibus auxilientur. Hirundinum cremata capitula, & in cinerem redacta, cum melle lita iuuant.

Inueteratis albuginibus

Inustum hordeaceum fermentum, & quā minutissime tritum, foeniculi succo, nitro, & melle excipitur, & ita collinitur ijs qui iam a multo tempore albugines experiuntur.

Theomnestus albugini.

SI PIPERIS candidi sextans, aut nigri triens adsumatur, nihil interest, ammoniaci triens, myrrhæ sicilicus, croci drachmæ tres, opobalsami quod crit satis, miscentur, vt in illitionē liquidā coeant: quæ indita non patitur albuginem cōfirmari. Herba syderitis, quam alij achalium, nonnulli altheā appellant, cum semine trita oculis prehenfis inspiratur, deinde cælesti aqua frigida perluuntur. linteoli mundi cinis, & frictus sal, melle excepti sublinuntur. Cyclamini succus ex attico melle illitu albugines rapit. Adipem anserinā cum rosaceo tritam, & sepia testam ex melle fumum non experto, perungere proderit. Sepia testa, & foeniculi succus, croci, myrrhæ, & syriacæ nardi pares modi miscentur melli, minutissime triti, vt albugines vsu deterant.

Collyrium ad suffusiones.

Nitri sextans tunditur, & immistis piperis cādidi quinque granis, aut nigri decem, phyllarium cōteritur. Hoc medicamentum suffusiones discutit. mellis, olei veteris, par vtriusq; modus misceatur. ad vsum, salis atticī, fescūcia, ramentorum sepia tantundem, cum crocodili fimo simul teruntur, crocum phyllarium, succinum, in pollinem digeruntur, & oculari incerniculo creta excipiuntur. Pyxide vitrea medicamentum recōditur: & cum postu-

VETERINARIAE MEDICINAE

labit vsus, sublinitur. Sed si quando medicamentum in liquorem soluatur, aut in humorem coëat, paulum tritæ gummis adijcietur, vt in pastillos coalescat, qui aqua resoluti perunguntur.

Collyrium albuginibus.

Mellis, thuris masculi, myrrhæ troglodytidis, piperis candidi, croci, aloë quæ in iocineris formâ concreuit, singulorū vncia, ammoniaci thymiamatis sextans, salis ammoniaci, styracis synceri, aluminis scissi, nitri græci, singulorum vncia diligenter conteruntur, quoad fatiscant in polentam. hoc medicamentum vsu albugines emendabit. Non desunt qui ad detergendas oculorum albugines ammoniaci & foeniculi portiones æquas in pilam conijciant, per triduum terant, quarto die fluuialem aut fontanā aquam defundunt, diebus octo quotidie bis conterunt, & mellis selibram adijciunt.

Oculorum doloribus.

Dolores oculorum finit medicamentum quod habet ceræ aut resinæ, ammoniaci, spumæ nitri, singulorum pares intritas portiones. Suffragatur oculis medicamentum quod recipit nardi spicæ pondo denariorum duum, croci pondo denarij vnus, amyli pondo denariorum duum. ea melle attico excipiuntur.

Exulceratis oculis.

Si exulcerationem sentit oculus, myrrham, crocum, odorati iunci florem quam minutissime tundito, & adfuso melle linito.

Lippitudinibus oculorum.

Lippitudines oculorum sanguinis feruore, aut alimenti copia contrahi consueuerunt. Has sanguine a temporibus misso curare oportet. Oculis mel & lac per triduum instillantur. Si ijs fluxionis impetus nõ cohibeatür, mel & aloë iocineris crassamentum referens, oculis illinuntur, prorumpentemq; fluxionem supprimunt, & lippitudini medentur. Medullam cerui vsq; eo perpurgatam, vt ne ossium quidem vllæ remanserint lamellæ, marmorea pila terito: cui croci triti denarij pondus adijcito. medicamentū vase vitreo vel corneo recõdito. id vlcus oculorum alit. Crematæ diligenter viridium arundinum paniculæ, adiectis suauissimæ myrrhæ tribus obolis, & styracæ nardi totidem, omnia simul teruntur, dum in vnitate coëant, & in pigidicula ænea reconduntur. albugines vsu sumimouent. Item porri tenuiter detriti succus expressus, & æneo vasi mādatus, illitu proficit. Si oculus inflammatione vexetur, thuris, amyli, agninæ medullæ, singulorum drachmā, olei rosacei vnciā, vbi ita subegeris, vt in vnum coalescāt, oculis agglutinasse

fatis est. Thurius sal tritus naribus inspiratur. Si vero non aperiat oculum, huius genā inuertens scalpello rescindito, mox vinum inspuito, sanguinem temporibus detrahit. Iis auxilijs morbus abigitur.

Albuginibus oculorum.

Succi foeniculi modus qui tibi fecerit fatis, hederæ quæ faxis innititur, recentibus folijs expressus liquor instar prioris mensuræ, lac canis vel asini, sanguis vernaculæ vel cicuris columbæ, ros brassicæ confidens, albuginibus auxiliantur.

Eumelus oculorum cicatricibus.

Si sal icitino mansus in oculum inspuitur, cicatricem extenuabit. Idem facit sepia testæ scobis oculo per fistulam inspirata. Syluestris pastinacæ tritum semen melli attico mistum, auxilio est.

Epiphoris oculorum.

Aquæ frigida conspersus, oculorum epiphoris medetur. Sal etiam in vino meraco decoctus intrita myrrha, & adiecto melle attico, eisdem infriatur, deinde frigida fouentur.

Oculorum vulneribus.

Oculorum vulnera sic curantur. croci, piperis albi, salis ammoniaci, lachrymæ papaueris, alij, singulorum vncia teritur, & excepta melle linuntur. Humanum stercus exsiccatum eisdem efficax est. Syluestris item cynaræ radix ex fale mista & oculis agglutinata prædest.

Ad incipientes suffusiones.

Mellis attici, fellis hyenæ, aut vulpis, quod mellis modū æquet, opobalsami tantundem, piperis dimidiata portio, hæc conteruntur, & pyxide vitrea aut stannea conduntur: cumque necessitas vocat, primis suffusionum rudimentis illinuntur.

Vnguibus oculorum.

Vngues, quæ pterygia Græci vocant, neruosa quædam sunt tunica sese oculis obtendentes, instillatione crassiorū humorum qui in capite coierant, enata, sanguinem dico pituitamque, ijs radices sanguine suffusæ rubent, sed cum pupillam occuparunt, & se cernendi potetia iam opposuerunt, orbant lumine, eamque non secus obtegunt, quam nubes quæ radianti se syderi obiecit. Quod ad curandi breuem expeditamque rationem pertinet, vnguis manum expostulat. Oportet oculum vtrinque distrahere, vt membranofus

VETERINARIAE MEDICINAE

vnguis in rugas summatim contrahatur: medicinalisq; hamulo, retuso mucrone suspendere, & in orbem scalpello circumscindere. Neque vero timide, sed audacia fretus hoc feceris. Nam tunica cornus imaginem referens, ob id ceratoides dicta, subiicitur. Cum dissectus vnguis fuerit, penicillo posca imbuto fouendus est oculus. Quod si vehementer equus recalcitret, fascijs erit obligandus, tertio die medicamento sollicitandus quod habet cimoliz cretæ vnciam, pompholygis semunciam, iris sicilicum: quæ melle liberaliter excipiuntur, & dum sanescat, illinuntur.

Oculis cruore suffusis, & staphylomatis.

Oui candidum, oleum rosaceum, & cerusa, subiguntur: & vbi strigmenti crassitudinem implent, illinuntur, sed antea sanguis est temporibus mittitur. Si ijs fluxionis impetus non substitit, vnguem & staphyloma, id est vna creta bit, in qua summa attollitur tunica, vt ruptis oculi laxatis ve membranis similis figura acino fit: inde nomen ductum est. Illitu per biduum interpellato, vinum inspiratur: oculus per angustum quoddam spiraculum proluuit, quod coniunctum naribus, ad eum ducente cuniculo permeat. repetendum subinde medicamentum vt diximus illinendum. quod sub ætatem ex aqua frigida, per hyemem mulso tepefacto perungi proderit.

Pelagonij contra oculorum ictus collyrium.

Myrrhæ troglodytidis vnciam vnam, croci obolum, hæc trita in aqua mulla decoquito, & adiecto quadrante mellis vtitor.

Suffusionibus vernaculum.

Nidum hirundinis sic erutum, vt nihil prorsus reliquiarum eius adhærescat, in vas conijcito, & addita aqua, cumq; simul agitaueris, ea colis exprimito. Hunc laticem dabis sitienti iumento potandum, vel faucibus per corniculum infundes. In primis equili calidiore, in quo nullum frigus aspires, stabuletur. soli furfures & palæ pabulo cedant. hordeo prohibeatur. tum frumētacei farris heminam, & hydromelitis sextarium, pollinis thuris tantundem, resinæ vnciam vnam, adiectis duorum ouorum liquoribus, liberali vino decoques: & vbi visum totum illiueris, fascia subligabis, vt nocte tota medicamentum adhæreat, & appetente diluculo detrahatur, & dictum antea pabulum obijciatur. quarto die oculos attico melle perunges.

Ad oculorum cicatrices.

Balsami, piperis, singulorum pondo sextans, ouillæ medullæ pondo vncia, spicarum allij gallici quod esse satis videbitur, fœniculi quantum manu comprehendi potest, ea luteus oui liquor excipiat.

Oculorum vulneribus.

Myrrha, crocum, iunci odorati flores, vna conteruntur, & adiecto melle linuntur.

Nardinum collyrium.

Opopanacis sextula, violarum siccarum sextans, spice nardi, casie, myrrhe, olei, singulorum semuncia, piperis pondo denarium duum, vini instar scrupulorum quinq.

Ad caligationem oculorum vulgare trituinq.

Candidæ spinæ succus vino veteri paribus mensuris admiscetur: sed longe melius cedit, si spina dum in cineres euanescat aduratur, & adiectis attico melle & oleo vsurpetur. Omni vitio oculorum hoc opitulatur medicamentum, piperis candidi, albæ spinæ cinis & mel æquis portionibus miscetur. pinna oculus illinitur.

Oculare collyrium lippitudinibus.

Violæ & sal æquis ponderibus miscentur, acetum quod fatis est: olei, piperis longi, herbæ sabinae, pollinis thuris, myrrhe, singulæ vnciæ teruntur, & tenui cribro cernuntur: quæ semisse mellis excepta instillantur.

Si oculus equus læsit.

Oleum rosaceum, & oui liquor, lana excipiuntur, & agglutinantur oculo. Postero die sœnigræci tepente decocto fouetur. Imbutus hoc cremore penicillus adalligatur. iterum vellus supradictis intinctum adfigitur, cum meliuscule coeperit valere, collyrium indetur.

Carcinomatis oculorum.

Eruum pinsitum, oleum rosaceum, & ouum melli attico miscent, & hiatum vlcis inungunt.

Oculorum cicatricibus.

Vetera coriorum pyctacia concremant, & in cinerē redacta oculis ingerūt.

Oculorum inflammationibus.

Si subito oculus inflammationem contraxerit, spongiam aceto imbutam oculo deligabis.

Compositio collyrij aduersus albugines.

Thuris masculi, myrrhe troglodytidis, singulorum pondo sextans, croci cyrenaici pondo vncia, succi fœniculi, foliorum rosæ, singulorum pondo sextans, mellis attici nunquam fumum experti, piperis candidi, piperis longi, crocomagmatis, singulorum pondo vncia, succi hederæ pondo sextans, vini italici hemina mensura, opobalsami quod fatis esse videbitur.

Apſyrti de contuſis aut percuffis oculis, & defluxionibus eorundem.

APSYRTVS Hippocrati equorum medico ſalutem. Poſtquã equinum genus cõpluribus iniurijs viſum eſt opportunũ, oculiq; varijs caſibus patent, te nutriente equos auxilia ſcire neceſſarium duxi. Quibus ſi percuffus eſt oculus, facile ſuccurras. Icto, craſſioris pituitæ curſus erũpit: & quod ſcitu dignũ eſt, oculus frequẽter ſua ſede propellitur. Iis medicamẽtis vitiũ diſcutitur. Ouilla medulla ſceminũ oſſibus exempta, tritata, perungitur, & bis in die manu clauſus oculus aliquantum cõtinetur. Melius res cedit, ſi recẽs adhuc medulla fuerit, nec ſenſerit vetuſtatem. quæ ſi non adſit, adeps anſeris aut cohortalis gallinæ tritus ſublinitur. Medulla cum anſerino pingui detrita, auxilio eſt. Quum rimula quæ dehiſcebat, reſarcto damno fuerit expleta, & ſegmen vulnuſculi ad cicatricẽ perductum, iamq; curſus cõcretioris pituitæ cõſtitit, oculus hoc vnguine delibutus illuſtrabitur, quod recipit atramẽti ſutorij obolum vnũ, myrrhæ alterum, croci drachmã, medullæ ouillę quam antea propoſuimus, ſemunciam. hæc trita ſimul, ex attico melle coquũtur. Hoc medicamentũ cicatricem extenuat: ſed medulla debet eſſe reſoluta. Quod ſi icthi quodã vel attritione alia ve cauſa cõturbationem ſentiat oculus, aut offuſis tenebris caliget, ſanguis e venis in facie quæ malis ſubditæ ſunt, emiſſus, præſenti eſt auxilio. Poſtero die ſuperior illitus opem adferet. Longe melior cõpoſitio ſequẽs habetur. Aeruginis obolus vnus, myrrhæ, ſpumæ nitri alexãdrini, ſingulorũ oboli duo: quæ in polentam detrita, melle attico colligũtur. Cæterum hians ſegmentũ, medicamen quod medulla cõſtat, emendabit, & alet. Eruum pinſitũ, & linteolo cretum, melle attico vel cretẽſi excipitur: quo ſegminis oras ſublina ſalutare eſt. Quinetiã cum tẽpus poſtulat, in omnibus quæ cõtingunt extrinſecus noxis, inſpirare vinũ oculo, diductis genis, perquam vtile. Si cõcepta inflãmatio torqueat, hoc vtendum remedio. Polenta vino ſubacta agglutinari debet, adligariq;. Si vero fluxiones ſentiantur, neq; pituitæ curſus ſubſtitit, circummurendus oculus, ſed ſpongia partem occupet a qua cernendi facultas proficiſcitur, ne amburens medicamentũ ſubter illabatur, & eo tãdem proſerpat. Optimũ eſt contra defluxionis impetus, oculum etiã medicamento munire, quod habet argẽti ſpumæ tritæ & elotæ, ſucci herbæ apollinaris, pares vtriuſq; modos, lactei ſucci papaueris tertiam partem, æruginis tantundem. ſingula teruntur, iterũmq; vino dulci craſſiore cõmittuntur.

Hierocles ad icthus, prociſionias, defluxiones, & vngues oculorum.

SI DISSECTVS fuerit oculus, ſordiq; craſſæ proluuies ſeratur, timor ſubeſt ne prociſat oculus, id quod his medicaminibus finietur. Ouillam e ſceminibus medullam contritã inungi to, bis in die manu oculum aliquantisper contineto. Hoc efficax habetur, ſi re-

centem medullam sis nactus. sin carueris, anserinū adipem, vel gallinarum domibus oberrantium pingue tritum illinito. Medulla vero anserino adipi cōmista prodest. Cum vulnus expletum est, sectioq; cicatricem cōtraxit, ac fordīs proluuiēs restitit: medicamēto quod subdidimus, inungito. Recipit hoc, atramēti futuri obolum vnū, myrrhæ duplum, croci drachmam, ouillæ medullæ semenciā, medulla prius teritur, deinde simul omnia conteruntur, atticū mel infunditur, id cicatricē abolet. Sed si oculus, vtpote cicatricosus, turbulentiā experiatur, si aut attritu, vel alia causa cōtusus euaserit, vel ei caligo quædam obuerfetur, venā in facie malis subiectam secabis: post die vti supra diximus sublimes. Nonnulli æruginē, myrrham, nitri alexandrini spumam conterunt, & attico mellē coactis vtuntur. Quinetiā statim quān oculus noxam cepit, ductis palpebris vinum inspirare mirū in modum proderit. Si concitetur inflammatio, polentam vino permistam, vt in castaplasmatis lentorem coeat, agglutinare cōueniet. Cum vero fluxionis impetus in oculos decumbit, nec pituitæ cursus supprimitur: circumurere oculum appresso videndi particulæ penicillo, qua fenestrat oculum pupilla, ne vis candentis medicamenti subeat. Oculis qui fluxione tentantur, hoc etiam subuenit. Spumæ argenti trita & elotæ, succi apollinaris herbæ, singulorum æquæ portiones, lachrymę papaueris pars tertia, æruginis sulphurisq; tantundem, hæc singula, postea simul omnia, conteruntur, & immisso crassiore passo linuntur. Vngues qui oculis obijciuntur, vix medicinæ parent, eosq; discutere remedijs difficile est. Siquidem neruosa quædam veluti membrana protenduntur, quæ sub genis candicantes animali cæcitatem offundunt. Subijciens itaque digitum, acu linum ducente trajcito, duobusque fili capitibus leuatum vnguem rescindito: & acceptum sectione vulnus, oleo & sale, ouillæque medulla foeminum officulis exempta, sex diebus nutrito, diuerfas collyriorum compositiones à me secundo volumine descriptas offendes.

Apſyrus de ijs qui diuerſis conſtant oculis, & albo rictus colore noſcuntur.

APSYRTVS Flamaruntio salutem. Qui varietate oculorū notantur equi, nō eādē rem oculis cernunt. Nam quemadmodum quibus vel crura vel pedes discoloribus maculis euariāt, ij claudicare solent: & cum itineribus cōmittuntur, labori cedunt: sic etiam illos hac diuersitate variegatos visus deficit. Quin & ob hanc oculorum varietatem, & improbi, & rerū eis occurrentiū verentes, necnō ad speciem rerū oculis obiectarum cōsternabiles sunt. Hos tamen Parthi magno in pretio habēt, & pro generosissimis adsumūt: apud quos primum procreatos fuisse constat. Qui vero discolorēs notas in tergore referunt, eos Parthos veteres ap-

pellarunt, apud quos primum in lucem editi produntur. Scire etiam licet equos qui oris rictu vel facie candorem exprimunt, & prægrandis ac velut emissitios promunt oculos, ij ab ineunte puerili ætate ad senectam libera-
lora vitæ spatia pollicentur.

Apfirtus de admissura.

APSYRTVS Caristano Frontoni salutem. Cum veterinorum alimoniam tuum impendas studium, & ex me quæras quos & quales equos admissarios eligere cõueniat, te scire necessarium duxi, quod qui non ictu contractam, sed genitiuam notam in oculis candicantem ostendunt, ad seminandam prolem repudiantur, nanq; editum hoc parente pecus, cum ad eandem deuenit ætatem, simili modo, cæcitatibus mutilatione vexabitur. Equam vero tali genitore procreatam, propter anniuersariam purgationem, id malum non manet: sed mas quem ea pepererit matrix, aut tum referet vitium. Qui vero infiliendis equabus vel pigri vel inhabiles spectantur, utpote cum operi cedant, sunt segregandi. Qui etiam vnico teste constant, ad admissuram adsciscere non oportet: cum ex maxima parte infœcundi reputentur, aut pullos suæ stirpi mutilæ similes progenerent. Quibus varices in testiculis prominent, seminandæ soboli nõ habentur idonei. hos varicosos vocat. Admissarium igitur integris esse viribus, & omni vacare culpa operæpretium est.

Quæ ætas ad admissuram idonea, Eiusdem.

QVIBVS pullorum educatio cordi est, matrices equas hac corporis forma deligere oportet, magnitudine media, habitu quadrato, aspectu decoro, clunibus ac ventribus latis, ætate nõ sint minores trimis, neq; maiores decem annorum. Equum ad admissuram quem velis habere, legere oportet, amplo corpore, formosum, nulla parte corporis inter se non cõgruente. Initium admissionis facere oportet ab æquinoctio Verno ad Solstitium, ut idoneo tẽpore iam lætis & herbidis campis partus exeat. Nam equa duodecim mensibus & decem diebus fert vêtrem. Qui vero post Solstitium partus eduntur, vitiosi & inutiles existunt. Mas quo tẽpore vocatur a foeminis, roborandus est largo cibo, saginadusq; ut veneri superfit: ei deturq; ab opere vacatio. Bis die, nec amplius, cum tẽpus anni venerit, mane & vespere proroga admittat. Quod si semel post initum foemina marem recuset, rursus post decem dies adhibere cõuenit: & si iterum respuat, eam ut impletam separare oportet. Cum conceperint equæ, videndum ne aut laborent plusculum, neq; frigidis locis cõmittantur: quod algor maxime prægnantibus obest. Si salendi fastidium est, cupiditas elicitur deterfis spongia foeminæ locis, & admota naribus equi.

De indole & forma equi, ac notis annorum, Eiusdem.

VALIS futurus sit equus è pullo, à corporis forma & indole coniectari potest. Hoc vero habitu constabit, exiguo capite, nigris oculis, naribus non angustis, breuibus auriculis & arrectis, ceruice molli, densa iuba, crispiore; & per dexteram partem profusa, lato & musculorum toris numeroso pectore, grandibus humeris, scapulis latis, cruribus rectis, ventre substricto, testibus exiguis, spina maxime duplici, sin minus, curua cauda, longa, & setosa, crispasq; rotundis clunibus, foeminibus torosis, tereti genu, neq; introrsus spectati: rotundis vngulis, equalibus, duris, quibus mediocres coronæ suppositæ sunt. Hæc sunt futuri sublimis & bene compositi corporis indicia. Cum vero natus est pullus, confestim licet indolem æstimare, si hilaris, si intrepidus, si neq; subito conspectu nouæ rei terretur, si ante gregem procurrat, si alacritate & cursu certans æquales exuperet, & in pabulo contendens suos gregales abigat, si in fluminibus & stagnis alios non respectans prægreditur, & vadum interritus transigit, hæc sunt honesti animi documenta. Cum annū & sex mēses impleuit equulus, manibus est tractandus, capistrū circūponendū, frenos præsepi suspedendū, vt tangere cōsuecat, ne è motu audiēs crepitus exterreatur. Trimus recte domatur: à quo tempore farrago dari solet. Aetas cognoscitur equorum, & ferè omnium qui vngulas indiuisas habent, & etiam cornutarum, quod equo, dum bimus & sex mensium est, medij dentes duo superiores, & inferiores totidem, cadūt, quos sectores vocant. Cum quartum agit annum, ijs qui canini appellantur, deiectis, alios adfert, quos nominant columellares. Intra sextum deinde annum molares cadunt. Sexto anno quos primū mutauit, exæquat. Septimo omnes explentur æqualiter, & ex eo cauatos gerit; nec postea quot annorum sit, manifesto comprehendi potest. Equus morbum non sentiet, si cornu ceruinum amuleti vice gestet.

Qualem asinum esse conueniat quo salitur equa, Eiusdem.

PER QVAM vtile scitu est quod sequitur, ijs qui ex equino genere & asinino congressum moliantur, vt hinnos vel mulos bigeros atq; insititios procreēt. Qui mularū generi seminando destinabitur asinus, hac corporis forma sit oportet, habitu magno, quadratis membris, vasto capite, nō equino: facie, genis, item & labris, ingētibus: non exiguis oculis, neq; canis: naribus patulis; neq; constrictis: auribus nec flaccidis, sed arrectis: ceruice lata, neq; breui: lato, & musculorum toris denso pectore, & ad sustinendos equarum infestatum calcitratus robusto: grandibus scapulis: ac partibus quæ humeris subiacent, aut supra genua sitæ sunt, crassis, valentibus, corpulentis, & quàm maxime distantibus: siquidē opus est cum superuenit, foeminā complexū facilem inueniat) grādi dorso, spina

lata, neq; gibberi, neq; panda angustam lineam in rectum ferente. Non sit asinus humeris subsidentibus, sed eminulis: excelsa armorum compagine & æquabili, ita ut prominētiam litura distinctam habeat: lumbis plenis, ali-quantulum se protendentibus, nec in arcū strangulatis: ventre non prætumido, ilibus paruis, lateribus porrectis, late costato pectore, coxendicibus magnis & æqualibus, nō substrictis duntibus, nec in acutū porrectis. Honestiores habentur qui cauda sunt breviorē, foeminibus insuper cōpactis, breuius, lacertosis, neq; extrorsus auersis, cæterum diuaticis. Etenim ij quibus femora penē committuntur, & in arcum constricta sunt, longe maiori alacritate foeminas insiliunt, testibus magnis, paribus, tereti genu, tibijs & cruribus velsis, ossis ferē, & excarnibus, magisq; nervosis, minime varis, neq; discolorē taniarum cinctu verticillatis, calcibus neq; præter modū altis, neq; nimium depressis: qui nec nisi talis ingrediātur: pedibus varijs, nō introrsum contortis, nec humilibus, quibus coronæ mediocres superpositæ sint: ungula dura, subter concaua, interiore sinu paruo, quam à nido hirūdinis chelidona vocant. Non retusa voce asinus, sed clara ruda: quādoquidem magni referet vel ut deterreatur equa, vel ut sic alliciatur, ut morigeram admissario se præbeat. Speciosiores sunt asini, quorum color in purpurā spectat, idq; si nigram nec vllatenus in fuscum vergentem maculam fronte gerant. Longe omniū pulcherrimi nigri habentur, qui non incauum ventrem, sed concolorē habent. Cui pulla in ore macula subest, aut lingua nigricat, is cōsimilis coloris sobolē haud dubie generabit. Qui ex cādido colore in cinereū canescūt, quos vocāt morones, ij ad admissurā nō accersantur. siquidem colores nullo in pretio habiti, magna ex parte reddentur filijs & nepotibus.

Ut admissarius equus in venerem proruat.

Vitam cerui caudam cum vino terito, testes & genitale linito. sic hebes equus, voluptate sollicitatur ad venerem. Sed cum furentis in libidinem impetum compescere voles, oleo petungito.

Quæ ætas idonea ad admissuram, Anatolius.

GENEROSI equi tam mares quā foeminæ, quo describemus modo sunt eligendi. Sit quinquennis equus qui admissuræ destinatur. Decimum quartū agens annum, à superuentu conquiescat. Hoc idem tempus, à quimatu videlicet ad annos quindecim, foeminis præfiniatur. Aetatis notæ non à dentibus solis petendæ sunt. nam hæc probandi ratio non satis exacta iudicatur, quod planè dentibus suam ætatem non fateantur. Nōnulli à maxillis annos explorant. Si cutis à corpore relicta non ægrè diducta, trahentēq; manum sequens, perquam facile suam in sedem resiliat, equi iuventam denūciabit. Si vero leuata cutis, se ipsa car-

ni tardius agglutinet, senectutem testabitur.

Eiusdem, de tempore admiffuræ.

ADMISSURAE tempus ab æquinoctio verno vsq; ad solstitium æstiuū statuitur. Cum vbertate verni pabuli exhilaratum pecus tunc lasciuat, non est commitendum vt strigosa equa & oblita sorde saliat: quippe cum talium cupiditate celerius equum sollicitari constet, perinde quasi stimulatus hac colluione gaudeat. Cum autem proripa foeminam mari defiliendam præbebit, eius caudam prius detondeat. Nec desunt qui dent operam, quo magis equarum amore flagrent admiffarij, vt iuba, suorumq; capillorū venustate, necnon cæteris elegantibus honestamētis exornētur, et ad hoc siquæ pollent aliæ cupidinis huius illecebra. Quin eam quoq; equo tanquā cursu certantē proponunt. His autē lenocinijs putāt equum ad amorē inuitari. Mares quinq; mensibus antea q̄ vocentur, à foeminis sunt segregandi. frumento etiam roborandi, torrido paulatim eruo & similagine aqua macerata largius saginandi, vt veneri superfint, & hoc fulti cibo fortius ineāt. Rursus si equa mare non patitur, galinaceo fimo cum resina terebinthina trito naturalia eius linuntur, ea res accendit libidinem. Longeq; magis si saliedi fastidium est, oblitus scyllæ coëundi cupidinem elicit. Quod si semel initum experta, deinceps marem fastidiat, interposito decē dierū spatio mas iterū adhibēdus. quod si rursum maritari respuat, dinortio separanda, vtpote quæ iam ventrē perferre credatur.

De asinis admiffuræ idoneis, Apfyrtus.

ASINOS eos admiffuræ idoneos eligemus, quos cum equis aluimus. Nonnulli, quod recte factum censeo, onagros cicurāt, qui pulcherrimorum seminum feraces sint. optimam ij sobolem fingūt, quod non tanquā reclusi, sed sua libertate freti, latius euagētur. Equas ab asinis iniri, quàm asinas ab equis, longe melius est. Nonnulli studiosius curant, vt equinis matricibus asinorum pulli subruentur. ideo cum sunt à partu statim editi, equæ subijciunt. Siquidem ita meliori lacte nutriuntur: & sic educati, à tenero magis equas diligere condiscunt, ita vt libidinis furijs promptius extimulentur. Ad bimatū vsq; lactandi potestas fiat, & equorū more biennij spatio lacte satientur. Non trimis minores asini, aut maiores quàm decem annorum admittantur equæ. Quod seminabit asinus, vernaculum patris præferet habitū. Sunt qui rerum perpulchrarum studiosiores, asinum, equum, aut alium quemuis admiffarium, huius coloris vestimento contegunt, quem futuram pullationem referre velint. Siquidem qualem vestitu colorem ij mentientur, in talem enata progenies degenerabit.

Pelagonius de eligendo admissario .

SI UTILEM admissarium, & ad creandam prolem idoneum libeat experiri, digitis duobus comprehensum genitale semen laneis lascinijs distrahes. si resiliat in se, ac sese cohibeat, ita vt non discindi patiatur, vtilem admissarium ostendit. hoc Hipparchus assenerat. sin protinus tactu distractum diffindatur, nec visci morè glutinatum lentescat, seminandis filijs vt inutile repudiatur. talis equus ad incundas matrices non est adsciscendus. Mores autem equorum laudantur qui sunt ex placido concitati, & ex cōcitate mitissimi. Hi ad obsequia inveniuntur habiles, & ad certamina laborum patientissimi. Sunt qui oculorū diuersitate gnobiles equos primæ classis esse contendant, qualem fuisse Alexandri Macedonis Bucephalum commemorant: modo linguam habeant tenuem & longam, faciem sublimam, erectam ceruicem, ventrem compressum, ilia contracta, mediocrē magnitudinē, prominētes in corpore toto venarum toros, nigrum colorem saturatum. Plato candidos equos probauit, quasi huiusmodi coloris fastigia laudari velit: quanquam in alijs colorum generibus bonos inueniri sæpe contingat. Cæterum probè indolis argumentum est, si stans morā non patiatur, sed pede pulsans solū, cursitare cupiat.

Apfyrtus de partu necando .

APSYRTVS Vero Marcello salutē. Te nosse cōmodū existimo quonā pacto partus in vtero enecetur. Non enī semper equā ventrem perferre prodest, quam mala præditus indole vel degener admissarius superuenit: vel si dum quodā genere certaminis exerceatur, vterum gerat. Oportet autem manū naturalibus inferere, & in locos equæ transferre, pulliginemq; si iam pilis inhorrescat, ore prehensam strāgulare, & caput elidere: vel prius quā semen genitalibus locis animetur, obducētem membranam vellicare. Medicamento sic fœtus enecatur. Teda præpinguis assulatim frangitur, & in vini dulcis quatuor sextarijs efferuescit, dum ad tertias decoquatur. Hoc ius tripartito digestum, per triduū infunditur. Radicē bryoniæ in vino tritā, pulliciem excutere tradūt. Nec desunt qui creticum seseli, quod tordilion vocant, contusum infundant.

Apfyrtus de procidentia vuluæ .

REFERENDA est gratia, qui fœminarum laborātibus vteris remediū adinuenit. Si vulua procidit, sic auxiliū ferri produnt. Equam prosternere conuenit, & supinam in caput reclinantem collocare: multa calida aqua genitales locos subluere, eosq; tenui acu cōpungere: deinde decocto malicorio in paribus austeri vini & amutzæ modis, & olei dimidia portione, introrsum, vt in sedem redeat, cōpellere: mox

vesiculam quæ inspirato flatu turgēbit, huic insidētē adprimes: cuius ceruicem funiculo sic obligabis, vt impulsū ore spiritum contineat. naturalia interiecto spatio sic deuincies, vt & intus vesica moretur, & lotiū excerni possit. Tūc vstorum lauri foliorum cinere ex nigro vino austero suffundes: post intermissos decē dies funiculū detrahes, & vesiculam adacto prius aculeo, quō per impressum foramen spiritus euanescat, eximes. Equa bonis pabulis sensim roboranda, siquidem obefam corpore proderit esse.

Hierocles de perferendo ventre, & enecando partu.

QUID ex ijs ignorasse videar quæ ad gestationem vteri, & ad necandam pullationem at tinent, paucis perstringam. A cōceptu igitur equæ decem mensibus & totidem diebus vētrem perferunt. Quōd si contingat eas maturius, hoc est mēsis nouem & viginti diebus partum edere: pullus educeri, & in iustā magnitudinē adolēscere cōsuevit. is tamen ab armēto debet abigi, quōd ad obsequium præstandū inuenietur iners. Si vero partui vicina matrix dextra parte sumē laxet, & papillam aliquantū exerat: ijs signis se marem enixurā fatebitur. Sed si inertis equi superuentu, & ad ineundū certamen inhabilis, pulliciē cōcepit: in equæ naturam manum imprimere licet: & si pullus vestiatur pilis, ore prehenso strangulabitur, caputq; cōfringetur. sed si mollis adhuc & glaber fuerit, eius medicamenti sublitu præcox partus eliditur, cuius parandi ratio hæc est. Teda quā maxima pinguitudine scatens, in tenues assulas discinditur, cōfufumq; vinum odoratum octo heminarum instar coquitur, dum triens ex hoc modo superfit. hoc ius diuisim per triduum infunditur. Porro tritam bryoniæ radicem ex vino præcipiunt ingerendam. Quo minus tamen prægnantes abortu laborent, cauendum ne restinctarum tedarum nidor ab eis sentiat. eo enim rapto naribus, abortu vitiantur.

Quis sexus concipiatur, Africani.

VI admiffarius equam superuenerit, certis signis comprehendere licet quem se xum generauerit: quoniam si parte dextra defiliuit, marem seminasse manifestum est: si læua, foeminam. Sunt qui præcipiant vt cum progenerari marem velimus, sinistrum testiculū admiffarij funiculo lineo aliōve quolibet obligemus: cum foeminam, dextrum. sic nostri arbitrij fore tradunt, vter sexus concipiatur. Cæterum si quispiam marem nasci velit, cum Aquilonius inspirat vētus, insiliendam equam obijciēt. si foeminam fingi sit in animo, cum Auster perflat, siquidem Aquilo mares, Auster foeminas figurabit.

Anatolius, Quæ cura prægnantibus adhibenda.

PRAEGRANTIBVS equis conuenientem curam adhibemus, vt ex sarcinis vel ponderibus gerendis non incumbant, rerumq; vehendarum necessitate vacent, sed eo munere subleuentur, ne simul o peris & vteri grauentur onere. Danda item opera, vt quiete pascantur. Leuiore pabulo tum firmandæ. Fœnum viride dissectum obijciendum. siquidem hoc suauissimum habetur. Maceratum hordeum, & cætera id genus pabula præbeantur. Bis in die potestas ad aquam adeundi faciunda. Curæq; fuerit vt hyeme stabulentur loco calido, nec perfrictionibus obnoxio: æstate, in quem aliquod frigus aspiret. Sint stabula rotundis assibus commode substrata, & paleæ superiectæ, quò mollius incubent fœtæ, & in pedibus vngulæ durecant, vrinæq; facilius effundatur. Præsepia altiora esse oportet, ad quæ iumenta capistrentur, vt sursum versus spectantes cibum capiant. Id maxime pullis obseruandum est. sic enim erecta ceruice niti cõsuescent, quæ res equino pecori maximam venustatem adfert. Cauendû item ne pabuli mutatione tententur, neq; infestentur aquarum insuetarû nouitate. siquidẽ huiuscemodi peregrinarû rerû obiectu facile abortus cõtrahitur. Iis deinde quæ partum ediderûnt, medicam obijciemus, & antea dictam impendemus diligentia. Longe magis equa post alterum aut tertium mensẽ exercitationibus credi debet, quò lac ei præstantius suppeditetur. Sequens equuleus cursibus committatur. Si pulli molles gerant vngulas, asperis locis eos citatius agemus, calculos pedibus substernentes. sic enim vngulæ durantur, quæ si ijs parum adhuc solidatæ mollescant, hanc curationẽ oportet adhibere. Adeps suilla vetus, & hircina, sulphur ignem nõ expertum, & aliorum spice miscentur. ijs vngulæ & earum caua perunguntur.

Eumelus, vt facile partus edatur.

Cum tardius grauida pullicium enititur, si comprehensas naris leniter constrinxeris, continuo remorantem fœtum egeret.

Si secundæ genitalibus locis hærent, ita debent excuti.

Si secundæ non respondent, ita debent exigi. sceniculi quantum manu prehendi potest, in aqua decoquitur. iuris huius octo cyathi cum totidem veteris vini, & olei duobus cyathis igni tepescunt, & naribus ingeruntur.

Hippocrates, vt armentitiæ concipiant.

Si gregalem equã cõcipere velis, vrticã in os equi pellito. si vero quæ semel aut iterû ventrẽ pertulit equa, partû edere desierit, hoc auxilio restitibilis fœcunditas adferetur. Anisi acetabulû, myrrhæ sesuncia, croci semũcia, diligẽter & munde simul contrita digeruntur in adultarû glandiû formas, quæ sigillatim in equæ naturalia, dum vterû subeant, impelluntur. genitales loci antea subluantur, & feruefactæ marinæ fotu madescat, oleoq; instar vnus he-

minæ cum strigmentis balnearum lumbi & genitales sedes fœminarum tēnus, bis die defricentur, vsq; dum eam concepisse constiterit. Quinto septimoque quoque die ternæ lactis heminæ cum rosacei parte quarta & hipporrhizi drachma, adiectis quinque piperum granis, & myrrhæ sicilico, cum efferbuerint, tepesfactum ius fistula longa quæ ad vuluam perferat, infunditur, hordeaceam farinam in aqua coctam, dum partū enitatur, dabis potandam.

Vt sterilis equa concipiat.

Si præstare velis vt sterilis equa concipiendi fœcunditate donetur, facem portorum in pila tufum ex vini cyatho suffundes, & cantharidas versicolores quæ duodenarium impleant numerum, ex aqua biduum oriculario clystere in vuluam ingeres, postero die equum ad ineundam fœminam emittes. postquam defiliuit, bis genitales locos elues. Nitrum, passeris fimū, refina terebinthina simul deterūtur, & in vnū coacta naturalibus inserūtur.

De equarum rabie Theomnestus.

RARIOR quidem, sed hæc est equarum nota rabies, vt cum in aqua suā viderint imaginē, amore inani capiātur, & per hunc oblitæ pabuli, tabe cupidinis intereant. Eius vesaniæ signa sunt, cū per pascua velut extimulatæ concursant, subinde circūspicientes, vt aliquid desiderare vel requirere videantur. Mētis error discutitur, si deducas ad aquā. tum demū speculatæ deformitatē suā, pristinæ imaginis abolent memoriā.

Aspyrtus de parotidibus

Cap. XVI.

APSYRTVS Degmio Plastico salutem. Te circa equos studiose versantem id nosse necessarium est, quod accidere solet equo, vt qua caput ceruici committitur, iuxta aurē tumor duritiem præferens enascatur. inde parotidis nomē traxit. Cui hæc curandi ratio adhibenda. Spongia calido aceto imbuta, bis die deliganda, donec in suppurationē conuertatur. tum ima parte lunata plaga, corniculis sursum spectātibus rescindi debet, quo velut emissario cōceptus humor profundatur. Loco sal tepuis infrietur. Parotidis ventriculus postero die calida fouēdus, & deterfo quod inibi coierat pure, erui farina mellis commista respergenda. Sic ad sanitatem perducetur. digitum autem imprimere nō licet. nam ad talem tactum pressa pars excandescit, & faciliē dehiscit in fistulam. Cum vero iugulū aut fauces, aut ijs intercidētes angustias, quæ isthmi græce dicuntur, tumor obsidet: equus tam cibum quam potum aspērnatur, lingua tumet, & in exteriorem partem procidit, ac liuido sugillatur colore, fluidū salivæ os madet, tonsillæ vocantur. quibus eadem ratione succurrēdum. Quod si ad interio-

VETERINARIAE MEDICINAE

rem partem decumbat eruptio, pusq; per os deferatur, auriculario dyltere posca in aurem aut nares instilletur. Indere autem oportet forcipem, quod nares diducantur, specilloq; melle largius oblito tumorem defricare.

Hierocles ad parotidas.

Parotidas his signis deprehēdes. Cum durus tumor in cervicis & capitis compage nascitur magnitudine iuglandem æquās, spongiam calido aceto maceratam bis die superligabis, dum ad suppurationem spectet. Tū ima parte qua subesse pus senseris, tātū rescindes, quātū, vt ei pateat exitus, satis esse videbitur: & expresso liquore, sale tenui suffricabis: postero die vbi locū calida foueris, sordiu coitu deterfo, farinā erui melle conspersam illines. Dīgitū inferere non oportet. nāq; locus fistulis patet, nec ægre fatiscit in hiatū.

Eumelus parotidibus & strumis.

Si parotidas animal aut tumorem concepit, in quo subter cōcreta quedam ex pure & sanguine continentur, (strumas vocant, nonnulli vernaculo nomine glandulas malunt appellare) purulentam saniem per os remittit. Hoc igitur curationis genus requirūt. Hordeacea farina cum aceto ad mouenda. Si non profecerit, cutis rescindi debet, & ferramento glādulæ omnes extrahi, sed manu cutis non contingatur. Quod si huiusmodi medicamentis non finiuntur, locū inurere cōueniet, quousq; concreta sanies excutiat. Tum vlcera igne facta, quo supra dictū est modo curantur. Præsentius inter initia morbi remedium, cum pecus inflammationem sentit, pilam pensilem plumbo cōflatam sub maxilla capistro gestare, ita vt prorsus cum gutturis pars motibus exerceatur, hac plūbea glande feriat. Eandem vim curandi præstat cucumeris syluestris radix, si cum farina hordei & acerrimo aceto mista sublinatur. Strumosis sub lingua sanguis mittendus est: qui cū profluxerit, sale trito cū farina hordeacea triticeaue confricari totū os cōueniet. Quidam præsentius putant remedium, cum per cornu singulis ternos cyathos gari demittunt, deinde fillas taleas ferularum lineo funiculo religant, & ita collo suspendunt, vt strumæ feralis cōtingantur. Si quæ nodosa collectio aut parotis male habet, medicamenta quæ puri mouendo sunt, imponi debēt, vt maturēscant & aperiantur: cumq; earum ventriculi patent, linamenta ex oleo & aceto immittenda, dū quæ coacta sordes adhælit, expurgetur: tum quæ cicatricē inducūt, inspergēda: & frequenti resiccantiū conspersu sanescēt. Parotides & strumas discutit medicamētum quod habet cere drachmas duodetriginta, resinæ terebinthinę drachmas sex & viginti, mellis pōdo denarij, galbani semunciā, ammoniaci pōdo denariorū quatuordecim, olei per æstatē cyathos sex, sub hyemē cyathos octo: quæ miscētur dū in vnū corpus coalescāt. Parotides frumētaceo polline, resina, aceto, axungia cōmixtis illinūtur, vt pus citent: & cū ad maturitatē ventū erit, ferro rescindūtur.

Apsyrus de vlceribus auricularum. Cap. XVII.

M in auricula vlcus aut abscessus innascitur, purulentum humorem tunica duplex includit, aut subest humor glutinosus fauorum mellis similitudinem referens. Recta plaga, vt loci natura fert, incidi debent; postea melle & alumine curari: sed flaccam aurem relinqui necesse est.

Hierocles auricularijs vlceribus.

Si abscessus in auricula protuberet: cum in iustam maturitatem peruenerit, per foramina fertur humor purulentus aut glutinosus in quandam faui speciem cōcretus. In rectum, vt moris est, rescinditur: melle & alumine perfanatur. Si tandem in vlcus degeneret, oleo & mero eluitur. deinde tussis porri succus adiecto oleo rigatus instillatur auriculæ. deinde tepida proluitur aqua. centaurium indito vino similiter in aurem profunditur.

Ad aurium dolores finiendos.

Aurium doloribus protinus succurrēdum est, ne ad demētiam animal precipitent. In primis autem aures expurgandę sunt, ne quid interius insidēs noxam aut dolorē pariat. Vbi molli spongia deterfæ fuerunt, mel, nitrum & aqua percolata demittūtur in aurem: & vt reliquias humoris forbeat, penicillus noctem vnā insinuatus anfractui maneat: postera vero aqua calida & nitro perfunditur auris, dum pristinam recuperet sanitatem.

Ad aquam, & alia quę in aurem inciderunt, extrahenda.

Si aqua in auriculas incidit, sic elicitur. oleū vetus nitrumq; paribus modis in aurē instillantur, & aliquid lanę eō cōpellitur. Si animal intus est, specillum lana inuolutum in resinam q̄ glutinosissimam demittēdū, idq; in aurem conijciendum, inibiq; vertendum, vt cōprehendat quod illapsum est, & eximat. Si aliquid exanime est, auriculario specillo protrahendum, aut hamulo retuso parum recuruato. Si nihil ista proficiunt, id confestim elidit aqua oriculario clystere vehementer intus compulsā. Eisdem modis si vlnus aures acceperunt, medicamina in aurem dari debent.

Hierocles de tonsillis.

Cap. XVIII.

TONSILLAE sunt quoties iuxta iugulū & fauces tumor emerit, ob quē tota lingua exterijs prolabitur, liuēs, ac salius manans, ita vt transitu præcluso nec cibū capere nec deuorare possit. His eadē quę parotidibus adhibēda curatio. si tamē ad interiora descēdat excretio, & ore pus profuatur, oriculario clystere posca naribus infundatur, specillumq; melle oblitū demittatur, quo tumor intestinus defricetur. Si tō-

VETERINARIAE MEDICINAE

fillæ concitentur, aut ad auriū radices inflammatio decūbat, aquæ feruentis imbre cōsperfo, & hordeacæ farinae subtili curabūtur. Sed cū inibi substāte puris coitu glandia cōcreuerūt, scalpello circūcidūtur. reliqua representētur auxilia. Si medicamētis non cedunt, adurentibus pugnādū est, vt sanescāt.

Eumelus ad maxillarum dolorem & tumorem.

Si equo maxillæ dolent, calido aceto fouendæ, & axungia vetere confri-
candæ sunt: & si ijs non finiat̄ dolor, adurēdæ. Eademq̄ medicīna tumen-
tibus adhibenda est.

Apfyrtus de lapidibus in maxilla concretis.

Apfyrtus Damnato Tomeo salutem. Te equos alentem scire volo,
quod concrecentes in maxillis calculi, manum confestim postulant. Nāq̄ si
diu permaneant, suo maiore tuberculo nocēt. quare prehensō equo pars fer-
ro resēcāda cui calculus subest, deinde viūfella deprehensus eximi debet. Sed
diligēter attendendum ne quæ restent lapidis reliquæ. siquidē ex rursū in
tantam molē excrescerent, vt iterum veterinariam manum desiderarēt.

Apfyrtus de angina.

Cap. XIX.

PSYRTVS Historico equorum medico salutem. An-
gina cum equis innascitur, facillē perniciem adfert. cuius
signa sunt hæc. Tempora cōmittuntur. Lingua tumet, ex-
teriusq̄ procidit. Caput & itidē oculi tumore laborāt. Fau-
cium & gutturis transitus præcludūtur. Non cibum deuo-
rare, non potionē potest. Remedium est, caput, tempora,
linguamq̄ felle taurino perungere, & aqua respergere calida, vinum & oleū
per nares infundere. Sit oleum vetus. si id non adest, alio quolibet vtēdum.
Tradunt ficus decoquendas, & cum nitro & iure decocti in eūdem modum
infundendas. Medicamētum etiam quod ex bdellio constat, illitu prodest.
Si ijs morbus leuatus est, & equus cibū requirit, dandum viride fœnū. Me-
lius respondebit, si herbaceum depasci cum siueris. Sin hoc defici t, siccū ni-
tro respergendum. Hordeum similiter obijciendū. Sanguinis missione ex
partibus alijs nō est locus, quod nihil adferat commodi. ex palato facta dū-
taxat anginis auxiliatur. Cum recte valuerit, cucumere nitroq̄ deiectionem
opus est moliri, quæ noxium humorem ad inferiora depellat.

HIEROCLES.

ANGINA fallacibus & periculosisimis morbis annumeratur.
Cuius hæc sunt indicia. Caput, oculi, labraq̄ tumescunt. Lingua
turgens exeritur. Guttur & fauces occluso meatu cibos & potus
respuunt. Huic ita succurrendum est. Caput, tēpora, linguamq̄, taurino felle

collinantur, & calida foucantur aqua. Vinum cum oleo vetere naribus in-
gerendum. Medicamentum quod ex bdellio componitur, illinere proderit.
Cum morbus remissior factus est, & iam appetentia ciborum inuitatur,
equus dissecto viridi fœno oblectandus. Melius proficiet, si id depastus fue-
rit. Si viride tēpus neget, aridum nitro perfundendum est. Nec secus hor-
deum triticeo farre conspergendum, ac potioni similiter indendum. Sanguis
à solo palato mittendus, vt id quod strangulat, euocetur. Cum ad habitum
meliorem ventum erit, erratico cucumere nitroq; venter deiiciatur. Non-
nulli, quibus Stratonicus adstipulatur, post fomenta præcipiunt farinam in
vino diluto decoctam esse delinendam. Alij nitro, oleo, & melle linguam
suffricant, deinde farina vino subacta perlinunt. Non desunt qui suillum
stercus addito melle circumlinant, sed tantum mellis inesse debet, quātum ad
diluendum stercus erit satis. Alij fotibus solum humidis vtendum iubent,
quoniam sicca spiritum elidunt.

Apsyrty de rumpendis strumis,

Cap. XX.

PSYRTVS Damæ Laodicensî veterinario medico
salutem. Multa strumosis equis remedia cōplures literarū
monumentis prædiderunt, sed aut inutilia, aut quæ repræ-
sentari nō possunt. Tradunt enim aliqui strumas bordeas-
cea farina resinaq; perlinendas. Quidam hæc in aceto con-
coqui malunt, sic vt lentorem cataplasmatis referant. Alij

vbi triticeo farre cum vino eundem illitum tētarunt, spongiā calido aceto
intinctam superligant. Alij ferro dissecant, & hianti plagæ grossum tunfam
aut lactucā marinam, quam tithymalon nomināt, aut cucumis syluestris ra-
dicem inserūt. Pessime vero mihi facere videntur qui adurētē medicamēto
strumas illinunt. Nanq; fieri non potest vt in suppurationē conuertātur, &
vt hac emanet quicquid intus humoris concreuerit, sed multo magis ob-
stricta cute tumor occalescit. Equus vitiatam partem manu contingi non
patitur. ingrauescit caput totum. tumor oculos obsidet; pultinīq; venarū
eminent. eadem ratione rictus oris intumescit. Sectio quæ apud Alexādri-
nos fieri solet, præsentissimo est remedio. Dissecandi ea est ratio. prehensis
pedibus equus prosternitur, & detento valenter capite, postquā struma for-
cipibus apprehensa fuerit, cutis scalpello rescinditur, in orbem ducto vul-
nere, quod tantum pateat, vt hinc erui struma possit. Simili modo forcipe
tunicas protrahere oportet, & ferro circumscindere. vbi nudata & explicita
membranis apparebit, cultelli mucronemq; tunicis subijcere, adhærentem dis-
ducere cutem, immissoq; constāter digito, à superiori maxillarum parte dis-
uellere, eamq; vtrinq; faucium tenus eximere. Sic autē melius quis incolu-
mitati cōsulet. Sin minus, struma particulatim elidatur, sic vt nullæ profus

superfint reliquæ. Namq; si quod momentum refliterit, ijs veluti radicibus resurgens subcrescet, & rursus scalpellū postulat. Venæ tamen obseruari debēt adhibita diligētia, ne lædatur. Si vero sanguinis profusio superueniat equo qui manum experitur, nullus subest metus, nec aliquid ea periculi minabitur. Sed cū erectus fuerit equus, hac ratione curari debet. flocci è laneo panno concepti, q̄ acerrimo aceto & sale madentes vulnere inculcantur. sic impetus ruētis sanguinis supprimitur. Si vero non abūde profluxerit, oleū ex aceto citra salem indidisse latis est. Hoc medicamentum tertio die soluitur: deinde calida aqua proluitur vulnus, linamentisq; vino & oleo prius imbutis, vsque ad quatrimum impletur. Enati tumores, vna cum hiante plaga, aquæ calentis imbre perfunduntur. qui cum subsiderunt, linamentis ex melle vtēdum. Cumq; vulnus purgatum, impletumq; carne fuerit, relinquitur solum, & medicamento quod liparam vocāt, alitur. Ita ad bonam valetudinem recursus fiet. Potione tamen prohibendus est ante quā scalpellum experiat. ita non accidit equum sanguinis eruptione periclitari. Hordeum prima die dandum non est, sed solo sit cœno contentus: quippe cum inter mandendum versentur labra: quo motu longe magis incandescit inflammatio. Quinetiam strumas eximi necessarium est, cum ineunte puerili ætate equulei primos dētes emittunt, aut cum protinus adultiore paulo secundos edent. tum enim strumosis collectionibus opportuniore visuntur. Accidit autem eis quos malis articularia vexat, vt morbi vis ad caput decumbat. hinc vero saniosa colluuius ad capaces venas auribus subditas se conferēs, tumorem creat. inde nares opplentur, & inferctis meatibus per angustias euadens spiritus sibilum elidit: lingua præpeditur: talēque despōdere animū solent, inediaq; vitā finire. At vero canterios raro strumæ tentant: neq; venit vsu vt concretæ sanies sic subter irrepant: imō quæ primis vitæ rudimentis prodierunt, resiccatae protinus abolentur. Apud Sarmatas dum teneri sunt adhuc pulli, vel nuper in lucem editi, ne strumofam labem sentiant, testiculos comprimere, & paulatim confringere excogitatum est: idq; optimum genus castrationū putant: quos natiuos dentes retinere, nouos non emittere contendunt. Armentarijs pullis qui non quintū vel sextum mēsem excesserint, strumæ plerunq; sic extuberant, & per inflammationem tumescunt, vt nec vllam herbam pascere, nec matribus subrumari possint. quibus, vti paulo antè proposuimus, facto vulnere, strumas euocare conueniet, & tritum salem infricare, postmodum in armentitium gregem relegare: sed eius qui pus citauerit, prius curare sinunt, & eluere, tertio die cocta amurca aut pice & oleo munire, ne neglectum vlcus vermibus scateat.

Hierocles strumosis.

STRUMAS hac ratione curari Hieronymus author est. Calida perfunduntur aqua, dein hordeacea farina in aqua cocta cum nitro, ita vt cataplasmatibus lentorem contrahat, die bis agglutinatur. Sed si iam intentæ rigent, & præduræ renitentur, cultro rescindendæ. Item tunicæ quibus inuoluuntur, secandæ, vt extra labatur quicquid intus coijt. Post hæc ficulnæ frondes contusæ, vel marina lactuca, quam tithymalon vocant, aut marrubium sale conspersum vtiliter inferuntur donec vlcus purum appareat. Agrestæ quoq; cucumim immitti placet, vsq; dum carne compleatur. Postremo tenuibus eruilijs aut irino cum melle vtendum, donec ad sanitatem perducatur. Alij strumas scalpello discindi præcipiunt, foliatq; caprifici tunsa, aut cucumeris radicē imponi iubēt. Aplyrtus tamen hanc mendi rationem ac viam refellit. Nam inde duritiem concipi, & obstructo tergore doloribus excruciarī pecus asseuerat. Nec vitiatæ, vt ait, parti manū admoueri patitur. Totum caput grauatur. Facies & nares intumescunt, in eisdem venæ turgent. Hoc optimum curandi genus esse defendit. Pedibus comprehensis equus deturbatur, & detento viriliter capite, struma forcipe deprehenditur, scalpelloq; pellis circulato vulnere discinditur, quod tantum dehiscat, vt per patens foramen struma libere possit elici. Nec secus auulsæ forcipibus tunicæ circūcidi debent. Vbi struma videbitur aperta, spatula tergori subiecta dilaceratur, & immisso audacter digito, primum a superiore parte diuellitur, & excipitur vndiq; digito. qui si vsq; ad fauces vtrunque pertigat, rectius sanitati prospicietur. Sin minus, particulatim erit extrahenda, dum tamen reliqui nihil immanserit: quandoquidem si paulū quid insidere dimittatur, sic in molem coalescet, eritq; necessarium rursus animal curantem manum experiri. Si copiosa sanguinis profusio sequatur, lancem vellus, aut euulsæ pannis fimbriæ quæ quàm acerrimo aceto maduerint, in vulnus immitti debent, ita sanguinis profluum cohibebitur. Sin magna vis sanguinis non prorumpat, oleum aceto mistum & sal duntaxat imponitur: & tertio die medicamentum resoluitur: mox vbi calida vulnus perlutum fuerit, pannorū lacinia in linamenta formatæ, cum tepido vino quotidie vsq; ad quadriduum inseruntur. Sed hiæ antea vulnus calida fouendum: qua tumentes etiam oræ perfundantur: & postquam confederunt, flocci pannis euulsi melle conspersi in sinum demittuntur. Si iam purum est, & carne repletum vlcus, lipara nutritur. Sed quo die curationem hanc auspiceris, equus hordeo abstinentus. Castratis tamen strumæ non emergunt: sed si quæ prius equos implicuissent, exarescentes confestim euanescent. Si pullo qui mensem quintum attingit, strumæ prorumpentes inflammacionem mouerint, sic vt viridem herbam depasci nequeat, antea dictam curationem tentare, & scalpellum experiri conueniet. mox vbi quæ subtus concreuerant strumæ, sedibus euulsæ fuerint, vulnus tenui sale fricandum, equuleus

VETERINARIAE MEDICINAE

in armentum remittendus. tertio die amurca decocta, vel oleo & pice circūlinendum, ne quid viceribus infederit quod vermes creet.

Theomnestus de strumis & tonsillis.

SI SVB faucibus inter angustias iuguli se struma demersit, ea prorsus curantem manum respuit. Quare cataplasmatibus pugnandum erit. Primum medicamentis quæ puri mouēdo sunt, vitiosa pars inferuescat: ac farina hordeacea, axungia vetere suilla, althea decocta, & contritis alliorum spicis muniatur. Quod si ijs admotis ruptus locus non fatiscat in foramen, adurens medicamen adhibendum, quod solam cutem exest, vt effluentes strumæ excidant: extrahentēq; medicamēto quod noxium euocet, vtendum. Id habet saponis gallici pondus, axungie veteris dupondium, pinguium ficorum, & vilci quærni, singulorū sextantem, ceræ & picis quod ad ea capiunda satis esse videbitur.

Hippocrates strumosis.

STRUMAS maxima ex parte parit aquarum mutatio: exitq; tuberculum iuglandis magnitudine: cui candens medicamētum duritia præditum admoueat. Si tamen tussis premit, & contentius infestante vitio, graue olens spiritus redditur: ea quæ leniunt, infundenda, ne laceffita tussis acerbius infestet, proritata siquidem arteria noxam trahere consuevit. Ergo cedrinus liquor decoctus, & linteolo colatus, tam illitu quàm infusione prodest. Postremo odorata potio quam aromaticam vocāt, ex vino, oleo, melle, ouorumq; liquoribus, instilletur. Sed inter initia sanguis à ceruice demittatur. Strumas discutit cōpositio quæ recipit ficum libram, nitri, galbani, propolis, singulorum se libram, picis sextantem. Si sub maxillis strumæ vel tubercula prodierunt, ea primum fomenta non aspernantur, quibus tentatis, fici & tunsum nitrum miscentur cum axungia vel hordeaceo farre, & decoquuntur in hydromelite & oleo, dum cataplasmatibus lentorem referant: & illinuntur. Quod si iam vetus struma vel tuberculum induruit, neq; sub ijs curationibus desidit, excindi debet, & vulnus aduri medicamēto. Strumas, furunculos, & articularū nodos medicamentum emollit quod habet iris illyrice, irini, singulorum se libram, ceræ vnciam, ammoniaci quadrantem: quæ cum cera in irino oleo liquefacta miscentur, & cum vsus requirit admouentur. Si fuerit in animo malagma componere quod lassitudinem reficiat, acopum vocant: galbani, opopanax, ceræ, laseris, ammoniaci, singulorum dextantem, aridæ resinæ pinus, singulorum vnciam, resinæ colophonice dextantem, commiscebis, eo lassitudines discutuntur. Sequens medicamentum dissipadi naturam habet: buccina marina ignibus adolētur, corū cinis cum melle coctus illinitur.

Apſyrty de polypo narium,

Cap. XXI.

PSYRTVS Arcadiitæ salutē. Polypus in naribus est qui nascitur, qui pecus infestare solet, quod eius narē impleat, ex qua pus odore putri destillat. hinc anima foetet, & grauis spiritus inde prorumpit. Totū corpus cibū non sentiens perducitur ad maciem. Tristem vultum vniuerso gestu fatetur. Hinnitū edere non valet. Polypus autē est caruncula acinoso mori ambitu, sed aliquanto minore, conglomerata. Huic malo sic succurrendū. Cum totus extra polypus, aut eius pars emerſerit, excinditur, & cruda chalcitide respergitur. Eandem quoq; si in crassa mentum coeat, ex aceto frequentius illini prodest. Amurca item decocta adiecta aristolochia subuenit. Dum intimis partibus hæsit, aut altius penetret quā vt attingi possit, nullus medicinæ locus. Aliqui plumbo deterendum præcipiunt. Hoc malum pleriq; Sarmatarum tractibus familiare.

Hierodes polypis.

POLYPVS in naribus oritur mori tuberculum orbe suo aquas: qui supra modum animal fatigat, siquidem narēs obturans infercit, ex quibus pus odore tetro profluit. grauem halitum expirat, macie cōficitur, cōtinuo mœstitiā præ se fert: neq; potest hinnire. Cum ergo totus polypus aut pars eius tantū descendit, vt oculis pateat, ferro rescindi debet, cruda chalcitide vulnus respergi. Eadem si cum aceto crassescat, illitu frequētiore subuenit. Nec secus amurca cum aristolochia mista prodest. Cū tamen penitior infederit, aut pensilis sursum adhæret, vix medicamētis eliditur. Tradunt etiā nonnulli plūbo perfricandū esse. Id morbi genus maxime locis quibusdā Sarmatarū emergere solet. Sunt qui, vt fama est, tres prælongas acus simul deligēt, & inuerso capite tantisper aculeorū mucronibus lancinēt, dū omne vitium punctim exemptū, intabescat: deinde oleo proptinus eluūt. Hoc idē sequentis diebus tentant, donec pristinae valetudini restituerint. Item thuris scilicet, nitri, lachrymæ papaueris, rutæ, singulorum tantundem, miscentur, & in vini sextario excepta suffunduntur.

Apſyrty de tussi,

Cap. XXII.

PSYRTVS Secundo equorum medico salutem. Teletere nolim quod cum caput equus inclinat, raracq; tussis vrget, hæc ab intestinis partibus excitatur. Cum vero sine vlla temporis intercapedine vexat, ceruicemq; pecus intēdit, & tam cibo quā potui deditus emacrescit, ea tussis perfrictione contrahitur. Præter hæc non ignorandum, quod ijs vtiq; quos tussis male habet, primū totius corporis deiectionem sylue-

d. iij.

stri cucumere nitroꝝq; moliri conuenit : deinde quatuor crassiores scyllę cortices intritos, & cyrenaici succi quod fabę tuberculum impleat, in vinum album & oleum vetus cõiecta, comprehensa lingua per os infundere . Ipsum etiam equum subiectis carbonibus oportet tali medicamento suffire, quod recipit aliorum cypriorum & cepearum modos pares, sandarachę pondo denarij, bituminis tantũdem. hæc omnia simul operose detrita, in treis portiones digerũtur: quarum vna quotidianę suffitioni destinatur : (sed caput velandum est, & oculi fascijs circumligandi, ne nidore lædantur) postquam adeps ceruinus, & ouillus, ceraꝝq; in vino dulci liquefacta, extracta lingua ingeruntur, vel marrubium ex oleo & sale tritum, cui vinum sit adiectum, similiter infunditur . Sũt & alia pleraq; sed hæc lōge omnũ optima vidẽtur.

Hierodes aduersus tussim .

SI MOLESTA tussis est, ea sic eliditur . Primũ oportet corpus totum erratico cucumere & nitro vacuare : postea crassiores scyllę cortices tritos, & cyrenaici succi quod fabę magnitudinem impleat, in vinum candidum & oleum vetus coniectos, exerta lingua per os infundere: ipsumq; subditis carbonibus huiuscemodi medicamento suffire, quod habet cyprionum aliorum cepearumq; portiones æquas, sandarachę drachmam. hæc omnia simul minutissime trita diducuntur in treis partibus: quarum vna quotidie equus capite cõtecto & obstrictis oculis suffitur . Postea quã id suffimenti genus fuit tentatum, ouillus aut ceruinus adeps in vino dulci cum cerę liquamine educta lingua demittitur, aut marrubium ex oleo & sale tritum addito vino itidem infunditur . Nec secus tragacantha quę in aqua tepente maduerit, cum sapa & oleo inferitur, aut fresę fabę decoctum ius colatur, & cum suillo adipe tritum datur potandum . Itidem stillatitium lixiuiũ, nitrum, oleum, ouũ & mel mista simul ingeruntur . Teneri quoq; brassicę coliculi, allij spice, adeps suilla, partibus æquis vbi cedrino liquore fuerint macerata, in offulas quinꝝ coguntur, & corniculo suffunduntur . Myrrhæ vncia eosdem effectus præbet . Sed equus postea non ante treis horas appellatur ad bibendum .

Tiberius contra tussim .

XVNGIA cum liquida pice per triduum in equili tertio die, quinto, & septimo pota, tussim finit . sequẽs quoq; medicamentum conuenit delingere, quod habet piperis, gentianę, aristolochiæ, myrrhæ, singulorum pondo vnciam, baccarum lauri pondo sextantem, resinæ pondo vnciam, lachrymæ papaueris pondo semunciam, opopanax pondo selibram . ea coguntur in linctum . Aliqui in vacuum oui putamen, cedreum liquorem, & scissile auripigmentum immittunt:

cumque contusas alij spicas & suillam axungiam ouum incluserit, ter exhibent. Paliuri semen tritum vtiliter ebibitur.

Eumelus ad recentem tussim.

RECENS tussis celeriter sanatur pinfita lente, & a valuilis separata, minuteq; molita: aut piso valuilis exempto, & pinfita. Quæ cum ita facta sunt, sextarius aquæ calidæ in eadem mensurâ lentis miscetur, factaq; sorbitio per cornu infunditur. Viridibus herbis, tenerisq; arborum cacuminibus recreatur ægrotum pecus. Verum recēs tussis quam arteriarum exulceratio aut gutturis asperitas mouit, trito nitro, & cum vini sextario faucibus indito finitur. Sed corpus totū oleoso liquore quem expressum lini semen reddidit, imbuendum: aut thuris triens, & myrrhæ ac croci singulorum vncia tunduntur, eaq; incerniculo creta, in tribus heminis vini, & totidem cyathis olei, multos dies instar duam acetabulorū in nares dentur. Aut anethi, aut iridis tunfæ paria pondera, aut rutæ tritæ drachmæ quatuor in tribus heminis vini mistæ funduntur.

Theomnestus tussi.

TVSSES pullis maxime concitantur quando frena gestare cœperint. Nam cum præter solitū necessitate quadam hiant, eorum pectora refrigerantur. Aestate puluerem dehiscence rictu oris rapiunt, quo pulmonum arteriæ refertiuntur. inde tussis obortæ fatigant. Adultis autem rarius id accidit vt vel perfrictione vel obstructionibus cōtrahantur, sed multo magis cum lutosam aquam ebiberint, aut si hordeum puluere oblitum offeratur, aut quoties factō per æstum itinere multū puluerem hauserint. Quæ vero fera tussis dicitur, cōcussu subinde palatū rumpit, & hinc sanguinē extundit. Feram tussim experitur equus, cum ob eius vehementiam & pedit, & simul vrinam emolitur. ea res maxime certatores equos tentare solet. Cum igitur frigore pecus laborauit, laxantibus medicamentis & excafciantibus vtendum. Cum vero tussis puluere cōcepta peruasit, remedia sunt tentāda quæ meatus infarctos expediunt, & eorum scabritiam leuigāt. Cum fera tussis equum male haberet, vtrisque medicamētis vsus quosdam curauī, alios iam malo victos seruare nō potui. Cum vero in equo ad cursum instituto, summa cura adeo incubuissem, vt penè rumperet præ solitudine, & pariter cum equo afficeret, medicamentum excogitauī quo equos a tussi fractos per sanauī: id quod etiam omni tussi datum opitulatur: cuius cōpositio recipit vuarum passarum albarum, mellis electi, singulorum heminam, sampfuci pōdo dextātem, cumilæ, quam origanum vocant, pondo vnciam, axungie suillæ veteris & insulsæ librās quinque, vlpicorū aliorum capita nouem, vt arida tunduntur, ita quæ concreuerant, eliquātur:

mixtaq; simul omnia in collyria digeruntur, quæ treis in parteis distributa per triduum animali præbentur. Cum tamen dabuntur, alio melle madescant, & quoties vsus requiret. Tussis quam æstus aut puluis excitauit, ijs remedijs abigitur. Oua quinque cum suis putaminibus in aceto acri cum ad uesperascere cœperit macerabis, diluculo deprehendes exteriorum callum intabuiffe, sic vt ea profus emollescant: qualia videri solent quæ intèpestiue ponuntur, & præcoci partu gallinarum eduntur: quorum folliculus tactui non renitens, in vesicæ modum liquoris capax remanet. Vbi os diduxeris: linguam educēs, integra singillatim faucibus impelles: singula auripigmēto conuolues. sed caput sublime teneatur, dum singula deuorant. sub hæc autem foenigræci aut ptisanæ cremor melle dilutus infunditur. ea triduo data vitium extenuabunt.

Hippocrates tussi.

TRAGACHANTAM quam minutissime dissectam, hordeo eruoq; quod edendum obieceris, permisceto. Aut per triduum eandem tragachantam in vna vini hemina maceratam, cui oleum sit adiectum, infundito. Aut radicem rutæ in aquæ hemina decoctâ, clystere subdito, & parè modum in fauces dato. Hordeum quoq; succo myricæ tûsæ conspergatur. Sed si purulentum quid ore vel naribus reijciat, adeps suilla quæ puerili vrina triduo maduerit, & in singulis vini & olei heminis incocta sit, infunditur. Aut lauri bacçæ decoctæ tunduntur, polentaq; & vetus axungia vino dulci resperguntur: quæ coacta in offas, quotidie inferuntur faucibus. Vel artemisia herba, quæ in aqua & olei hemina decocta sit, inditur. Malua in vino dulci & oleo cocta idem præstat. Marrubij manulem fasciculum addito vini cãdidi sextario, item foenumgræcum maceratum, ficorum pinguium sextariū, aut palmulas eadem proportione vbi decoxeris ad tertias, per triduum propinabis. Quinetiam ad vngulas vsq; delibuto tergo corpore imbues. Item fufuris decocti & quam optime pressi tortius cremor linteo percolatus, addito oleo quod acerbæ oliuæ remiserunt, exhibendus est. sed hanc animaduersionē desiderat, ne euolutus fufure cortex huic immiserit. suillæ adipis coactas offas, butyro & melle exterius oblitas, per os inferes. brassicæ succus cui satis aminei vini sit adiectum, infunditur.

GREGORIVS.

VSSIM lenit medicamentum in quo continentur hordei sextarij duo, porri cum suis fibris septem, quinque brassicæ coliculi, mellis tres cyathi, ouilli adipis, olei meri, apij, singulorum triens. ea contusa saliuati more faucibus ingeruntur.

PELAGONIVS.

PORROS coctos cum herba quæ sideritis appellatur, tundito, & in pastillos digerito, qui ouorum magnitudinem impleant. hos rosaceo, sapa & melle mistis intinctos, per triduum dato. Nihil quoq; prohibet illis tribus diebus succū huius herbe cum decocto reliquarū medicinarum infundere. Tussim itineribus peragēdis contractā, ex lqualore scilicet, discutiant laseris bacce quæ in vinum congestæ, nucis auellane magnitudinē referant, si vino resolutæ, vnico die per corniculū infundantur.

Si tussis afficit quæ pulmonibus aliquid emolitur, aut pituitam ciet, (talisis enim copioso sudore solet contrahi) hanc ijs medicamentis finire conuenit. costi triētem, hyssopi fasciculum qui manu capi possit, radicis panacis quadrantem, myrthæ troglodytidis triētem, marrubij, auripigmenti, singulorū vnciā, cetaurij quadrantē, simul tūdito, cretaq; in mellis hemina coquito, & in pastillos cogito, animaliq; quod tussi lacessitur, præbeto. Tussi & vultis hac ratione succurrendum. Spicæ gallici allij pinstitæ, sideritis, & herba quam Romani perdicium nominant, cum axungia vetere cōmiscantur, & in pastillos coguntur, qui melli & butyro immerfi, veterino per triduum dantur.

Tussis quā pulmo creauit, eliditur, si veterino præbueris hyssopi fasciculū vnum, laseris pondo quincuncem, dauci cretensis pondo sextantem, herbe brathyos, quam Romani vocant sabinam, tantundem, dictāni pondo quadrantem, castorij pondo semunciam, lachrymæ papaueris, nasturtij, mānæ, thuris, myrthæ troglodytidis, singulorum pōdo vnciam: quæ simul misceri debent, & aceto mulso excipi. Tussis quam fauciu exasperatio mouit, sic leuabitur. Myrthæ sextās, seminis lini torrefacti sextarius vnus, nasturtij semuncia, vuarum passiarū, nucis pineæ, singulorū sextarius, mellis duapōdo, hæc omnia diligenter trita in pastillos rediguntur, qui nucis magnitudinem exhibeāt. tres quotidie pecori, quinq; vel septem dierū curriculo præstantur deuorādi. Similiter gallina necatur, & dissecto cōfestim dorso, veteri cui ster-cus adhuc insidet, eximitur, & inuolutus melle feruens, prius quā calorem exuat, faucibus immittitur. Si molesta tussis afficit, pilulas cupressi bene decoctas pila tundito, cui adijciātur folia sideritidis herbe, & vrceolaris, quā Romanū vulgus parietariam appellāt, & allia gallica: & cū axungia in offas cōglomerato: quas aliquot diebus in oleum vinumq; coniectas addita sapa cum ouis præbeto. Quod si pilulas coxisse non placet, folia cupressi tunsā in farinam redigito, & cum suprascriptis dato cum vsus requiret. Sed in pri-mis opus est totius corporis deiectionē tētare, in spirato per cornu syluestri cucumere, & alexandrino nitro, quibus vinū sit permistum: & post triduum hoc auxilium adhibere. Scyllæ quatuor crassiores tunicę, adiecto lasere quod fabæ magnitudinem impleat, & vini veteris sextario, cum olei vetusti libra per corniculum infundantur. Alij suffitus harum rerum nidore moliantur.

landaracæ, bituminis, singulorum vnciam, allia & cepe pari pondere trita in treis partes distribuunt: quarū vna quotidie pecus intecto capite & vinctis oculis suffumigant, post suffitionem adipem ceruinam vel ouillatā in vino dulci quod satis esse videatur, addito faui cōtriti exiguo resoluūt, calidamq; forbitionem per cornu demittunt. Tussim mulcet compositio quæ recipit petroselinī macedonici fescunciā, dauci semunciā, myrrhæ, nardi spicæ, croci, piperis, acori, gattæ ammoniacæ, casie, singulorum vnciam. hæc tunsa cretaq; melle & aqua excipiuntur, & in pastillos coguntur, qui sapa rigati dantur. Tragachanta vero pridie quā obijciatur, in hydromelite macerari debet.

Item hæc potio tussi medetur. tragachātæ, cumini, spicæ nardi, myrrhæ, piperis, singulorū pondovncia, feminis hormini pōdo libra, defruti duo sextarij, simul hæc per corniculum demittūtur. Quin & fuligo quæ ligulæ xpleat, infriatur, & in cornu coniecta adiecto vino vetere per triduum infunditur.

Veterem tussim simul & anginā discutunt, styracis fului quadrās, myrrhæ troglodytidis, opopanacis, iris illyricæ, galbani, singulorū sextans, resinæ terebinthinæ triēs, symphoniacæ (quā & hyoscyamon vocāt) vncia, lachrymæ papaueris semuncia. hæc cōtusa & cum vino mista demittuntur. Nec secus mellis atticī libra, axungie sesquilibra, duodecim fici pingues, nux pinea integre cōbusta, brassicæ coctæ succus, miscētur, gati boni hemina adijcitur. ea in orbiculos glomerātur, & equo quem male habet tussis, dātur. Folia quoq; hederæ, non illius vulgaris qua parietes virent, sed candidæ, vino miscentur albo, & per nares infunduntur. Acuti iunci semen foeno quod animali representatur, cōmiscetur. Tenera rutæ folia trita cum vino vetere naribus inspiranda, fœnum quo vescitur, succo syluestris cucumeris conspergendum. Præstat agrestis cucumis semen radiceq; siccas hordeo cōmiscere, & ita obijcere. Placet quoq; sulfur ignem nō expertum herbæ sabinæ cōmisceri, & ex vino & melle per sinistrā narem immitti: aut tunsam panacis radicē, addita vini hemina, & tribus olei cyathis, similiter ingeri. Herbæ sabinæ sextula, croci scrupuli duo, myrrhæ scrupulus vnus, vini sesquisextarius, olei hemina, cōmiscentur, & appetente diluculo instar hemine forbitio datur: & secūdum prandiū altera portio per nares demittitur, aut brassica trita in hemina vini præbetur deuorāda. Item radice mori scrupuli tertia pars, heliotropij scrupuli dimidium, trita cum vini calidi hemina, per os injiciūtur. Veterē tussim sanāt duæ libræ hyssopi macerati sextarijs aquæ tribus. Nam id medicamentum teritur, & cum lentis minute molitæ sextarijs quatuor, saluati more datur, ac postea aqua hyssopi per cornu infunditur. Porri etiā succus cum oleo, vel ipsa fibra cum hordeaceo farre cōtrita, remedio est. Eiusdem radices diligenter lotæ, & cum farina triticea pinsitæ, ieiunoq; datæ, vetustissimam tussim discutunt. Facit idem eruum sine valvulis pari mēsurā cum torrefacto hordeo molitū, & saluati more in fauces demissum. Lētes quoq;

valuulis exemptæ, & minute molitæ, in parē modum aquæ calidæ cōiiciuntur: factaq; sorbitio per triduum infunditur. Vetus autem tussis discutitur porri succo trium cyathorum cum olei hemina per multos dies faucibus infuso. Combustæ vîni cinis colo cretus in aquam cum pari mensura olei additis ouis tribus, exhibetur. Veterem tussim leuant marrubij succi pondo denarij vnus, ficus duo & viginti, mellis attici vel siculi sesquilibra. ea in ollam coniecta coquuntur ad dimidias, deinde troglodytidis myrrhæ fescucia adijcitur, & thuris masculi vncia, aristolochiæ sextans, radice panacis vncia. postea quàm optime cocta fuerint, ligneo vase aut plumbeo reconduntur: & cum vsus poscit, codearia duo dantur. Torrefacta lens & pinfita, semen lini, & fœnumgræcū molitū, pollinario cribro cernuntur, & singulorū ligula miscetur. spicæ allij gallici modo qui tibi faciat satis, adijciuntur, & infunduntur ex vino. Medicamentū quod non pecuariæ modo tussi, sed & humanæ quoq; subuenit, habet floris iunci odorati, opopanax, myrrhæ, lachrymæ papaueris, croci siculi, foliorum nardi, costi, singulorum pondo denariorum quatuor, mellis attici pondo denarium duūm. hæc inter se cōmista dātur. Tussim lenit eclegma quod cōstat abrotoni, hyssopi cretēsis, singulorum selibra, lachrymæ papaueris obolo, costi, spicæ nardi, singulorum sextante, cinnamomi, radice panacis, singulorum vncia, papyri combustæ fescuncia, myrrhæ, thuris masculi, piperis cādidi, floris iunci odorati, singulorum sextante, nigri piperis vncia, casia dextante, cardamomi, castorij, singulorum femūcia, mellis primi meriti libris quinq;, croci sextante, omnia sic miscentur, vt in vnitatem coeant. hærbam quæ rumex dicitur, exacte decoctam, in orbiculares offulas conglomerabis. his hispaniense oleum, acetū, cuminum, & salem adiunges: per triduum animali præbebis, primo die orbiculos treis, altero quatuor, tertio quinq;. sic huius medicinæ adiuuētum senties. Ipse vero sæpenumero ad veterina quæ tussi vexātur, accessit ad pecorū magistris, cum eo me contulisset, remedijs & potionibus alijs atq; alijs aduersus morborum pertinaciam vsus, non aliud præsentius tandem esse deprehēdi, omnibusq; præstātius, q̄ hoc, quod tribus aut quinq; diebus dandum est. Torrefactæ fabæ sextarium postquam decoxeris, in pila terito: adijcensq; butyri quadrantem, & adipis hircinæ sextantem, nouo fictili resoluuto, subiectis cineribus cum ignis recidit in fauillam feruētibus: & huic lomento fabæ commisceto: post hæc fœnumgræcum in aqua æneo vase cōferuescat: primusq; cremor eius effundatur: mox is modus cōiiciatur aquæ, qui quatuor impleat sextarios: & eidē ahenō ficos viginti, & radice dulcis sextantem imisceto: dumq; tantum efferbuerint, vt ex quatuor sextarijs tres adhuc supersint, hoc decocti ius supra scriptis, hoc est fabæ lomēto, butyro, & adipi hircino miscens terito. si vero quid adhuc duriusculū offendantur, tantum decocti dimittito quod id possit diluere, quod facillē per corni-

culum transeat cum infundetur.

Hierocles ad cervicis tumorem, & attritum.

SI veterini cervix attritu laboret, aut cōtusa itidē intumescat, vti medicina quā in Cleomenis Libyci monumētis inuenimus, cōmodū erit. myricę & scyllę pares vtriusq; portiones tritas misce-
to, adipis suilli ceratq; liquefactorum æquales modos adijcito, sul-
phuris, argēti spumæ, mānæ, thuris, cerussæ, liquoris quem cedrus delachry-
marit, singulorum paria pondera, cum sicca omnia contriueris, cedri liquorē
itrores: & vbi cōmiscueris, eo pingui cervicē imbuas. Aut cerussę & argenti
spumæ parē vtriusq; mēsuram vbi simul friaueris, rosaceū oleum superfun-
dito, dum cerati crassitudinē contrahat: mox delibuta cervix hoc vnguentū
perbibat, cū vsus postulabit. Si flagello aut alio quouis ictu collū tumore
conceperit, tritum sulphur & ex aceto feruefactum vitiatæ parti collinitur.

Apfyrty de peruersione cervicis,

Cap. XXIII.

APSYRTVS Orioni Alexandrino salutem dicit. Li-
teris tuis efflagitasti quanā via ac ratione excidua cervix
deiectaq; suā in sedem cōpelleretur. sed te nolo latere non
luxationem esse, sed peruersionem. qua in re cum ad vin-
cula ventū est, qui fascijs lācibusq; ligneis cervicē obstrin-
gunt, potius equo negotiū facessere cognoscūtur. Sed hoc
huiuscemodi nostræ inuētionī assignandum est. Erecto equo, colli partē quę
in transuersum acta est, & in cōuexum inflexa, in diuersum trudere cōuenit:
deinde secundum cutē impressis subula foraminibus, traiectoq; tergo-
re, fi-
bulas tamaricinas inter se obuertas iniicere, & inductū acu filū nodo cōstrin-
gere, quem lycon veterinarij vocant: deinde fibulas cōmittere, & lini capita
deligare: bis die partē aceto & oleo, donec spōte decidāt, proluere, aquaq; ca-
lida perfundere, postremo vlcera lipara curare. Sed funiculus quo distringū-
tur, lineus aut canabinus esse debet, in arcus nerui crassitudinem intortus.

Hierocles ad cervicem procidua.

NOMEN huic vitio, cervicis excidentia, luxationē esse Apfyrty
inficiatur, sed peruersionem esse contendit. illam quoq; ē lancibus
fasciandi rationem damnat: imō partē cervicis quę trāuersa pro-
filit, incuruataq; promouetur, in suum ordinem repellendam præcipit, dein
myricęas fibulas factis styli mucrone foraminibus, secundū cutē inserēdas.
vinculi genus inducēdum, quod lycon appellare solent, quo cōprehensas fi-
bulas vinciri cōuenit. Bis die locus oleo & aceto perfundendus, quousq; re-
soluantur: tum aquę calidę fotu vtendum. Vlcus medicamento quod liparā
vocant, curādum. Funiculus quo fibulas obstringunt, ē lino vel canabe con-
torqueri debet, nerui crassitudinem non excedens quo arcus intenditur.

Theomnestus ceruici quæ mota & deiecta est.

ERVIX equo aut alteri veterino animali conuersa prolabitur, cum primum capistrari consuevit, cumq; arbori contumax oblitatur, aut si proteruius iugū recuset, aut si quū iugo applicatus est, euerso curru iugata ceruix distorqueatur: quo casu accidit vt colli pars vna caua dehiscat, altera decurua conuexaq; promineat, sic vt qua parte ceruix recessit, sinus: qua prorūpit gibber puluinus conspiciatur. Cui malo hanc curandi rationem adhibere solemus. Humi sinus cauum, & supra, quod incuruatū emerit, collocabimus: idq; valide degrauantes propulsabimus, dū emotæ loco suo vertebræ, in natia sedem resiliat. mox fibulas treis oportet ē myrica fabricare, & subula ceruicem paribus interuallis qua curuamen exurgit, perforare, easq; per cutem transigere: funiculoq; validius intorto, qui nerui crassitudinem habeat, per tergus ducto deligare, amentiq; nodum efficere, quem lycon nuncupant: commissisq; fibulis dum sponte decidant, obstringere: aceto & oleo ter die perluere, aqua q; calida fouere. Sic enim ceruix fideliter contenta non amplius excidet.

Eumelus ad emotam ceruicem.

SICERVICEM equus sua sede moliatū, ouillo fimo cui vinum vetus ex oleo sit adiectum, vbi igni concalnerint, sapius collum defricato, potioni tepidum hydromeli conijcito. Si vero eo loci duritia pertinax immāserit, suilli adipis & caprilli singulorum libra, resinæ corinthiæ drachmæ sex, pinguis anserini quarta pars, olei cyprini tres cyathi, simul omnia molliusculo igni resoluta, vt ad miscellam coeant, immisso melle & oleo, per nares infunduntur.

PELAGONIVS.

IFRACTA ceruix aut crus fuerit, axungie, aluminis, spicarum allij, singulorum sextans, ceræ libra, omnia eodem vase trita coquuntur. hoc cum res postulat, vtendū. Si ceruix mota & deiecta est, cōsyderabimus quam in partē declinet, & ex diuersa auricula sanguinē detrahemus. Ea porro vena quæ in aure videtur amplissima, farmeto prius verberatur: deinde cum ad ictū intumuit, cultello soluitur, & postero die iterū ex eodem loco sanguis emittitur, ac biduo ab opere datur vacatio, tertio die leuior iniūgitur labor, & paulatim ad iusta pducitur. Quod si ceruix in neutra partē deiecta est, mediaq; intumuit, ex vtraq; auricula sanguis emittitur. qui cum intra biduum q̄ equus vitium cepit, emissus non est, intumescit collum, neruiq; tenduntur, & inde nata durities iugū non patitur. Tali vitio aureum comperimus medicamentum, ex pice liquida, bubula medulla, & hircino seuo, & vetere oleo, aquis pōderibus compo-

litum atque incoctum . hac compositione sic vtendum cum disiungitur ab opere: in ea piscina ex qua bibit, tumor ceruicis aqua madefactus subliccatur, prædictoq; medicamento defricatur. Si ex toto propter ceruicis tumorem iugum recuset, paucis diebus ab opere vacatio danda est.

Apſyr̄ti ad ignem ſacrum, ceu puſulam,

Cap. XXV.

M VM EQVVM puſula veterinum inuaſit (ea autem doſſuarijs præcipue euenire ſolet) res ad periculū ſpectat. Nanq; tumoribus magnis, in quibus ſanies coijt, locū obſidet. Qui ſicilis teſtæ duritiā cōtrahunt, exanguibuſq; puſtulis ſcatēt, ij ſcalpellum deſiderāt, quo debent incidi. Mox in vulnuſ ferro factū adſtringēs punicū immittitur.

Polenta ſuperiori parte conſpergitur. Poſtero die cupreſſi frutices contundendi, polentæq; permiscendi, & ex aceto ſubacti, vbi, quæ manui ſubiecta ſunt, detraxeris, illinendi. Sed aquæ fotū reſpuunt, quare non eſt adijciēda. Solum ergo punicum inſeratur. Tertio die idem opus tentandum. Cum vero vitium eſſe deniſtum videbitur, tum aqua vulnuſ eluendum eſt. folia braſſicæ tuſa addito polline hordeaceo illinenda, ſic ad iuſta perducetur.

Hierocles de puſula.

H VMENTIS, potiſſimum quæ onera tergo ſubuectant, enaſci puſulæ conſueuerunt; grauiatq; minantur pericula, maxime ſi ad muliebrem ſexum referantur, maſculis autem tumor qui partem vitiatam cingit, grandis, ſanie turgens, in teſtaceam duritiā degenerat. Tumores itaq; puſuloſi qui ſanguine vacāt, excidi debēt, & in vulnuſ adſtringens punicum inijci, ſupraq; polēta reſpergi. Secuto die cypreſſum opus eſt contundere, & cum polenta & aceto ſubactam illinere, ſed prius eximere quæ manui ſubiacebāt (aquæ tamen fomētum aſpernatur) ruruſ punicum indere, nec antea quā bene res ceſſerit, aqua perluere, & braſſicæ folijs cum farina hordeacea illinere (ſic vlcuſ purum euadet) aut porrū cum erui farina dum ſanetur, inſpargere. Nonnullis videtur poſt ſectionē vulnuſ aceto proluendum, decoctōq; punico replendum, ſecuto die polenta & lente paluſtri quæ prius in aceto maduerit, illinendum; deī cum tumores reſederunt, circumfricandum, & ſubluendum vulnerario medicamine.

Hierocles ad præfractos armos & vitiatos.

S I ARMOS equuſ læſit aut perfregit: ita, vt Hieronymiuſ author eſt, curetur. Sanguis ē pectore mittendus. Aestate frigida, hyeme calida perfundantur. Omni motu corporis abſtineatur equuſ, donec ſanitati reſtitutus ſit. Nonnulli produnt optimū eſſe fotum ſi folijs vlui ad tertias in aqua decoctis perfundantur.

THEOMNESTVS.

S I ARMOS equus cōfregit, hoc vtendū remedio. Bituminis, gūmi, ammoniaci thymiamatis, galbani, sulfuris ignē nō experti, bdellij, singulorū æqua pondera miscētur, & affecta pars illinitur.

Ad conuullos armos.

A E P E etiam veterinum vel grauitate longiori, vel in profcindo obuia radici obluatum, cōuellit armos. quod cum accidit, ē prioribus cruribus sanguis mittendus est. si dextrum armum læsit, in sinistro. si læuum, in dextro. si vehementius vtrunq; vitiauit, item in posterioribus cruribus venæ soluentur.

Apfyrty de luxatione armorum.

A P S Y R T V S Apellæ Laodicensi veterinario medico salutem. Quicumq; luxationem armorum & articulorum se curasse profitentur, id quod euenire solet, ignorant. Luxatio enim accidit cum neruus qui scapulas cōprehendit, rumpitur, aut articulus quem gumphum vocant, acetabulo propulsus excidit. tunc nullus medicinæ locus. repulsi siquidem in suas sedes, inibi nō remanent, sed iterum soluta compage lubrici delabuntur, cum non habeāt quo cōtineantur. Tum demum autē curationi locus est, cum aut neruus extenditur, aut humerus laxatus fatiscit. quo casu inter ambulandum vngula protrahitur, aut ingredientis articulus qui sede sua prosiliit, sursum spectat. Huic vitio sic succurrendum. Articulus in naturalem sitū impellendus. Fibulæ myrica facte, aduersis ordinibus traijiēde. Armus oleo & aceto perfundendus. Sed antea calida foueatur, dum fibulæ decidant. Tum vlcera medicamēto quod lipara dicitur, nutrienda. Cum ad sanitatē perductus est, is ad articulum vsq; ductu ferri candentis orbiculari, & inde illito adurendus. In posterioribus verō partibus curatio ægre succedit, ferēq; in claudicationem euadit, coxendixq; non sentit alimentum, sed ariditate conficitur, vngulam tractim ingrediens deterit. Ea res accidit cum cursitans lapsatur, & ita caducus distrahitur, vt innatātes ranas imitetur. id *βίρροξ* græca consuetudine nomināt. Nonnunquā etiam cum in campis equo vector infidet, in alterū decursu ludicro pergit; ex equo neruū distentio sequitur, & sapius armum conuellit. Id iumentis quæ tergo vectitant, facilius vsu venire cōsueuit, item cum cōtumax parietem, lignum, aut lapidem, aut aliud id genus calce percussit, aut aliqua ex causa cōsternatus malleolum iactans excussit, qui vbi spōte in natiuam sedem resiliit, protinus sanguinē ex talo mittere necessum est, & perinde ac cætera fracta quatuordecim diebus vincire, firmis fulcire statuminibus, vt recondatur, postremo firmatum inurere. Porro nisi sanguis emissus fuerit, cum sanie in locum se conferet, in

quo diuortium partis factum fuerit. sic prae naturā informis ambitu suo malleolus promouebitur, ac longe maiorem claudicatum excitabit.

THEOMNESTVS.

SAEPE in itinere faciundo cum citatius agitur equus, aut veterinum aliud, armū frangit, aut alterā in partem conuertit, id quod claudicationē adfert. Si vtiq; a positu natiuo prorūpit, sanguinis millione ex armo, recōditur. Sanguis qui profluit, vase recipitur: cui oleum, tria oua, defrutum, crudi bulbi bene contriti, exilesq; cochleae quinquaginta, cōmiscuntur: & eo calente perlinitur. Utendum etiam agglutināte medicamento, quod repellendi gratia compositum est: anacollema vocant.

Hippocrates luxatis armis.

SI ARM I cruraq; suis compaginibus prolabantur, ita vt os in aliquam partem veniat, claudicatio concitatur. Cuius ea sunt indicia. Anterius crus non potest replicare, sed ad se cōtrahit. In descensu quoq; praecipitanter fertur. Huic olei & vini sublitu succurritur. Sanguis prioribus cruribus detrahendus. Septem dierum spatio perluitur, dein vno die puerili strigmento cum vino & aceto linitur.

Hierodes armorum doloribus.

SI DIVTURNS dolor armum infestet, ijs vtendum remedijs quae Apfyrtus proposuit. Inclinandus est equus, & armus ferula aut tenui sandalio molli panno conuoluto verberetur, & vbi ad ictum intumuit, pugione iuxta exortum armī in mediam prominentiā eius perforare tergus oportet. sed Hieronymus praecipit, vt parti quae a summis armis quatuor digitorū interuallo distat, excisorius scalper adigatur, & diducto tergo, fistulaq; intro indita, valide flatum inspiremus, qui manibus in orbem circumductus ad usq; nympham ambiat armum, pugionisq; mucrone tergus compungatur, dein sal tenuis infrietur, & aceto cum sanguine defricetur. Sed cum decumbit, hoc opus est illitu. Sal & acetum sesquiheminam impleāt. tertio die & deinceps calida aqua perfundi debēt. Sub hac hoc vnguento vtendum, quod ex bdellij malagmate, adiecto oleo constat. sin minus, ex oleo vinum infricetur. Vulnuscula punctim inflicta dum claudicatio finita sit, seruentur aperta. Cum autē ad sanitatē ventū est, ad obcūdum opus, quod tamen a ratione non abhorreat, paulatim vtitor, & vt vires tulerint. Aestate potius ratio medendi tentāda est: cum hyeme res ex animi sentētia non respōdeat, sed interdum noxam adferat. Cum autē vtrunq; armum vitiū hoc occuparit, synomia sin vocant: ratio tamen curādi nō euariat. Cum in armorum flexu sub alis spēte tumor innascitur, queta

putant nonnulli cruditate contrahi, recens illito vrente medicamento discutitur. Si tumori pinguis humor subest, aut durū quid intus coijt, scalpellum postulabit, dissectuq; reliquorum more, curabitur.

Hierocles de viceribus in spina dorſi, & armorum compage.

VLCERIBVS quæ in spina dorſi, & qua cōmittuntur armi, prodierunt, vt Apſyrto placet, vſtio præſentiſſimum eſt remedium. ſiquidem cum circūcinduntur, magnā carnis iacturam faciunt, ſic vt cutis partē eam proſus deficiat. Quare difficulter damnū cicatrice reſarcitur. Quo fit vt ſæpe penitior ſinus in putrida vlcera degeneret. quæ vbi neruoſam partem tentarunt, concidens equus ſeſe non poteſt erigere, ſed animum deſpondens in perniciem agitur.

Hippocrates armis ſua ſede propulſis.

SI EQVVS aut aliud veterini genus armum e ſuo ſitu promouit, hunc humi proſternito, ita vt armus ſede ſua deturbatus in ſuperiorem partem veniat: & vbi pedem alligaueris, & arbori nixus extenderis, pectori velluſculum imponito, in perforatam armi cutem ficulneos clauos ſpatio quatruidui pangito, & circūdatiſ vellere clauis, oleo liberaliore proluito. poſt quatruiduum reſoluito: dumq; ſimiliter clauos reſixeris, ruſum eiſdem eluito. Dolorem armorum lenit hoc medicamētum. autolygium vel veratrū candidum, & putamina quatuor ouorum cremata, cucurbita, poma ceraſia tria, & ſylueſter cucumis, vnā tūduntur, vt cataplaſmatis lentorem referant: & ita conſperguntur.

Apſyrtus doloribus armorum.

SI DOLET armorum compago, primum multa calida aqua perfundere debes, poſtea vinum inſpirare, & calido oleo locum defricare, poſtridie ex armis non copioſum ſanguinē, ſed qui ſex heminas cōpleat, emittere, ne multo magis membrorum robur infirmes: & vt antea, perfundito aqua, & defricato. Hiſ itaq; remedijs dolor finiatur. Sin parum id profuit, exciſorio ſcalpro iuxta ſummoſ armos cutē tranſfigito, ita vt hinc duūm digitorum ſpatium intercedat: deinde indita fiſtula auram inſpirato, cutēq; ad articulum armorum ducito, vt vndique uerſus æquabiliter abſcedat: mox exempta fiſtula, vulnere ſuccidam lanam inculcato, & calida perfundito. Sed danda eſt opera ne quid aquæ in ambitū aberret. Quod ſi pinguis apparuerit, obſeruabis ne per biduū effundatur. Tertio die vbi lanam ſuſtuleris, aquam excludi ſines: reliquamq; curationē quam præcepimus, adhibebis. Si nihil proficitur, teretibus ferramentis quæ igni prius incanduerint, armos adures.

Hierocles armorum & spinæ doloribus.

S I **ARM**I curfatione immo dica aut ferendo onere dolorem conceperint, sic vt colligati cohæreât, ceruicq; in descensu doleat, calida perfundi debent, & citate pecus agi. Hoc repellens medicamentum agglutinetur hordeacea farina sextarij quatuor, acceti quod satis esse constabit, mannae thuris semuncia, cum ouis duobus simul tunduntur: quibus tam armi quam collum linuntur. Si his remedijs dolor non cedit, rectis ferramentis candētib; vritur: postmodum sale & oleo perlinitur: rursumq; septem diebus balnearum strigmentis imbuitur, postquam obductæ crustæ deciderint, erui farina, vti moris est, vtendum.

Apsyrthus de coriagine.

A P S Y R T V S Epiphanio equorum medico salutem. Te equini pecoris studiosum scire necessarium existimari, coriaginem, quæ græcis echedermia vocatur, quod pellis appressa tergo pertinaciter adhæreat, nasci cum diuturno dolore armi languerunt. Quod ad curandi rationē pertinet, equus inclinari debet, & armus ferula aut rude laneo panno circūuoluta feriri, vt ad verbera pellis abscedens inturgescat: tum secundum tergus excisorio scalpro pro armi natura in mediam eius prominentiam perforatur: tum etiam adigitur scalpellus, & pellis subtrahitur, vt imposita fistula vehemens ore spiritus impellatur, qui manibus in ambitum armi deducatur ad usq; nympham: & aculeo cutis lancinetur: quæ prebensa qua spiritus est offusus, crebrius fodicatur, vt aperte vulnusculis scateat. Tum tenuis sal inspergendus: acetum cum sanguine infricandum: i dquedum adhuc incubat equus. Huic negotio salis acetabulum, & aceti sesquiheminam depleuisse satis erit. Die tertio aqua calida perfundere conueniet, secutis diebus quotidie vnguentis & illitionibus vti. Malagma ex bdellio compositum in oleum demittitur. Quod si non adest, vino & oleo defricetur. Danda est opera vt facta aculeo vulnuscula tantisper dehiscant, donec cutis tumor confidat. Vnguentis & fotibus vtendum, dū ne amplius quidem claudicat. Cum vero secunda valetudine fruetur, ad faciendum opus sensim magis ac magis adurgendus est. Aestate hæc remedia experiri conueniet: quando hyems difficulter coriaginem tollit, imò iumentum hac noxa sæpius implicat. Cum autem hoc vitium ambobus armis inhæsit, synonymia in, q; armū vtrunq; cōplectatur, appellant. Sed curandi ratio similis est.

Pelagonius coriagini.

S I **ANIMALIS** alicuius pellis reficcata sic tergori adhæreat, vt digitis deprehensa nec reuelli possit, nec alimenti sentiat profectum, veterinarij coriaginem appellât. Ea res accidit quoties æ-

ftui magno multatq; in solationi diutius iumentum patuit. Cui sic succurritur oleo rutaceo corpus imbutū prius mulcetur, dum delibuto tergo medicamento ebiberit: deinde sequens miftura datur potanda, pastinacæ, tragachætæ, rutæ fylueftris, mentaltri, fingulorum fe fcūcia, apij, fertulæ campanæ, abfinthij pontici, fingulorum pares modi mifcentur, tritaq; fimul omnia in aqua coquuntur, potio calida inditur faucibus.

Ad coriaginem Theomnestus.

RST ET infesta pestis equino pecori, coriaginem rustici appellant, cum pellis ita tergori adheret, vt prehensa manibus à costis diduci non possit. Ea res non aliter accidit, quàm si iumentum ex aliquo languore ad maciem perductū est, aut sudans in opere faciundo perfrigit, aut si sub onere pluuia madefactū est. Quæ quoniam perniciofa sunt, custodiendum est vt cum ab opere iumenta redierint, adhuc æstuātia, anhelantiaq; vino respergātur, & offæ ad ipis faucibus eorum inferantur. Quod si vitium inhæserit, proderit decoquere laurum, & ea calda fouere terga, multoq; oleo & vino confestim subigere, ac per omnes partes apprehendere & attrahere pellem. idq; optime fit sub dio feruente sole. Quidam fraces vino & adipe commifcent, eoq; medicamento post fomenta vtuntur.

Suppurationis remedia Apfyrti.

SI SVPPVRATIO summos armos aut costas occupet, aut abscessus exiliāt, omnes rescindātur, facto procliui parte suppurationis emissario, quo facilius inde pus emanet, & patens sinus residē aurā expiret. Cū vero non exiguam sectionem acceperunt, vulnus ad cicatricem perducitur. Sed quoties inusseris, aut ferro rescueris, hanc adhibebis curam, quā in alijs ambustis præcepimus. Suppuratio melius ferro rescinditur, quàm medicamēto. Expressus deinde sinus calida vrina proluitur, atq; linamentis pice liquida & oleo imbutis colligatur: vel si collui ea pars non potest, lamina candenti seuum caprinum aut bubulum instillatur. Quidam cum vitiosam partem inusserunt, vrina veterere eluūt, atq; ita æquis pōderibus incocta pice liquida cum veterere axungia linunt. Suppuratio melius ignea lamina quàm frigido ferramento referatur, & expressa postea linamentis curatur.

Pelagonius ad læsos armos.

SI ARMOS equus læserit, in medijs ferè cruribus parte suræ opposita venæ soluātur, & thuris polline cū eo qui profluit sanguine immisto, armi linātur: & ne plus iusto exinaniatur, stercus iumentum fluentibus venis admotū, fascijs obligetur. Postero quoq; die ex eisdē sanguis detrahatur, eodemq; modo curetur, hordeoq; abstineas-

tur, exiguo fœno dato. Postridie deinde vsq; in diem sextū porri succus instar trium cyathorū mistus, cum olei sēlibra faucibus per cornu infundatur. Post sextum diem lente ingredi cogatur: & cum ambulauerit, in piscinam demitti eū conueniet, ita vt natet. sic paulatim firmioribus cibus adiutus, ad iusta perducetur. Proderit quoq; spumam nitri, vinum, oleum, sapā, axungiam, bulbos, contundere, & ijs armos confricare. Si leuis dolor infedit, aut tolerabilius vitium scapulas vrgeat, vino & oleo perfricuisse satis est. Si vehemēter excruciet, ferrō tergus oportet transigere, & à iuba inter cutem & iugulum instar octo digitorum sectiunculam auspicari, sic vt ne scalpello quidem iugulus ipse contingatur. Postquam arundine ventum inspiraeris, tenui rudicula scapulas molliter cædas, & sale oleoq; eodem die confrices. Postridie medicamentum cōcinnabis quod habeat similaginis triticeæ farinae aut hordeaceæ sextarios duos, duūm ouorum luteū liquorem, thuris fescunciam: quæ subacta in aceto, manu secundum scapulas infricantur: compluribusq; diebus armi calida foueantur, dum humorem ebibant. Sed quotidie non nihil huius medicamenti agglutinetur, modo prius vino locus subluatur. Sequens medicamentū suo perlitu proficit. Baccarum lauri sēlibra, vini veteris libra vna, cum nitro quod satis sit, ita temperantur, vt nitrū & lauri baccæ simul contusæ, & incerniculo cretæ, cum vino in vase misceantur: & per fusis aqua calida prius scapulis, hoc auxilio sub dio cādenti Sole linuntur. Si vero sua fede scapula prorupit, recōdatur, & eadem tentetur curatio. Si nihil profuit, vrens medicamē admoueat. Infricuisse quoq; iuuabit, vt vnguentum armi perbibant, baccarum lauri libram, sulfuris ignem non experti quadrātem, picis liquidæ sextarios duos. omnia simul tusa, vino & oleo excipiantur.

Tiberius luxatis scapulis.

SI SCAPVLA sedibus elapsa procidit, in easdem repellatur: tum picis aridæ libras duas, resinæ colophoniæ tantūdem, resinæ terebinthinæ, galbani, singulorū sextātē miscebis, & locū delines.

Apſyrus ad tumorem armi, & pustulas.

APSYRTVS Marco equorum medico salutem. Volo te scire quod armis in alarum sinu aut sub cinctum tumores erumpunt sua sponte. Nonnulli maiorum cruditate potius enāsci tradiderunt. Quorum sententiæ non subscribo. Recenter cōtracti, si flatus infidet, illitu vrentis medicamēti sanantur. Sed cū adipale virus subest, aut ipse tumor occalluit, præscinduntur: & cæterorum vlcerum more quæ in dorso prouenerunt, curantur. Pustulis quæ tergo prodierunt, adurens medicamentum

præfenti eſt remedio, vt ijs quæ in armorum coitu confurgunt. Nanq̃ cum circumſecta velluntur, magna fit carnis iactura. ſic vlcera difficile cicatricem ducunt, in profundoq̃ marcorẽ creant: qui poſteaquam ſubditum cõtingit neruulum, concidens erigi non valet, nec multo poſt emoritur.

Pelagonius luxationi vertebræ.

SI VERTEBRA ſuis ſedibus excuſſa decidit, ſapone in primis perluitur, dein oleum in aquam celeſtem deſuſum, ouicq̃ candidus liquor ſimul agitantur, donec in corpus vnum coëant, quod glutinis inſtar lenteſcat. Itidem ficulnei rami perſiccati cõburuntur, donec in cinerem fatiſcant. huic in pilam coniecto vini ſatis adijcitur, & tantundẽ olei, & duũm ouorum candidus liquor. omnia ſimul ſubiguntur, & cum poſcit vſus adhibetur. Si quid in vertebris aut tergo ruptũ aut colluſum fuerit, cere libræ, reſinæ aridæ triens, æruginis ſextans, cum oleo coquuntur ad vſum. Sed ne mulorũ ceruices idem caſus maneat, hoc præſtabis, vt adipis ſuillæ recentis dupondium, & aceti duo ſextarij ad tertias coquantur, colatq̃ linatur. ſic ab hac iniuria vindicabis. Si dolor vertebras infeſtet, mittere ſanguinem oportet, & calfaciẽtibz vnguentis vt, quæ recipiunt oleum, axungiam veterem, nitrum, picem liquidam, bitumen, lauri baccas: quibus in vino miſtis corpus imbuatur: et ſi neceſſitas vocet, in balnea deſcendant, vt lauentur. Poſt hanc adhibitam curationem hac ſaluandũ potionẽ gingiberis, petroſelini, cumini, lachrymæ papaueris, baccarũ lauri quod eſſe ſatis viſum ſit, cũ vino bono & melle cõmiſcentur, & calida propinatur. Quod ſi dolor vertebras male habet, aut neruorum diſtẽtiones excitentur, vtriſq̃ partibus munde vertebram vrito, dein axungia perlinito, & exactis diebus ſep̃tem calida proluito. Poſtquam refrixerit, vnguẽtis calfacientibus collinito, lanaq̃ cutem obligato.

Hierodes ad vlcus ſpinæ dorſi, & clauos.

SI SVM MAM cutem vlcus obſidet, ita vt iam glabra calueſcat, cremati capitis canini cinis inſpergitur. Is enim huic vitio prompte medetur, & areas ad pilum reducit. Sin altius infeſdit, clauum ſub ſe continet. tum erui farina melle excipitur, & adiecto lucernarum ellychnio inſtillatur, dum canum expleatur. ea res clauum excutit, & ad cicatricem perducit. Eundem effectum exhibent ficulnæ frondes in furnum coniectæ, dum ſic inaruerint, vt contundi queant. eæ tunſæ & cretæ linuntur. expurgant enim, & ad cicatricem trahunt. Idem præſtat tithymalus virẽs, ſi cum radice tritus & cretus illinatur. cui, quo paucior adfuerit, eo plus ſalis adijcietur. Medicamẽtum quod ſua glutinandi dote ſcapularum deſfluxiones ſuſpendit, continet coni ſelibram, reſinæ pini, taurini glu-

tinis, singulorum quadrantē, mannae selibrā, pollinis sextarium, vini veteris quod satis sit, in patellā omnia cōijciuntur, & cocta per pilū animalis linuntur.

Cum equū armi male habent, opobalsami, croci, singulorum vncia, cinnamomi triēs, thuris masculi, nardi syriacae, myrrhae troglodytidis, piperis candidi, opopanax, resinae pini, singulorū vncia, mellis attici libra, omnia miscetur, & vsui ministratur. Hoc medicamentū quod subscribitur, adurit, imbecillas parteis firmat, spinæ dorsi & articularū omnium vlceribus opitulatur. Resinae frictæ, bituminis iudaici, picis, ceræ, æruginis, singulorum pōdo, ammoniaci thymiamatis selibra, thuris triens, galbani dodrans, opopanax sextans, eliquefiant quæ liquari possunt, & rudicula moueantur, donec in malagmatis lentore coalescant. Hæc illinenda prius quā suo calore spo lientur. Si tamen medicamentū obdurescat, axungia vetus adijciatur: cumq; molliusculum se præstiterit, vsui debet esse. Secundū quoq; quod roborandi facultate donatum est, subiunximus: non quod præcedens virium imbecillitatis dānemus, sed quō maior habeatur remediorum supellex, faciliusq; sibi pauperes copiam vendicent, & ad vsum possint comparare. Bituminis iudaici, aluminis scissi, singulorum selibra, veteris axungiae pondo, spumæ argenti quadrans, galbani, opopanax, singulorum vncia, acetii scyllini sextarius, olei hemina, omnia coquantur, & illinuntur. Si pecus dorsum læsit, polenta cum vino & oleo subacta vulneratæ parti agglutinatur. Quæ si tentetur inflammatione, scalpillum experiri, & ferro rescindi conueniet, & stercus equinū ex oleo aceto & torrefacto sale admoueri. Si spina dolore conflictetur, sanguis mittendus est, eaq; calidis vnguentis illinenda. His dolor discutietur. Bacca lauri, sulfur, oleum, axungia, nitrum cum cedrino liquore & vino miscentur. totum equi corpus in solatium defricatur, postea calidissimo detineatur stabulo, ad quod nullum frigus adspiret. Si vulnera tergum accepit, ostreorum testa minutissime trita, dum in farinam redigatur, affectæ parti respergitur, aut paguri combusti cinis instar libræ vnius imponitur. Si dorsum negotiū exhibet, recrementi ferri, æruginis æris, singulorum vnciam commiscebis, & in farinam digeres. sed antequam nonnihil aridi huius medicamenti consperferis, dorsum equi vino proluatur.

Si dorsum vulnus accepit, gallas syriacas tritas & melle cōspersas indidisse proderit. Si fessor per imprudentiā vulnus intulit, arida folia quibus cesparum fascies ligati pendent, in calidam aquam demerguntur: cumq; effuerint, super inflammationis locum imponuntur. vbi calorem exuerint, fascia colligantur. Aut si mauius, huius vice ephippium admouebis, quod interdū nocturno tergo resideat.

Apsyrta de orthopnoea,

Cap. XXVII.

PSYRTVS Secūdo equorum medico salutem. Cum nō nisi subrecta ceruice spiritus trahitur, orthopnoea est. cuius eæ sunt indices notæ. Ambulans equus retrocedit, grauitè & sine vlla intercapedine respirat, in edita progredi non potest, sed ita labori succūbit, vt concidat. Proclinatus sese non extendit, neq; dilatare tentat, sed tātum

exurgere cupit. Curandi ratio hæc est. thuris siciliquus & sulfuris drachma vna teruntur optime, & in vinum candidum odoratum cum melle coniecta per nares infunduntur. Aut serum picis & nitrum torrefactum tritūmque quibus mel & vinum addita sint, oportet tantisper immittere, dum creber ille spiritus finiatur. exercitationibus credi non debet, quo minus inhorrescat. Nitrum potionibus indendum. Fœnum eodem aspergendum, vt pro conditiuo cedat pabulo. Quod si morbus ijs non leuetur, medicamento deiectionem moliri conueniet.

Hierocles de orthopnoea, & spirandi difficultate.

ORTHOPNOEAM signa hæc ostēdunt. spirādi difficultas infestat, ardore nares deflagant, ilia cōuelluntur. Quod ad cibos pertinet, huic calfaciētes obijci debent, vt Cleomenēs Libycus est author, eruum maceratū, auena, cicē, hordeum: farina potioni permiscēda. Tragachanta, & sulphuris ignem non experti paulum ex vino dulci infundendum. Catuli iugulati feruēs sanguis diebus nouem per os ingeritur, insperfis æthiopici cumini ligulis duabus. Hali, quod symphitū appellant, & equiseti fuccus expressus, qui heminas duas impleat, cum cumini æthiopici binis coclearibus imbutis vini hemina infunditur. pollen thuris, & sulfur, iniectō vino & melle, per sinistram nares immittuntur. Hæc dum modica est, neq; ex toto strāgulat, spirādi difficultas vocatur. Qua si labore equus, eius hæc conditio est. dexter oculus subuirescit, vtraq; nare graue virus odoris expirat, trahit ilia, sub maxillis tubercula prodeunt. Verum ingressum eius considerare licet. si hanc speciem præbeat, vt in latus pendere videatur, vix curationi locus erit. Si recēs adhuc vitii afficit, hæc medendi ratio tentanda. Sanguis per triduum mittendus. Hæc danda potio, quæ recipit vini veteris sextarium vnum, olei laurini, & lentiscini, singulorum heminam, olei rosacei libram, croci, myrrhæ, singulorum vnciam, hydromelitis sextarios treis. hæc omnia abeno nouo coniecta cum gallinaceo gallo ad tertias coquuntur. Hoc decoctum heminatim ex aqua mulsa, & vnus oui liquore, per nares sex diebus inditur. cuius etiam portionem, si tibi in animo est, in caput defundes: & pedes fouebis. ita morbum abiges.

VETERINARIAE MEDICINAE

Mago Carthaginensis.

SI VEHEMENTI difficultate spirandi tentatur equus, spiritus per angustias euadens sibilū elidit. ilia pendent. vtrunq; oculum vel certe dextrum insolens colos inficit. maxilla sentit inflammationem. is non recto gressu permeat. Hoc vitium inter initia facile propellitur, modo iugis adhibeatur diligentia. sed habitus equi scrupulose est obseruandus. Si in dextram curuetur partem, medicinae locus erit. si in sinistram repandus flectatur, difficillime remedijs patebit, quod iam morbo victus animum despondeat. Ea tamen experiri cōueniet auxilia. duodecim equi venæ scalpello soluentur, ita tamen distribuendæ, vt tridui spatio quatuor quotidie feriātur. deinde potio hæc danda, quæ habet croci, myrrhæ troglodytidis, spicæ nardi, piperis candidi, singulorū vnciam, hydromelitis sextarios tres, olei veteris sextarium vnum, olei rosacei, lētis, singulorum heminā. omnia vase nouo demittuntur, & cum catulo qui decē dies non excessit, coquantur, adiecto hydromelite & ouo: decemq; diebus perpetuis aut pluribus infunduntur.

PELAGONIVS.

CVM equus spirare sine sono & anhelatione non potest, suspirium nostris, asthma græcis appellatur. Tum sape cretensis sextarius, iris illyrica, piperis, myrrhæ troglodytidis, croci, pollinis thuris, tragachante, singulorum vncia, vuarū passerum quod satis esse videbitur, hæc miscellanea præbētur. Su spiriose laborāti fauces melle, butyro, axungiaq; demulcentur, deinde tenuis sal infriatur. Cum spiritus non nisi recta ceruice trahitur, orthopnoeam græci vocauerunt. quæ ijs notis deprehenditur. arctas aures animal continet, & igneum quid expirat. ilia identidem retrahit. oculi patent aperti. Remedium est, sanguinem e dorsi vertebis mittere, & cōmissto oleo & aceto cum sanguine qui profluxit, pecus illinere: cibo, quātum maxime fieri poterit, abstineri: aut ijs quæ calfaciendi vim obtinent, vt eruo, aut ciceribus, vesci: hyeme triticeo farre, per æstatē hordeaceo sustineri. Item tragachanta, defrutum, bitumenq;, quibus caninus sanguis sit adiectus, & triti cumini quātum tribus digitis capi potest, ex vino propinātur, aut cādidus oui liquor ex melle & pineis nucibus intritis, diebus viginti aut pluribus, donec pulmo perfanetur. Sin nihil ijs fuerit adiutus, curabitur inferta pectori radícula, quam veterinarij consiliginem vocant, aut narium vel auricularum radicibus impacta. siquidem has in parteis omnis vis morbi noxiūmq; virus elicitur. Aut pastilli cum hydromelite dentur, qui amaris nucibus, & syluestris cucumis radice, melle exceptis, cōstēt. Aut radix moritrium obolorū instar, trita cum calido vino, naribus infunditur. Sed equorum capita qui spirandi difficultate premuntur, prius olei cyatho, & vini

sextario perfricetur. his enim deploratis ferè valetudinibus remedia pollicentur. Porro difficultas spirandi, sudore, plurimo labore, aut suspirio cõcipitur. Qui hoc vitio conflictatur equus, naribus purulentã saniem expuit. cui potio maximũ adfert cõmodum quę capit sapę cretenfis heminas treis, abrotoni quadrantẽ, floris hyslopi, casia, eryngij, tragachata, pollinis thuris masculi, singulos sextates, hæc omnia diligenter tunsa, & sapę cõmissa, faucibus immittuntur. Suspirioso sanguis detrahitur, & cum sextario vini atq; olei, thuris semuncia, marrubij succus instar heminae mistus infunditur.

TIBERIVS.

SPIR ANDI difficultas his signis cognoscitur. ilia equi identidẽ emicãt, narẽsq; sibilũ edunt: sed mœrore iam clãguescens cõcicitur. Cui hac ratione succurritur. Oua tria in aceto macerata primo die, altero quinq; tertio septem, expressis eorum putaminibus, induntur ori.

Ad exulcerationem pulmonis Hierocles.

EST ETIAM grauis pernicies cum pulmones exulcerantur. inde tussis, & macies, & ad vltimũ phthisis inuadit. quæ ne mortẽ adferant, radix coryli inusta perforata inseritur auriculæ. tum mellis bini cyathi, & liquidæ picis oleiq; tãtundem cum butyri & suillæ adipis offis faucibus infunduntur. Sin ijs morbus nõ leuetur, porri succus instar heminae pari olei mensuræ miscetur, & cum vini sextario potandus datur diebus compluribus. Sunt qui oleo radicem syluestris rutæ adijciant. Alij thus malunt immiscere.

Apfyrtus ad vlcera putrida maxillarum.

SI VITIVM freni iniuria creauit, torrefaciẽs chalcitẽ, vbi igni incãduerit, cum melle teres, dum in puluerẽ leuiget, & in pyxide recondes. cum vsus deposcet, ad vlcera quæ putrescunt, aut in ore vorant pascuntq; aut quacunq; parte corporis erumpant, adhibebis.

HIEROCLES.

SI MARCIDVM aut putrescens vlcus in ore delitescat, id vbi sic explicueris vt oculis pateat, adures. Sed non est committendum vt tendones aberrante ferro contingas. Si in spina dorfi se demersit vlcus: vbi tunicam disseueris, candens medicamentum adhibebis. Sed hoc sedulam animaduersionem desiderat. Si in costis hæreat, offe tenus excindes: deinde cupressum bene tusum cum æquali polentæ modo subactã parti vitiatæ sublines: (vlcus nõ ante quartũ diem circunluatur: ante quod tempus omnem manus contactum respuit)

aut brassicæ folia tunsa, adiecta polenta perives, aut sylvestrem porrum sativum, & tritū adiecta farina hordeacea impones. Si crustæ deciderint, sic vt marcor conspectui subiiciatur, illinens prius vulnerario medicamine, tunsam aristolochiam aut crudam picē indes. Anchusam, aut tritam chalcitin, aut verbasci folia, aut sideritim herbam superpones. Habes aduersus putrida vlcera secundo volumine quæ de ijs medicamentorum compositionibus præcepi. Si os putridū vlcus inuasit, acidum punicum tusum cum polenta cōspersisse, & in aceto subactū liuisse prodest: aut tunfos cupressi frutices ex polenta & aceti imbre rigatos sparsum indidisse satis est, aut chamaeleæ & aristolochiæ rotundæ caules tūfos & cretos æquis pōderibus deligasse.

Apisyrti de cardiaco morbo, Cap. XXIX.

PSYRTVS Agathocli artis veterinariæ prudenti salutem. Te qui iumentorum alimonia lætaris, cardiacorū indicia nosse commodum est. Laborans equus eo morbo exhaustus elæguescit, & ilibus substrictis trahit ventrem: cæterum demissis oculis tristitiā præ se fert. Testes & genua tumēt. His itaq; notis vitiū aperte fatetur. Cui ita succurrendum est. Calfacientia per os aut nares educta lingua conueniet infundere: resid est piper, vinum, oleum, scyllam, item lauri baccas, aut thymum. Alijs quoq; calfaciendi dote præditis, modo subueniant, vtendum. Cibo sicciore roborandus. Viridibus pabulis prohibendus. Vino oleoq; defricandus. Sed venter contactus esse debet, & pectus maxime vestimentis opertum. Tritū ex oleo sulfur infricandum. Equile in quo versatur, identidem euertēdum, cui nōnihil insternatur quod iucundū odorem expiret, vt myrtus, laurus, & id genus alia. Verum cum talibus signis sic implicabitur, vt ingredi nō possit, cōpulsus ab equisone vacillet, & tristem vultū, vt ante monuimus, præferat: si ex ventre & armis sudor prorumpit, ita vt tremor & intētio nervorum accedat: si subinde concidit, nec protenditur, sed iacens in ventrem decūbit, ac magis excrucietur doloribus, ita vt eis par esse nequeat: cum surgēdi voluntas incesserit, impos sua spe frustratur, nisi magno impetu conatus prodeat: testes conuelluntur, & genitale prominet, ac paulatim vrina fertur: scire licet ad extremā ventum esse, quod bilis iam in arterias prorepsit, & cordis officinam expugnat.

HIEROCLES.

CARDIACVM equum ijs notis cognosces. ventrem & ilia contrahit, & tristitia cōficitur, caput infudat. Quod ad curādi rationem pertinet, quæ calfaciunt, utiq; fusa per os aut nares opitulantur, piper ex vino & oleo, scylla, thus, aut aristolochia, bacca lauri, aut

myrrha, thymus, vel quodlibet aliud quod sibi calfaciendi naturam vendicauit, aridiore cibo fulciatur. Vino & oleo cōfricetur. Cum venter tum petus maxime contegantur. Sulfur ex oleo suffricandum. Stabulum in quo cubitat, subinde cōueratur. Etenim equile mundum expōstulat, vbi ea cōspergantur quæ bonum odorem efflant, vt myrti & laurus frondes, & cōsimilia. Porro cum cardiaco languore victus fuerit equus, pedibus insistere non valebit, quod si cogatur ingredi, parietes consectatur, & in ea quæ sese ferunt obuiam occurrens incumbit. venter sudore digeritur. armi maxime contremiscunt, neruorum distentio sequitur. vires omnino labant, nec nisi maxima vi nisus erigi potest. testes ita contrahit, vt lotium paulatim egeratur. iam flaua bilis per arterias illapsa, cordis arcem obsidet, sic vt ne amplius quidem prorogari vita possit.

THEOMNESTVS.

SI DEFLVXIO alijsve dolor in cordis sedem decubuit, neruorum distentio sequitur, labāt genua. cum corpus, tum maxime caput afficitur. Ergo cum hæc indicia repræsentabit, opus erit infundere laferis quod magnitudine fabæ æquet, mellis trientē, nitri quadrantē, aquæ sextarios duos, calfacti aceti heminas duas, quæ in eodē vase recipiuntur: misturacq; per triduum ingeritur. Viridi foeno, gramine, aut medica pascatur. Sed si ijs prosperā valetudinē non recuperet, sanguis priorū pedum poplitibus, aut etiā suffraginibus emittēdus est. Sanitatis cōpos recreetur.

PELAGONIVS.

CARDIACVM hæ notæ demonstrant. Equus continenter humum capite compulsat. ilia subinde demordet, conquiescens etiam sudore digeritur. Cui ita, si malo ferendo fuerit, subueniendum. Sinapis, laferis, singulorum quod fabæ magnitudinem impleat, mellis acetabula duo, aquæ calidæ cyathos duos in aceti cyathis quatuor vnâ terito: misturā propinato: insuper equū agito: viride pabulū obijcito. Postquā sanitati fuerit restitutus, tēdonū venas fauciare, & à posterioribus partibus sanguinem emittere conueniet, quò lōgiori sanitate fruatur.

Eumelus ad dolorem cordis.

CORDIS dolor cognoscitur, cum equi dexter oculus collachrymat, & genua labant. tū sanguis, vti præcepimus, detrahatur: sorbitio per sinistram narē infundatur, quæ habeat seminis fœniculi acetabulum, anisi tantundem, vini candidi heminā. hæc miscentur, factaq; sorbitio per triduum ingeritur. Si permaneat dolor, sanguis è crure mittendus, deinde laferpitij radix instar fabæ, nitri tantundē, mellis acetabula duo,

VETERINARIAE MEDICINAE

calidæ aquæ quatuor heminæ, cum vna aceti hemina cõmmiscētur, & faucibus infunduntur. Aut scylla & aristolochia, thus, myrrha, thymus, vino excipiuntur, misturæq; per nares immittitur. Sed animal operiatur stramētis. Omnis stabuli spurcitia deuerratur, quod mundum cubile desideret. idēq; myrrhæ & foliorum lauri nidore suffiri debet. sed absteineatur hordeo.

Apfyrri de nephritide,

Cap. XXX.

NEPHRITIDIS indicia sunt hæc. posteriore parte tractim progreditur, resolutusq; vacillat: & inter incedendum, parietes ambit. Hunc igitur aduremus qua clunes ad vesicam coeunt, arrectis clauis non pluribus quatuor & viginti, vtrinq; secundum spinam duodenis, ternos versus efficientibus.

HIEROCLES.

NEPHRITIDEM hæc signa portendunt. testes sublimes tolluntur. posterioribus pedibus non insistit equus, & vrinam facit nigram, cruore perfusam, crassamq;. Cui sic subueniendum est. Clunes & lumbi fouētur, delinunturq; cerato. Vestimētis equus muniatur. Obijciunda sunt quæ vrinam cient, & humori mouēdo sunt, vt fœniculum & apium. Viridis medica danda, & cādidum cicer in vino præbendū, deinde apij binarum ligularum instar, dauci pares modi, anethi binæ portiones, myrrhæ terni oboli. hæc terūtur, & in passi hemina infundūtur. Leni gressu procedat. Tepida aqua quæ congium impleat, per sedem ingeratur. Culmīs mollibus cubile substernatur. Si vero synceram vrinā ferri cõspexeris, testes gracilescere, ac pedes posteriores senūm digitorū spatio minus supergredi, non aliter sentio quā, vt Cleomenes Lindius prodidit, vstam verbalci radicem in vino conterendam, & addito pari aquæ modo, in aluum ex inferioribus partibus indendam. Sunt qui præcipiant farinam tritici præstandam, fœnum bonum, & panem quantum voluerint exhibēdum. Item cicer dandum, sed lenibus exerceatur ambulationibus.

TIBERIVS.

NEPHRITIDIS signa sunt huiusmodi. Nervi ex quibus genitales partes depēdent, quos Græci cremasteras appellant, impleti turgescunt. ilia palpitant. pedes subsiliunt. oculi tanquam emissitij sustolluntur. ingredi non potest, quod erecti renes incumbant. Quod ad curandi rationem pertinet, sanguis inguinibus emitti debet. Cibis est subtrahendus. Hac potione vtēdum. Thuris sextās, fabæ fresæ quarta pars, hæc minutissime detrita cum melle cõpluribus diebus per

nares infunduntur. Progreſſibus ſubinde credatur. Deinde tali forbitione vtēdum. Caſulus genitalibus locis exēptus, in ptiſana ferueſcat, & cū melle colatus, per os multis diebus infundatur, dum ad ſanitatē ventum ſit.

Nephriticorum præſagia, & curatio.

SI EQVVS aut veterinum aliud hac mala valetudine corripia-
tur, hæc aderunt indicia. nō oſcitur omnino, nec hiſcit: partibuſq;
poſterioribus inniti nō poteſt, ſed ſubinde ſtatus mutat: inter gra-
diendum prioribus deficitur: poſteriora in gyrū torquet, quaſi circuloſ du-
cat. nonnunquam vtraq; in orbem implicat. malleoli craſſe ſcunt, & tardiores
deprehenduntur. Morbus diſcutietur ſi calida aqua ſpina dorſi largius fo-
ueatur. Si renes equo dolent, ilia & teſtes micant. lotium ægre it. poſte-
rioribus pedibus circulatorio motu, quam prioribus graditur, & ſolito ma-
gis hinnit. Hac curādi ratione ſubuenitur. Haſtulæ regiæ radix in meraco
vino decocta, mox trita cum aqua egelida, ſubijcitur aluo. renes quoq; cali-
dioribus vnguentis demulcentur. Equum ſi renū dolores excruciant, lac
ouillum inſtar vnus heminæ per triduū infundatur, aut tātundem ceruinæ
medullæ decoctę cum oleo pari. Aut odorata potio, quam vocāt aromaticā,
cum vino, oleo, melle, & ouorū liquoribus immittatur. Vino, & oleo, & nitri
ſpuma perfundatur: & vbi calida adhibueris fomēta, dorſum pannis inuol-
uere prodeſt. Hoc vitij genus citatiore diſcurſu cōtrahitur. Renū dolores
abigit hæc miſtura. Piperis, petroſelini, troglodytidis myrrhæ, ſingulorum
triēs, ſpicæ nardi, ſeminis apij, caſtorij, ſingulorum vncia, lachrymæ papaue-
ris ſextans, aniſi, caſiæ, ſingulorū triens, ſi hæc tuſa cretatq; ligulæ plenæ men-
ſura propinētur cōdito diluta. Renum inſtāmatione, quam nephritidem
appellant, tentatur equus, cum nimia ſarcina grauatus, ferendo oneri cedit,
aut vbi lacū tranſiijt. Cui peculiare eſt vt poſteriores pedes ſubſidāt. Solet
etiam vitiū concipi cum eximium frigus ſenſit. Curatio itaq; erit, vt inmbi
calida perfundantur: adurēſq; medicamentū, cum vſus poſcet, adhibendū.

Sequens potio ijs auxiliatur, quos renum dolor male habet. vndecim cu-
preſſi gallæ cum adhuc virent cremantur, quibus tritis, nitri ſiccati & triti, &
olei primæ notæ, ſingulorum quadrans adijcitur, & in vini veteris ſextarijs
quatuor hac miſtura per quatridduum equus ſalinatur. Quod ſi vehemētior
quam vt ferri poſſit dolor vrgeat, vngularū venæ ſoluentur, & ſanguine qui
profluxit, ex axūgia & oleo delibuti renes leniūtur. Quod ſi neceſſitas eſſia-
gitet, malagmatis vti nō erit alienum. Renum dolorē leuat, & laſſitudinē
diſcutit acopum, quod habet olei libras decem, euphorbij deuncem, ſiccæ ra-
dicis chamæleonis trientem, olei cyprini libras duas, ſulphuris ignem non
expertum trientē, piperis, radiculæ, ſingulorum quadrantē, pyrethri ſextātem,
herbæ pedicularis, tapſiæ, ſingulorum trientem, ſylueſtris cucumis radices

VETERINARIAE MEDICINAE

aridas, omnia sicca contundito, cribrataq; oleo rigato, dum mellis crassitudinem contrahant. vitreo vase recondito, & cum res postulat, utitur.

De lumborum doloribus.

SI DOLOR equi lumbos infestet, signa hæc adsunt. Posteriora circumuertuntur, & interversandum aberrant, & identidem lapsantur. cui mederi oportet vrentibus medicamentis. Exorsus igitur a flexu ad genua, vtrinque candens ferrum compellito, ut quod igni deflagrat, penitus adigatur. locus siquidem graui constat carne, quæ non facile premitti cedit. dein friatum salem parti glabræ respergito. mox admista calida aqua vinum & oleum inspirato. panem quoque hordeaceum merum ubi perusseris terito, & ambusta parti linito. Pecus non ante agito, quam complures dies exigantur, & quam plurimo cibatu firmato.

Vnguentum lumbis efficax.

ACETI, bituminis, sulfuris viui, opopanacis, pares modi miscentur, & oleo, cum poscit usus, imbuuntur ad leuandos lumborum dolores. Brassicam tritam adiecta vini hemina cum frigida aqua imposuisse prodest. Item cupressi folia in puluerem detrita qui mensuram heminae compleat, addita polentæ libra, aceto subiguntur, & dolenti loco admouentur. Itidem aridæ resinæ sextans tantisper coquitur, dum eliquescat. hordeacea farina, & caprillus adeps, adijciuntur, eousque dum spissescat. hæc affectæ parti calida imponuntur, & subinde applicantur.

Dolorum coxendicis remedia.

SI DOLOR coxendicæ male habeat, posterioribus cruribus perinde quasi vinculus esset, ingreditur. Sanguis igitur vtriusque inguinibus extrahitur instar quatuor heminarum, & multa calida perfunditur, & inspiratis oleo vinoque defricatur. sic enim ex toto conualecet. Si ne sic quidem is morbus discutiatur, in orbem vtraque coxendix candentibus ferramentis exulceranda. Reliqua curatio uti scriptis antea madauimus, adhibenda. Si a ceruice equi posteriorem in partem rigente, aut vndeunque coxendix indolescat, protenta cauda venæ verberentur, quæ vero distenta magis ad ictum intumuit, scalpello soluitur. At vero equus qui hoc vitio corripitur, frequentiore spiritum promit, lumbos eius & spinam dolor exercet. Tum hac utendâ curatione. A feminibus & vngula sanguis emittendus. Agglutinanda quæ repellant cataplasmata. Fetus etiâ adhibendi. Equili calido continendus, in quod nullum frigus aspiret. Ischiadicorum dolorem finit medicamen quod habet colophoniacæ librâ, terebinthinæ, veteris olei, singulorum sesquilibrâ, opopanacis sescunciam, galbani sextantem. Sed quod

constat euphorbij vncia, adarces, alcyonij, singulorū fescūcia, baccarum lauri triente, piperis vncia, cyprini olei sextāte, inter valentissima auxilia est. Si rupta coxendix, aut collisa est, equus anhelat crebro, & gemitus exprimit, venter flatu distenditur. Lumbos igitur, & doloris sedem manibus contractes: & vbi vinculis equum coercueris, candente ferro locum oportet exulcerare. sic noxius humor euocabitur, qui putris oui luteū repræsentabit. Itaq; friatum salem, & irrigatum pice, vlceri ignem experto instillabis.

Claudicanti equo quod remedium adhibeatur.

HVMOR ruens in pedes, claudicationem adfert, quod cum accidit, vngula statim inspicitur. tactus autē iniuriam demonstrat: nec equus vitiatam partem vehemētius premi patitur. Sed si humor adhuc supra cornua pedis in cruribus est, assidua fricatione discutitur. vel cum ea nihil profuit, scarificatione demitur. At si iam in vngulis est, scalpello leniter aperies. postea vrina vetere fouebis, & asperfo sale, spōgia vel pānis deterges. deinde seuum bubulū vel caprinū lamina ferri cādente instillabis. Postremo pannis aut solea sparteā pes induitur, quou scq; pedibus valeat insistere. maximeq; datur opera, ne in aquā pedem mittat, vt sicce stabuletur. Hic idem humor nisi emissus fuerit, saniē creabit, qui si suppurauerit, tarde procurabitur. ac primo ferro circuncisus, & expurgatus, deinde linamentis oleo vetere, melle, & erui farina madētibus, inculcatis, mox punico malo & ficis cōtusis, & linteo superinductis, ad sanitatē perducitur. Si dolore neruorū claudicat, oleo & sale genua poplitēscq; & crura cōfricanda sunt, donec sanetur. Si genua intumuerint, calido aceto fouēda sunt, & lini semen, aut miliū detritū, conspersumq; aqua malsa, imponēdum. Spōgiæ quoq; feruētī aqua imbutæ, & expressæ, atq; melle litæ, recte genibus applicantur. Quod si tumori subest aliquis humor, fermentū vel farina hordeacea ex passo & aqua malsa decocta imponitur: & cum maturuerit, suppuratio rescinditur ferro, eaq; emissa linamentis curatur. Minus tamen claudicabunt iumēta, si opere disiunctis multa frigida lauentur pedes, deinde suffragines, accoronz.

Hierocles de ventris dolore.

Cap. XXXI.

VM VENTER equo dolet, signa sedulam desiderant animaduersionem. nonnulli enim tāquam vrinæ difficultati medeantur, cōmouentes, efficiunt vt nōnihil intra animantē rumpatur. alius autē quietem postulat. Sudor itaq; ex lateribus ilijs & testibus prorūpit. venter eminulus attollitur. Pecus solum pedibus pērtūdit, & in affectā partem vtrinq; volutatur, quasi doloris sedem nutu demonstrat. Interdum corpus totum intrēmiscit. Sed hæc accidunt etiā equo quem vrinæ tormina

fatigant. Verum reliqua non exprimit signa quibus vrinae difficultas deprehenditur: de qua consequenter nobis differendum erit, si modo quibus remedijs sedetur dolor ventris, dicere proposuimus. Pertusis pectoris venis sanguis multus elicitur, & vncta manu per anũ inserta, firmũ quod trãsitum præcludit, extrahitur, tenuisq; sal instar acetabuli subditur: crebroq; proritãdus vt alui recrementa deijciat, ita dolor finietur. Porro multa calida fouere terga coxendicisq; proderit, & betæ decoctũ cum passi sextario per sinistrã narem infundere: aut ficos in quatuor heminis vini coctas, quibus nitrum tritum fuerit adiectum, ingerere: aut polij foliũ itidem in vini sesquihemina decoctũ indere: dein agere currentẽ, sed nõ tam concitate, vt anhelet. hordeo per tridũ abstinere. Quin & intra diem quã equus noxã traxit, nulla potestas aquæ faciunda est, sed viridi tantũ foeno sustinẽdus. Post tridũ hordeum sensim copiosius ministretur. Interest quoq; doloris causam didicisse. Cum ad intentionem cursum extimulatus equus subito cõquieuit, statimq; hordeũ deuorarit, id minime concoquit, quo fit vt cibi maior pars indistributa coeat. hinc ventris tormenta concitantur. Aut si foeno vespens, ex ilem araneũ phalangio consimilem ederit, quem bu prestim appellant. Siquidem vsq; adeo inflãmatur equus, vt se ipse in terram allidens deturbet. Cui folijs brassicæ tritis, adiectis vini sextarijs duobus, & olei hemina, succurritur. Absinthium etiam in vino coctum per sinistrã narem infunditur. Venter sulfure trito in oleo quod satis eliquescat, inducatur. hordeũ aqua perfusum betæ adijciatur. Eadem ijs quos vermes torquent, præsidio sunt.

Theomnestus ventris dolori.

VENTRIS dolor equum exercet si cibos non concoxit, sed crudus integrum hordeũ deijcit, quod si in ventre diutius remanet, cum sitis ob cruditatẽ excruciet, liberalius ebibit. hinc hordeum sucto humore tumescit, aluũq; replet, & tormina ciet. & nisi celerius excrementa ventris exigãtur, periculo locus est: Oportet itaq; dysteribus oleũ & aquam ingerere, & per sedem inserere manũ vnctam, & continuo firmum elicere. pastillum quoq; cum scammonio instar oui vnus in anũ indere. sic vtiq; venter resoluetur. Horũ similia quaedam ostendit ventris cruẽta proluues, quam dysenteriam vocãt. sed refert, quodd priuatim sese demordeat equus, & ventrẽ passim dentibus lauciet, molestia in sese sæuire stimulante. Cui brassicæ succũ ex oleo & vino per sinistrã narem oportet infundere. Sit autem modus vini sextarius, & olei pars quarta, brassicæ succi tantundem. Subinde causis alijs cõpluribus venter dolorẽ contrahit, vt cum delitescentẽ in foeno bu prestim deuorarit (est autẽ similis phalangio vermis) aut cũ araneum cognomẽto lycum depastus est, quod frequẽter in foeno natũ residet. Aquarum quoq; vitio accidit, dumq; peregrinarũ nouitate tentatur. Cum

adhuc malum id recēs hæsīt, potionem infudisse proderit. Si dolorem quoq; ventris, tinea creārūt, cum dolore crebro se volutat equus. cui psyllij tunfi, scobis ceruini cornus singulas vncias, cum opopanacis semuncia permiscere oportet, & in aqua mulsā infundere. mentæ decoctum detur potandum. teneris lauri cacuminibus vescatur. Si vrinę difficultas huic vitio succedat, oleum cum drachma cretenfis opopanacis ingeritur.

Verminosæ alui doloribus.

Solēt vermes quasi lūbrici nocere intestinis. quorū signa sunt, si iumenta cum dolore crebro volutātur, si admouent caput vtero, si caudam sæpius iactāt. Præsens quoq; medicina est inserere manum, & firmū eximere, deinde aluum marina aqua vel muria dura lauare, postea radicem capparitis tritam cū sextario aceti infundere. Nam hoc modo supradicta intereunt animalia.

Eumelus ad ventris dolorem quem vermes excitarunt.

Aquæ quæ potanda præbetur, aut fœno quod estur, nitri paulum adiiciatur. succus brassicæ in passī hemina mistus, & per sinistrā narem defusus remedio est. chamæmelū ex vino & oleo tritū per corniculū infūdi prodest.

Tineosæ alui doloribus.

Ventris dolor creari consuevit, quando vermes vicinas parteis lancināt, suisq; vellicant moribus. tum sine vlla cruciatus intercapedine torquetur pecus, & crebro volutatur. venter intumescit, & admouet oculum & os vtero. Supra scriptis remedijs est pugnandum. sed si tua fert opinio, centaurium & syluestris cucumis radicem admiscebis. Iuuabit etiam ex inferioribus partibus medicamenta quædam indidisse. Siquidem nitrum & oleum pari pondere viridi betæ miscentur, adiecto decocti iure in quo capræ caput cum gallinaceo sit incoctum: & ex ptisanę cremore instar sextarij commode subter in aluum dantur. Cum autem dolor inuadit, fomētis venter muniatur, aut apij semen tritum, aut trifago friata cum myrrha in vino candido odorato suffunduntur.

Pelagonius cōtra colicos cruciatus, & hos qui putri fœno noxā cōceperūt.

PELAGONIVS Lucio salutē. Colicorū indicia non omnibus habētur conspicua: quando non ijs dissimile quiddā intestinis vultudinibus accidere solet. Hoc vno tantum dissidere videntur, quod sine vlla doloris intercapedine grauioribus molestijs adficiuntur, quàm qui cardiaco morbo languent, aut torminibus excruciantur. quorum sequaces notas ab ijs edocti subinde cognouimus. Stans pecus subito cōcidit, perinde quasi comitali morbo corripitur. interposito tempore ad se redit, dein nec multo post recrudescit dolor, & languor refricatur. sese quoq; proiectans decumbit. cum frigidam ebibit aquam, tremore concutitur, &

sudore diffluit, ac ægre spiritus eliditur, & quasi per angustias euadens animantē angit. Quibus sequenti potione, vt Celsus est author, auxiliari cōueniet. Radicis pōticæ, piperis, allij, petroselini, seminis foeniculi, piperis nigri, marrubij, abrotoni, singulorum vncia, aneti scrupulus, libyfici, cētaurij, singulorū vncia, aiugæ semūcia, eupatorij sextula, pulegij mundi, ruta, seminis apij, singulorum vacia, eupatorij, gingiberis, semuncia, mellis primi meriti libræ duæ, sicca tunduntur, & incerniculo creta, melle excipiūtur. cum necessitas vocat, auellanæ nucis tuberculo cum sextario tepidæ aquæ medicamētū ingeritur. Aut mellis quaternæ ligulæ, farinae thuris vncia, aceti coclearia quina, vini veteris hemina, omnia contrita in treis portiones digerūtur, vt triduo per os indantur: sed stragulis opertum pecus cogatur dimoueri. Sunt qui corticem capparis in fumo suspensam desiccant, dein ex pipere & vino tritam propinent. Si equus fœno putri noxam contraxit, primum inconstans spiritus erumpit, semperq; micās vibratur: debili nititur gressu. Huic e ventre & armis sanguis emittitur, defruto pecus saliuatur. hordeo abstinetur. Cæterum remedijs est vtendam quæ vrinæ ciundæ sunt.

Idem ventris dolori mulcendo.

AD LEVANDVM ventris dolorē proderit panacis radicis scrupulos duos, aristolochiæ scrupulū in odorifero vino cōtriuissē, & faucibus infudissē, aut seminis rutæ acetabulum ex vetere vino præbuisse, vel solani & nasturtij tritum in vino & oleo semen egelidum indidissē, aut stillatitiā myrrham, quam stacten vocant, in sextario vini veteris addito salis callo. Sed prius hoc medicamentum candenti ferro sit inustum, deturq; tepidum. Quinetiam humano stercore palatum pecudis infricuisse iuuat. Itē leporis simum cum nouem coclearibus mellis, & piperis quindecim granis, in pila tritum, cum succo brassicæ per corniculum vtiliter infundunt. Aut fuillos tres talos, quos humani dentes nondum attingerunt, crematos, & in vini & olei hemina contritos inferunt. Sūt qui ventris & intestinorū dolorem sedari visu nantium, & maxime anatis, putent: quam si conspexerit cui intestinum dolet, celeriter tormento liberatur.

Apstyrri de iocineris dolore,

Cap. XXXII.

SI IOCINERIS dolor equum exercet, identidem cōuertitur, & doloris sedem veluti oculis lustrans ostendit. Gemitus quosdam exprimit. os aridum adest, nec saluus fluidum: qua re lingua exasperatur, & simul intumescit. Concidens huc illuc versatur, nec super hoc viscus decumbere valet: verum cum volutatur, dolores recrudescunt, & longe magis infestant: excitusq; subinde confurgit. Quod ad curandi ratio-

nem pertinet, exiguis exercitationibus dimoueat. Compluribus stramentis aut acerbis contegatur, quibus molliter incubet: & olei & vini confrictionibus demulceatur. Egelida potione cum nitro saluetur, sed quotidie non est dandum nitrum. Polij folium in vino decoctum, & per os aut sinistram nare defusum, vtile est. illyricam irim tusam in vini aqua diluti duabus heminis itide oportet ingerere. Præfens auxiliū est polemonij herbā ex vino ferere, & consimili modo suffundere, quæ latioris calaminthe similitudinem refert, sed longe magis incanescit, amariore gustu, odore graui nascitur in vlginosis pratis, aut conyzam, quæ quibusdā cunila dicitur, incoquere conuenit, & ex vino & oleo fundere. Hordeū quod debet obijci, prius aqua calida madescat. Nec secus tusa polemonion herba hominibus illita salutaris est. Ad eadem cunila adiecto oleo efficax erit.

THEOMNESTVS.

SI IECVR equo dolcat, tussiens gemitus exprimit, oculi vitiantur, etsi solito voracius exest, sitq; cibi copiosioris edax, potū tamen respuit. Cū sic afficitur, hoc infusum medicamen subueniet. mellis pondo, nitri selibra, vini candidi hemina, aquæ sextarius, miscentur, dum in vnitatem coeant, & diebus quinque per narem dextrā demittuntur. Si per hac ad sanitatem ventum non est, sanguis a prioribus pedibus emittendus, si hæc non soluerunt, tertia ab alis costa, lignea rude candenti cobutenda, sed vna inter vtrunq; finum costa prætermittatur, verum igni flagrans stolo digitos quatuor exarato, versu non excedat.

AGATHOTYCHVS.

SI DOLORE iecur prematur, has notas equus præmōstrat. præcordia dextra parte tument, tetrum ac grauem halitum expirat, cursitationibus inferior cedit, & inter gradiendum pigritus posteriora crura mouet, equile refugit. Ea victus ratio sequenda est, salubri cibo & humidioro roborandus, in leuiusculas ambulationes prodeat, sed exercitatione prohibeatur, paulatim pabulum est dādum, dāda opera vt molliter incubet, pingui perūgatur, aqua detur in qua abrotonum sit incoctum, siquidem potionibus magis quam infusis medicaminibus morbus abigetur.

HIPPOCRATES.

SI IOCINERIS dolore conflictetur equus, a cursu præcordia sentiūt exulcerationē, nonihil in pulmonibus rūpitur, cōcidit corpus, pabulum fastidit, venas recurrens sanguis explet. Hunc sanguine a ceruice misso curabis, & myrrha & thure instar denarij cum vini hemina.

mina infusis, vino & oleo collues. Sed pecudis fastidio succurratur, dato similagine cremore. Eo siquidem gustu saepe cupidinē edendi bibendiq; concipit. Si vitium permanet, ab utroq; alarum sinu sanguinem detrudere conueniet. Quosdam hoc vitium cepit, cum per lapidum solum, aut per aspera loca vel lapidibus constrata vehementius procurarint; quibus acetabulum cumini cū vino & oleo immisille satis est. Porro mellis, nitri, singulorum acetabulum, cumini acetabula duo, eodem mittuntur, & olei & aquae singuli sextarii super hæc cōiunguntur, & per nares inseruntur. Si ijs bona valetudo reddita non est, sanguis a prioribus cruribus sub genua detrahatur. Si ne sic quidem dolor finitus est, sub alis tertia costa candēti virgula vel bacillo per medium aduratur, interiecto quatuor digitorū spatio, quod magis igni facta vlcera disient. Lacustres ranas cum vino tepefactas produunt, si triduo per os ingerantur, opitulari. Hæc potio iocinerolis præsidio est. Punicæ nux quam tenuissima, croci uncia, cumini æthiopicæ tātundē, ea diligentissime creta, in vino præbentur. Item polemonium auxilio est, quod in palustribus enascitur, calaminthæ similitudine, amaro gustu: syluestre origanū, cum farina piperis, & vino. aut butyrum & mel, opopanax & myrrham, æquis ponderibus trita, & cum vino mista, per nares vtile est infundere.

Apsyrta de vrinæ difficultate, dolore ventris, item de stercoribus, & suppressione lotij, Cap. XXXIII.

SERTIOR factus sum, domine Aeliane, tibi satis exploratum esse plerosq; veterinariorum, quod vitia quæ equis accidunt, non desinant, aduersa remedia saepius attulisse. Quare dolenti ventri non secus atq; difficultatibus vrinæ subueniunt, animaliq; nonnihil membrorum cōtingit delibari. In eo igitur quæ dolor ventris male habet, hæc indicia notantur. Latera, testes, & ilia desudant, venter sustollitur, pedibus terram cedit, & in partem vtrancq; conuertitur, perinde quasi dolentem locum designet, nonnunquam toto corpore tremor exoritur. Hæc ei signa quem vrinæ difficultas manet, evenire solent: e quibus insuper indicijs iam hæc vitium deprehenditur. Cum procurrit, sub foemina sese cauda verberat, & subinde volutatur, clunēq; demittit, & genitalē exeret partem, vrinamq; guttatim reddit, quasi micturnientis speciē præbeat. Hæc itaq; sequuntur notæ. Equus qui vrinæ difficultate laborat, medicamentorū infusionibus procuratur. Porri fasciculus cum folijs decoquitur, & succus, si eo vti placet, qui heminas duas impleat, exprimitur, quo cum vna vini odorati misceatur: & addito olei acetabulo, per nares dextram infunditur. Dein ambulare debet equus, & excurrere, vt resolutis impedimentis vrinam profundat. Itidem absinthium decoquitur, & cum hemina vini ingeritur. Nec secus opopanax

cis quod parui digiti caput æquet, teritur, & in eadem vini mensura vti scriptum est demittitur. Aut radices eius quæ estur, vulgo edulem raphanū vocant, semen instar duorum cyathorum detritū cum vino inferitur: qua veluti præmonuimus vtendum. Vel seminis apij tunfi cyathū eodē modo dari conuenit. Melius respōdet, si hippofelinum ex vino detur, & erratici fœniculi, quod hippomarathrū vocāt, radices similiter infundātur. Sed presentius auxiliū erit, quinq; longæ ceruicis cepas, vt quæ maiore acrimonia præditæ sint, detractis exterioribus tunicis fractas indere sedis: dein ad progressum aut cursitationem exeat. sic equus vrinam egeret. Quinetiam calidæ aquæ fomētum auxilio est, qua clunes subinde perfundātur. Plinius a veritate descuerunt qui corrigendam esse vesicæ conuersionē contēdunt, cuius gratia manum intestino recto per anum insinuant, vesicam tamen contingere nequeunt, cum manū in intestino contineant, vesicæq; ossi quod sacrum dicitur, insideat, nunquamq; sua sede lapsa declinet. Pruritus foramini quo meat vrina, manus inserta ciet. Quauis interdum manu vrinam moliantur. Verum qui solum sedē tenus hęc admouent, nihil negotij facessere possunt, qui vero penitus impellunt: cum nihil equo commodant, tum etiam noxa, ingenti afficiunt. siquidem manus attritu longe maior inflammatio dolorq; concitatur, quàm ab equo possit perferri. Quare vel protinus vel paulatim ferè pecus in perniciem agitur: quippe quum equo & veterinis omnibus quæ solipeda sunt, tria hæc vitia in acutissimis numerētur, vesicæ malum, intestini conuersio, quæ græcis ileos dicitur, & cardiacus morbus. reliquos affectus cō pluribus diebus sustinet. Hi etiā morbi cōfestim equos conficiunt, nisi celerrime subueniatur, hōrdeatio, strangulatus, ventris dolor. Equo qui ventris dolore conflictatur, auxiliari hūc in modū oportet: pectoris venas scalpello sauciare, quibus copiosus sanguis profluat, & inuncta manu & per anum inserta firmum eximere, quod naturales exitus obfidebat, salē instar acetabuli & mel indere. his enim excernēdi cupiditas inuitatur, & ita dolor profligatur. Quin & dorsum & clunes calida multa fouere prōderit, & betæ decoctum cum vini dulcis heminis duabus per sinistram narē infundere. Item decoctas ficos in quatuor heminis aquæ tritas adiecta nitri vncia in fauces dare: idem poliophyllo in vini hemina cocto præstare. in ambulationem & excursum procedat, modo non citate nimis agatur. Hordeum omnino subtrahatur; nec prorsus ante triduum erit obijciendū. Die quo vitium traxit, ad potādum non appellatur. Si viride fœnum tēpus anni ministrat, illo præsertim vtendum. Hordeū tranfactis diebus aliquot sensim liberalius erit præbendum. Rationem inire quàm optimum est, atq; causas nosse quibus difficultas vrinæ concepitur, quæ a nullo adhuc auctore literis mandatæ sunt. At vero accidit vrinæ difficultas plurimum cum iter agens equus aut die toto cursitas in viâ lotiūm non excreuit. Hoc igitur de-

clinantem compellere conuenit, & vrinae faciendae desiderio sollicitare. Nam meatus ille qui à genitali ad iter vrinae tendit, inflammationis iniuriæ patet: quæ si concepta peruasit, ægre lotium redditur. quæ causa dolores mouet, & vehementius tormentis implicat. Interdum quod sistens diutius intorpescat, nec exercitationibus committatur, tunc acerrimos humores parit, qui in vesicam delapsi, fistulæ qua lotium fertur, morsum infligunt, quam ob causam stillicidio vrinae tentantur. Subinde cū ingruit hyems, & exuperans frigus aspirauit, vitium cōcipiunt. Itaq; iuxta succendere ignem oportet, propter quæ stans equus lotiū excernet. Id quoq; cognoscas licet, quod si magnam rhododaphnæ vim esitarit, vesica rumpitur, quod arteriæ quæ per dorsum spinam tendunt, refrigerantur, & solutę fathiscunt, quibus adiacēs inhæret vesica. quare nihil mirum si rupta dehiscat, breuiq; mulus in perniciem spectet. Equum autem, quod calidiore constet natura, celeriterq; cibos concoquat, id malum non manet. Dolor ventris cruditate cōtrahitur, aut cum integrum hordeum crudus per aluū exigit: vel si copiosius inculcauit, venter potionis plenus turgēt, & dolore distētus laborat, & torminibus excrucietur: aut cum gallinæ pinna in foenū inciderit quod obijcitur, eamq; deuorarit, redundantiam torminososq; cruciatus ciet. Animalis etiam genus in foeno creatur quod buprestim appellant, phalangio proximum. Hoc ubi pecus edērit, incendio flagrat, ac periculo non vacat. Itidem vitio aquarum accidit, aut cum afficitur peregrini pabuli nouitate: interdum cum vermes aut tineæ occupant aluū. ab ijs enim dolor ventris excitatur. Sed tineosæ pecudi non ita periculo locus est, quod hæ intestinis insident, faciliq; per lubricos interaneorum meatus euadunt. Vermes longe maius periculum adferunt, quod propter tenacem ventris scabritiem difficulter abigantur. His itaq; notis verminationem prælagies. Equus sese iactat, terramq; præ dolore mordicus adprehendit. Si interanea vermibus scateant, hoc vtendum remedio. Brassicæ folia quam leuissime trita, cōfuis vini sextarijs duobus, & vna olei hemina, per læuam narem infunduntur, sulfure cum oleo trito venter inungitur. Huic malo coctum in vino absinthium subuenit. Hordeum oleo perfusum præsertim tineoso generi huic obijciendum. Id quoq; vrinae difficultati remedio est. Verbenacæ acetabuli modum in vini hemina demissum infundere proderit. Itidem cyrenaicus succus tuberculo fabæ, & nitri torrefacti drachma in vinum demissa, & vt antea scriptum est, infusa, salutaris est. Vt vrinae reddendæ libido cesset, propellatur is in locū ubi ceteræ pecudes meiendi causa concurrunt. quo cum ventum erit, quam celerissime vrinam emittet. Quod si is locus proxime non adsit, prodigant in lutosum; & sic illeclus hac colluic faciet vrinam. Hoc prudenti rei rusticæ Magoni Carthaginensi fertur acceptū. Afferit autem, cum vrinae difficultate torqueatur equus, si priorum pedum ex infimis ynguibus delimitata

scobis in hemina vini, per nares infundatur, cieri urinam. Hoc etiam apud Sarmatas didici. Equum oportere aiunt stantem tenere, vestesq; instrata a ceruice ad vestigia contactum, atq; ita ventrem testescq; castorio subiectis carbonibus suffire: & vbi vas vnde conceptus nidor eructatur, subtractum fuerit, pecus agitare, sic quam celerrime lotium mouebitur. Quinetiam oportet balanum sale & melle coactam instar oui, sedi subijcere. hoc etiam vtrisque remedio est, & eis quibus venter præ dolore tumet, & qui urinae difficultate cruciantur, etenim hærentem urinam euocabit. Doloris qui in excernenda urina cietur, tria sunt genera, quæ secundum rei euentum appellationem acceperunt. Siquidem urinae difficultas dicitur, cum lotium ægre it, & magno negotio editur, dysuria Græci vocant. Destillatio urinae, cum guttatim emittitur, & paulatim destillat. stranguriam nominant. Urinae suppressio, cum pecus omnino urinam emittere non potest, ischuriam appellant. Quorum duobus, vti scriptum est, auxilium adfertur. Si remorans prorsus urina sic hæret, vt meiere non possit, periculo non vacat, nec facile remediū adhibetur. Cum autem obijciuntur quæ acri facultate prædita sunt, vt pellant urinam, ea in urinario meatu pruriginem creant: multoque magis inde vitium glifcit. Cui conuenit dictum locum spongijs aqua calida imbutis fouere, & medicamentis quæ infunduntur, vti passo aqua calida pari diluto. sed non duas heminas excedant. Hoc idem hydromelite præstari solet, etiam si læua nare suffundatur. Decoctum betæ huic vitio subuenit. Nec secus maluæ decoctum ex passo fufum auxiliatur. Viride fœnum exhibendum est. sed si non adest, siccum aqua mulsâ conspergi debet. Nec aliter reliqua quæ obijciuntur pabula, eadem mulsâ perfundantur: quando taliū obiectu prurigo discutitur, nec erigitur coles. Opus est autem hordei cremorē aqua mulsâ diluere, & ad hunc modum præbere. Siquando fœminâ accidat urinae tormento conflictari, mas salacissimus, qui flagret ardore coeundi, obijciendus, ea venenis stimulis illecta, confestim urinam emolietur. Ac, vt summatim dicam, iudicia, & horum morborum curatio, ita se habent.

Ne veterina stillicidio urinae vexentur fluuium nacta.

Cum hyeme veterina iter faciētia in amne inciderunt, in quo fluentum ita sit ingens & altum, vt eorum dorsa proliui possint, tum distingi ea oportet, & stimulari vt urinam faciāt: rursus ceptum iter prosequi. Quod si tentatum non fuerit, facile in quibusdam vadis urinae suppressione torminibusq; corripuntur.

HIEROCLES.

TRES morborum urinae species. Urinae difficultas est, quum ægre lotium redditur: stillicidium, cum guttatim stillans excernitur: tertia suppressio, cum remorata prorsus non respondet. Quod vitium euēnit vbi die toto progrediens equus & excurrrens urinam non edidit: quare re meatus a vesica ad foramen pertinens, per quem urina fertur, inflama-

tionem concipit . quam ob causam dolor maxime refricatur . Aut & cum diu steterit otiosus, nec exercitationi fuerit cōmissus, acres humores in vesicam delabūtur, qui trāsitus vrinae vellicāt, ac mordicus laceffunt. Si hyeme, vt frequenter fieri solet, exuperans frigus aut gelicidium vrinae destillationē attulit, ignis propter eū accessus auxilio est . Neq; si rhododaphnē pastus est equus, ita noxam caput, vti mulus & asinus, quod calidiore sanguinis habitū nactus, ab huius iniuria se vindicet. His autē signis deprendere licet venter ei dolet, sed qui difficili vrina tētatur, discurrere cupit, sub foemina caudam concutit . cum volutatur, in clunes decumbit . genitale paulatim depromitur, perinde quasi micturientis quādam præbeat imaginem. Curandi ratio hæc est, porrorū fasciculus cū folijs decoquitur, expressus succus qui sextarium impleat, immista vini odorati hemina, & olei acetabulo, per dextram narem infunditur. Dein ad ambulandum pergat, aut lento cursu ducatur, & ita vrinam profundet. Itidem absinthium in hemina vini decoctum ingeratur: aut opopanacis modus qui caput digiti magnitudine peræquet, tritus in vini supra dicta mēsurā demittitur: aut seminis apij tursi cyathus in vini odorati hemina simili modo præbetur . Melius si decoctum hipposelinum dederis, aut erratici foeniculi radices . Hoc etiam efficax habetur quinque longæ acres cepæ exemptis corticibus ano subduntur, deinde cursim procedat, & vrina manabit . Aqua calida perfudisse clunes, auxilio est. Aut cicera cādida nigra ve coquito, deinde aquā infundens, & serpylli fasciculos duos adiciens, vbi heminatim digesseris, per os fundito. Apisyrtus eos non probat qui manu per anum inserta vesicam corrigunt . Namq; si hanc sedi duntaxat admoliuntur, nullum exhibēt negotium, sed interius propellentes interanea male habent. Vehemēs enim inflāmatio concitatur, & dolor maior vrget, quā vt ab equo sustineri possit. Quare protinus eum tollit, aut sensim morte consumit. Tres acutissimi morbi equis, & alijs qui solidam vngulam sortiuntur, insidere solent, vesica, conuersio intestinorum, quæ Graijs ileos nūcupatur, & cardiacus morbus. Alia ægotationum genera aliquāto diutius protrahūtur: hordeatio, strangulatus, dolor ventris, equum cito rapere consueuerūt, nisi cōfestim occurratur. Difficili vrinae piper instar acetabuli in hemina vini demissum, infusu proficit . Equus in lutosam colluuiem abigendus, sed longe magis eo vbi cæteræ pecudes vrinam emittere cōsueuerunt, ita ad meipsum illicietur. Aut hederæ frōdes in sextario vini candidi dulcis incoquātur, & adiecto nitro egelidæ, potio per narem sinistra infunditur. Sed pecus post hæc inambulare debet . Mago Carthaginensis monumentis quæ de agricultura condidit, author est, si a prioribus pedibus absterfa vngulis iūsimis ramēta, in vino trita, per nares infuderis, remorantem vrinā trahes. Valet etiam id quod vsurpāt Sarmatæ, nam equum a cervice ad ima vsq; vestigia contactum vestimento suffiunt, ventri & testibus

subiecto castorio, quod superpositum prunis, nidorem expiret: dein ambulatum exigūt, vt vrinā accersant. Cum lotium profus supprimitur, aquæ calentis imbre conspergi oportet, & vinum dulce calida dilutum, quæ sextarium non excedat, infundere, nec secus hydromeli per sinistrā narē inferere. Decoctū betæ & maluæ ex vino dulci defusum, cum primis vtile est. Viridi foeno firmendus equus, si deest aqua mulsa, condituum irroretur. reliquus cibus simili modo parandus: & ptisanæ cremor & hordei paretur. hæc pecus laxant. Quin & admota foemina, cupidinem meiendi concipit. Aristoteli callidissimo rerum naturæ, fides habenda, qui equū duntaxat difficilis vrinæ vitio corripī, memoriæ prodidit. Si alia veterū placita sequi libet, brassicam cum folijs coctam in aquæ sextario, expressis folijs, & eiecto liquore in quo decocta sunt, addita vini hemina, & olei acetabulo, per dextrā narem infundito, vt vrinam profundat. Absinthium cum vini libra coctum, per narem immitti prodest. Quin & opopanax quod minimi digiti crassitudinem æquet, ex vino defusum opitulatur. Simili modo radicis edulis semen tritū in nares datur. Quinq; longioris ceruicis cepæ corticibus exēptis induntur ano: dein progredi pergat. Sub hæc calida aqua pecoris lūbos fouere cōfert.

Hallucinantur qui manum inferendam intestino, qua conuertatur vesica, præcipiunt: quippe cum hanc vnguibus vellicent, non nisi noxam adferre possunt. Si tardius hærens vrina moretur, caninum sterces ex sale, vino & ammoniaco datū proficit. Delibrata duo capitula alliorum, & in vino trita, iuuabit infundere, mox currentem equum agere. Ebuli, quod Græci chamaecten nominant, trita radix ex vino vetere pressa, & linteo colata, vtrisque naribus inditur. Aqua quoq; cum pulegio datur potanda. Herba sabina decocto feruente testes equi fouentur. Si tardius vrina respōdeat, cimicem viuum in aurem injicito, alterūq; parte genitalis superiore foramini quo meat vrina, pertritum imprimito, & statim lotium erumpet. Porri decocti succus expressus, qui sextarium impleat, immisto vetere vino, & olei acetabulo, per nares infunditur, & deinde citatius agatur, id per triduum fiat. Si yrinam exturbare velis, lutum quod in vrina subsidit equi cuiuslibet, vino permistum, colatumq; in nares infundito, lutum etiam quod in vrina concretum sidit, & si fuerit exsiccatum, eadem efficaciam obtinet. Item apij radicem cum vino dulci aut mulso tritā, per os infundes. Valet medicamentū quod recipit casia, costi, singulorum sextantem, spicæ nardi vnciam, cyperi libram, hyssopi cretensis, pontici absinthij, singulorum selibrā, myrtæ vnciam, ea decoques in aqua, & per triduum infere: id quod ad animalia ventris propellenda, aduersus neruorū rigores, & tussim pollet. Sunt qui tritū ex vino araneū præsent. Si stillicidium vrinæ vexat, suilli fimi trientē cum vini sextario mistum, vnaq; colatum, præbueris potandum, confestim vrina profluat. Proficit quoq; medicamentum quod habet chelidonie pondo vn-

ciam, fimi lacertæ pondo quadrantem, succi perſeæ pondo ſelibram, opo-
 balsami pōdo quadrantem, mellis atticī pondo trientem, thuris maſculi, cal-
 cis vſtæ, auripigmenti, piperis candidi, ſingulorum pōdo quadrātem, adī-
 pis ſerpentis pōdo trientem, medullæ ouillæ offibus pedum exemptæ pon-
 do ſextantem, adipis anſerini, ſanguinis columbæ, ſingulorum pōdo qua-
 drātem. ea in pila teruntur, & ita præbentur. Idem præſtabit ſi achori trium
 obolorum pōdo, ſeminis paſtinacæ acetabulum, cum vini dulcis ſextario
 tritū, per narem intuleris: poſt hoc vliginoſiore loco quā motis ſit verſe-
 tur: & vt lotium emanet, impēdatur opera. Radix huius eundem effectum
 exhibet, aut ſemen tritū, & ex vino datum, aut cucumis fatuus inſtar aceta-
 buli, aut cimex in aurem iniectus, ſi mas eſt, in ſiniſtrā: ſi foemina, in dextrā.
 Tunſa radix aſparagi, & ex vino vetere ſeruēfacta, naribuſq; ſuffuſa, mede-
 tur. Farinam triticeam cum ouillo adipe, addita aqua quæ ſextarios duos
 expleat, incoctā per os ingerito: vel ſeminis cumini ſextarios quatuor cū vi-
 no vetere triduo per cornu fundito. Vel porri ſuccum inſtar cyathorum ſex-
 cum aceti ſcyllini tribus cyathis, & melle pari, per corniculū ori demittito.
 Aut opopanacis ſextarios quinque vino & melle miſtis quinque diebus præbe-
 to. ſed alatur hordeo quod magna ex parte maduerit in aqua, & foeno tūſo
 ſuſtineatur. Si veſica ſit inferctā, aut concretū aliquid intus ſe oppoſuerit,
 foeniculi ſuccum & oua miſcens, & vinum quod dulceſcat, ex aqua tepida
 in veſicam ſuffundito, & vrinæ difficultas expedietur. Equiſetum herbam
 cum vino tritam infundito. Aut vrinæ veteris ſidente luto vētrem ſublinis-
 to. Si deſtillet vrina, nitri torrefacti, ſucci cyrenaici, ſingulorum pōdo
 denarij ſeruēfacito, & ius decocti dato. ſic lotium prorumpet.

Apſyrty de rigore neruorum, & opifſthotonò, Cap. XXXIIII.

PSYRTVS Numenio Hephæſtionis filio Callipolite
 ſalutem. Te nutrientem equos ignorare nolim, eos qui
 quodam rigore neruorum modo caput in poſteriora pro-
 dinant, modo rectam & immobilem ceruicem intendunt,
 hos tetanicos, illos opifſthotonicos appellari. ſed pleriq;
 curioſo nomenclationum aucupio ſolēt cōplecti id quod
 accidit animanti. Eſt autē morbus opifſthotonos, cum vſu venit equo cerui-
 cem & etiam caput intendi, aures arrigi, vt ne ſlecti quidem poſſint. intus os
 culi cōduntur, in iſſq; carunculæ angulorum qui propinquioreſ naribus ap-
 parent, retrorſum contractæ nudantur. labra præpedita ſunt. os dehiſcere
 nullo pacto poteſt. lingua ſic occupatur, vt neq; cibum neq; potionē capiat.
 Cauda reducta eſt, & dorſi ſpina rigens indureſcit, ſic vt in neutram partem
 conuerti valeat. Ambulans poſterioribus cruribus nequit ſupergredi, ſed
 intentas ſuſtrahit vngulas. priores nō inſlectit. ſic in poſterius vndiq; diſtē-

tio spectat. Nec equus nisi ægrè admodum se ipse succutit. Cum in edita se conferre conatur, retro concidit. Vsu quoq; venit propter distentionem nervorum dorsi, quodam consortij iure vesicam affici, & ægrius urinam excernere. Cum prostratus excitur, posterioribus insistere nõ potest, sed perinde vt sedens canis prioribus nititur: vnde opisthotonos, q; obstipus conuersa retrorsum anteriora ferat, nomén accepit. Què hyems implicat, difficulter ex morbo se recipit. Aestate forsitan, vt ferunt, auxilium quispiam attulerit, ipsum illinens adipe suilla, resina terebinthina, cera, & piperis polline, permisto oleo. Alij eruum decoquunt, & eo cremore caput fouët. Idem hordeo prosequuntur. Sũt qui scrobem rotundum in sterquilinio defodiant, & aggere fimi pecus obruant, aut in arenam candentem simili modo demergant. Hoc medicamentum opitulari tradunt, quod habet piperis grana decem, cachryos totidem, nitri pondo denarij vnus, succi cyrenaici quod faba æquet. singula teruntur, rursus in vase eodem omnia, adiectis tribus olei cyathis, & odorati vini hemina. bis die per nares medicamen infundunt. Sanguinem bubulum recentem etiam inserunt. Qui si non inueniatur, thuris drachmas tres, salis totidem in vinum demississe satis est. Quod si vetustate senserit medicamentũ, multo præstantius iudicabitur. id imbre vini, olei, nitriq; tradunt imbuendum: crebris frictionibus vtendum. Pellem succido vellere lanatam, eoque liquamine insuccatam adalligat, & potionem vino diluunt, ac nitrũ exhibent. Hæc ab illustribus viris memoriæ prodita sunt. Nos tamen ijs vsi sumus præsidij: adipis suilli pondo bessem, vrsini caprilicq; tantundẽ, resinæ terebinthinæ pondo sextantem, anserini adipis pondo trientem, cedrini olei cyathos tres, olei puri pondo trientem, ea vbi colliquata fuerint, consperges. farinaq; quæ in aqua præcocta sit, & nitri & salis singulorum pondus quod octo stateres, id est trientem trahat, hæc calida inducimur, & offas suillæ adipis ex melle & oleo liquefactas naribus inserimus. Sed in primis oportet, vt adeps eliquescat, liquori mel & oleum singula permisceatur, rursusq; cum vino feruëfacta præbeatur. Vti quoq; consueuimus malagmate quod ex bdellio componitur, in oleum subditis carbonibus immisso. Præsentius auxilium est, ceruicem, caput, omnemq; corporis partem cyprino perlinere. Frictionibus etiam vtimur, ac vestimentis opertum adhibito freno in apricum solem ducimus, inibiq; cursu insidente equite leniter exercitamus, quò plurimus prorumpat sudor. mox totum humore quo diffluxit equus, abstergemus: corpus subacto pilo defricamus: quotidie hoc vnguine linimus: dein pastum exigimus: donec vitium inclinetur. Tum equum reliqua ciborum varietate sollicitari conueniet, præsertim hordeo cui cicera permista sint, quò promptius in motu labra versentur. sed fabas non obijcere. animo enim deficit simul ac eas attigerit. potionẽ vino dilutam præbere debes, & nitrum inspergere, liberaliorẽ medicaminis illitum

præstare. hyeme calido equili nec frigoribus obnoxio tectum continere. misturam vini quæ cum oleo fieri solet, vtpote vanam, improbo. Vinum, vt quod refrigeret, magis noxis implicat. pice & oleo perungere iuuat, & postmodum exercitare. Sed magna picis quantitas adijci non debet. ea siquidẽ spiracula cutis obstruit, quo fit vt sudor elici nõ possit. Iis qui neruorum rigore tentantur, sanguinis missio vitanda, etiam si maiores nostros eam vsurpasse nemo it inficias. fugiebat enim eos, exhaustis sanguine temporum venis, neruosam laborum constitutionem deficari, nec postea posse moueri: qua re pecus inedia conficitur. Quibus vero aduersus hos morbos vrentibus medicamentis vti placet, ij in simum demittunt. Sed qui se huiuscemodi molestijs explicuerit, deinceps ministerio quo fungi debet, impar cedit. Sed vnde, & quibus ex causis opisthotonos creetur, nunc ostendemus: quod nec ab vilo adhuc authore, quod sciam, literarum monumentis traditum est. Quum iter faciens, anterioris pedis vestigio clauum calcauerit, claudicansq; concitatius actus fuerit, vt sudore manarit, id vitium corripit. aut si proficiscens equus sudore diffluat per hyemis gelicidia, dein aliosus, sub dio, aut in cohorte lapidibus constrata quiescens immoretur, id vitium trahit. aut si ex itinere sudans, in loco glacie rigenti perfrixit, aut inedia laborarit, ita vt ne labra quidem ea nocte mansu cieri contigerit. aut si conuulsis armis cubili se recepit, multoq; tempore iacens decubuerit, & in opere faciẽdo defudarit, idẽ morbus enascitur. aut si quæuis alia causa vulnus inguinibus intulit, facile morbus opisthotonos contrahetur. Sed ne maiorum qui primam classem merentur, oracula videamur explodere, vel placita refellere, inter nos conuenit ante scriptis notis neruorum rigorem deprehendi.

HIEROCLES:

OPISTHOTONO vel rigore neruorum laborat equus cum ceruicem gerit prætentam, rigidum caput, arrectas aures, oculos reconditos. Genæ quæ naribus hærent, repandæ contrahuntur. labia præpedita torpent. os & lingua carpuntur. nec esse nec bibere potest. itidem spina dorsu distenta riget, vt neq; deflecti quoquouersus valeat. posterioribus cruribus proficiscens transgredi nequit, sed protentus tractim vngulas promouet, priores non inflectit. vndiq; retrorsum confeditur, nec ipse nisi magna vi se succussat. Distentione neruorum accidit vesicam quadam lege confortij vitium sentire, vt ne vrina quidem nisi ægrè profundatur. Vbi posterioribus concidit, rursus erigi nullatenus potest, sed more canis infidet. Cũ ergo hyems ingruit, vitio difficulter equus explicabitur, nec facile morbo defunctus reualefcet. Per æstatem saluti reddes, si ipsum adipe suillo, resina terebinthina, & polline piperis, immisso oleo, collinas. Alij decocti erui iure caput perfundunt. Hieronymus vtiq; præcipit ceræ, resinæ,

fulfuri nitroq; conijciendum oleum ea mensura, quæ, quantum coniectura colliges, omnia quæ in ollam indita sunt, liquata possit excipere: eoque medicamento magnopere defricandum. Caput erui decocto fouendum. Sin aliter placet hordei cremore, corpus hirsutis tergoribus ouillis sua sorde madentibus, non elutis, contegendum: pabulum assidue præbendum, quò maxilla continuo motu agitentur, cicera cruda itidem dari iubet. Sed Apfyrtus hæc probat remedia. Suilli adipis pondio sedecim staterum, id est bessem, resinæ terebinthinæ pondo quatuor, id est sextatē, eorum dein pinguis anserini duplū, olei cedrini acetabula duo, vulgaris olei sextarios duos, ea commisceri, & postquam efferbuerint, coctam prius in aqua farinā nitri & salis, singulorū bessem adijci, & hoc calido collini medicamento. Idem offas adipis liquefactas naribus inseri iubet, priuatim mel eliquatum infundi, & oleum conferuefactum dari. Cum iam curatio processit, pugnandum malagmate quod ex bdellio cōstat, in quod oleum simplex subditis carbonibus immittatur, vel multo magis cyprinum. Qua mistura caput ceruicem & omnē corporis partem infricare conuenit. Equum vestimentis integere licet, & adhibito freno in locum sole illustratū à fessore duci: in eoque tantisper apricari debet, dum sudor affatim profluxerit. Tum ubi omnem deteriseris humorē, qua decumbit pilus defricari. Rursus eodem medicamine perlutum, pabulo firmari. Id tantisper fieri, dum inclinari vitiū cœperit. Variū cibi genus sequi. Hordeo maxime cicera miscenda, quò labia motu concitentur. Hæc ad victus rationem pertinet. Cum hyems incessit, calido stabulo, ne frigus experiatur, cōtectus debet contineri. Sed illitionibus resina largior adijcienda non est, quo minus spiracula cutis obturās, sudorē cohibeat. Idem Apfyrtus nobis missione sanguinis interdixit. Vrentibus tamen medicamentis exulcerare, inter valentissima remedia contendit: assueuatque veterinum quod superstes euasit, obeundis functionibus longe inualidius haberi. Plurimum is casus equum manet, cum incedens pede posteriore deerrauit, aut claudicans concitate ductus est, aut sudore suffusus perfrixit, aut labore via defudans, statim algoribus patuit, vel pauitis subdialibus locis perstitit, aut itinere sudoribus madens noctem ieiunam duxit, nulloq; fultus cibo totam exegit, ita vt nullo concussa motu labia contorpuerint, aut si quid causæ cuiusuis inguina sauciauit, tum opisthotonos creatur. Nec desunt qui hæc curandi rationem sequantur, vt statim q̄ initia morbi veterina sentiāt, in balneas cogant descendere: & ubi sudorem euocarint, siccis velaminibus extergeāt. Iterumq; ubi paulo longius eos produxerunt, eadem superponunt, quæ excitum humorem ebibant. Postea calido deliniunt vnguento, quod recipit acetum, nitrum, sapam, oua, & oleū: calidissq; operimentis inTECTOS, ad equilia reducūt: deinceps cæteris quæ proposuimus remedijs vtūtur. Si stabulū exalfacere cordi sit, perbelle prius ambustos carbones adhibebis. Nanq; si

fumum expirent, is animantem strangulabit, & in perniciem aget.

THEOMNESTVS.

NERUORVM rigor equis & reliquo veterinorum generi non aliter quàm frigore concipitur, cum solidæ partes affectæ sunt, & consensu quodam nervosi generis morbos experiuntur. Neruorū rigor ideo vocatur, quòd corpus distentū rigescat. Sed is maxime caput, aures, & cervicem carpit. Vitam animal tandiu protrahit, quoad cor suum calorem membris foeneretur, frigore ipsam nōdum correptū. eo enim perfrictionem sentiente, protinus animās extinguitur. Hoc ipse cōpertum habui cum in Pæonia regē sequerer, qui me tanto cōplectebatur amore, vt cum eo familiariter versarer. Et nos quidem petētes Italiā, cum Alpes superavissetus, repente tanta vis niivum præceps circiter horam primā devoluta est, vt passim milites gelicidio cōcreti animam efflarent. equis enim insidentes distenti manebāt. Se vero animā egisse non aliter fatebantur, quàm cum labia in rictū contraxissent, aut cum dentes exerti prominērēt. Equum adhuc vita fungi fors ferebat, qui militare cadaver gereret, & gremiū sequeretur: defunctus autē antè, & scutum & habenā detinebat, infidebatq; rigidus, tāquā equo modo quodam agglutinatus cohesisset, sic vt nō sine negotio à vivētib; auelleretur. Si vero vnā quoq; mortē appetivisset equus, gelu rigēs persistabat, & vndiq; fixus in vestigio manebat. Ea virorum equorūmq; clades incessit. Equus itaq; meus cum primis generosus, à quo quidam adolescens vehabatur, neruorum rigore correptus est. quæ res magnum mihi mœrorē attulit: quādoquidem nihil perpulchro & celeri equo præferendum dūcebā. Erat equus natione gallicus, octauum agens annum, inuictus cursu, nec vlli pernitate cedens. Quem ideo noxa liberare, mihi non parum curæ fuit. Postquam vero mansuri in opidum descendimus, vbi ligna abunde suppetebant, in quo optimus mihi hospes aderat, equum stabulo parvulo locani, in cuius ambitu igni materiam succendi, quæ nullum fumum eiacularetur, cum ferè mortem obiret intempesta nocte, appetēte gallicinio moueri cœpit, habens mecum in vasculo quodam entrygon conditū, obieci. postquam neq; deuorare, neq; maxillas mouere potuit, puros panes eo maceratos decumbenti fudi. Quin & medicamētum reficiendis lassitudinibus, & horribus discutiendis dicatum, ob id a copum vocāt, simplicibus medicinis aduersus hyemis inclementiam mihi composuerā: quo cyprino oleo resoluto equum perunxi: statimq; sudor prorupit, equusq; moueri & comesse cœpit. Cuius medicaminis & vires & commissa rerum pondera nunc exponam. Hoc auxilio omnem equorum reliquorūmq; iumētorum rigorem abiges, & omni algori perfrictionibusq; medeberis, factosque semiaridos in suum habitum restitues; nec vllum medicamen prorsus vel medico vel rei vete-

rinarie prudenti valentius eo traditum offendimus. Nunc scripto mandabimus. Recipit autem hoc euphorbij pondo sextantem, castorij pondo trientem, adarces pondo selibram, bdellij pondo quadrantem, piperis pondo libram, adipis vulpinæ pondo sextantem, opopanax pondo trientem, laseris pondo quadrantem, ammoniaci suffiminis, quod thymiama vocant, pondo selibram, fimi columbacei tantundem, galbani pondo sextantem, nitri pondo quincuncem, spumæ nitri pondo quadrantem, ladanij pondo libram, pyrethri, baccarum lauri, singulorum pondo quadrantem, cardamomi pondo bessem, seminis rutæ pondo semissem, seminis viticis pondo trientem, pestrofelini pondo sextantem, iris sicca pondo quincuncem, hyssopi, carpobalsami, singulorum pondo quadrantem, opobalsami libram, olei irini, olei laurini, singulos sextarios, olei nardini sextarios binos, olei cyprini sextarios ternos, olei supra modum veteris sextarios quaternos, picis fumum expertæ sextarium, resinæ terebinthinæ libram. Omnia quæ in liquorem solui possunt, seorsum eliquefcant, liquataq; vt in vnitatem coeant, cæteris permiscantur: & vbi modicè conferbuerunt, in vas colo transfunduntur. medicamento cum vino vtendum. Si vero tractu temporis obdurescat, oleo cyprino relutum subigitur, dum strigmenti crassitudinem referat. Eares indita naribus humorem elicit, & eo quod nocet, exonerat.

H I P P O C R A T E S.

CASIAE drachmas treis, myrrhæ troglodytidis siciliquæ, tragacanthæ drachmā vnā, ea leuissime contrita in singulas potiones demittito. Drachmas treis, & duūm ouorum cædidum liquorem, & olei heminam vnā, vini veteris tantundem, mellis sextarium, per triduum infundito. Sed antequam pabulum obijcias, dato erui parum torrefacti, aut item fresæ fabæ heminam. Si opisthotono infestetur equus, ritu, canis humi cõsudet, & posteriora priores parteis sequuntur. Huic sanguis ex inguinibus emittendus, & calida fouendus aqua. Mox oleo vino cõmistis lauri baccis illinendus. Caput caprina pellis induat. Lumbi eodem liquore perfundantur. Porro myrrhæ quadrans, croci pondo denarij, olei quatuor hemina, & vini sextarius vnus infunditur. Si neruorum distentione laboret equus, toto contremiscit corpore, simul & horrore concutitur. exurgens retrocedit, iterumque rectus affurgit. huic sudor elicitur. Cui sic subueniendum. Venæ pectoris soluendæ, dein quæ in sedis orbe tument. mox calida largiore proluendus, cerato corpus vngendum. In tenebris, quod lucem horreat, habendus. Altius ei susternendum. Conquiescat in equili. Cum huc ventū est vt paucos gemitus exprimat, foenum nitro perfusum detur edendum. Hordeo, donec periculis defunctus sit, abstineatur.

Rigoris praesagium, & remedia.

SI EQVVS rigore neruorū tentetur, caput immobile ceruici cōnectit, nec nisi magna difficultate se reuolutat. uenę dorsī distētę uelut in podagra. rigent. aures in obliquum iactę subriguntur. os perficum est, nec vllis fluidum saliuus. labia similiter arida sentiuntur. Tum cyathum meri calfacti, & tantundem medicamenti quod podagricon appellant, quia pedes ijs molestijs extricet, qua spiritus nare prorumpens magis cohibetur, hac suffundes. Quod ubi rapuerit, cursu confestim agitur: sitę reliqua dies abstemia: in qua nihil profus praeter farinam in coenā prandioque detur hauriendum.

Eiusdem opisthotoni praesagia, & curatio.

PRIMVM aures equorum surrectę contenduntur. oculos monstrant inuersos, qui nō nisi tarde admodum verti possunt. Obstipi transuersa colla ferunt, corpusq; totum in orbem ferē cōtorquent, nec in rectum pedes explicant. ceruix rigida sentitur. Ergo si rictus eorum sic contrahatur, vt ne hiscere quidem possint: vitam fame finient, nisi confestim vstione subueneris. Hanc igitur ab oculis auspicatus, eorū ambitum ferramentis candentibus exulcerabis. in ceruice lineas treis protrahes. In ilibus ductos totidem versus sulcabis: sed in spina longiores: in lūbis iuxta sedem treis vtrinque duces. Vulnere igne concepta, lenibus demulcentur, & aceto fouentur. Diebus septem saluandum aegrotum pecus: octauo calida aqua vulnere lauentur, & lycio nutriantur. Turundę succidis lanis factę, & melle imbutę, vkeribus inculcentur.

Pelagonij aduersus opisthotonicos remedia.

QVI SEDVLAM alendis equis dat operam, eum in primis hoc malum obseruare oportet: quandoquidem pleriq; diuersa de opisthotono tradiderunt: ignorantęq; non inuenerūt rationē vnde hoc vitium traheretur, neq; potuerunt signa quibus morbus deprehēditur, memoriae prodere: quę nos multo labore conquirentes peruestigauimus. Hęc opisthotonum indicāt. ceruix praetenta curuari non potest, nec itidem caput. Aures arriguntur praedurę, flecti cōtumaces. Oculi parui, ossa in facie prominula. Cutis rigida, distentatę. Labia retrorūda, rictus oris sic contractus, vt nec hiscere nec oscitati possit. Cibū potionemq; respuit. Cauda durata riget, recta immobilisq; perstās. Latera propellere nequit. Suffraginū gressus inordinate disponit, sic posteriores pedes prioribus praemittēs vt vngulas atterat. Priora crura flectere non valet. Omnia membra eius anteriorius distēduntur. Nunquam aut difficulter admodum se succutit. In anteriora compulsus, retrorsus spectās redit. is aegrē fundit vrinam. Volutatus

cum exurgere nititur, labat, vixq; posterioribus fultus nititur. Supra renes confidet: vnde nomen opisthotoni ductū est. Quos id genus morbis hyems implicuit, ij difficulter ad se redeunt. Per æstatem vero, si diligentiam voles impendere, cōuenienti fretus adminiculo liberabis. Primū talibus vnguētis vteris: suillum adipem, resinam terebinthinam, & cęram tritā oleo excipies, vbi in ceratū coaluerint, induces. Complures erui cocti iure caput perfundunt. Hoc idem hordei cremore tentant. Aliqui sterquilinijs laborans animal obruunt, aut candenti sabulo sepeliunt, & hanc experiūtur potionē. Piperis grana decem, nitri vnciam, lactis sirenaici quod. sabæ magnitudinē expleat, hæc singula teres, additis olei & vini palmā obtinētis duobus sextarijs: quam misturam quotidie dabis potādā. Quin & sunt qui hoc medicamentum opem adferre tradant, cuius & ipse periculum feci. Recipit autē suillæ adipis scrupulos sedecim, adipis caprinæ totidem, resinę terebinthinæ sextulam, olei cedrini heminam, olei cōmunis sextarios quatuor. omnia immiscebis aquæ in qua prius nitrum & sal incocta sint. quo calido medicaminē imbecillum pecus est inungendum. Naribus quoq; hoc auxilium instillamus. Adipis suillę quod satis esse videbitur, cum oleo quod oliuę fuderunt, id cōmune nominatur, & melle feruēfactū miscemus, & in continentē vsum promimus. Aut malagma viuus carbonibus oleo vulgari & cyprino resoluentes, eo caput ceruicem reliquūmq; corpus oblinimus. Postea quā hoc vitæ genus duxeris, velaminibus equum integes, & in apricum solem produces, vectore insidere iubebis, qui permici cursu, quem appellāt calpen, dimoueat, aut veredario, quem tripodum veterinarij vocāt, quousq; sudorē exciueris. quem vbi stragulo vel instrato deterferis, supradictō remedio corpus imbues, donec auxiliorum vim sentiat: deinceps pastum exiges. Interim assuetis pabulis roboretur, hordeo cicera adijciantur. in eius potu vinum addatur. Hyeme loco a perfrictionibus tuto, ne frigus experiatur, cōtineri debet. Potus sequatur calidos. Hunc liquidā pice lini prodest, & modo iam exposito exercitari. sic tamen moderandum, vt ne a pice quidem sudor erumpēs supprimatur. Vrgente vitio sanguinem emittere nihil adfert cōmodi. Pleriq; vrentibus medicamentis vsi sunt. Sed si ignē expertus periculum euasit, deinceps causarius, & ad obeūda munia segnis inuenietur, nec labores viæ tolerabit. Consequens est vt demonstrē quibus causis morbus hic equos inuadat. Quoties calculosa scabraq; via progreditur, & iter faciens priori pede prolapsus, aut alia de causa claudicarit, dein adhuc sic perambulare cogitur quoad sudore madeat: necessario quæ de supra dicta valitudine meminimus, consequētur. Si hyems accessit, longaq; via vexetur, aut secundum exercitationem statim sub diuo frigoribus expositus inalgeat, aut loco perfrictionibus opportuno, aut viginosiore, vel horrētī situ perstiterit, aut si post luxati membri coagmentationem adhuc infinito dolore in ipsam

decubuerit, hoc morbo cōflictabitur. Huic in primis vrentia adhibere non erit alienum. Calidiores potus ijs auxiliantur. lafer, aut cyminū, aut allium, aut lauri bacca, singula quotidie ex vino data, sanitati pecus reddunt.

Eiusdem ad rigores neruorum, distentiones, & dolores.

SI NERVORVM rigores, distentiones, doloreſve in poſtera decubuerunt, ſigna hæc ſeſe offerent. Crura complicantur. armita c vertebræ ad caput vſq; frigus ſentiunt. lachrymæ oculis exciuntur. cauda friget. His vtendum auxilijs. vertibulū lumbosq; crurū tenuis vrito: mox calidiſſimo equili concludito. Carbones vitios nihil expirantes fumi, quò maior erumpat calor, imposito. Dein in cubili ſale & oleo per triduum illinito. Cum autem vlcerebus cruſtæ deciderunt, humana collues vrina, & aqua tepente perfundes. Ficulnea folia cum hordeo largiore & frumento aqua macerato pro cibis cedant. potio ſit egelida. farina triticea calida aqua ſubaſta iciuino detur. Hæc autem potio ita contemperata præbet vt magis equus ſiti crucietur. Sed cum eo longe melius actum erit, ſi febris inhareat. accedens enim morbi reliquias digeret. Deinde fabæ equinū pecus ſaturent. ſi non inueniantur, hordei ptifana. Si nihil horum ſecūdam valetudinem præſtat, neceſſitas incumbit inſuper, vt aurium radices & ceruix vrentibus modicis exulcerentur. Salutaris habetur vnctio, quæ cōtinet baccarum lauri dua pondo, picis liquidę libram, radices panacis vnciam, thuris pollinis ſe librā, vini veteris ſextarios duos. Hæc omnia in vnquentū coëat quod candenti ſole linitur. Si ea res nihil proficit, caput aduritur, & lanolo tergoſe conuolutum obligatur.

Apsyrti de profluuiio alui, Cap. XXXV.

APSYRTVS Ammonio veterinarie artis prudenti ſalutem. Ad te prius de hordeatione, quam crithiaſin vocāt, ſcripſi. nūc de alui profluuiio ſcire te neceſſariū duxi, quòd vbi diutius protractum fuerit, aut inueterauerit, animanti periculum adfert. Ratio curandi hæc eſt. Hordeum aceto perfuſum paleis triticeis immiſcere oportet, aut aliquantū rhoos coriariæ, aut rhamni folia terere cum polenta, & in offas digeſta præbere. item naſturtij ſemen torrefacere, tritumq; & non multæ aquæ immiſtum, infundere per os. conditiuum pabulum non largius obijcere, neq; portionem liberalem præbere. tuſos lentiſci frutices in aquam conijcere, aut tenera rubi cacumina pauca: ne nimium is cibus ventrem contrahat. Paulum ad incedendum procedat. Auxano medicus equorū præcipit ſyriacā rhoom conijci, & torridum hordeum aceto ſuffundi. ijs aluum firmari contendit. ſed hordeum ſenſim torrefieri debet. Nanq; ſi poſtquam ignis feruorē ex-

pertum est, imbre aceti consperferis, nidore offensum pecus non esitabit.

Hierocles profluuiio alui.

Ventris profluuium si in vetustatem incidat, animali necem molitur. Hordeum igitur aceti rore conspergito, triticeas immiscēs paleas: & coriariam rhum, qua coriarij vtuntur, paucam adijcito. Semen nasturtij tostum tritumq; cum modica aqua per os infundito. siccum pabulum, parce tamen, præbeto. cæterum equus largo potui non indulgeat. in aqua lentiscum tusam, aut pauca rubi cacumina, ne ventris impetus subito cohibeatur, macerato. Ambulatione non nisi pauxillum concuti debet. Si equus aut aliud iumentum alui profluuiio cōstictetur, polentæ & tritici quaternos singulorum sextarios, vinaccorum tantundem, torrefacta tusaq; tenui cribro succerues vt in vnitatem aliquã coeant: & vbi puræ aquæ binos congios insperferis, hoc dabis potandum. Si forbitionem hanc respuat, oriculario dysterere receptam faucibus insinuabis. Non hordeum, sed paleas obijcies.

THEOMNESTVS.

Equum alui profluuiio laborantem continebis hordei aceto macerati obiectu, addita rhoë coriaria. Ruentem aluum sistes si trita rhamni folia cū triticeo polline subacta in aqua, & in collyria formata indideris, & poscam exhibueris potandam. Salutare est in aqua quam bibit, tenera lentisci aut rubi cacumina contundere, & ita præbere.

Hippocratis citatæ ventris proluuici infusiones.

ALVSVS plerunq; corpus & vires carpit, operitq; veterinum rededit inutile. quæ cum accidunt, tum acuti rumicis cortex ex austero vino fufus aluum supprimet. Itidem rhamni folia cum vino austero pota ventrem confirmant. Et vt summatim dicam, omne medicinæ genus quod sibi facultatē susstringendi vendicauit, dari potest. Tritici farina & polenta cum vino data opitulatur. Sed iam præfagium & auxilia proponamus. Equi profluuiio laboratis aluus, sæpius q̄ ex cōsuetudine fertur, sudor prorumpit, spirandi difficultas exercet. Cui sic subuenitur. baccarum nigre myrti sextarius operose teritur, & additis fatiæ portulacæ duabus heminis, & passi sextario, baccæ dimittuntur, & per os infunduntur. Si potionem hanc fastidit, ex amylo dari conueniet. Hordeo torrefacto sustineatur. Si non restiterit citata ventris proluuies, danda erit hæc infusio, quæ iure valentissimis annumeratur. Rosarū quas pinus edidit, rhus qua coriarij vtuntur, singulorum libra, gallarum alexandrinarum tantundem, absinthij, abrotoni, hyslopi, rutæ, singulorum selibra, miscentur, vt in vnū coeant: quæ vino mysiato excepta faucibus infunduntur. Laseris semuncia cum diluti vini sextario itidem ingeritur.

Apſyrti aduerſus conuerſionem inteſtini

remedia.

Cap. XXXVI.

PSYRTVS Valenti decurioni ſalutem. Literas ad me dedifti, quibus rogabas quænam aduerſus conuerſionem inteſtini remedia miniſtrétur. Eius gratia tibi exploratum eſſe volo, quòd qui manum interaneis inſertam altius impellunt, magnopere negotium exhibent. Siquidem exiſtantes conuerſionem reſoluere, grauiffimam inflammationem excitât, & flatus inibi cômouent. Huic tollutaris ambitio pernioxq; curſus auxiliantur. Nihil eſſe debet impedimento quo minus poſſit volutari: vt pote cum ea re vitium ſæpe diſcutiatur. Cyrenaicam lachrymam ori & naribus inſerunt. Inteſtinum maxime quòd monenterum appellant, vitio huic eſt obnoxium. Nonnulli, quòd cæteris inteſtiniſ nullo nexu cohæreat, colum dixerunt. ſed ſuo pte ingenio in ſinus implicitum voluitur: ideoq; in

progreſſu & curſitatione ſonat, & ſtrepitum quendam edit. Hęc ſigna vitiũ exprimunt. Inter ambulandum prioribus paulum tranſgreditur, & eodem poſteriora cõfert. ob dolorẽ quo premitur, ſe ipſum flexuoſe contrahit. Natura verò interaneorũ non apud omnes æqualis habetur. Quorũdam inteſtina pleniora duũm & ſexaginta pedũ longitudine protenduntur. Tenuia, duũm & ſexaginta pedum magnitudinem æquant. Sunt qui duũm & quadraginta pedum longitudinem definiant. Sed eorum inteſtina metiuntur, qui proſus adoleuerunt, vel qui iã ſenectute conſecti ſunt. Natu iunioribus longe minora pro ratione atatis intelliguntur.

Hierocles de morbo inteſtini plenioris.

SI CONVERſIO inteſtini, quam *intropoſis* vocant, inuadat, animal in alea vitæ eſt. Ea morbi cõditio, vt prioribus pedibus parum diuaricetur, & poſteriores eiſdem admoueat. Se conſlectere præ doloribus non poteſt. Naſcitur hoc incõmodum in inteſtino quòd monenterum aut colum ideo vocant, quòd vt inq; reliquis inteſtiniſ non coniungatur, ſed in ſe ſinuatũ, reuoluatur. ideo inter procurrẽdum obſtrepit, atq; ſublattrans crepitat. Hallucinantur itaq; qui manum inſertam propellunt, vt prolapſum vel in ſedem reſtituant, vel in ordinem ſuum redigant. Nam quòd pollicentur, præſtare non poſſunt, ſed potius inflammationem mouent, & inflatione diſcruciant. Cui citatior curſus, vel quo tollutum incedat, inter auxilia eſt. ſed poſtea volutari permittatur: quippe cum hoc vitium nonnunquam ita finiri conſtet. Succus cyrenaicus ex vino dulci per os & nares inſundatur. Equus cui inteſtinũ diſſiliit, cita morte rapitur. nãq; naribus cibum & epotam aquam reiicit: & ſubinde malo victus, in exitium ſe præcipitat. Eſt & medicamentum huius gratia comparatum, quòd inte-

finos dolores digerendo spiritum compescit. Confectio ex ijs constat. Calaminthæ, apij, singulorum pondo, taurini adipis, rutæ, thymi, cunilæ, pulegij, laferis gallici, singulorum selibra: quæ coquantur ad tertias. id quàm maxima poterit portione præbeatur deuorandum.

Curatio doloris intestinorum.

I INTER ANEA doleat, sic sanabuntur. Velamina quedam fati calida ventri conuoluta substringantur, deinde volubili motu cocitetur equus. Posteriore parte sanguis retro ex suffraginibus abunde detrahatur. Aqua in qua triticea farina sit incocta, detur potanda, adiecto nitri sextante, & vncia olei, aut vna vite receter decerpta cum aqua & olei selibra coquitur, & in fauces inijcitur. Eundem effectum præbet medicamentum quod recipit myrrhæ trientem, piperis candidi, opopanacis, singulorum vnciam, resinæ terebinthinæ sextantem, ceræ libram, pix & cera in fictile nouum demittuntur, vt inibi cum aceto colliquefiant: mox detritus styrax opopanacis confunduntur, & subtracto ab igni vase galbanum & terebinthina, bdelliumque subactum atque bitumen adijciuntur. cum opus erit vt ammoniacum infrietur.

Apfyrty de intestini tenuioris morbo, Cap. XXXII.

APSYRTVS Asclepiadi salutem. Te equos alente scire volo quibus remedijs vtendum aduersus intestini tenuioris morbum, quem chordapson nominat: in quo cibus per os & nares redditur. Oportet autem manu per anum inserta eximere recrementa quæ transitus præcludunt: & aquam, oleum & nitrum per nares infundere: aut betæ decoctum ex nitro & oleo dare. calida aqua tergum & clunes eluere, in frigidam non descendere. viride foenum offerre deuorandum, aut farinam hordeaceam, aut pinfitam siliginem nitro conspersam.

Hierocles de tenuioris intestini morbo.

MORBVS intestini tenuioris dolorem circa vmbilicum mouet. fit eo loco inflammatio, nec aluus nec spiritus infra transmittitur. cibus equus ore vel naribus reddit. Vitium chordapson appellatur. Remedium est sedi manum inserere, & quicquid naturales exitus obsidet, extrahere, dein naribus aquam & nitrum ingerere, calida aqua dorsum & clunes fouere, equum ad frigidam aquam non appellere, viride foenum obijcere, aut cocto hordeo, aut eiusdem farina, aut pinfita siligine nitro resperfa sustinere.

Apfyrti de aqua inter cutem,

Cap. XXXVIII.

PSYRTVS Possidonio salutem. Te nutriētē equos nolo latere, quod quum animal distenditur aqua cutis, vitium Græci vocant hydropa, ijs notis deprehendes. Venter, crura, & testes, intumescunt, item genua, popliteſque. Spina dorsi, clunes, & ilia, sic præficantur, vt latera parte vtraq; tergi videātur in ossa occalluisse. Venæ capitis & faciei cæcæ nusqua patent. sub lingua itidem abditiæ deliteſcūt. Tumor manu tāgenti nō renititur, sed ita cedit, vt premētis vestigiū relinquatur. Supra ventrem decumbens persistere non potest, sed se ipse dilatans protendit. Pili tergoris in fricōne desfluunt. Cui sic subueniēdum est. Ad progressus euocetur sensim longiusculos, quō diutius insoletur. sed villosis pellibus cōtactus esse debet, quæ sudorē accersant. Totius corporis fricōnes tentādæ. Brassicæ cymas & coliculos pabulis offerre cōuenit, item apium obijcere, & etiam quæ aluum ducunt, & vrinam mouēt. Viride fœnum, si tempus anni patitur, dandum. Si neget, aridum nitro conspergēdum. Medicæ potissimū cibo pecus firmādum. Cicercula interdū noctūq; macerata in aqua, exhaustōq; stillatim liquore, præbenda. Si per hæc vitium nō tollitur, ab vmbilico vel media parte, quæ centris græce dicitur, tribus interpositis digitis locum oportet perforare, & arundinulam inferere, per quam noxiū humor effundatur. At vbi tota vis eius euocata est, sic vt nullum aquæ vestigiū appareat, vulnus cæterorum more procuretur. Sectio in amplum foramen non dehiscaat, ne omētum per hoc euadens sequatur. Cum vulnus ad sanitatem perductum est, citatiore cursu concutiat, vt eo plurimi sudores eliciantur. Potione multo magis prohibeatur, ne rursus ventris sinus expleantur.

HIEROCLES.

ANIMANTEM aquæ subter cutem fusæ morbo implicitam, signa hæc ostendunt. Ventrem magnū exhibēt, prætumida crura, oculos in luteum languescētes, vt nonnulli referunt, testiculos tumētes, genua prioribus pedibus persicca, spinam dorsi & item coxendices præduras, latera vtrinq; videntur in ossa occalluisse. Venæ capitis, & faciei, & quæ linguæ subsunt, occuluntur. Manu tangenti corpus cedit, nec digitis renititur. Pili fricōne reuulsi, desfluunt. Supra ventrem recumbens sese dilatāt, & extendit. Notæ ita se habent. Quod ad curandi rationē pertinet, in sole sensim longiuscule perambulet, crasso tegumento velatus. Corpus totū secundum pilos perfricetur, brassicarum caulibus & folijs, apio & frondibus vlni pabuletur, & ijs quæ ventrē deiiciunt, & vrinæ mouendæ sunt. Fœnum si per anni tēpus licet, viride: sed si desit, cōditiuū nitro cōspersum deuoret. Sed præcipue medica velcatur. Cicerculam nocte dieq; maceratam, expressa

stillatim aqua, præbere cōueniet. Si per hæc ventris tumor non subfidit, sub vmbilico ferè interpositis quatuor digitis versus caudā mucrone cutē perforare opus est, & arūdineam fistulā indere, quæ ex obliquo foramen habeat, quo velut emissario copia humoris effluat. Sed non magnopere vulnus impressum hiet, ne sequax omentū elabatur. Cum vero cutis cicatricem duxit, vehementiore cursu cōcitetur, vt sudores eo largius euocentur. Nulla potestas bibendi faciunda, ne vacua ventris ilia compleantur. Si vero contingat omentum sequi, lino cutis deligari debet, & vinctum tātis per dimitti, dum sua sponte resoluatur. Quum cōpisse vitiū senseris, cæteris vti præfidijs factis est: quo tēpore circa vmbilicum tentare sectionē alienum est. Si subter cutem aqua fundatur, & iam malum inueterauerit, equus vinculis districtus cōsterni debet, & ab vmbilico interpositis tribus digitis cutis rescindi. Sed hanc animadaersionem desiderat, vt cum totus humor fuerit emissus, tunc vulnus conuenientibus remedijs perfanetur. Candentibus ferramētis inter se distātibus venter in orbem exulcerādus est, ita vt caueatur ne quod attingatur intestinum. deindē in latus inclinandus, vt per hæc vlcera frequens feratur humor, punctura tenui acu facta. Si pecus aqua inter cutem male habeat, huic ita subuenietur. Potio danda est quæ habet seminis sinapis cyathos tres, lactis heminam vnā, olei acetabula duo. Si ea nihil profuit, radices corrudæ, fœniculi, apij, singulorum sextans in ollulam demittitur, & additis olei veteris vndecim sextarijs, ea coquantur dum ad binas redigantur heminas: dein faucibus infunduntur. Aut radices panacis selibra contrita datur potanda. Si id morbi genus est, quo in vterū aqua cōtrahitur, gramen coctū datur: aut bubulū simū crematum, & pastinacæ semen, vnā terūtur in aqua, & infunduntur. Si id cōmode nō cessit, sub armo pellis leniter incisa perniciosum transmittet humorem. tum factum vulnus pice liquida curetur.

Pelagonius de aqua subter cutem fusa.

QVOS frequētius aqua intercute implicari cōtingit, & diūtius eo morbo correptos occupari. Non autem omnibus id cōstat, sed complures hac in re plurimū falluntur. Nam qui aqua inter cutem tentatur: aut adipibus obesum, aut flatu turgentē existimāt. etenim ijs quos lienis exercet, tumorē ventris natiuum esse succrementum quodam modo conijciunt. Cum vero distendetur aqua cutis, hæc signa notabuntur. Venter cum duritie inflāmationem experitur. crura tumescunt. impulsus æger circumflecti nō potest, sed statim ad motum incalescens, frequentiorē spiritum reddit. hinc progrediendi difficultas oritur. Sed qui lienis incremēto laborat, alui distentione oculum fallente laborat. sed cum exercitatur, continue sternutamentum elidit, caputq; præ dolore huc atq; illuc transfert. Eos vero quibus intento ventre creber ex motu spiritus sonus est, siue quibus vterus

crepitans subinde murmurat, quos tympanicos vocant, hæc indicia sequuntur. Venter flatu distentus increfcit, capronæ, iuba & vertebræ subriguntur, & complurimum in diuortio partium intestina inflammatione, excrementorumq; descensu diuelluntur. Quibus vtilia sunt quæ modo proposuimus. Ab umbilico ad pectus in rectum interiectis duobus digitis adigatur mucro, & in impressum foramen fistula conijciatur, per quam concepta sanies effundatur, aut humor aquam intercutem creans transmittatur. cuius sextarios circiter quaternos debes elicere, post quod, si venter adhuc sanie prægnans intumeat, tantum emittes, dum tota videbitur euocata. sed tamdiu deligetur animal, quamdiu tormentis excrucietur. potionibus quæ vrinam cient, vtendum: assiduo, donec sudor effluat, defricandum. Pabulum eius viride foenum esto, vel maceratum cicer. ebibat aquam ex flumine. secundum potionem motibus exercitetur. Latice in quo cicera maduerint, delinatur. dum ambulabit, crura funiculis obstringantur. Equis auxilium adferre produnt, identidem circum seplasiariorum officinas versari, quod varia odorum fragrantia pulmo cæco sensu iuuetur. Cum ad remedia ventum erit, hæc potio commodissimis annumeratur, quæ petroselinum tritum vino excipit, aut punicum intusum vino. Quântum poterit apium esitet. Proderit quoq; pastillos melle & butyro coactos, in pila cum olei cyatho terere, & cum vini sesquiseptario per os infundere: aut radicis corrudæ sextantem in tribus vini heminis ad tertias decoquere, & per corniculum inferre: aut radicis panacis semunciam ex vino suffundere. Præstabit vt à potu temperet, & crucietur siti, quàm vt ab eadem vindicetur.

TIBERIVS.

HIS QVORVM alius spiritu distenta sonat, & tympani more crepitum edit, quos vocant tympanicos, vsus horum opitulatur. teneræ cucurbitarum cymæ seruescunt igni, & per os ingeruntur. porro radicis succum oportet naribus infundere. melius cedit si cum eorum semina vigent, nec vetustate sunt exucta, quis vtatur. Si inflatio, & ex ea creber dolor est, calidum cinerem cum axungia panno aut linteo illitum ventri aut umbilico admouere. A cõpluribus autem hominibus detineri debet, ne repugnans, sibi noxam adferat. Ceterum panacis radicem cum seseli gallico leuigatam oportet in misto vino & oleo tepefacere, & per corniculū dare. Si per hæc tormentum non tollitur, thymi syluestris, seminis cumini, mellis, singulorum acetabulum, laferis callum qui fabam æquet, aceti heminam, in aquæ sextarijs tribus contrita per os infundere conueniet. nocte cibis abstineatur. Si ne per hæc quidem dolor finitur, vltimum auxilium est sinistra parte proxime nouissimam costam quaternam digitorum longitudine non altius digito cutem candentibus ferramentis exulcerare. Vulnere

facta igne, quo diximus modo perfanare.

Apfyrty de dysfenteria,

Cap. XXXIX.

PSYRTVS Chæreæ Alexandrino salutem. Quibus intestina sic exulcerantur, vt ex ijs cruor manet, isq; cum quibusdam mucosis strigmentis excernatur, dysfentericos vocant: ijs accidit conuersio procidentiaque intestini eius quod ad sedem spectat. Quibus circuncisione mēdēri licet: sed cauendum ne quid ani contingatur: quippe cū non amplius in interiora resilire possit, sed semper aperta hianſq; prodiret, intestinumq; quod sedi iunctum cohæret, procideret. Quæ res vbi accidit, de equo actum esse, nec amplius protelari vitam posse, constat. Postquā manum expertus est equus, malicorium in posca coctū, per os instar dum heminarum expedit infundere, aut gallam tūsam & cribro cretā cum posca subigere, & in offas digestā per os immittere: hederæ frōdes hordeo pmistas obijcere, quæ cultello aut alio simili instrumento particulatim cōcidi debēt. Hoc autē non peculiariter equo perinde atq; mulo asino'ue prouenire solet.

Hierocles dysfentericis.

ICREBRA deiiciendi cupiditas, simulq; cruenta quædam strigmenta descendunt, vitium dysfenteriam vocant: qua cum laborat equus, sedes ē situ digreditur, & procidit. Hāc, vt Apfyrty author est, curare oportet exterioris circumsēctione, quod fere superuacuum censeo. Sed attendendum subdit, ne quid coronæ sedis circuncidatur, non enim introrsum anus recondi possit, sed semper aperta dehisceret. hinc mortem obire necessum est. Sed vbi scalpellū experta est, malicorium in posca coctum opus est per os infundere, vel gallas tūsas cretāsq; & posca subactas in offas cogere, & per os demittere: hederacea folia hordeo mista præbere, sint ea minutatim diuisa gladio, aut alio quolibet. Sed scire licet hoc minus equo, maxime mulis asinīsque suboriri.

Pastilli ad coli cruciatus, ad dysfentericos, torminosos, iocinerosos, vring difficultate correptos, ad demorſos a phalangijs aut rabioso cane.

RECIPIUNT croci pondo vnciam, myrrhæ pondo sextātem, floris abrotoni pondo trientem, petroselini pondo vnciam, rutæ satiuæ pondo trientem, pyrethri, hyssopi, singulorum pondo sextantem, calisæ pondo vnciam. hæc tūsa cretāque acri excipiuntur aceto, donec in offam concreſcant: & in pastillos scrupulatim digeruntur, & in vmbra siccātur: qui detriti cū cremore ptisanæ dantur ijs quos dysfenteria vexat, aut ijs quos male habent tormina, item ijs quos vrina difficilis torquet, vel ioci-

neris vitium exercet, cum aqua calida heminis duabus. Si phalangium aut rabiosus canis morsum impressit, ex meraco vino.

De dysenteria Democritus.

SEQVITVR intestinorum vitium, Graeci dysenteriam vocant, cuius signum est cruenta & mucosa ventris proluuius. interdum strigmenta quaedam carnosae representantur. Remedia sunt folia rhamni bitumine lita, & pabulo data. Sunt qui punici frondes & coliculos polenta conspersos exhibeant. Alij tritici torrefacti farinam instar sextarij ex aqua hemina propinant. nec desunt qui lentisci myrtiq; & oleastri cacumina viridis obijciant. Alij cupressinos quindecim conos, & tunsas totidem gallas, adiecto vtrorumq; ponderum vetustissimo caseo, cum aulteri vini quatuor sextarijs miscent, & per quatuordecim pari mensura dispensant.

Apsyrta de liene,

Cap. XL.

APSYRTVS Hemerium medicum equorum salute impertitur. Equum lienis incremento laborantem cognoscas, cum venter sinistra parte tumescit, duriorq; prementi renititur. equus crebrius solito respirat. Cui subuenitur, si in plures ambulationes & cursus maiores in dies maioresq; pdeat, vt ijs sudores euocetur. Lienem coercet myrobalani triti expressus succus ex posca per sinistra narem instillatus, aut ex fructu myricae tunso cum eadem posca, aut chamaelea trita cum vino. Omnium heminam dedisse satis est. Sed diebus multis medicamentum repetatur. Vix enim vitium medicamenta sentit. Aqua quae datur potui, nitrum adijciatur. Sunt qui vice nitri potionibus alumen imponant. Nonnulli lienem vrdum praecipiunt, quod nobis non placet. Quippe cum visceris huius sedes fenestrata videatur, candens ferramentum subtercurret, subrepensq; fallet, nec vrente vi grassabitur.

HIEROCLES.

LIENOSOS his signis deprehendes. leua parte venter intensus tumet, maiorq; duritia subest, vix prementi cedens. Spiritus frequentior redditur. Cibi largioris edaces sunt ij quibus lienis affectus est. Curantur ambulationibus aut cursibus crebris in dies intensioribus, ita vt sudor moueatur. Lienem extenuat succus expressi myrobalani sinistra nare defusus ex posca, aut chamaelea trita cum vino. Sed sorbitio tota heminam non excedat. hoc in complures dies dispensandum. Nanque medicamentis difficulter vitium discutitur. Nitrum adijciatur aquae quae potanda ministratur. foenum hordeumq; eodem conspergatur. Non desunt qui pro nitro potionibus alumen substituunt. Curationem adurentibus tetatam Apsyrta improbat, quod valvatus ille locus ferrum respuat.

EVMELVS.

INTESTINVM visceris dolorē leuat infusio cōtinens camini feminis acetabulū, mellis tātūdem, laferis quod fabæ magnitudinē impleat, aceti heminā. hęc in aquę sextarijs tribus resoluas vesperi, & per os iniicias. noctu cibo abstineatur. Si nihil ea iuerūt, sinistrum latus propter vltimam costam longitudine quatuor digitorū inuras: sed nō altius digito ferramenta descendant. Vlcerā igni facta, vt ante dictum est, curētur.

THEOMNESTVS.

SILIENIS tumor exercet, aut viscus id duritia labore, caparis radicis corticem in aquę sextarijs octo, donec in minimam mensuram redeat, coquito: & vbi recte pecus concoxit, præbeto. Sed ab armorū venis sanguis emittēdus est, & hordeo prohibēdus, dum in tenuiorem habitū corpus perducatur. Quinetiam potionē hęc parabis. Allium, nitrū, marrubiū cum absinthio & austero vino cōmiscens, per corniculū instillabis. Ambulatum exigēs. Mane spōgijs aqua calida imbutis fouebis, deinde strictis manibus cōfricabis. Si vētris tumor nō resedit, vrens medicamentū adfigere post triduū conueniet, & vtrinq; circiter digitos treis locum metiri. Sed diligenter obseruādum ne qua vena cōburatur.

De liene prælagium, & remedia.

SI CIRCA lienem vitii exoriatur, venter intētus turget. equus crebros gemitus exprimit, magnisq; doloribus excruciat. Quod si velis auxilium ferre, candens ferramentum à globo, intercedente palmo, vtrifq; lateribus admouēdum. huic destinatur locus partis quæ solet ab equite punctitari, aut calcaneo premi. Itaq; pars dicta vsionem primam experiatur, ab hac intercedentibus digitis tribus alterum adigatur. & cum vti diximus, vsleris, vulnus supra memorato medicamine curetur. Solet æstate veterinū splenis incremēto laborare, cum nimis auidum pabuli dulcedinem cōfectatur. Cui intestino tumori compescendo, ex tamaricibus & rusco pabulatorias corbes fabricāt, aquatq; repletas sitientibus obijciunt, vt epoto medicabili fruticis succo, lieni vitioso succurrant.

De teredinibus.

Cap. XLI.

TEREDINVM genus, vermium vocabulo venit, qui in intestinis & ventre nasci solent. Si cum inter stercora excernuntur, in sinu sedis, ac eiusdem inuolucris impliciti coherent. Quorū signa sunt. Caudam & sedem præseprio & parietibus affricat. Oportet igitur inferere manum, & vermes eximere. cinerem ē foco cum excremēta reddiderit, inspergere. Sed hac in re nihil periculi versatur. Verū in ceruorū

ventre vermes innaſcuntur; qui, quum ruminant, ſuſum feruntur, & faucibus inuoluti reſident. Cumq; inibi morantur, ceruus ſibi non conſtat, ſed circuncurrens vagatur. At contra hoc vitiū huiuſcemodi ſolertia præditū eſt id animal, vt ſerpentes reptiliaq; deuoret: & ita perduçitur ad ſalutem.

HIEROCLES.

Animalia quæ ſibi teredinū nomē vendicāt, in interaneis & alio gignūtur. Sunt autē vermes qui cum ſimo deiecti, tandē in oſtio ſedis implicātur. quorū ſigna ſunt. podicem & caudā præſepi & parietibus atterit. Remediū eſt immiſſa manu eos extrahere, & foci cinerem vel friatū ſalem reſpergere.

EVMELVS.

Si teredinibus, hoc eſt vermiculis pecus ſcateat, totum corpus inhorreſcit: vbiq; pruritus excitantur. Chamæleonis itaq; radicem in aqua decoquito, dum tertia pars ſuperſit: & addito opopanacis ſextante, & hemina vini, per læuam narem ingerito.

THEOMNESTVS.

Teredines, & animalia vētris, albus & inteſtina creant; quæ nihil aliud ſunt quàm vermes candidi. verum qui ab ijs torquentur equi, hæc indicia monſtrant. Caudam atterunt, anumq; macerijs confricant. Remedium eſt, vnctā manu per anum inſerta, quæ occurrunt extrahere, & euocata ventris illuic, opopanacem ex oleo infundere. Deinde tuſam cunilam bubulā quam origanum vocāt, & pſyllium ſali commiſtum in offas formare, corniculōq; miſturam infundere, & eſu ſalis interdicere.

PELAGONIVS.

Cum teredines aluum occupant, corpus totum colligens diſtorquet: idq; creber horror concutit. Tum Chamæleonis radicem oportet excoquere, dum tertia pars aquæ ſuperſit: & hanc cum opopanacis ſextante & vini ſextario per ſiniſtram narem inſtillare.

Teredinibus veterino nocentibus præſagium & remedia.

SI TEREDINES equū exerceant, ſubito conſurgens procurrat, nec multo poſt iterum conſidet, atq; decumbens hiat. Summēs igitur cypriorum aliorum, ſi deſint, terreſtrium vermium quos vocant inteſtina terra, pondō denarij vnus, & terens in acetī hemina, naribus infunde. Sed cum ferē naſcantur cruditatibus, moderandum erit vt veterina bene coquant. Sunt qui dum tali vitio laborant, Iupinos ſemicrudos conterant, & offas ſaliuati more faucibus ingerant. Poſ

teft etiam cum arida fico & eruo conteri hærba fantonica, & formata in of-
fam in os demitti. Facit idem axügiæ pars vna tribus partibus hyffopi per-
mifta. Marrubij quoq; fuccus & porri valet eiuſmodi necare animalia.

Apſyrty de ſanguine qui ex ano fertur, Cap. XXXII.

PSYRTVS Statilio Stephano ſalutē. Dediſti ad me
literas quibus ſciſcitabaris quod auxilium adferri debeat
equis qui ſanguinem per anum excernunt, aut cum vrina
reddunt. Hi ſanguinis miſſione ex palato, & etiam inſu-
ſione per os, ſanantur. Tum haſtulæ regiæ radix trita, cum
paſſi cãdidi duabus heminis ſic temperata, vt liquida fue-
rit ſorbitio, demittitur. Cæterum triticea farina munda, cum ſuillo adipe
& malo punico coquitur, dum intabeſcat: iuſq; decocti non multam craſſi-
tudinem referēs infunditur. Ambulationibus validis, curſitationibuſq; cir-
cum agere cõuenit: aluum liquidiorẽ præſtare, dato potui nitro: & hordeũ
ſcœnumq; eodem reſpergere. Cauendum tamen ne pecus horror inuadat.

Cum ſanguis à naribus fertur, remedio eſt caput aqua frigida, quæ paulũ
ſalis habeat, perfundere: ſed quã frigidiffima debet eſſe.

HIEROCLES.

VIBVS ſanguis ex ſede profluit, aut ex vijs quibus meat vri-
na, proceſſit: ij non alia noſcendi vitij ſigna deſiderant: vt pote cũ
res apertior ſit, quã vt indicari debeat. Satis enim profuſione
ſanguinis vitium fatentur. quibus ſic ſuccurrendum. ſanguis è
palato mittitur. haſtulæ regiæ trita radix cum paſſi ſextante, more ſaliuati
liquidioris infunditur. deinde triticea farina pura, cum adipe ſuillo & pu-
nico malo in aqua diutius percocta, faucibus ingeruntur: ſed non ſit pulti-
cula craſſior quã vt facile poſſit ſorberi. Progreſſui vehementi credere
oportet, & deiectionem moliri miſto potioni nitro. ſcœnũ & hordeum eos
dem conſpergere. ſed adhibenda cura eſt quo minus horror infeſtet. Cum
ſanguis è naribus prorumpit, caput aqua frigida fouendum, cui paulum ſa-
lis ſit adiectum. ſed aqua vtendum frigida.

ANATOLIVS.

IVRINA ſanguinem trahit, & per hanc cruor editur, fabæ fre-
ſcæ corticibus exemptis coctæ, adiecto adipe ceruino, & vini exiguo,
per os triduo demittuntur: aut caprilli lactis hemina, vel amyli
quod tenuũ ouorum magnitudinem impleat, cum olei quadrante miſtũ
per corniculum infunditur.

Pelagonius ad eos qui per vrinam sanguinē edunt, aut naribus reddunt, aut si vomitus cruorē extundit, aut si qui profluuiū sanguinis sunt exhausti.

PELAGONIVS Artippo Idio salutem. Sæpius sanos equos sanguinis copia lædit. Si quidem liquido constat, vt cum ipse redūdarit, quocūq; loco potest erumpit. quæ profusio ne equis eueniat custodiendum est. Frequenter equo qui vehementius clāffescit, profluuium sanguinis per vrinam redditum inuenitur, aut imbecillioribus, aut lōga via fatigatis, aut onere multo degrauiatis, aut larga adipe obefis, his ita opus est subuenire. Sanguis ē ventre detrahatur, potentur caprino lacte, amylo, ouis tribus, & succo perdicij hærbae. Hoc in præpinguibus faciendum. Strigosos citra sanguinis missionem circumages, quippe quum sanguinis detractio nihil ijs vtilitatis adferat. Potio ad supprimendū sanguinem efficax, quacūq; parte corporis exierit, ea recipit tragacanthæ quæ in vino maduerit semunciam, lachrymæ papaueris sextulam, styracis tantundem, pineos nucleos duodecim, hæc omnia teruntur, & ponticæ nucis magnitudine cū vini sextario septem diebus per corniculum infundūtur. Quod etiā hominibus perquam vtile fuerit, si instar fabæ dederis in ouo. Sanguinis cursus subsistit, si porri succus ex mulso & ouo, adiecto stillatitiæ murrhæ, quam vocant staften, momento, faucibus inseratur. Cæterum vt sanguinis impetus auertatur, primum sanguis demittatur ē palato, deinde hastulæ regiæ radix in passis sextarijs duobus detrita, adiecto triticeo farre quod diligenter cribro farinario cretum sit, mox rhus syriaca in aqua longo tempore coquitur, hæc vbi cōmixta fuerint, per os instillātur. Non in multas exercitationes euocetur, in primis tamen venter aqua & nitro proluendus. Item hordeum eodē conspergendum. Nōnunquam etiam per nares profluuium sanguinis periculū attulit, idq; repressum est inspirato naribus viridis coriandri succo. Si sanguis per vomitionem respondet, absinthium & spica nardi abeno nouo cum aqua coquantur, sorbitioq; potanda præbetur, dum cursus cōquiescat.

Apsyrty de obstructionibus,

Cap. XLIII.

PSYRTVS equorū medico salutē. Si obstructionis vitium accessit, his notisprehenditur. caudā protentā gerit equus, eiq; nares patent. pede solum ferit, & subinde stercus odoratur, ex eius alis sudor erūpit, circū armos interdū tremore succutitur, & quasi vrinæ crebra cupiditas incessisset, genitale promit, & subinde volutatur. Quæ res accidere solet cū a vêtre lōgano, id est intestinū quo recremēta exeūt, cōuersionē cōcepit, & quæ eidē insidēt, retēta non descēdūt. Curatur defusione vini, duumq; cyathorum olei, crebra deambulatione, fœni viridis vsu, potuq; nitri. Volutari nō prohibeatur. Qui tali vitio laborat, difficulter ad salutē perducitur.

HIEROCLES.

QUASTRUCTIO prouenit cum a ventre longanoni intestinū quo meant excrementa, conuersionem acceperit: quo fit vt ijs que in eo resident, exitus non pateat, & vrinarios meatus habeat intētos, & patulas nares. Pede terram equus percutit, & in ventrem cōuertitur, odoratq; stercola. Sudores in alis profluunt, & tremores subindē circum amos ciētur. Ceterum quandā micturientis imaginem præbet, & volutari cupit. Succurritur vini & olei heminis duabus infulis. Vtatur multo progressu. Opopanaxem tritū in vino candido, infusa vini quarta portione, per narem sinistram infundi prodest. Fœno viridi recreetur. Solita volutatione non abstineatur, saltē prima diē. Farina triticea in aqua tepida defundatur. Nonnulli ante sorbitionem laudant vt vincta manus per anum inseratur, quo possint obsistentia recementa deuocari. Vbi per hæc consecuti sumus vt exigantur, vrinam faciet.

Apſyrti de sanguinis profusione, quā hæmorrhœā vocāt, Cap. XLIIII.

APSYRTVS Armitio Corinthio salutem. Scripsisti ad me rogans vnde equis iumentisq; sanguis e dorso manaret. Quæ res accidere solet cum veris tēpus appetit, quo a siccis ad viridia pabula transitus fit. Tum pascui nouitate capiuntur, & sanies a sanguine secreta, dorſi tergus subit, ad summamq; faciem secundum pilum fertur, & ad exitū cutis spiracula laxat: quod hæmorrhoidas, id est sanguinis profusionē vocitant. Id cum accessit, pecus expurgatur: & quod intus læsurum erat, vtiliter effunditur. Inde firmantur vires. Quare nulla parte sanguis est emittendus, vtpote cum ab exitu rursus ad venas saniei cursus reuocaretur, & morbum crearet. itaq; pabulo maxime viridi ac farragine saginādum. Tum enim constat & profluuium & excretionem vehementius cieri. Quod autem ad tractandi equi rationem pertinet, frictio, quod cutis spiracula denset, inimica est. Quippe cum hæc illuuius eruptura prodit, si non sequatur exitus, vt antea proposuimus, scabiem creabit.

HIEROCLES.

SANGVINIS per ora venarū profusionē, hæmorrhœā Græci appellant, in iumentis plerunq; a dorſo moueri dicimus, præsertim inuente vere. Namq; sanguinis coiens sanies, subter dorſi cutem vagans percurrit, & exitu patefacto secundum pilos per summæ cutis angustias euadit. Quod nonnulli hæmorrhoidas appellant. Est autē sua pecudis purgatio, qua vires euadunt vegetiores. Quapropter nullo loco sanguis mitti debet, nisi morbus innascatur: sed potius cum cibus ceteris, tum ma-

xime viridi pabulo, recreari. Videtur enim equus valetudinis causa profusionem hanc excretionemque moliri. Sed ita moderandum, ne frictione cutis meatus coarctentur, & spiracula confidant. Quod si iam patefacto venularum ore sanguis non erumpat, sed sua sponte cohibeatur, scabiem confestim parere consuevit.

Apſyrti de torminibus praesagium, & remedia. Cap. XLV.

QVVS quem excruciant tormina, primū pede fodiens concidit, recubansque volutatur. Cum insistit, distorquetur. Caput vtriusque praecordiis admouet, & totus sudore madet. Vinctam igitur manum per anū inferes. Deinde centaurij quam optime detriti quantum tribus digitis sumi potest, addito vini & olei cyatho, tepidum infundes. Mox ad cursitandum educes. Sin ijs non conquiescant, opopanacem, aut myrrham, aut apij semen, aut muscum qui ab Indis defertur, aut chelidonium, vtriuslibet nactus fueris: quae si non offendas, quam feceris vrinam ingeres, vino & oleo confricabis, & eadem faucibus inspirabis, calida subluēs aqua, hordeaceamque farinam dabis.

HIEROCLES.

Simplex est aduersus tormina remediū, ouū dentibus vt axungia subigere.

HIPPOCRATES.

TORMINOSVS equus sic deprehenditur. modo huc, modo illuc, frequenter in solum, se iactat. Iterum exurgit, soloque tractim ventrem apprimit, distorquet sese, & gemitus edit. Sudore testes perfunduntur, & collachrymantis imaginem ostendit. Atqui caudam protendit, & inconstans quoquoerfus se cofert. Naribus spiritus cum feruore prorumpit, os concluditur. Siccā linguam asperamque recondit. Flaccescunt aures, pendulaeque demittuntur. Subinde somnum captat. Calidis lotionibus curatur. operimentisque munitus concalescat. mox myrrhae drachmae quinque in vini veteris sex heminis per os aut nares infundantur. Post hanc sorbitiunculam ad cursum procedat, non intercedente longo tempore: neque tamen vehementi cursu cocitetur. Pabulis largū apium, si suppetit, interponatur. Aqua calida detur potanda. Postquam aluum deiectione sollicitaueris, rursus cursitare coges, quo sudorem possis elicere. Caeterum nasturtij semen tritū ex aqua per sinistram narem demittatur. Vestimentis contegatur. Herba quae dicitur medica, pro pabulo cedat. ramēta priorum vnguium intrita in aquae quatuor heminis ingerantur: aut terra scrobiculi quem mus araneus defoderit, trita fundatur.

ANATOLIVS.

EQVVM qui torminibus laborat, calida lauare remedium est, vestibus etiam operire: dein myrrhæ pondo denariorum quinum, & vini veteris sextarios tres, & olei tres heminas, simul omnia percolata, per triduum infundere. Prodest in aluum marinā calidam subter dedisse, in qua bacce myrti sint decocta, aut polyophyllum & abrotonū, aut amaras nuces cum vino mistas, aut malicorium ex aqua demittere, aut nistrum tritum cum vino calfactum similiter ingerere. Insuper dabis operam vt oua quatuor in ore fracta, cum suis putaminibus animal deuoret. Si tormina magis opprimant, nec aluus quicquā nisi coacta reddat, inter crura caudam equus iactabit, & supra ventrem decumbet. Tum rutæ syluestris semen in hemina vini datum, ea digeret. Proderit quoq; cepas decē tritas, aridarum ficorum pondo denariorū trium, nitri scrupulum vnum, simi columbacei sextulā, simul omnia miscere, & in duo collyria formare, quæ subduntur ano, ex superioribus stillatitiam myrrham, quam vocāt stacten, ex oleo mellisq; momento tepidā faucibus infundere. Si necessitas expostulet, licebit manum per sedem inserere, & finum eximere. Si ijs hæc tormēta nō discutiantur, a sequētib; auxiliū petendum est. Qua propter cymini mūdi ligula vna, seminis rutæ dimidium, opopanax quod fabā æquet, laseris magnitudo quæ dimidiā fabæ partē impleat, vini veteris sextarius italicus, olei quod acerbæ profuderunt oliuæ, omphaciū vocāt, quod esse satis videbitur. hæc mistura per tridū animali præbeatur. Sed hordei victu tum eis interdicitur. Torminosus equus ijs notis deprehenditur. cōtinuo sese volutat. eiq; venter spiritu distenditur. decumbens gemitus exprimit: & modo huc, modo illuc vertitur. intestina latrant, & cōmurmurantia crepitum elidunt. Quod ad aliam curandi rationem pertinet, fomenta adhibentur quæ spiritū digerant. Totum corpus inspiratis vino & oleo, manu defricatur. Styrax, vinum, oleum, aristolochiāque defunditur, aut porri succus ex vino & oleo. Vinum & oleū subter in aluū dantur. Manus oleo peruncta inseritur ano, vt occurrens finum eliciatur. Vesica clementer ac blande manibus tractetur. Eruum detur esitandum, aut auena eruō mista. Tepidam ebibat aquam.

Apfyrty de iliorum inflatione, Cap. XLVI.

APSYRTVS Quinto Lollio Marrullio salutem. Tenutrientem equos nosse perquam vtile fuerit, quænam intestini tumoris indicia proponantur, & qua de causa vitiū hoc inuadat. Hac ratione prouenit. cum equus conditiuo tētatur pabulo, ipsum quidem cōcoquitur, verum spirandi difficultatem parit. corpus implet. aluum destringit, & reddendis excrementis duriolem præstat. Paucula quædam excernit. Anus

inflatur. id *κυστις* Græci vocant, quod vacuæ partes vêtis, quæ magna ex parte flaccescere debêt, & ardore deflagrêt, & spiritu distêdantur. Nonnulli flatum in cithara malût appellare, qui mediû os pectoris esse tenui terrebello perforadum inuenerût, quo per foramen spiritus euanesceret. Alij extractû syluestris cucumeris succû instar heminarû triû, cum pari modo vini, & hemina olei, ex inferioribus partibus infundunt. Nos ijs vsi sumus remedijs. Fimum columbæ aut gallinarû domibus oberrantiû, quantû manus capere potest, immisso vino nitroq; subter in aluû dedimus. Pabulû vino maceratû obicimus. Vinolêtam potionē præstitimus. Præcepimus vt à labore respiraret, ac daretur ab opere vacatio, paulû etiâ progredetur, vino & oleo durrerit secûdo pilo defricaretur. Cæterû sanguis è cauda missus auxiliû est. sed statim ab eius exortu, interuacâte quatuor digitorum spatio vena feriat. Alios inflatio torquet, quorû explicatæ nares patêt. ij difficulter spiritû reddunt, ac inter respiradum vêtèr & latera ferè cômittuntur. sicco lædûtur a limêto. Hæc inflatio residebit, si siti equum crucies, & viride fœnû obtuleris.

Hierocles iliosis.

LIVM inflatio corripit, quoties sicco pastu, qui equo sit alienus, carpitur. is spirandi difficultatem adfert, ilia flatibus implet. Hinc vêtèr supprimitur, solitôq; durior exigua quædâ figurata remittit, sedes flatu distêditur. Nonnulli spiritû in cithara id vitiû vocarût. Expedit itaq; cucumeris agrestis radicē tulam in succum redigere, qui heminas treis impleat, vini odorati tantundē, nitriq; pôdo denariorû octo cômiscere, & ex inferioribus in aluû indere. hæc insequëtia laudat Apfyrtus. Stercus colûbæ aut cohortalium gallinarû instar manus plenæ coniectû in vinum & nitrum subter aluo suffundendum. Nitro pabulû nonnunquâ conspergêdum, & potionibus adijciendum. Paucâ progressionē probat. Frictionem cum oleo & vino secûdû pilos adhiberi. Si venâ expedit soluere, vt Apfyrtus author est, ab initio caudæ secabis. sed à sede quatuor intersint digiti. Cæterum alios inflatio simplicior afficit, cum nares explicarint, & in spirâdo venter & latera ferme coeunt. hos à potu largo vindicare cõueniet, & viride fœnû obijcere.

Apfyrti de pectore,

Cap. XLVII.

PSYRTVS Antipatro equorû medico Alexandrensi salutē. Si pectori ferri mucro, aut alia euidēs causa vulnus intulit, hanc curationem desiderat. Fibulæ linæ aut canabinæ nō tenues transuto tergo vtriq; labris imponêdæ. Vulnus linamētis è lana vino & oleo madefactis implendum: dein oræ fibulis strictim contrahendæ: quibus post triduum resolutis, aqua q̄ plurima respergatur. Hoc quotidie faciendum,

adhibitis vsq; ad alios quatuor dies fomētis. quibus exactis fibulæ resoluuntur. Erui farina vulnus conspergatur. Aqua tam hyeme quàm æstate calida proluatur. Cum expurgatum vulnus fuerit, lipara nutriendum, quousq; ducta cicatrice perfanescat. Nōnunquam toto equi corpore prægnātes spiritu pustulæ sub tergo erumpunt, ita vt intestinæ inflammationis suspicionem quandam præbeant. Oportet itaq; in pectore pusulosam cutem rescindere tribus locis per ambitum intercedente dupla pollicis vnguis latitudine. sic inflationes resident, & in spiritum euanescent, nec aliquod suberit periculū. Si vero penitus vulnus ita penetrauit, ferroq; traiectū pectus fuerit, nullus medicinæ locus. Siquidem confestim equus in perniciem procedit, nec diu vita protrahi potest, quod vicinum cor per vulnus quod in pectore hiat, perfrictionis iniuriam sentit.

HIEROCLES.

SI PECTVS ferri mucrone, vel alia causa vulnus accepit, ratio curandi fibulas postulat: quas non tenues vtraq; vulneris ora, trāstata cute, sic vt tibi faciant satis, impones. lanam oleo vinoq; imbutam quasi linamentum inculcabis, vbi fibulæ paulū oras contraxerunt, eas deligabis. Tertio die resoluēs, calida fouebis aqua: quotidie etiam nū vsque ad quartum diem profundes: quibus elapsis fibulas eximes: & calida perluēs, erui farinam illines, donec quod intus concreuit, purum emanet. Postea lipara perūges, dum ad sanitatem peruenerit. Si ad interiores partes mucro defecit, & ferrū penitus actū est, seruari vita non potest, quod per vulneris hiatum ad vicinum cor frigus a spiret, quod supplicia vitæ non trahit.

Apfyrus de genitalis procidentia. Cap. XLVIII.

APSYRTVS Numenio Alexandrino salutem. Si genitale procidit, nec iterum possit in suam sedem resilire, currentem agi aduersis fluctibus maris aut fluuij, dein sistere & perfundere præcipiunt. Alij ipsum inclinātes apensis cruribus, cerato cum adipe suilla tenuiq; nitro confricant, & aqua calida liberaliter perfundunt, sicut in sedē vnde prolapsum est, repellunt. sed longe melior est aqua marina. si deest, sal aquæ conspergendus. Nos autem hoc remedio sumus vsi. Insiſtēte pedibus equo, colis cutem adacto summatim aculeo tenui stimulamur, dein acri aceto accepta punctim vulnuscula conspergimus. sic in natiuū locum excidū genitale se recondit. Hoc idem præstant affricte vrticæ. Cæterum procidua sedes, & excidens glandis folliculus, extraq; prorūpens os vteri, crebro lancinatu acus in vernaculam sedem redeunt.

HIEROCLES.

PROCIDVVM genitale si in suum ordinem restitui nō potest, nec reducenti paruit, aduerso flumine vel mari cursim impulsus proluatur. Sunt qui prosternentes equum cruribus suspendunt, & cera cum adipe suilla & tenui nitro defricāt, multa frigida sublinūt, sed multo efficacissima est marina. si desideretur, salem in aquam conijciunt. Hoc insequens magis Apstyrus probat, qui acu tenui cutem quæ collem ambit, summatim lancinandam, & acetum acre vulnusculis irrorandum iubet. Sic enim in suam sedem prociduum genitale se recipit. Hoc idem afflictu præstant vrticæ. Cæterum procidens sedes, aut exiens colis folliculus, vel os vteri prouolutum, adacta punctim acu, in natiuam sedem repellitur.

PELAGONIVS.

SI COLES in exteriorē locum venit, & hinc vrina remoratur, thus, ouum, cuminum cum vino mistum infundito. suillum firmū ex aceto percolatū, aut radicis panacis scrypula duo cum nitro trita itidem ingerito. Proderit syluestris rutæ radicē cum cynocrambe mistā itidem infudisse. Hoc etiā aduersus tormina efficax habetur. Quod si vrinam non facit, eadem ferè remedia sunt. nam oleum immistum vino super ilia lumbos & renes infunditur. Et si hoc parum profuit, melle decocto & sale collyrium tenue inditur foramini quo meat vrina, vel musca viua, vel thuris mica, vel allij pars, vel de bitumine collyrium inseritur, quo diximus modo. Naturalibus hæc eadem adhibēt remedia si vrina genitalia deusserit.

Apstyri de inflammatione testium & tumore, Cap. XLIX.

PSYRTVS Memnoni veterinario salutē. Te nutriētem equos scire velim, quod testium inflammationes, aut vulnere, aut morfu quem serpens impressit, concipiuntur, aut quoties inuicem equi sauiunt. cui ita pleriq; medentur. Syluestris cucumeris radicem fractam in aqua & sale decoquunt, spongiaq; hoc liquore imbuta fouēt. cerusam, oleum, & caprillam adipem cum oui candido contritam delinunt. sic ad sanitatem perducunt. Sed cum alia causa inflammationem mouit, sic oportet auxiliari, bis die calida perfundere, & insperfo aquæ sale, cimolia cū aceto linire, aut figulari creta similiter, aut tursi viridis absinthij succo, aut cicuta præsertim eius quæ in sterquilinijs enascitur, aut solani succo. Nec secus cerusam tritam ex aqua delini inuat.

HIEROCLES.

Si ex inflammatione testes intumuerint, aqua calida cui paulum nitri sit adiectum, aut aceti fece foveantur, si vero tumor sub ijs curationibus nō

defidit, sanguis à cruribus prope testes mittitur, si ne ijs quidē finiatur, cadēti ferramēto media pars exulceretur, sed custodiēdū ne testes ignē sentiant.

Hippocrates aduersus testium inflammationes.

TESTIUM inflāmationes illinātur figulari creta aceto subacta, aut solano in aceto cocto, ab inguinibus sanguis mittatur, nulla frigida aqua potestas fiat. Si ijs non discutiatur morbus, puerili lotio foueatur, subditis molis candentibus, quarum halitu profusōq; vapore sudor euocetur, calida perfundatur aqua, oleo perlinatur. Detur opera, vt ad ambulandum pergat. Si testium exurgens tumor afficit, cretam cum busulo fimo, cumino & posca tritā, illiuisse satis est, donec dolor conquiescat.

Pelagonij ijs quorum genitalibus pus fertur.

Gallinaceum gallum & catulū simul in aqua decoques, in colatū liquamen triti bituminis drachmā adijcies, nouē diebus hoc ius dabis ebibendū.

Apsyrty de intestinorum prolapsu,

Cap. L.

APSYRTVS Dio veterinario cui suo salutem. Scripsisti ad me de eo genere herniæ, in quo ad scrotum præceps deuoluitur intestinum, enterocelen nominant. Si equo nascatur, (ea vetustioribus descendere cōsuevit) scrotum id est folliculum quo testiculi conteguntur, comprimere oportet, & qua pōdus verget, fibulas adhibere, & vinculis firmiter obstringere, aceto nitroq; perfundere, vbi fibula computruit, a qua frigida foemina & vlcus subluere, simplici curare medicamento: locum adminiculo fulcire, dum suæ sanitati reddatur.

HIEROCLES.

Si intestinū in scrotum defiliuit, quod enterocele græcis dicitur, oportet folliculum quo testiculi comprehenduntur, apprimere, & qua sidit pondus, indita fibula, quā firmissime deligare, dein aceto nitroq; fouere. Cum emarcuit fibula, foemina frigida aqua perfundere, vlcus ad cicatricem perducere. Ab relapsu sustentum vindicare, dum ad sanitatem perueniat.

Apsyrty de genuum defluxionibus,

Cap. LI.

APSYRTVS Semiz Centurioni salutē. Defluxiones in genua decumbunt, quæ romano sermone flimelia dicuntur, hæ prorsus sectionē respuūt, siquidē ducta cicatrice, genu in rugas cōtrahitur. Multo deterius efficiunt qui candentibus ferramentis exulcerant, nanq; defluxionis impetum eo deuocant: inde densatus tumor occallefcit. Hanc curandi rationem sequuntur. Pilulas quas æstus maris in littus expuit, in tenues

laminae diducunt, cimoliam cretam adijcentes. cum hæ diebus quinque maduerint in aqua, per biduum illigant, tertio die solvunt: rursus illud idem tentat. nam saniam ea res exprimit. Aut cinerem ærariz officinæ fornaci respersum, melli cocto commiscere convenit, & linteo agglutinatum superligare, aut hordeaceam farinam ammissa aqua applicare, aut grossulum tusam adalligare, in frigidam appelli. Si ijs cursus non substitit, siccum malagma vtiliter adhibetur. Iis remedijs pugnandum quoties liquida subest sanies, quæ cum intus concrevit, in internam genuum partem transiens, illo se recipit, ac nodum inibi creat, quem malagmate sicco, vt antea dictum est, opus est digerere, quousq; deorsum ruat, & offusa radio collectionem excitet, quam inde paracercidia vocat: cui ex axungia malagma remedium est præsentaneum. Verum ea defluxionum generibus annumeratur. Cum autem in inferiores partes prouersus cursus crura repleuit, præsertim posteriora, sic vt præter modum intumescat, si sanguis ab ijs demittatur, maior humoris vis eo concurreret. Tum progressibus & cursuatiunculis vti iuuabit, ac in frigidam aquam descendere.

HIEROCLES.

 I DEFLUXIO genibus infideat, quam romana voce vocant flimelium, ea dissectionem non desiderat. namq; cicatricosum genu rugosumq; relinquit. Sed ne illud quidem vitendum. Eo enim magis ruentis humoris impetus fertur, occalescente loco. huic ita succurrendum. Orbiculos æstu maris in littus eiectione diueller frustatim oportet, & in aqua per quinque dies macerare, addita cimolia creta ita linire, biduo superligare, die tertio resolueri, rursus idem proficui, vt pote cum ita saniosus liquor elidetur. Aut cinerem ærariz officinæ fornacibus inspersum, melli commiscere, pannoque sublitum obligare, aut farinam hordei subactam aqua superponere, aut grossulum tusam similiter immistam illigare. Est & malagma siccum vtile. His vitendum quatenus liquida sanies subesse sentietur. Cum vero iam coijt, & ad intimam partem effusa transfertur, nodus erumpit, quæ sicco malagmate, sicuti scriptum est, discutere est opus, quoad deorsum versus se conferat, partemque radio vicinam occupans, pariat collectionem, quæ paracercidis inde græcis cognominatur, quod circiter radiū, quem cercida vocat, exeat. Cui ex axungia adhibitum malagma inter valentissima est auxilia. Ambulationibus vti & cursibus modicis non est alienum. In aquam etiam ingredi iuuat. Sed obsidentem genua inflammationem discutit medicamentum quod rhododaphnæ, bituminis, nitri, axungie veteris, singulis quadrantibus temperatur.

Apſyrti ad ſuffraginofos equos,

Cap. LII.

PSYRTVS Apolloniadæ medico equorum ſalutem dicit. Cum defluxiones erumpunt in pedes, quas è Græcis nonnulli *σείρας*, quaſi pedicas, aut ſi mauis catenas, alij *χίραματα* vocât, quôd calcês rimis ſciſſæ rigeât, ex quo *σείρας*, quaſi compediri dictum eſt, Romani ſuffragines nominant, quibus hæc adhibetur curatio. Sanguis è pedibus imis

mittitur, diſſecta calcanei vena parte exteriori, vel itidem interiori. Sed ab exortu vngulę miſſionem tentare non oportet, ſed infra potius deradere, & cutem leniter ſcarificare, quò noxiuſ humor effundatur, vino poſtmodum detergere. Succum acaciæ ruſſæ cum aqua tritum, vt mellis craſſitudinẽ reſerat, delinere, aut ſuillum adipẽ tritũ ex pice liquida admouere. Frequẽter inambulet, ſed in aquã pedẽ nõ mittat. Hoc vitium vt hyeme cõtrahitur, ſic æſtate pecuſ à morbo ſeſe recolligit, & ad ſanitãtẽ perducitur. Suffraginoſi nõ facillẽ articulariæ malidiſ vitio tentantur. Sed ne canterij quidem cõplurimum redduntur defluxionibus opportuni. Vtilia ſunt hæc tẽporiuſ adhibita. Erui farina vino aut melli miſta, ligata circumducitur. Eundem effectũ freſa faba præſtat. Suillum ſimum vino ſubaçtum, in quo detrita malicoria ſint incocta, circumligatur. Tunſa galla etiam illituſ prodeſt. Amurcæ viniq; auſteri feruefactorum fotuſ eſt ſalutaris. Haſtula: regiæ radix in aqua cocta ad idem efficax eſt. Sale, oleo, & melle ſuffragines defricentur. Defluxionũ quæ pedes afficiũt, genera ſunt tria: quorum iam vnũ propoſuimus. Alterũ vngulam in altũ ſuſtollit: in quo maxime fuſum verſuſ ſcarificãdum eſt, ne vngula protrituſ cõſumatur. Tertium, cum eadẽ offringitur: quod incõmodum accidere ſolet prouectiſ ætate. Qui defluxionibus ſunt obnoxij, eiſq; fluidũ eſt ſalutiſ oſ, multo maxime ſenectã cõſectiſ, vſq; eo, vt quod mãdunt hordeũ, penituſ humectẽt, quiq; longeuioſ degũt, longe magiſ huic noxæ patent. Iunioribus quoq; ſolet accidere, ſed quã veteribuſ multo rariuſ.

Defluxionis præſagium, & remedia.

PRIMUM tument genua, claudicantq; equi, nec in altũ conſcendere poſſunt. Cum manu vitiata pars premitur, recti aſſurgũt. Si igitur poſteriora defluxiones obſideant, candentibus ferramentis teretibus adurantur, in flexu poplitiſ interno quinq; citatiſ igni plagis, in externa parte latiſ vtrinq; ſaſtigijſ. Si prioribuſ genibuſ inſederunt, ea cancellatim comburantur, & vt reliquã vlcera igne facta, curentur.

HIEROCLES.

DEFLUXIONES in pedes ſcendunt, quas Græci *ſiraſ*, alij *χίραματα* vocât. à quo *σείρας*, id eſt cõpedibuſ implicari, Apſyrtuſ author eſt, quôd vitiũ ſic depellitur. Sanguis pedibuſ detra-

hatur, soluta scalpello vena quæ calcibus parte exteriori prominet, aut interiori conditur. sed prouidendum ne iuxta originem vngulæ id attentetur, multo magis ab inferiori parte, ne exeratur, scarificari de ra diq; conueniet, deinde vino detergeri: postea ruffæ acaciæ succum in aqua tritum, vt mellis crassitudo referatur, illinere. Eundem effectum pix liquida ex suillo adipe præbet. Ad aquam equus non debet appellari. Malum hoc hyeme concipitur, sed ætate depulso vitio ad sanitatem recursus fit. Sed nõ facillè castratos defluxio tenta: qui neq; etiã malidis articulariæ iniurijs patent. Hæc inter valentia remedia laudat Apfyrtus, erui farinam vino & melli mistã illini, linteoq; deligari. hoc idem fabæ fræsæ lomentum præstat, item suillum stercus. Nõsse licet quod quum defluxione corripitur equus, crura tumescunt, solito grãdiora turgēt, sed longe magis posteriora ijs tumoribus obnoxia. Ad quæ sanguis inde missus, maiorẽ humorũ copiã secum rapiens allicit. Malicoriũ igitur vino subactum, & ex aqua coctum, illinitur. Galla tunsa suo cataplasma te iuuat. Amurca austeroq; vino quæ simul efferbuerint, fouere prodest. Hastulæ regiæ radix in aqua decocta ad eadem efficax est. verum sale, oleo, & melle defricetur. Hoc vitium in treis species degenerat: quarum vnam ante scripsimus. Altera in sublime tollit vngulã, in qua infima opus est deradere, quo minus iacturam faciat vngula, & detritu cõficiatur. Tertia, cum vngula frangitur: quæ res ætate prouectis accidit. Defluxionibus utiq; sunt obnoxij quibus ore saliuã profluit, ita vt humefaciant hordeum quo pascuntur. quod plerunq; senioribus euenire solet, maxime senio cõfectis. Quinetiam natu minoribus prouenit, sed non ita frequenter.

Eumelus ad crurum defluxiones.

SI CRVRA defluxiones occupent, eas cãdentibus ferramentis adurere conuenit. Sed vulnera ignea vi facta sanabis, si spongia aceto & lasere imbuta superponatur: postridie collyriũ instillatur quod mucosum lentorem excutiat. Cuius cõponendi ratio hæc est. gũmis, ammoniaci, singulorũ pares modi aceto quãm acerrimo detriti cõmiscantur, insolatiq; dum siccescant, in collyria formentur. Recentes defluxiones citra ferrum ita discuties. Floris rosmarini, galbani, singulorũ selibrã, resinæ dupondiũ, pollinis thuris pinguisissimi cyathos quatuor, nitri semissem, salis sextariũ vnũ miscẽdo cõteres. vbi adieceris acetũ, operã dabis vt effereuscãt, & concrescãt in malagma, quod calidum illines, & per triduũ applicabis. aut bituminis iudaici, seminis sinapis, rhododaphnes, singulorũ librã, admixta axungia genibus oblines. aut radicẽ ranũculi, quod batrachion veterinarij vocãt, eruũ, axungia veterẽ, cũ aceto acri trita admoueabis, vel sinapis alexandrinæ, nasturtij, caricarum aphrarũ, singulas selibras, salis sextãtem, axungie veteris librã, aceti quod ad excipiẽdum fuerit satis, miscebis, & vsui dabis.

Hippocrates inflammationibus, ac meliceridi,
laxatis & vliginosis artibus.

SAL. CVM melle tritus destillationem sinit. Si inflammatio recens infestat, rescindi debet, & cādente ferro aqua frigida prius edomito vulnus emundari, dein spongia aceto madefacta per quatrīdūm imponi, quinto die hordeacea farina aqua subacta indi, donec vulnus cicatricem duxerit. Tum punici cortex contusus cum lycio sinui patefacto superponitur. Si vel inflammatio afficit, aut si tubercula glutinosum humiorem mellea crassitudine concretū eructent, hydatidas vocant, calidi cineris vnciam, glebæ calcis viuæ tantundem, cum vino & melle subacta, prius quam inarescant, vlceri superlines. Eo remedio pugnabis si recentia fuerint tubercula. Quod si vetustatē senserūt, more reliquorū aduersens medicamentū postulabūt. Si labor huius morbi causam attulit, præsertim cum equus aspero loco vel lapidoso vehementer agitato fuerit, aut ingenti pondere degrauatus iter fecerit, aut dorsuarius sarcinam comportauit, proderit rhododaphnæ, bituminis, nitri, axungię, singulorū quadrante pondus colatum mistumq; in medicamentum cogi, & postmodum illini. Si quodam humorum coitu abscessus exiliāt, ferro sunt aperiendi, deinde tentāda hæc curatio. Adipis taurini, galbani, bdellij, pipēris candidi, ammoniaci, singulorum pondo quadrans, pollinis thuris pondo triens, baccarum lauri pondo vncia, miscentur, vt in medicamentum concrecant, quo vulnus omne sanari consuevit. Nec ab hac curandi ratione tunc abhorrebit cyclamini radicis crematæ cinerem cum erui farina melle acetoq; subactum superponere vulnēri. Si verovulnera penetrent altius, quā vt horum vim possint sentire, linamētis rubrica melli mista madentibus oppleantur, mox pānus aut spōgia posca imbuta admoueatur. Multis tritas gallas aut marubij succum cum fuligine satis est imposuisse. Si hanc medendi viam tradas, vt inflammatio ferrum non experiatur, sinapis, salis alexandrini, singulorū sextula, nasturtij aceti scrupuli duo, axungię veteris sesquilibra, omnia simul terātur, illitaq; linteo per tridnū imponātur: dein soluto medicamine, deletili spongia cyrenaici laseris imbre rorata defricentur. sic vlcerum crustæ puluiniq; soluti fatiscunt. Non desunt qui foeni florem vstum cum frigida posca tantisper admoueāt, dum inflāmatio prorsus confederit, & euasida abierit. Deinde tritas alliorum spicas talis imponunt. Est autem hoc inter probatissima remedia cum artus laxati dehiscunt, aut aquosa scatent vligine. aloēn, mannam, thus, picem brutiam vnā conteres, triticeam farinā adijcies, & candidum oui liquorem, quo excipiantur reliqua: dein articulis agglutinabis. diligenter charta deligabis. post aliquot dies resolues. Rursus idem remedium dum conānescet adhibebis. Si poplites inflāmationem sentiant, ceræ, bituminis, sulfuris ignem non experti, paria pondera

resoluuntur, quibus calidis poplites sublinuntur, fursures imponuntur ex aceto. Si in equorum armis nervi crassiores protuberent, aut nodi, quos condylomata vocant, occalluerint, eos adurere necessum est. Si vero ex articulorum sede profuerint, sanguinem opus erit emittere, planèq; membra fricare, postea tali vtendum remedio. Oleum cum aceto lana exceptum, per quadriduam articulis imponendum, sic vt quotidie id genus medicamenti admoneatur. Post hæc calido auxilio firmandi sunt articuli, cuius remedij compositio hæc capit, sinapis purgata libram, galbani quadrantem, medullæ cerni tantundem, aceti quod satis esse videbitur. Si defluxio pedes equorum occupet, genua tumescunt, inde claudicatio concitatur. Si ergo posterioribus insideat, teretibus ferramentis vrantur, interiore suffraginû flexu quibq; locis cutem candentibus opus est exulcerare, exterius vtrinque latis. Si vero in priora decumbat, a genui plagæ cancellatim imprimantur. Ulcèra igne facta vt cætera sanentur. Si nervi plus æquo incrassescant, foenumgræcum cum ficis aphris tufis & vino mistum imponitur, id post triduum soluitur. Si circa crura aut genua longo itinere aut multo cursu nascantur inflammationes, proderit frigida aqua partes quæ collectionem experiantur, perfundere, aut in fluminis vadum agere, & per alueum aduerso flumine ingredi, deinde spongiam laesere aceto visco defruto axungiaque intinctam admouere.

Apsyrus de marmore.

Cap. LIII.

PSYRTVS Iulio Fausto decurioni salutē. Te pedes enutriētē optimum nosse, quod pedibus præsertim primoribus iuxta vngulæ exortum, quam vocant coronam, marmora profiliūt. Ea tubercula quædam sunt, quæ in callosam tophaccamq; duritiē coierunt, quorum iniuria claudicantes equi permanent. hyeme quidem ob lutum, æstate propter squallores subterūt pedes, & cotibus elimant. hinc continens calor ex vngulis erumpit. Hoc vitium cōtrahitur cum ex itinere scabraq; via vngulæ incaluerunt. tum saniei vis in cōpagem cōmissuramq; nervorum acetabuli se inclinat. Nervicis etiam accidere solet, aut quibus talorū intertrigines collectionem mouerunt: quod venæ ea parte pedis, quam cyna, id est canem vocant, ignea constant natura. E quibus sanguis mittendus non est: quippe cum ad ictum scalpelli locus excandescat, tophaccamq; duritiem & inflammationem creet. quare multo melius fuerit malagnate vt quod luxis dicatum est. Mulus duntaxat hoc vitium nouit. Asinos non facile hoc malum vexat. Cæterum equus non marmore sed podagra tentatur.

HIEROCLES.

VITIVM, periti marmor appellāt, prioribus pedibus in ortu vngulæ, qui corona vocatur, erumpit. Sūtq; prodeūtes calli, qui claudicationem adferūt. Nam luti causa, aut continuo pedum subtritu concipiuntur. Cum itinere aut aspera via calor vngularum inferbuit, fa-
nies ad neruorum compaginem iuxta modiolum cōcurrit, vbi ossa pyxidati-
tim cohærent. Id accidere solet neruicis, aut quibus tali coeūtes intertrigi-
ne conflictātur. In hoc affectu sanguinem emittere non oportet. Nanq; sau-
ciato punctim loco, tophus in maiore duritiem concrefcit, & inflammatio-
nem molitur. Multo melius ergo fuerit vti malagmate quod luxationibus sanādis est addictū. Multus hoc malū experitur. Asinum rarius is casus ma-
net. Equus huic incommodo non patet. Ficorum aphrarum, calcis, axungie
veteris, singulorum libram, floris hyssopi cyathos treis ita conterens, vt in
vnum coeant corpus, superpones.

Apſyrus de podagra.

Cap. LIIII.

APSYRTVS Artemæ sectori salutem. Te scire optimū quod cum equum podagra tentat, neq; stare neq; progredi potest; sed non secus atq; correptus hordeationis vitio, decumbit. Cibi fastidio torquetur, ita vt obiectum respuat. os incalescit exsiccaturq;, palatū in sublime tollitur. testes eius singillatim vicissimq; micāt. colis procidit, & exeritur. in stabulo pedes propter ardorem quo flagrāt, vt in subtritu, stercora colligunt. Cui sic subuenitur. Cubitare prohibeatur. Lente ac paulatim agatur sub tecto, vsq; dum sudor erumpat. Corpus frictione demulcendum. Sanguis e palato mittendus, sed minus liberaliter. Rursus post dies septenos ex posterioribus a suffragine proxime talos detrahendus, qui non a bunde profluat. ex prioribus eodem modo dimittendus. calida aqua cum nitro triticeaq; farina munda detur potanda. Prodest etiam radicis chamæmeli, quam, quod vere floreat, eranthemum vocant, pugillum, & acetabulū man-
næ, cum vino quotidie per nares infundere. Tridui curriculo vlni corticem pila tufum, clotumq; vino similiter ingerere. Inter optima id habetur. Betæ ex aqua decoctæ expressum ius additis tribus olei cyathis infundere. His igitur omnibus vsi sumus. Maxime nobis placet medicamento deiectionē alui moliri. Nam cum bene corpus est affectum, fluxionum impetus innocētiore esse constat. Post purgationem acetabulum eranthemi in passi odorati heminā coniectum expedit naribus instillare, viride foenum obijcere. si tempus denegat, conditiuū nitro respersendum. sed melius est viride, licet cordum fuerit. Si ijs morbus non finiat, testes præscindere. sic tandem consanescet.

HIEROCLES.

QUOD VM podagra equum male habet, nec pedibus insistere nec inambulare potest, sed humi procumbit, ut qui hordeatione laborat. cibum fastidit. os calidum siccumque percipitur. palatum in sublime tendit. testiculi sigillatim insiliunt. genitale concidit, ac depromitur. in equi pedes ob ardorem quem sentiunt, ad se finum eliciunt. venæ quæ ad dorsum prorepunt, per iubam distenduntur. Hæc curandi rationem desiderat. Recubere non patieris, sed paulatim, dum sudor euocetur, ages. corpus infricabis. sanguinem non multum palato detrahes. post dies septem ex posterioribus sub articulo suffraginum non magnam sanguinis vim opus est dimittere. itidem prioribus sub flexura propter talos. calidam aquam potui dare, cui nitri farinaque tritici euoluto furfure sit adiecta. Nonnullis id auxilium ferre creditur eranthemi, quam vocamus anthemidem, quantum manus capit, manna acetabulum vino demissum, usque triduum per nares quotidie suffudere. Tusum ulmi cortice in mortario, elutumque vino dimittere. Aut, ut quidam sentiunt, betæ decoctum ex vini cyathis tribus ingerere non est alienum. Apfyrto aluum ciere placet. Quando cum bene corpus valebit, destillationis cursum in pedes ruere, noxa vacabit: post factam deiectionem eranthemi acetabulum in vini passi heminam coniectum, naribus inserere conueniet, viride foenum præbere. si deficit, sicum nitro respergatur. Si in ijs non est præsidium, testes excindi debent. ita saluti reddetur. Podagræ cruciatus leuat in sequens medicamentum. Terebinthinæ pinæ, lauræ olei, ceræ, nitri, adipis taurini, guttæ ammoniacæ, olei myrtei, irinique, singulorum pondo, vulgaris olei selibra, vini veteris sextarij duo, castorei lachrymæ, styracini olei, piperis, singulorum uncia, medullæ cerui, cyperi, singulorum quadrans, serpylli, folij persici, seminis lini, saluæ, singulorum triens, opopanax, galbani, sulfuris ignem non experti, samplici, bdellij, manna, singulorum sextans, olei cyprini selibra, hæc miscentur. hoc medicamento cum res exigit utendum.

EVMELVS.

Si ad inferiora factus cursus pedes impleat, podagrâ creabit. tum sanguinis taurini heminae atticæ dimidium, thuris drachmas decem, salis hispanicæ denarij pōdus cōteres, adiectaque vini hemina calfacies, & per sinistram narē demittes.

Apfyrus de pilorum marcore.

Cap. LV.

SI PILI qui ex inferioribus caudæ verticulis propendent, marcore confecti defluant, vrina detergere conuenit, & alumine diligenter eluere, vino oleoque perfundere. Ferunt adipem canis aut vulpis illitum præsentem esse remedio. Optimū quoque fuerit althææ radicem coxisse, hoc decocti iure perfudisse, molli manu demulisse. Hæc pilorum

de fluuia cōtinent. sed si prius deterferis, longe promissiores, vt inter omnes constitit, exhibunt, & glabritiæ ad densitatem perducentur. Hoc hominibus tam viris quàm mulieribus pilos euocat, areasq; densiore pilo replet.

Hierocles ad idem.

SI PILI carie cōsumpti à caudæ muscario labūtur, lotio pars ea purgetur, & bene proluta vino perfundatur, dein canino adipe aut vulpino perūgatur. Longe optimum fuerit præpurgatā codam radicis altheæ decocto fouere. Si vero capronis vel iubæ subest exulceratio, prius tondeatur, torridotq; nitro deterfa meracum inspisetur, deinde lotio defricetur, vulnerario medicamine per quinque dies delisnatur: sexto aqua, mollitq; medicamēto nutriatur. Si cauda suppuret, simili ratione curandi vtendum, donec ad sanitatem ventum erit.

THEOMNESTVS.

SI CAUDA pilorum defluuia sentiat, deformitasq; sequatur, primū vbi fuerit absterfa, vrina fouebimus, deinde maluæ & brasicæ succis cū altheæ decocto, sic subinde vino oleotq; perfūdemus. Ea labantes pilos firmant. Sunt qui vulpis adipe perlināt postquam deterferint, ita densiorem pilum euocari contendunt, & glabritias compleri.

HIPPOCRATES.

SI VOLES id præstare, vt iubæ, capronarum, caudæq; pili capessant incrementum, puerili vrina subluēs, postea calcis lixiuium, cerusam, & spumam argenti teres, postquā aqua subegeris, & igni coxeris, vteris, sic in longitudinem venustum capient incrementum.

PELAGONIVS.

PILORVM defluuia sistit charta vel papyrus cremata si adiecto butyro linatur. nam id inter valentissima remedia est. Si vero velis pilos alere, quo maturius increfant, testudinem subiecto fermentorum fasce comburito: ac vbi in cinerem reciderit, in fictile nouum conijcito: cui aluminis crudi quadrātem admisceto. cæterum cerui medullæ quod videbitur satis, ex vino tritæ, in ollam demittito: compluribus diebus oblinito, sic pili nutrientur, ac maiore proficient incremento. Defluos pilos restituit lupinorum crematorum cinis, aut torrefactæ fabæ lomentum glabræ parti conspersum. Areas ad pilum reducit nardi spica, si cum vuis passis tusa in aceto feruescat. Verum hoc auxilio calido corpus caluitiem sentiens defricandum.

VETERINARIAE MEDICINAE

Si caudam laxet, aut crebro motu vibret.

SI CAVDAE muscariū magnopere cōmōtum equus iacet, eam sic castrare conueniet. summū articulum in spinā reductum ad dimidium vsq; rescindes, cauebisq; ne cōmissuram amputes. Cum vulnus ad sanitatem perductum erit, vegetius rectūque muscariū exhibit. Etenim qui supra dicto modo caudam vibrāt, aut laxius etiaculantur, complurimū inutiles reputātur. Setarū candæ defluuia cohibet semen foenigræci vel lini. sufficienti modo decoctum. Sed quotidie canda eo proluatur. Caducos pilos reuocat caput canis in puluerem deustum, quem in prælitum butyro locum insperferis.

Tiberius vt vlceribus pecorum concolor pilus enascatur, item vt ex vernaculo colore in alienum desciscat.

HORDEI pinsiti sextarios duos subigito, & adiecta nitri spuma, exiguoq; sale, panes formato, dein in furnum dimittito, donec in carbones redigantur. postremo tusos tritoſque permisto oleo vlcerum cicatricibus oblitito, hoc diebus viginti facito. Sic pili concolores nudis cicatricum areis reddentur. Vt concolor pilus erumpat, stœben, quæ cortex est quo ditellarijs animalibus ad interna stragula vtuntur, vſtam tritamq; in nigris pecudibus addito oleo perline, in flauis vero, tritam stœben ammisſto vſino adipe & ochra cremata perunge. si animal cādidum sit, pro ochra cerusam substitue, & illine. Sed caudam antea cura prius quam exeāt pili, vt recens illitionis vim sentiat. Vt pili in itinere capiant incremētum, ranunculi herbæ crematæ cinis vino permistus illinitur. Vt cicatricolis partibus pilus euocetur, foeni fuligo infricatur. Si velis vt candidus pilus in nigrum degeneret, atramenti scriptorij, scrupulum, ligni rhododaphnæ sextulam, adipis caprini quod ad ea cogenda satis sit, cōmisſta tritaq; lines. ita cādidum in nigrum vertas. Si candidum pilum facere tibi sit in animo, radicis syluestris cucumeris pondo denarij vnus, nitri pondo denariorum duūm, mellis hemina, olei tantundem, miscentur: & pars quam dealbati voles, infricatur, & candidum creabit.

Tiberius foriolis equis, & stercore liquido laborantibus.

CANDIDVM stercus ex vino vetere detritum, & colis cretum ori per triduum inseritur. Equorum foriam nōnulli græce hippostilum ab euentu vocauerunt: quippe cum ea res ventrem proluat, ac aluum citet, inde vires cum corpore carpuntur, crurataq; quasi ligata committuntur. Hoc valetudinis genus vbi durat, periculum minatur. Curandi hæc est ratio: equū afficies siti, hyssopumq; instar acetabuli in aquā defusum dabis potādum. Si ad salutem perducatur, primo quoq; die sanguinem ge-

nibus aut cruribus emittes. Cum ad aquam vêtum est, semihorâ in flumine vadaturum fines, deinde siccatas rubi frondes tusâsq; potioni conijcies. Si cordi est, forbitionem infundes, quæ habeat punicum edule, polêtam, & vini odorati heminâ, quæ simul omnia cum pari aquæ mensura miscebis, plenam huius heminam faucibus demirtes. His viridia pabula plerunq; nocent, itaque conditiuis cibis sustinendi sunt, ne immaturis herbis citetur alius, præsertim donec a foria perfuncti sint.

Hierocles de radio,

Cap. LVI.

SI RADIVS, quem cercida Græci appellant, fractus fuerit, aut collisus, hæc medendi ratio sequêda. Fœnigræci, liniq; semina quàm tenuissime detrita cum farina hordeacea, paribus mēsuris, in diluto vino coquuntur, donec in hâc crassitudinem venerint, vt in glutinû planè lentescât; deinde peruso calida aqua loco, septē diebus hoc liquamen agglutinatur. Si huic medicamēto non pareat, cute tenus ductis cæcellatim versibus aduratur: sed exarati candenti mucrone fulci non alte decussentur, quod partes illæ tenues sint, & cum nervis coniunctæ cōsuetudinem ineant.

Hieroclis de serpentibus vlcibus,

Cap. LVII.

SI SVB tergo quædam pellicula cādicet, & lotus humore turgeat, subter cutē vlcus serpit, quod orbiculatim vino tenus circuncides: punicum quod estur, instillabis. E polenta hordeacea lacustribusq; lenticulis cataplasma adhibebis. Sed antea locus aceto foueatur. Sunt qui postquam scapello circūsecuerunt, primum scylla & brassicæ ex oleo tunsa periuunt, postea valenter extergentes erui farinâ illinunt. Alij serpenti vlceri hoc remediû opponunt, passam vuâ sole maturatâ exemptis vinaceis omnibus apprime terunt, eôq; tantisper vtitur, dum ad sanitatem perduxerint, prodest hastulæ regiæ radicem ex vino coctâ tritamq; illinere.

Hieroclis de pilari rigore,

Cap. LVIII.

IN CAUDA sæpe pili suillis fetis similes subriguntur, quod vitium ideo hystrichida vocant, quod missiles hystricum aculeos spinâsq; suo rigore videâtur æmulari. Quo vitio contracto equus caudam parieti affricat, & vlcus mouet, tum autem ipse vt cures, lectis & erutis mûde pilis lachrymam papaueris quæ in aceto maduerit, vlcere instillabis, sed prius nitro locus defricetur. Verû modus, vt sapientum aliquis memoriæ tradidit, oraculis breuib; sententijs cōstans, optimus esse censetur: cuius dicto audientes, finem primo volumini fecimus.

VETERINARIAE

MEDICINAE LIBER SECVNDVS, IO.

HANNE RVELLIO SVÈSSIONENSI INTERPRETE.

HIEROCLIS PRAEFATIO.

HESIODVS principium dimidiū esse totius, memoriae prodidit: nos, quantum equidem arbitror, rei huius adhortans, vt optima quaeq; studia sectaremur. Quo pulchre animos eorum erexit, qui in capeffendis disciplinis operam impendere coeperūt: quippe cum studium aliquod auspicati, iam ex dimidio censeantur absoluisse, nec magni debeat aestimari quod ex dimidia parte superfit: quanuis longe maius esse decet quod restat, vt ad

umbilicum ducatur. Quam rem maxime confido me ostensurū. Siquidem cum librū cōscribere coepissem, nec facile summā manū sperassem impositū iri: ē regione illi quodammodo oppositum librum hunc secūdum melicorū more pōetarum produxi & extendi, magno id studio cōtendens efficere, ne quid ad operis absolutionē desiderari posset. Vt enim eum qui opus vindicare à lectionis satietate cupiebat, primo libro modū imponere operae erat pretium: sic decens fuit non infectum relinquere negotium: hoc optimum esse reor, praesertim sedulis de rebus cōstructum. Etenim haec omnium animantium equus summa gratia praeditus, summoq; studio affectatus inter homines iure existimari potest: nec immerito: cum iter facientem dominū labore leuat: pompam agenti venustiore[m] circumspectiore[m]q; quasi ea re sibi placeat, praese fert apparatus. In bellis utiq; certaminibus fidelis periculorum comes, non detrectans pugnam, officiosus operum particeps, ita vt fufos hostes, & in fugam versos, ictibus morsuq; conficiat, amicos & socios in discrimine seruet. Ideo iure optimo apud homines equus maximo in honore sic pridem habitus est, vt Olympiadibus, & Pythijs, & vbicunq; locorum certamina proponebantur, equis, non secus atq; viris, pernicitatis praemia decernerentur. Apud deos quoq; tanto dignus studio fuit, vt non modo diuinis curibus iungeretur, sed etiam in chorum syderum relatus extiterit. Proinde non alienum forsitan, nec abhorrens ab operis instituto nonnullis videretur, mentionē eorum partim facere, quae rerum naturae callidissimus Aristoteles literarū monumentis tradidit, qui equum non adipem sed pinguitudinem habere contendit, & iecur in treis fibras esse digestum: in quo vilcere fel nullum haerere putatur, sed intestinis copiosum graueque

virus olens infidere. Cæterum equorum quorundam mulorumque cordi inesse ossiculum inuenitur: quanquam non pauci talia prorsus ignorauerunt, vt vetus ille Micon, qui arbitrabatur equum in inferiore gena pilos edere, quos blepharides Græci, nos palpebras vocamus. taxat igitur Simo iure Miconem, ac ignorantie constanter infimulat. Verum postquam non de animatis natura disserere proposui, sed singularū valetudinum medendi rationem explicare, hæc silentio dissimulanda duxi. Illa tamen mehercle non omittam, quæ eleganter refert Aristoteles, perpulchre pecudis huius ingenium simul & modestiam testatus, quod equus matrem stupro non superuenit, hoc itaq; memoriæ mandauit. Cum equum, matrem vt saliret, capite diligenter obuoluto peroriga produxisset, tum equus venetis voluptate captus matrem collusus iniuit. detracto oculorum operimento, posteaque cognito cum matre coitu, petijt prærupta, & crepidinibus dilacerans se præcipitem dedit. sic huius facinoris impietate atque indignitate despondens animum, sibi ipse necem consciiuit. Verum hæc alia desiderant volumina: iam nostrum sequamur institutum.

Hieroclis de vlcera ore,

Cap. LIX.

S I VLCERA os occupent, vt ad guttur faucesque descendant, aridum malicorium tusum, & cribro tenui cretum inspergitur ori: lingua foris semissem horæ vincitur, quod vehementius perfrigescat: solutaq; & extra os prehensa, meraciore vino perluitur. Quod si præsto non adest, oleaginæ frondes siccatae tunduntur, ac densiore incerniculo cretæ consperguntur. ligata prius per dimidiam horam lingua, dein aqua, dum sanescat, eluitur.

Hieroclis de vlcerebus oris manantibus, quas vocant
aphthas,

Cap. LX.

S I APHTHAE os obsident, (sic enim vitium Græci vocant) os grauius olet, spumantem saliuam expuit, & ardore quodam deflagrat. Tum igitur esculento punice tunso cribratoq; os perlinitur, & semihorâ ligatur lingua, postmodum soluta lauatur aqua. ijs tãtis per pugnandum, dum conualuerit. Hoc vitium præsertim verno tẽpore, cum viridi sceno pascitur, concipi cõsuevit: quod equorum ora male habet. Sed genus vnum est, quod in duas differentias distribuitur. Etenim modo citra marcorem graue virus odoris os expirat, feruentemq; spumã cructat, modo cruenta exulceratione os & fauces ambit. quarum curationem nunc aggrediar. Aphtham grauius olentem, spumofam, & incandescentem igni,

sic curabis. Punica quæ edendo sunt, siccâ quàm minutissime tundito, dein vbi linguam animatis extraxeris, hancq; loro alligaueris capistro, hoc punici polline os aspergito: cumq; paulû defricueris, per horæ dimidiæ curriculum in sublime suspendito, & ita lauato. Hoc si septem diebus feceris, pecus ad sanitatem reuocabis: sitq; tibi curationis argumentum, cum os graui liberatur odore. Si vero a phthæ cæca fuerit origo, ac guttur fauces & arteriam foedis vlcibus oblideat, hanc adhibebis curationem. Linguam vbi loro comprehēderis, & foris itidem illigaueris, melle partes oris exulceratas oblines, semissem horæ contineri patieris, vt lingua circumlambens vlcera, crustulas & puluillos eorum emarginet. Rursusq; comprehendens linguam, sicci punici summe detriti farinam habens in promptu, item oleagineam frondem minutissime molitâ, vbi singulorû pares modos miscueris, eo partes exulcerationem sentientes resperges, exertam vt in superiore vitio semihoram appendes, vt frigus sentiat. elnes vino, hoc per nouē dies quotidie curabis.

Apſyrti ijs qui via aut cursu fatigati, aut spiritu distenti sunt,
aut deiectione vexati, Cap. LXI.

PSYRTVS Marco Hæmylio Decurioni salutem.

Te nutrientem equos scire velim quod ijs qui labore viae, aut cursu fatigati sunt, vti commodum est hoc remedio.

Polëta tenuis mista cum vino odorato formatur in offas, quæ comprehensa lingua demittuntur in fauces. Si vero illis vlcus substat, croci trium obolorum pōdus cum aquæ

hemina per os infunditur, sed insequentes notæ lassitudinem prælagiunt. Primum equus infiltere non potest, sed obtremiscens perstat, demissum habens caput, & flaccidas aures. oculi sunt cōcaui, ceruix intëta riget. Si ipsum stimulo laceffas, caput erigit, sed cōfestim demittit. Itaq; primum curæ fuerit, vt stabulentur loco nō duro, sed molli, cui lætamen superiectum sit. Dein vinum ex oleo tepesfactum conuenit inspirare, postea defricare, postremo calida aqua liberalius eluere, manu terga subigere, vngerere, fricare, vestimētis obuolare, sub tecta continere. Enimuero qui ex itinere aut cursu spiritu distenduntur, ijs vitium tollunt vinum & aqua cum pares portiones habent, cōmistaq; binas implent heminas. Sed quotidie septem dierum spatio per os infundere cōuenit. Si ilia prætendantur, vinum non est præbendum, sed aquæ sesquixertarium ex tribus obolis croci, facta prius fricitione, per sinistram narem indidisse satis est. Sæpe foria, vel citata ventris proliuies, equi reliquiq; veterini generis corpus & vires carpit, quâuis nulla consensu quodam intestina valetudo premat. Sanguinis etiam profusione casu cōcitata, corpus magnam virium iacturam facit. Ideo vberiore victu fulciendum, varioq; pabuli genere sollicitandum.

Lassi & æstuantis veterini procuratio.

LASSO & æstuanti veterino adeps in fauces demittitur, merumq; in os suffunditur, & operimenta adhibentur, quò possit à frigore vindicari: caputq; & spina tepèti adipe vel vino linuntur. Nec minus quotidie corpora iumentorum quàm hominum defricanda sunt: ac sæpe plus prodest pressa manu subegisse terga, quàm si largissime cibos præbeas. Multum quoq; refert robur corporis seruare. Quod utcūq; custodimus, si idoneis temporibus ad præsepia, ad aquam, ad exercitationem duxerimus. Cæterum cum iugalia disiunguntur ab opere, substricta quis confricat, manibusq; comprimât dorsum, & pellem reuellat, nec patiatur adhærere. Colla subigat, merumq; faucibus, si æstauerint, infundat. Sed ante ad præsepia religari non expedit, quàm sudare atq; anhelare desierint. Cum deinde tempestiue potuerint vesci, non multum nec vniuersum cibum, sed partibus & paulatim præbere conuenit, quem cum assumpserint, ad aquam duci oportet, sibiloq; allectari, quò libentius bibant. tum demum reducta largiori pabulo fatiari. Iis quibus illa distrahuntur, aut pulmonis imbecillitatem sentiunt, aut ad strigosam maciem perducuntur, hoc vtendum antidoto, quod recipit croci vnciam, iris illyricæ tunse cretæq; semissem, piperis quadrantem, mellis cyathos ternos, vix passæ detractis vinaceis quod sextarios binos impleat, nucleorum pineorum tantūdem, ex qua ligulæ duæ cum vini cyathis tribus, & quadrante vnus heminæ per os infunduntur.

Pelagonij ad equos membris captos remedia.

INTERDVM equus fame confectus, aut viribus exhaustus, membris penè resolutus. Etsi huiusmodi curarient affectus, qui vires infirmant, plerūq; tamen imbecillitatis indicia similia sunt, quare mederi volentibus errorem pariunt. etenim in animalibus signa languoris inuenimus abhorrētis ab imbecillitate, quam nunc deprehendimus. Cumq; nosse volumus febricitantem equū, caput cōspicimus in terram deuolui, continētī suspirio premi, gemitus edere, sed hæc indicia nō febricitantis modo, sed & dolores experientis habentur communia. Rursus opisthotonicorū notæ traduntur, quæ etiā proueniunt ijs animantibus, quæ longior insolatio aut diurnus labor ad imbecillitatem perduxit. Ea non possunt insistere, sed commissis in vnum pedibus concidunt. Nō ergo putabis ipse dolorē esse vētris, aut tormina: neq; ab ijs medendi rationem trahes, sed cōuenientius remedium cōquires. Multa igitur germanarum ægotationum signa similitudine confunduntur. Multa quoq; prorsus dissidentium indicia faciliè deprehendes, si diligētius animaduertas. Si virium robur infirmetur, ea sunt remedia. Celfo placuit laborantem imbecillitate pecudem positione prohiberi, præcipitq; siti confectam, præsertim vbi tanto bibendi de-

fiderio flagranit, in frigida aqua per horam contineri. quod mirum in modum opitulari inter omnes conuenit. Florus vltimi frondes in vino tundi iubet, & per corniculum infundi. Nos autem triticeam farinam dari moneamus, aut oua tria cum pulegio posca oleoq; infundi. Alij integrum gallinaceum ouum crudum ieiunis faucibus inserunt, ac postero die spicas vlpici vel alij cum vino tritas naribus infundunt. ita languorem discuti, & depulsis vitijs recreari vires.

Hierocles vlcerae arteriae aut ruptae. Cap. LXII.

SI VLCVS arteria sentit, dirū quid extuffitur. Equus cibum non capit, quare per os infundatur aqua instar hēminarū quatuor, in qua fici decoctae sint, & immista duo oua, aut ptisanæ cremor, in quo concoctum sit ouum. Si quid in arteria ruptum sit aut collisum, grauiter equus prospirat, atq; cum stertore sibilum elidit. tussis vrget. a naribus purulentum quid fertur. prioribus pedibus claudicat. subinde testes exiliunt. ilia trahuntur. crura torpent, ac tremore concutiuntur. Corpus manu tangi non patitur. Ennum itaq; biduo macerare conuenit: cumq; satis maduerit, percolare, vbi vero quā maxime siccatum fuerit, minutatim contindere, cretumq; potioni praestare, quae vini dulcis nigri parteis duas, aquae partes quinq; commistas contineat. Sic ad secundam valetudinē procedet. Si sexaginta diebus ebiberit, euidentiuuamentum sentiet.

Compositio arteriacae ad authorem Pelagonium refertur.

MYRRHAE troglodytidis pōdo triens, croci, floris iūci odorati, singulorū pondo quadrans, cinnamomi, piperis candidi, singulorum pondo quincunx, piperis nigri pondo triens, casiae pondo sem uncia, resinae colophoniaceae pondo quincunx, aristolochiae pondo triens, a cori, baccarum lauri, singulorum pondo quadrās. ruptam resarcit arteriam haec mistura. Myrrhae dextans, piperis quadrans, seminis lini torrefacti libra, vuarum passarum sextarius, nucum pinearum tantundem, quae liquari possunt coquatur, adiectis ficis: mel debet ammisceri, totumq; in pilas digeritur, quae magnitudine citrium malum aequent. octo quotidie per os iniiciantur. ita ad sanitatem perueniet. Eisdem effectus exhibet insequens medicamentum. myrrhae quadrans, cinnamomi fescuncia, croci quadrās, thuris masculi triens cum semuncia, nardi syriacae, terebinthinae resinae, piperis candidi, ammoniaci, singulorum triens, nardi sextans, tragacathae libra, mellis primi meriti libra vna, omnia simul terantur; vinoque mista per nares infundantur.

Hieroclis de exaestuatione à via,

Cap. LXIII.

SITINERE aut cursu equus aestuauerit, aut membra nimis ferueant, adipis suillæ veteris offæ vino vetere odorato madefactæ, faucibus infundantur. Si ardente febris tentetur equus, lactis caprilli sextarius, tragacanthæ, ari gallici, nucis pineæ, singulorū sextans, hyssopi manualis fasciculus, marrubij tuli sextans, omnium libræ pondus ex oleo & vino infunditur. Ut incandescentē febrim permulceas, ptisanæ cremorem, caprillum adipem, trunculos ouillos cum corianno & anetho vetere decoques: viride coriannum bene detritum ptisanæ cremori, ut reliqua, miscebis, colatâq; per triduū dabis potanda. Proderit item brassicæ cymas & coliculos ex apio tusos adiecto vini sextario per sinistram narem indidisse. Sūt qui seminis petroselini, dauci, fefelis gallici, abrotoni, & iunci odorati partes modos tundant, & ex hydromelite defundant.

Apfyrti de combustis à calce,

Cap. LXV.

SIQVANDO viua calx equum ambussit, aut si candens eius gleba, quæ nonnullis græcis titanos dicitur, quæuis corporis partem exest, aut in sterquilinum crura demersit quod sua sponte flagrans ignem concepit, aut quocumq; modo ignis ardorem experiatur, aqua frigida æstate succurritur, hyeme calida. vlcus lipara nutritur. Si in animo est, axungia aut ipsa calce cum oleo perungitur. Ad mare non appellatur dum vlcera cicatricem traxerint.

HIEROCLIS.

Si à viua calce quacunq; corporis parte equum, aut ardente sterquilinio contingat aduri: æstate frigida aqua perfundatur, hyeme calida. lipara, si viles, ex adipe delinatur, aut calce cū oleo. In mare non descendat, donec vlcera ad cicatricem perducantur.

Apfyrti de ijs quibus aliquid interne conuulsū est, Cap. LXVI.

IQVIBVS internis in sedibus aliquid conuulsū est, oculos habent cauos cōditosq; præter quàm soliti sunt antea, & demissos, deorsumq; vergentes, contracta ilia: & licet affatim edant bibantq;, nihilominus ad maciem perducuntur, inter ambulandum parum pergunt: erectiq; posteriores pedes prioribus committunt. Tales despondent animum, vitam tamen aliquantisper prorogant, nisi alius cruentam prolumiē edit, aut vrina sanguinem trahit, vtrūlibet obortum maturiorem minatur

interitum, confestimq; pecus animam agit. Si diuulsum est intestinum, aut in duas partes diductum, cibus per nares redditur, aqua ex intestinis exit, & corpus repente labat, confestimq; ad perniciem procedit. Insequens antidotum deploratis etiam auxiliatur. Iridis illyricæ tunſæ & cretæ ſelibra, piperris quadrans, mellis ſeſquihemina, vuarum paſſarum ſextarij duo, in vnum miſcentur, & in compoſitionem rediguntur: ex qua ſemunciam cum vini hemina, & olei ſextarijs duobus, per os in omnibus inteſtiniſ doloribus infuſiſſe ſatis eſt.

Si quid in interaneis ruptum eſt, & quid ſubeſt periculi.

POSTQVAM ijs qui veterinariam artem non callent, quidnã ruptum ſit non conſtat, explicare neceſſarium eſt quibus hoc noſtis ab ignorantibus deprehendetur. Si quod in ventre diuortium ſit, aut inteſtinum aliquod ſit diruptum, hoc ſignum indicabit. Stercus naribus emittitur, & corpus ſudore diffluit. Si rupta veſica eſt, liquida ſtatim excremẽta vrinamq; per ſedem emolitur. Si ruptũ quid in pulmone eſt, ſanguinem naribus reiicit. Si iecur eſt affectum, genitale, venter, & foemina tumet. Si lienis laborat, cibum ſaſtedit. Si renes male habent, vrinã edit cruentam. Si ergo venter aut inteſtinum aut veſica rumpatur, auxilium repreſentare nihil proficiet. Verum ſi pulmones noxam ſentiãt, expedit cãdidi erui ſextarios octo, & ſalis acetabulum cum aqua ſubigere, & in panificia digerere. quæ vbi inaruerint, magnopere terenda: cumque bibendi fiet poteſtas, potioni conſpergenda. Sed hæc per os infundi debet, crocum, myrrha, nardum ſyriacum, caſia, amyliũ, tenuis ariſtolochia, glaucium, gramen, oleũ ſicca omnia teruntur, vt cum humidis in vnitatem coãant. dein mellis acetabulum adiicitur, & vini primæ notæ hemina. miſtura naribus inſeritur, aut cremore ptifaſq; quã plurimum eſt vtendũ. Si iecur conſlictetur, cõcinne tractabis, proluẽs, triticeamq; farinã hyeme, hordeacã æſtate potioni cõijcies. vetuſtarũ ficorum decocti ius infundes. Si renes torqueantur, animans reſpiret a labore, nec motibus exerceatur. cera oleoq; ſenſim perungatur. detur ab opere vacatio, donec depulſo vitio ad ſanitatẽ perducatur. Sed ab ijs petendum eſt auxilium. hæba quædam moenibus & ſaxis vernacula proſilit, quam medicorum natio polygonium vocat, vulgus ſymphytũ, Macedones oſteocollon, alij talãtion appellarunt. Hac tradunt diſſectas carnes coaleſcere, ſi coquatur vnã: ideoq; quod partium diuortia committat, & ſeparata cogat, ſymphyti nõcupationem traxit. Itidem quod oſa ſa fracta ferruminet, oſteocollũ nomen accepit. Hac perpetuo viret viuittq; folijs vidua, ramulos inſtar iũci penſiles, tenuioris proceriorisq; ſpartij ſimiles ſpargit. Viridem eruũt, lectamq; vino concoquunt, dum tertia liquoris pars ſuperſit, quo ſuas equas & equos Hiſpani ſalinant. eo medicamine ar-

cendis morbis vtuntur, & ab impendentibus incommodis vindicant. Si quid intus ruptum esse suspicetur, ab hac auxilium petunt. Intestinum dolorem compescunt, butyrum, opopanax, myrrha, mel, æquis pöderibus ex vino trita, & sinistra nare demissa. Si vulnus in ventre hiet, per quod intestina foras euoluuntur, vulturis pinnam oleo intinctam indes ori, vsq; dum faucium sinus attingas, ac vomitum elicias. qui si intestina in sedes suas retraxit, tum locus acui traiectatur linum ducente, deinde duobus lini capitibus diuersæ partes adstringuntur, orę futuris iunguntur. demum ijs quæ vulneri sanando sunt, plaga procuratur. Quod si venter ictu perforatur, intestinaq; exterius irruerint: si angustius vulnus est, quam vt ea commode refundantur, incidendum, donec satis pateat, quæ statim opus est recondere. diducta cutis, vincienda. si quid superuacui est, refecandum. vulneris oræ futuris committendæ. demum vulnerario medicamine pugnandum. Equus stragulis contegi debet, vt sudor euocetur. Ambulatione, sed potu præsertim, abstineatur. Folia vlimi pabulo sint. menta viridis, hærbæq; trifoliū obijciatur. Hoc ingeratur medicamentum, albi nasturtij semen cum thuris radice tritum, piperis grana sex, seminis dauci cretenfis cyathi tres, cum vino vetere & melle miscentur. diebus septem per os demittuntur. aut asparagi radix vel semen ad tertias decoctum, quadriduo per nares instar heminae defunditur. Præterea opopanax, sagapeni, mellis, butyri, singuli sextantes cū veteris vini hemina per triduum in os dantur. Plerumq; cyrenaicus cortex inter pabula potionesve repertus, animalia lædere consuevit. quibus itaq; sic subueniendum. mel, syluestris menta, tunduntur vnâ, dein in vino tepescunt, & naribus instillantur.

Apstyrti de ijs qui intensa fame cruciantur, Cap. LXVII.

PSYRTVS Heracleoni Centurioni salutem. Est præterea morbus equorum cum vehementer esuriunt, & ferè fame conficiuntur. bulimon vocant. cui malo sic occurrere licet. Offas panis recentis imbuti vino, ori conuenit inculcare, & identidem infricare. id quidem dum in itinere versantur. Cum vero domū se receperint, similaginis subactæ cyathos treis immisso vino similiter infundere, aut pineos nucleos pure detritos ex vino dare.

HIEROCLIS.

DECORI magna fame laboranti hunc in modum auxiliatur. panificium recens intinctum mero præbent, infricantq; similaginē in vino subactam infundunt. pinæis nucibus itidem præstant, parē mensuram ex vino præbentes. Interdum equi famis impatientes labant,

quibus facile citra magnum damnum subueniri potest. Quippe cum ceperint hac fame periclitari, puri panis portio intincta vino, & in eodem intrita, sic vt in succum ossa redigatur, infundatur corniculo. id præsentis remedio est, præsertim cum equus adhuc famis initia sentit. Verum frequenter in via fame corripitur solet, tum quæ recreent eam, non licet offendere. Si vero talis morbus permanet, similes cyathi tres, cui vinum quis adiecerit, corniculo dantur. Si famem animal diutius perferre non possit, & ea nos deficiat quæ remedio famelicis esse solent, terram vino subactam faucibus inseres, aut eandem in globulos conglomeratam per os demittes.

Apsyrti de ijs qui cæca ratione extenuantur, & strigosi
liores fiunt. Cap. LXVIII.

PSYRTVS Frontoni Valerio salutem. Dediti ad me literas quibus me confulabas quonam auxilio sit equis succurrendum qui abdita causa ad maciem perducuntur. Ii ad iumentum sentient, si vinum & oleum infundantur, ac myrrhæ ternum obolorum pondo, aut piperis candidi viginti grana detrita dentur, aut si ruta quæ vino inferbuerit, propinetur. idem salua præstat, eundemq; effectum poliophyllum exhibet. sed omnibus heminam vini odorati, & veteris olei cyathum aliquis adijciat. Equidem cæcum esse morbum inficior, cū causa perspicitur potest. at hic perfrictione contrahitur. sed maioribus nostris cæcum appellare placuit. Cum vero cibū equus aspernatur, totoq; inhorrescit corpore, pili subriguntur: suillus sanguis non vetere scrofa detractus, ex vino, paribus vtriusq; modis, per os infunditur. A quibusdam memoriæ proditum est cepas & cruce semen immisso vino debere per os infundi, vel liquorem in quo maduerit artemisia, dari potandum, deinceps aquam nitri miscendam præberi. Farraginem triticæam si tempus anni suppeditet, ijs dare commodum est.

HIEROCLES.

IS QVI cæcis occasionibus strigosi redduntur, infundere conueniet vinum oleum & myrrham pondo trium obolorum, aut piperis albi grana viginti trita, aut rutam seruefactam in vino demittere. Adsit vbiq; vini odorati hemina, oleiq; cyathus vnus. Cæcum esse vitium Apsyrtus negat, sed perfrictionē ipse causatur, quæ morbi initiū attulit. Si tamen equus pabulum fastidiat, inhorrescat corpus, piliq; subrigantur: per os, suis non veteris sanguis, & vinum, cum pares portiones habent, inserantur. Nec desunt qui cepas & cruce semē, quibus vinum sit immissum, per os injiciant. Artemisiam herbam, quæ in vino maduerit, dare salutarē est, sed totam hanc præbere sorbitionem. Farraginem triticæam si

tempus anni repræsentet, obijcere proderit. Qui continuis laboribus emacescunt, recreabuntur eruo candido freso, quod quatuor impleat sextarios, in duobusq; vini albi odorati maceretur, vnoq; die madescat, sesquiseptarius quotidie, prius quam bibendi detur facultas, per dies triginta præbeatur. sed eruum tenuiter fresum non fit.

Eumelis ijs qui citra languorem emaciantur.

SI SANIS sine languore macies est, tam torrefacto tritico quam hordeo reficitur. sed subinde vinum aquæ potionibus adiendum. Furfures hordeo miscendi vsque dum nativum robur recrearint, & consuescant puro hordeo ali. Corpora huiusmodi pecudum multam frictionem desiderant: qua subinde facta maiorem equis deorandi facultatem moliemur. Cæterum curæ fuerit vt stabulentur loco sicco, ne humore madescant vngulæ. quod etiam corpori conducit. Eruum pabulo misceatur. cubilibus paleæ substernantur.

THEOMNESTVS.

SI CAECIS languoribus pecus emacescit, hoc vt edum antidoto, cuius inuentio Armenijs assignatur. Id mihi frequenti cognitum est experimento. Habet autem croci stateras duos, iris illyricæ tusæ semissem, piperis quadrantem, mellis cyathos treis, vuarum passarum detractis vinaceis quod sextarios duos capit, nucleorum pineorū purgatorum tantundem. omnia miscentur cum vini odorati duodus acetabulis, & quadrante vnus heminæ olei. huius duæ ligulæ demittuntur.

PELAGONIVS.

SI IUMENTA redigantur ad maciem, tum fumes hordei modios treis, fabæ sextarios sex, ciceris sextarios octo, tritici sextarios sex, phasioli sextarios quatuor, scenigræci sextarios treis, vuarum passarum, pineorum nucleorum, singulorum sextarium. ex omnibus modium implebis, quæ in munda fetuiscant aqua. pridie quam vsus postulabit, effuso liquore paulum siccescant. ex quo pabulo mane semodium equo dabis, & quod reliqui erit, vesperi. hoc quotidie cum nitore & lauitia faciendum. Quod si strigosus admodum fuerit equus, triginta diebus perpetuis calido equili clausum cõtinebis, vt inibi tam cibum quam potionem capiat. Si minori macie corripitur, duodetriginta diebus sic ali satis est. Porro si hoc diligenti mangonio præpinguis & obesus euaserit, e ventre san guis dimittendus est, ne vehementi sagina stranguletur equus. Non desunt qui subrumū suis catulum cum hordei cremore tantisper incoquant, dum carnes prorsus intabuerint: ex quo liquamine corniculo per triduum infun-

dunt. Macies hoc medicamento reficitur. rutæ quantum manu prehendi potest, myrrhæ sextans, bacca lauri quindecim, cumini æthiopici quadrans, olei boni cyathi tres, ex vino vetere nigro coquantur, & per triduum instillantur. Maciem recreabit triticum igni torrefactū aquæ mellis permistū, si instar modij quotidie viginti dierū spatium præbeat. Maciem depellunt lupini cocti, si ita dulcescāt, vt ijs homines vesci possint. Ad satietatem vsq; animanti obijciantur. Modium quotidie dedisse satis est. Si lupini amarorē non exuerint, tormina pecori mouebūt. Castaneas furno torrefactas, pilasq; rufas hordeo miscebis. crassiuscule tamen teri debent. hæc animali data vitium abigunt. Est etiā illa pestifera labes, vt intra paucos dies equi subita macie, & deinde morte corripiantur. quod cum accidit, quaternos sextarios gari singulis per nares infundere vtile est. Ea res omnem pituitam per nares elicit, & pecudem expurgat. Macies & lāguor summouetur sæpius data potione quæ recipit semunciam triti sulfuris viui, ouumq; crudum, & tritæ myrrhæ pondus denarij. Hæc tria vino admiscētur, atq; ita faucibus infunduntur. Sed & tussi doloriq; vētris eadem ista æque medentur. Ad maciem nulla res tantum quantum medica potest. Ea herba viridis, nec tarde tamen arida, fœni vice saginat iumenta. verum modice danda, ne nimio sanguine stranguletur pecus. Cum equus ex labore multo ad maciem perductus est, pellis exsiccata tabescit, nec cibi sentit profectum. Id vitium sic abolebitur. oleo rutaceo corpus totum inungi debet, deinde danda potio quæ mox subiungetur. Pastinacæ, tragacanthæ, syluestris rutæ, mentastri, singulorum vnicia, apij, fertulæ campanæ, pontici absinthij, singulorum tantundem, omnia simul mista teruntur, & ex vino & aqua cocta præstantur.

Apſyr̄ti de scabie,

Cap. LXIX.

PSYRTVS Hegesagoræ medicorū optimo salutē. Te nutriētem equos volui certiozem facere, quod scabies vbi cœpit irrepere, huic primo quoq; tempore non est occurrendum, sed sinēdum, dum tota vis extrorsum erūpat, vniuersaq; cutis hac labe scateat. Etenim quædam cuticulariæ malidis effusa colluuius est. Cui si maturius mederitentes, occludens spiracula quibus exit, impetum coërcebis. Nam cum ea quæ solēt admoueri, adstringēdi facultate donata sint, scabiem necessum erit intro reuocari, subterq; repulsam incommoda parere. Cum autem prorsus inoleuisse videbitur, tum medicamentis pugnandum erit. Sanguis medijs calcibus prioribus cruribus, item suffraginibus emittatur. bitumen exacte tritum cum portione sulfuris liquidæq; pice, & puerile retrimētū illinatur. Optimum fuerit butyrum adijcere. Si eius nō detur occasio, derafa balineis strigmenta commiscebuntur. Ea simul omnia debent conteri, dum mellis

crassitudine æquent: aut acetum quæ acerrimū, puerile strigmētum, cedrinusque liquor vbi simul inferbuerint, excipiuntur spōgia lignæ rudi colligata, calidatque perlinuntur. Si nō adest cedria, picem pauca addidisse satis est. Sed antea vetere vrina, cui calida aqua sit immista, detergeatur. Auxiliantur quæ adstringendo sunt. Sed præsentius hoc insequēs remediū, sulfuris, bituminis, singulæ portiones tritæ affuso oleo delinuntur, sed exponatur soli. noctu, si fuerit æstas, sub dio teneatur. Longe præsentissimū hoc existimatur. Suillus adeps, pix, ceraque, singulorū pares modi colliquescunt, quibus tritū sulfur, & oleum adiunguntur, hoc vnguine calido corpus defricatur. Quinetiam dato nitro aut a gressi cucumere, alui deiectionem moliri non erit alienum.

HIEROCLES.

SI SCABIËS irruerit, non illico medicamentis discutere conueniet, sed pati dum hanc totā corpus expiret, aut summam cutem ea labes occupet. Namque malidis intercutanæ quædam perfusio est: quam si celerius summoueas, quam vt tota prodierit: spiracula quibus emanat, præcludes. Cum medicamenta quæ adhibētur, adstrictoriam vim possideāt, hinc vitium interna repetere necessarium erit.

Cum igitur scabies gliscit, sanguis à calcaneo cruribus prioribus posterioribusque detrahendus: bitumen, sulfurque magnopere tritum cum liquida picis & butyri portione delinenda. Si butyrū desideretur, puerile strigmētum in vicem eius substituendum. Omnia simul terēda, dum ad mellis crassitudinē venerint: tum illinenda. Vel alia ratione curādi si vti libet, acetū acre, puerile strigmētum, cedria, postquā feruefacta simul fuerint, calida linuntur spōgia bacillo deligata. Si cedrinus liquor defuerit, multa pice linendum, sed antea vetere lotio immista aqua calida defricetur, vel bitumine sulfureque contritis affuso oleo perungatur. Sed equus in sole per æstatē resideat, nocte sub dio moretur. Aut pice cum oleo vetere & cera tritis, a diebto polline sulfuris, vtendum. Optimum hoc creditur: adeps suillus, pix, cera, æquis portionibus eliquantur, tritum sulfur immiscetur, & effuso oleo calidum medicamen illinuntur. Porro deiectionem syluestri cucumere & nitro cieri proderit. Sed scabies quam fames creauit, limopforam vocāt, in furfures soluitur. Remediū est lupinos coxisse, & eorum cremore pecus perfudisse.

Scabiei præcognitio, & remedia.

PRIMUM macie pecus elanguescit, corpusque candor decolorat, vires conuelluntur, porrignes rasæ decidunt, ingressu paruo crebroque procedit, quod conuulsionem sentiat. Cum ergo lixiuio prolueris, & calida laueris aqua, medicamine delines quod lepras abolet, quod si vnguine delibutus inhorrescat, calido continebis equili, in quo succendes

ignem. Sed seruari debet ne cœnoso situ volutetur, neue luto vel stercorebus se demergat. Si tamen spurce versari gaudeat, deprehensum prius eluere inspiratis vino & oleo defricabis, si bene respondeat, ijs contentus eris, sin aliter, medicamento quod scabritiem tollit, oblines. Dabis operam quam optime vt cibus & potibus indulgeat. Scabiam abolet crematus cortex saligneus, adiecta stillatitia myrrha, quam stacten vocant, si linatur ex aqua. Saponem scabiosis instillari conueniet. Aliqui ranunculum torrefactum ex sale friatum insperfo oleo sublinunt. Alij vinum, sulfur, & calcis paulum contulerunt, resinatq; terebinthina excipiunt, & cogunt in emplastrum, quo cum res exigit vtuntur. Scabiam delet medicamentum quod habet sulfuris ignem non experti librâ vnâ, nitri, resinæ pineæ, bituminis, singulorû bilibres offias, ceræ libras quatuor, cedriæ sextarios duos, liquidæ picis heminas duas, olei congios duos, aceti sextarios tres, amurcæ veteris olei sextarios duos, axungia sextarios quatuor: omnia simul miscetur. Hoc cum res postulat vtendum. Si scabies serpit, acris aceti, picati olei, quod pisseleon vocât, singulorû sextarius, nitri libra, miscentur vt in vnitatem coeant, & equus illinitur. sed eluatur prius, & adiciatur fraces olei quæ sextarium impleât, viuiq; sulfuris vncia. Scabiam exterit medicamentum quod recipit cedri italicæ semunciam, sulfuris ignem non experti tâtundem, sandaracæ quadrantem, pollinis erui, gallæ, acerbi olei, singulos quincunces, olei laurei heminam, acris aceti quod erit satis, adijcitur & caninum sterces, omnia mistim cocta in oleum comüne demittuntur, dein spongia ligneæ rudi adalligata, quæ hoc medicamine delibuta sit, scabræ partes infricantur. Sunt qui vino nigro pari aqua diluto adiectis gallis vtantur. Si ijs non finiatur scabies, caninum sterces ex austero vino præbent, aut caninum porrû, quem cynoprason vocant, tusum ex oleo feruefactum linunt. Scabiam hoc medicamentum rapit, nitri, sulfuris ignem non experti, singulorum sextans, spumæ nitri quadrâs, liquidæ picis sextarij duo, olei heminæ duæ, sandaracæ semuncia, aceti tantundem, baccæ lauri viginti quinque, omnia miscentur, tritaq; cœalescunt, & manibus suffricantur.

E V M E L V S.

SI SCABIES latius prurit, rubetq; iugulatæ cum vino & aqua in aheno coctæ liquor, aut sanies quam remisit, inungitur. Aut pix ex melle sulfureq; viuo, & veteris olei sidente retrimeto fracibusq; ac ouillo fimo secundo pilo defricatur. Aut bitumen cedriæ ve cum thuris polline, & aristolochiæ nitriq; singulis sextantibus. Similiter liquidæ picis selibra, olei sextarij duo, cum hemina aceti coquuntur, vt idem auxiliu præstent. Sed scabra cutis aspera testa prius aut strigile defricata redulceratur, sic vt exasperata ijs rebus vlcuscula recrudescat. Aut arundines crematæ, prius tamen quam in cineres redigantur, tunsæ, tenuiq; incerniculo cretæ, secundum

pilos illinuntur. aut anguine cucumeris radix in aqua decocta, cui posteaquam efferverit vinum, bubulum stercus conijcitur, & in cataplasma cogitur, quo cum res exigit, vtendum. postero die pecus in feruidum solem exigendum. aqua tepesfacta nitroque perluendum. tum demum axungia vetere defricandum. Largiorem pilum proferet, si cremati fœni cinere linantur.

THEOMNESTVS.

IN EQVIS cæterisque veterinis animantibus sanguinis aut bilis marcor scabiæ creat, cum ij humores intimo corpore concafacti sufferverunt, & foras in summam cutem expuuntur. Veterinariae quidem medicinæ prudenti, ratio curandi facilis. Sed si quis non callens artem mederi tentet, subinde nonnihil adhibens intempestive, perniciem molietur. Apstyrus id vitium subcutaneam esse malidam proposuit. Sed nominum aucupio non refragor, cum generis totius meminerim: nec morbus aliam curationem desiderat, quam vt duces naturam sequamur, eisque medicamentis faueamus, quæ discutiant, ac relaxent. sed inter initia ijs pugnandum quæ vellicent cutem, ac deradant, vlceraque refricent: verum ijs minime quæ cicatricibus obducunt. Aliud ergo medicamentum inter principia adhibendum, aliud cum increfcit, aliud cum transacto vigore morbus se remisit. Cum igitur initia sentiuntur, sanguis a ceruice, dein inguine, mittendus. eodem die post hæc solum ex inguinibus, quò minus ad inferiora raptus humor, ægrius per transitus euadat. non tamen ex ceruice detrahendus, ne in præcordia minutus irruat. namque per diuortia districtæ materiæ profuunt. Post autem sanguinis missionem pice, stillatitia myrrha, quam stacten vocat, lixiuio, nitro, & ærugine pecus oblinitur, vt protinus in summam cutem euocatus humor concurrat. Cum exulcerationem totum corpus experitur, farina hordeacea in vino & oleo coquitur, tepesfactumque medicamentum illinitur. Cum vero tertia dies illuxerit, aqua calida vel stacte eluitur, cutis abraditur, vsque dum sanguis emanet: & cilicio aut pannis asperis redulceratur. tum pice liquida, amirca, & oleo suis fracibus non exuto, & sulfure igne non experto linitur. e ceruice sanguis elicitur: syluesterque cucumis, nitrum, æquis portionibus tusa ex vino aut aqua malsa infunduntur. Adultum equum sextarios tres italicos, juniorẽ natu duos, pullum vnum sumpsisse satis est. Cõpositio quæ ad Hieroclem refertur, constat resinæ vncia, ceræ sextante, gummis vncia, calcis aut ptisanæ semuncia: quæ misceri debent dum in vnitatem coeant: factumque emplastrum obducitur.

PELAGONIVS.

SCABIES inuasit, fruticem quæ appellant rhododaphnem, & alteram parietibus familiarẽ, nomine perdicium, aut sideritim manipulatim componens; in tres fasciculos distribuito, & in aceto

VETERINARIAE MEDICINAE

acri & oleo largiore cum nitro decoquito, vbi decoxeris, viui sulfuris quantum satis esse constabit, ammisceto. Semel die perungēs in candenti sole, ad sanitatem reduces, olei, cedrię, picis liquidę, singulorum sextarij sex, sulfuris pōdo denariorum sex, mysi totidem, bituminis, sextans, cerę, aluminis scifilis, resinę, nitri, singulorum quadrās, pedicularis herbę selibra, aceti sextarij duo, hæc omnia simul coquantur, & inunguntur. Scabiem rapit medicamentū quod ex his componitur. Veteris vrinę recrementi scrupulus, fimi suilli semuncia, fraciū olei hemina, picis liquidę cyathi tres coquantur, & prius quā calore exuerint, die semel illinuntur.

Aliud Tiberij medicamentum.

SI SCABIES equum aut aliud veterini generis animal infestabit, ijs medicaminibus abolebitur. lacustres ranas, quā accerrimum acetum, oleum, & spumam nitri, æquis singulorum ponderibus permiscebis. dum igni subferbuerint, illines. Scabies tollunt abrotonum, crematiscq; cortex arundinis, admisto althęe modo qui satis esse videatur, ea excipiuntur aqua, & illinuntur.

Medicamentum quod ad Dioscoridem refertur authotem.

Amurcam decoquens dum sibi mellis crassamentum ascuerit, adiecto lupinorum decocto, & chamæleone herbā, suilloq; adipe lines, & scabię extenuabis. Sunt qui ad amurcam & decoctum lupini portione æqua misceant detritum album helleborum.

Erumpentibus papulis & scabiei remedia.

PAPULAE feruentissimo sole vsq; eo strigile deraduntur, quoad deliciatur sanguis: tum ex æquo miscentur radices agrestis hederę, sulfurq;, & pix liquida, cum alumine. eo medicamine prædicta vitia curantur. Scabies mortifera huic quadrupedi est, nisi celeriter succurritur. Quę si lenis est, inter initia vrina humana feruēte, dein aqua vitata pars eluitur: postmodū candenti sub sole cedria vel oleo lentisci limitur, vel vrticę semine & aceto detritis, vel vnguine ceti, vel quod in lācibus salitus thynnus remittit. Præcipue huic noxę salutaris est adeps marini vituli. Sed si iam inueterauerit, vehemētioribus opus est remedijs. propter quod bitumē & sulfur & veratrum picis liquidę axungięq; veteri commista pari pondere incoquantur, atq; ea compositione curantur, ita vt prius scabies ferro erasa perluatur humana vrina, deinaqua. Sæpē etiam scalpello vsq; ad viuum resecare & amputare scabiem profuit, atq; ita factis vlceribus mederi, vtī supra proposuimus, liquida pice atq; oleo, quę expurgant & replent vulnera æque. Quę cum expleta sunt, vt celerius cicatricem & pilum ducāt, maxime

proderit fuligo ex aheno vlceri infricata. Si scabies etiam infestabit, cytisi & sesami tantundem conterito: quod putatur etiam hominibus esse conueniens. Eadem pestis, si fuerit vehemētior, cedrino liquore aboletur. Macies scabiem creat. hæc vbi cœpit irrepere, sic intelligitur vitiosum locum pecudes aut morfu scalpunt, aut vngula tundunt, aut arbori adfricant, parietibusve detergent. Quod vbi aliquam facientem videris, comprehendere oportet, & pilos diducere. nam subest aspera cutis, & prurigo. Cui sic occurritur. liquidæ picis, & resinæ e cedro, aluminisq; pares modos ex aceto in sole conuenit illinere, scabrosis partibus antea deterfis: cinerisq; candenti tantisper defricare, dum sanguis exiliat: postea spumam argenti & alumen operose detrita ex oleo lētiscino inducere. Aut spumarū nitri & salis, triticeæq; farina, pares singulorū portiones in aceto subactas imponere. Aut crematæ radicis capparis, cinere qui suillo adipe excipiatur, delinere. Sunt qui scabiei & erumpentibus papulis lotij veteris bubuli & liquidæ picis illitu cum vino medeantur. Alij vetere hominis vrina testis candentibus inusta, & pari mēsurâ succi viridis cicutæ, antequam caulem faciat expressi, cum frictō sale & pice liquida fouent. sed prius scabrā partem pumice vel testa defricatam redulcerant. Quidam fictilibus vrnis cicutæ liquorem adiecto sale torrido in sterquilinio defodiunt, vt fimi vapore toto anno coctum, depromant ad hos vsus.

Hierodes de testium inflammationibus. Cap. LXX.

TESTICVLORVM inflammationes mouent vulnera, præsertim quæ perferorum animalium morfu inferuntur, aut si mordicus sæuiens alter alterūprehendat. Remedio erit anguinei cucumeris radicem coctā in aqua marina aut fontana, quæ salem habeat, vitiatam partē sponsa perfundere, deinde cerusa oleo adipeq; caprillo cum candido oui liquore contritis illinere. Si alia causa quàm vulnus inflammationem creauit, calida aqua bis die foueatur. Cimolia cum aceto vel figulari creta perlinantur eorum armi, aut viridis absinthij succo, vel cicutæ eius quæ in sterquilinijs enascitur, item virētis solani liquore. Solum absinthium ex aqua liuisse proderit. Inflammationem compefcit emplastrum quod habet spumæ nitri libras quatuor, æs combustum, bitumen iudaicum, mannam thuris, rhododendrum, atramentum sutorium, floces vini, æruginem. sed ex aquo singula libram pendant. axungia quod erit fatis ad excipiendum. omnia simul tunduntur. denso linteo agglutinata dolentibus mēbris imponuntur.

ANATOLIVS.

QMNEM discuties inflammationem, si sale, oleo, poliophyllo, verbascōq; combustis & vino commistis illinas. Hæc compositio inflammationes extenuat, crurumq; defluxiones suspendit ac resiccatur. Caricarum, cacuminum cupressi, aceti, singulorum trepondo madescunt, dein liquor exprimitur, cui nitri pondus, ammoniaci selibra, opopanax, aloës, singulorum adijcitur vncia. simul hæc contrita perlinuntur. sed antea faeces exuperante macerantur aceto, in quo caricæ commaduerint, hoc illigati per triduum ebibunt. Si vero in virosas ac odoris foedi rugas contrahatur, quas vocant ozænas, malicorij quadrās, aluminis, mysios, chalcitidis, foreos, atramenti sutorij, æruginis, singulorum vncia, in vnum teruntur, vt in emplastrum coëant. Sed quadrupes prius vrina confricetur, citq; medicamentum per triduum agglutinetur, deinde leni primum motu, postea cursu cōcitetur. Tum rursus vrina defricto totidem diebus emplastrum admoueat. sic ad sanitatem perueniet. Fluxiones conglutinando suspendit medicamentum quod habet bulborum megarensium libram, oua quinq; coclearum a phrarum duapondo, mannæ thuris librā, aloës, æris vsti, floris coriandri, singulorum selibrā, omnia simul pila teruntur, & inducuntur. Dissipat inflammationes ac digerit medicamentum quod æquis ponderibus recipit radices filicis arūdinisq; allij gallici spicas, ibiscum, aphras ficos, cupressi pilulas, ceram, irim, testam sepiæ, singulorum libræ pōdus teritur in pila, quo si pecudis genua circūdentur ferrū non experta, inflāmatio sum mouebitur. Sunt qui misceant simul senas ceræ libras, adipis ceruinæ, galbani, albarum violarū, piperis candidi, ammoniaci, resinæ terebinthinæ, gentianæ, singulos quadrātes, dein omnia conterant, vt cum res postulat, in vsum veniant.

Apsyrta de vulnere canis partibus adacto, Cap. LXXI.

APSYRTVS Publio Cocceo Iusto Centurioni salutē. Petisti literis tuis a me qua ratione sanādi sunt equi qui in canis partibus vulnus acceperūt. Hac curatione est opus. Abdomen traiectari debet acu filum lanēū ducente, quod intortū netu sit, nec tenue, quō mitius insadat, quē in modū medici in hominibus has vulneris oras suturā iungunt, sed capita extrinsecus excipi debēt, & pingue cutisq; funiculo canabino cera obliato transui, vt vulneris oræ fibulis coëant. mox adhibenda medicamēta quæ vulnere sanando sunt. Si inflāmationem ictus excitauit, cimoliā cretam cum aceto linere conueniet, septimo die vētris suturam resoluerē, postremo filum eximere. Quod si intestinū euoluatur procidatq; spōgia aqua feruēte madefacta mox expressa repellatur. siquidem inflāmatio ad omnem manus contactum incandescit. Si vulneratum est intestinum, aut retento

diutius spiritu rūpitur, nullus sp̄ei locus est. Si omentū prolabatur, ita vt foras irruat, forficē rescindi debet. Id enim introrsum refundi nihil profuerit. Si vero fauciatus est, nec tamen aliquid extra prorūpit, priorē pedem equus iactat, & demissa facie tristitiā quādam pr̄ se fert. cruenta per sedē respondet. Tum scire licet eius salutem esse deploratā, cuius interaneorū aliquod vulnus accepit. Sed si quod in alta carne vulnus hiet, linamenta aceto & oleo imbuta sunt imprimenda, infingendæ fibulæ, in quibus linamēta deligentur; sed lanea potius esse debent, id triduo prosequendum. tum fibulas oportet resoluere, aqua calida fouere, mox erui farina linire. Accepta sub genibus vulnera difficilius cicatricem ducūt, ac ægrius oræ coalescūt, quod carne vacant, ac cute deficiunt. Si posterioribus subter inguen, aut in vicinia vulnus inferatur, faciliē neruorum distētio sequitur, quæ protinus equum tollit.

HIEROCLES.

ILLATA cauis partibus vulnera sic sanare conuenit. Acu, uti solitum est, filum laneum, non tenuē, sed intortum trahente, consuere, dein principia exterius excipere, tergus cum pinguitudine funiculo canabino cera circumlito traicere, fibulis oras vulneris cōmittere, inflammationem illitu cimoliæ cretæ cum aceto curare, appetente septimo die futuram soluere, extrahere fila. Si procidat intestinum, penicillo feruētī aquæ intincto, dein expresso repellendum est. Etenim adhibitæ manus inflammationem mouere consueuerūt. Si vulnus intestinum accepit, aut intento spiritu dissiliit, nulla salutis spes subest. Si omentum exterius effundatur, forficē rescindendum est, cum nihil intro recondere profuerit. Si vero fauciatus sit equus, nec per vulnus aliquid exit, aut in exteriorē partē venit, priorē pedem iactitat, tristementē vultū ostendit, cruentaq; proluuiēs ex aluo procedit. Tum hoc nosse oportet, q̄ cum in interaneorū aliquo vulnus impressum sit, in ancipiti salus est. Si in loco carnosiore vulnus dehiscit, fibulis oportet oras iungere, linamētis oleo & aceto intinctis explere, postea fibulas resoluere, calida perfundere, erui farina circumdare. Qui posteris partibus sub inguina vulnus accepit, neruorum rigore correptus illico mortem obit.

Apſyr̄ti de ijs qui a crepidinibus in foueam deuoluūtur, Cap. LXXII.

SI QUANDO a præruptis equum deturbari contingat, & in altos scrobes aut fossas deerrare, quod statiuīs in castris solet vsuuenire, si nec crura, nec articulos affecerit, suspicioq; sit exta vel viscerū aliquod noxam cepisse, tali vtēdum est infusione. Succī cyrenaici modus qui duplo fabam excedat, demissus in poscā quæ duas heminas impleat, per nares datur, aut ē foco cinis in aquæ sextarijs duobus inditus,

linteoꝝ percolatus. Sit autem cinis robusteus, aut ilignus, aut succus acaciæ ruffæ: instar vnciæ vnius in vini duas heminas fusus: aut esculentū punicum ex vini sextario fustum per os inferatur. si tamen delapsus excrementa reddiderit, aut liquidum quid egerit, nullus infusioni locus. siquidem actum de equo est, nec vlatenus vltra vitam agere potest.

HIEROCLES.

SI AB edito loco cōtingat equum præcipitari, aut in altam voraginem deuolui, nec tamen vllos artus læserit, in suspicionemq; veniat intus noxam traxisse: tum cyrenaici succi duplum fabæ tuberculum duabus aquæ heminis immissum per nares ingeritur, aut foci cinis in duobus sextarijs vini linteo colatus datur. Præfertur roboreus cinis, aut iligneus. Item edule punicū vnciatim datur in sesquiseptario vini dimissum. Si statim equus quàm prouolutus est, alium exoneret, infundere quicquā, alienū erit, cum amplius viuere nullo pacto queat. Si calcitrosus in alterum seuiat, aut sese mutuis calcibus impetant, cōmodum erit farinæ erui, fœnigræci, & lupinorum, singulos sextarios exhibere. Verum hæ prius pollinario cribro succernūtur, & pinsuntur, dein vini italici sextarius, & hemina mellis adijciuntur, simulque subactæ coguntur in offam, quæ senis diebus datur.

Apfyrri cohibendis equorum calcitratibus, Cap. LXXIII.

QVI infestis calcibus nonnunquam inter se dimicant, validioreꝝ calcitratu vtrinꝫ in ilia se feriunt: vnde cōtingit vt abdomen rumpatur iuxta nervos quibus genitales partes depēdent, quos Græci cremasteras appellant. sic in scrotum intestina descēdunt, quem folliculum veterinarij nominant. ij confestim viuis excedunt. hæ tamen note representantur. scrotum intumescit. ambulans restitat. cibumq; profus respuit. nec pedibus insistere valet, sed sese proijcit, & subinde volutatur, atq; in tergum nutat. die vno vel altero viuut, tertio efflat animā. nō eodem die quo vitiū cœpit, excidunt intestina, sed postero. si tamen placet, muriam cum oleo mistam addita marina aqua & vino sufficienti infundes.

HIEROCLES.

SI QVEM alter equus calcitro sic icerit, vt calcibus aqualiculū cōfodiat, abdomen fractum dissilit iuxta nervos e quibus testiculi dependent, tum periculo locus est. incedens enim identidem resistit, & consistere non potest. Se ipse iactat, volutaturq; & obstipus ad dorsū spinam vergit. Intra triduum quàm noxam cepit, animam expirat. Tum enim eius intestina in scrotū, quem vocant folliculum, deuoluuntur, sed non

eodem die. Si alter equus morfu sauerit, vulnus muria perlui debet. Qui in nervis morfus imprimuntur, facile bilem mouent; sed, quemadmodum supra proposuimus, althea sanantur.

Apsyrty de fractis,

Cap. LXXIII.

PSYRTVS Frontoni Ephesio veterinario medico salutem dicit. Quæ sub genu in partibus posterioribus aut prioribus fracta fuerunt, ita ferruminari debent. Ea primū in sedem suam compellenda, succidisq; lanis inuoluenda, dein fascijs lineis oleo acetoq; madētibus deliganda, quæ sint longæ, æquales, non contortæ, distantes, ac raræ. Obijcienda cōsimiliter lana oleo & aceto intincta. Ferulæq; super tres ac cōmodandæ, & vtrinque amento quod lycon vocat vincienda; rectumq; crus quadraginta diebus seruandum est, vicienis diebus ter resoluiffe satis est; sed rursus cōuenit religare. Oleum acetumq; quotidie instilladum. Resoluēda vincula religādæq; circūdandæq; ferulæ, exactis quadraginta diebus, si callus cōcreuit, & ferrumen implet, ita vt equus ambulandi compos sit, soluendæ. Tum vnctione molli quæ ad ipibus constat, vtendum. Sed paulatim equus progrediatur. Quæ vero supra genua fracturā senserunt, vt deplorata, non contingens. Siquidem ea nunquā ferruminantur. Si femur fractū sit, in periculum venit, spēsque salutis in angusto est. Fractis armis nullus medicinæ locus, nam neruorum distentio sequitur, quæ caput scapulis annectat. Si vero fracturæ, carnis vulnus accessit, sic vt terqus intercidatur; neq; manū admolari, neq; fascias subter adhibere cōueniet. Quando putridum subest vlcus, si costa frāgatur, confanescet. Fracturæ quæ calloso ferrumine coijt, nunquam vrens medicamentū admouebis, excussis enim ijs inducētibus crustam, tophaceus callus resoluatur, ac rursus hæc fracta manum postulant.

HIEROCLES.

SI IN genuum vicinia prioribus pedibus crus fractum est, ita succurritur: primum articulus in suam sedem dandus est, & in locum recondendus. Crus succido vellere circunvoluendum. Fasciæ aceto & oleo madentes imponendæ, ita vt æquabiliter se deant, iterumq; imbuta lana superponenda. Cum ad ferulas ventum est, eæ pro more suo circūdandæ; vtrinque nodo quem lycon vocant, deligandæ. Rectum crus quadraginta diebus habendum. Ea ter in viginti dierū curriculo resoluenda. Quotidie oleo & aceto perfundendum: rursus vinciedum, ferulæq; post octauum diem adhibēdæ. Transactis autem quadraginta diebus si callus cōcreuit, & ferrumen impleuit, malagmate ex adipe pugnandū. Leni progressui pecus credendum. Si prope genu femur perfractum est,

vix vnquam sanari potest. Si fracturæ vulnus aut luxatio coniuncta sit, simile periculum subest. Sed si costa perfringatur, facilis medendi ratio. Nunquā ossium fragmentis quæ tophaceo ferrumine coaluerunt, medicamentū candens adhibendum: quandoquidem eo callus dissoluitur, nec vllam ferè medicinam sentit. Si quis pedis posterioris radiū fregerit, præsertim mulus & asinus: ijs, quod medulla careant, quanuis sanguinis compotes sunt, nunquam solidescit. Cum crus quadrupes fregerit, euulsæq; cute articulus sua sede prouolutus est, pelle reducta cōpellendus est: hocq; medicamento non admodum feruente linendus. Sed pecus altius capistro ligetur. Pars quæ inflammatione cingitur, oleo vinoq; perungi debet. Medicamentum hæc recipit, picis pondo denariorum viginti, opopanacis, resinæ terebinthinæ, visci quærnei, cere, singulorum libras decem, bituminis libras quinque, ammoniaci thymiamatis, resinæ pineæ, galbani, singulorū libras sex, mānæ, bdellij, singulorum libras quatuor, myrrhæ libras sex, mannæ, bdellij, singulorum libras quatuor, myrrhæ dupondiū, bitumen, resina, pix & cera simul liquantur, ammoniacum igni calfactum extenditur, adijcitur myrrha bdelliumq; tusa postremo miscentur, opopanax viscumque abeno conijciuntur, mox galbanum nouissime tufum. Hoc medicamentum linteo agglutinatum adhiberi solet.

Hippocrates fracturis.

SI OS in capite fractum est, aut cerebrum membrana ve eius vulnus accepit, oculi cruore suffunduntur, sanguis per nares exit, & oculos implet, crura tumescunt. Talis medicamentis non est sollicitandus, cum seruari non possit.

Hierocleum emplastrum, item barbarum, & flauum.

HOC EMPLASTRUM Hierocli refertur acceptū, quod fracturas recreat, spumæ argēti, aceti, singulorum libra, olei sesqui-
libra, ammoniaci, terebinthinæ, singulorum quadrans, cere, resinæ, singulorum sextans, bituminis, picis, æruginis, singulorum selibra, acetum, oleum, & argenti spuma coquuntur, cumq; coalescere cogiq; coeperunt, pix adijcitur. vbi bene soluta fuerit, trulleum igni demitur, tum bitumen im-
mittitur: quod agitari nō debet, aut rude moueri: cumq; liquefactum fuerit, reliqua imponuntur, & coquuntur tantisper, dum in vnitatem coierint, de-
mum in pilam colo diffunduntur. Est & aliud emplastrum, quod vocant barbarum, refarciendis fracturis efficax. Quod constat acris aceti, olei com-
munis, spumæ argēti, singulorum libra, picis aridæ, cere, singulorum selibra, bituminis iudaici triente, ammoniaci sextante, spuma argenti trita ex oleo:
diutius coquitur: cumq; satis efferbuerit, liquefcentia primum conijciūtur:

moxq̄ trita pix vbi resoluta fuerit, ahenum ab igni deponitur, & bitumen inditur. vbi resolutum fuerit, vas igni remittitur. cum iterum videbitur conseruisse, reliqua demittuntur. Emplastrum quod vocatur flauum, fracturas cōmode reficit. sic temperatur. picis liquidæ libra, ceræ sextans, mannæ thuris vncia, ammoniaci thymiamatis triens, aridæ resinæ, galbani, singulorum vncia, aceti heminae duæ. sed acetum prius & pix coquuntur, dein ammoniacum igni expansum, & in laminas cōformatum, colatumq̄ immittitur. Melius cedit si in aceto liquefcat, & infundatur ollæ, dein resina, māna & galbanum adijciantur. Sunt qui vt fracta iungant, olei veteris sextarium, axungia, spumæ nitri, singulorum libram simul concoquant donec bullæ feruoribus emerferint: tepensq̄ adhuc medicamentum illinant.

Apſyrthus de cholera tam humida quàm sicca. Cap. LXXV.

APSYRTHVS Iulio Frontoni Centurioni salutem. Literis me consulisti quænam indicia siccæ cholæræ monstraretur. Hæc solēt inueniri. Calor quū corpore toto, tum maxime ventre prorūpit. aluus subsistit, excrementaq̄ non nisi ægrè fundit. qua de causa sicca nominatur cholera. Decubitus equus respuit, quod vehementes vrgeant cruciatus.

Os calidum siccumq̄ sentitur. Hoc malū præcipue torquet cum libere bilis per hunc meatum non euadit, qui ad fellis conceptaculum pertinet, nec vrinæ vijs fertur, sed inibi residet: aut si itineri creditus, aut cursu stimulatus fuerit. Huic ita succurritur. Nitru & oleum ex aqua subter in alium dantur. quieti indulgeat, & ab operibus detur vacatio. viri de fœnum recens pascitet. si non adsit, condituum nitro passo vel posca conspersum obijciatur. malux coctæ ius calidum ex vino dulci nariibus infundendum. sed deiectio prius medicamento petenda est, quàm hordeum præbeat: dein madefacti cremor ex nitro potioni detur. frictione multa vtendum. sit clyster vtriculus arundinulam habens illigatam, illitamq̄ cera, quatenus inditur ano. verum prius adacta manu obsidens simū eliciatur. Si cholera vexet humida, notis ijs deprehendetur. oculi in luteum languescunt, splendentq̄. nares distractæ patent. aures & ilia sudore digeruntur: & ab ore calor erumpit. venæ quæ linguæ sunt subiectæ, luteo colore suffunduntur. excutiens sese gemitus exprimit. cuiusq̄ crura tumescunt, & subinde claudicat. lutea biliosamq̄ vrinam egerit. cum vero decumbens protenditur, suspirium elidit. Fertur potu duarū heminarum poscæ iuvari. Nos autē ijs sumus vsi. Cuminum, thymum, paribus modis trita, in vini & mellis hemina, quibus aqua sit adiecta, per os infundimus. ex suffraginibus sanguinem emittimus. Nonnulli abluendum præcipiunt. Alij tepido ignis halitu fumoq̄ malant vti.

HIEROCLES.

SI CHOLERA tentetur humida, venter humore proluitur, & tormina vexat. in equile se recipiens parieti pectus affricat, ac se difficile exhibet, sic vt accedentes calcibus sæpe proturbet. crassum nigrumq; lotium excernit. Folia itaq; syluestris brassicæ trita in vini veteris sextario seruefacta, per os infunduntur. Idem opopanax & piper detrita ex vino vetere suffula præstant. Solito cibatu, sed paulo parciore sustineatur. Cæterum siccam choleram tollit brassicæ syluestris nitriq; in vino contritorum infusio, sed frigida aqua vmbilicū perfundere prodest. Stratoniscus præcipit infundendum per os mellis acetabulū, seminisq; fœniculi tantundem, cum fertulæ cāpanæ tritæ drachma, atq; cum vini hemina, & senis aquæ sextarijs. Si venter equo substitit, indito clystere spiritus excutiatur, aut manu per anum inserta fimum extrahatur. Egēlidam bibat aquam, cui paulum nitri sit adiectum: recētisq; fœno victitet. Sūt qui echij radicis minæ quartam partem tursam tritamq; cum vino infundant. Alij hederę frōdes ex vino nigro mistas præbent. alij malicorium, aut syluestrem oleam tusam & vino madefactam, ori, vt deuoret, admouent. Si ijs morbus non leuetur, venas supra nares sitas scalpello resoluunt, vt sanguinē detrahant. Si equū humida cholera male habeat, torrefactum triticū dabis, triticeamq; farinā. Item herbā quæ heradium vocatur, tritā cum lacte & vino per os demittes. Sed cum cholera pecus infestat, sibi somnū conciliare non potest. quare syluestrem myrtum tritam vinoq; mistam in vtranq; narem infundes, fœno minime pascatur. Alte substernendum, quò mollius incubet. Sæpe nigram hederam tritam cum vino fudisse profuit.

Eumelus ad infestam bilem.

AT SI bilis molesta iumento est, venter intumescit, nec emittit vētos. tum manus vncta inseritur aluo, & obsessi naturales exitus adaperiuntur: exēptoq; stercore, cunila bubula, & herba pedicularis cum sale trito decocto melli miscentur, atq; ita facta collyria subiiciuntur, quæ ventrem mouent, bilemq; omnem deducunt. Quidam myrrhæ tritæ quadrantem cum hemina vini faucibus infundunt, & anum liquida pice oblinunt. Alij marina aqua lauāt aluum, alij recenti muria. Sunt qui capita porrorum tusa cum hordeo viridi decoquant, tepentemq; succum præbeāt potādum. Iumenta tam liquidam quàm aridam bilem suapte natura creāt. Sed ea lues maxime mulorū asinorumq; progeniem labe prosternit. Igitur aridæ bilis notæ sunt. Omnia corporis membra cōuelluntur. Equus vnguib; præsepia ferit, tanquam metu quodam percussus. Oculi sic conturbati caligant, vt obuersum hominem cōtueri nequeat. Ad se capistrum allicere conatur: & subinde volutatur. Ea res nō aliter accidit, quàm cum præcordia

bilis impleuit. Itaq; sanguis ex tédone colli téporibusq; demittatur. animal defricetur. deinde quatuor sextarij vini per nares ingerátur. Sed hac oppléte redundántia, & perfacile vomitus elicitur, & alius quoq; resoluí potest. Quæ si non respódet, subducenda est. quare veratri nigri pondo denarij, & seminis lini tantundem, trita cum vini duabus heminis per os demittuntur. Si vero lini semen non inueniatur, scammonia siciliquum dedisse satis est: dein abúnthium & centaurium quæ in aqua mulsá maduerint, per nares infundantur. vniuersim frigida lauetur aqua. Aut pollinis thuris, mána, myrrhae portiones ex æquo teruntur. medicamen per os immittitur. Aut mus araneus cum hemina vini albi tritus, & calfactus, per sinistram narem infertur. Cum humida bilis exercet, eius hæc sunt indicia. iacés quadrupes non facile potest excitari. tremit autem erectus, labatq;. Hoc euenire solet cum recens hordeum siue maceratum siue tunsu deuoararit, aut si vehemétiore motu concitatus, adhuc æstuans aquam frigidam hauserit. Cui sic subuenitur. gallæ quadrans, pinus vncia, rhus qua coriarij vtuntur, tantundem, corticis mali rubri par modus, trita adiecta vini hemina, tepefactaq;, per sinistram narem induntur. pecus cogitur progredi. Verum ij quos male habet cholera, singulis pedibus claudicant, cutem habent prætentam, venæ sanguinis plenæ prominent, vndiq; multus calor erumpit. Hac ratione curari debent. Sanguis à ceruice demittatur, posteroque die scalpello vena resoluatur. Sed habitus colorq; est attendendus. namq; si vitiosus liuidusq; sanguis exierit, tãtis per profluere sinatur, dum purus emanet. aqua mulsá per os iniiciatur, & viridi pabulo, farinaque cui nigellum vinum sit adiectum, alatur. Terga manu subigere proderit, atq; partes externas frictionibus nutrire, quò cutis aliquantum laxetur. Aliqui folia hederæ trita vino miscuere, tepefactaque per nares infudere.

Hierodes de carcinomate.

CARCINOMA rescindi præcipit Hieronymus, si locus patiatur. sin recuset, caneros fluuiatiles crematos illini iubet, & cum acida fece tritum subactumq; pinus corticē imponi, & crematum pumicē, cicutæq; semen, atq; radicem syluestris cucumeris tusam cum aqua frigida & aceto perlini. Si sentiatur vlcus, aqua non est admouenda, sed vino perluendum. Hoc vtendum medicamento. Plumbago, atramentum sutorium, tusa, cinisq; calcis, æquis ponderibus mista debent imponi. Locus carcinoma cingens, oleo circumlinendus. Alij cum partem animalis occupauit, hoc circuncidi opus esse tradunt, dein viuo tenuis aduri, tritaq; cantharides ex alumine & cyprino oleo superponi.

HIPPOCRATES.

CARCINOMATIS optimum præsentissimumq; remedium est malagma quod cicuta, resina, visco galbanoq; constat, quæ simul coquuntur. sed hoc auxilio calido vtendum, modo locus non refragetur. sin reclamet, siccis ijs cataplasmatibus & liquidis est pugnandum. cãcros fluuiatiles vltos tritosq; cum acida fece superpones. Item pineũ corticem tusum, pumicem crematum, & cicutaẽ semẽ, syluestris etiam cucumeris radice in ex frigida aqua & aceto tritam illines, rursumq; vino fouebis. Hoc autem vteris medicamento. candidam fecem cum plumbagine atramẽtoq; sutorio tusam, addito calcis cinere perquam sicco, admouebis. circũdantes parteis oleo perũges. Si medicamentũ obduruit, eruũ & mel illines. Si carcinoma oculos occupat, eruũ pinsitum ex rosaceo & ovo instillatur. Sed postquam vulnus purgatum fuerit, italico melle nutriendum, vt inducta cicatrice conlascet.

Hierocles meliceridibus.

VL CERA quæ a faui similitudine melicerides nominantur, reliqua q; bullantes pustulas quibus cutis scætet, Hieronymus vtẽdas consulit ferramẽtis candentibus rectis, donec aduratur cutis. sed tunicæ paratur. omnis exprimatũ humor, ita vt nullum eius vestigiũ su perfit. Vlcera igne facta curari iubet cera oleo & adipe liquefactis: marina, si adlit, elui. sin desideretur, frigida perfundi. Quibusdã placuit meliceridas laminis æreis candentibus, non ferramentis vri. Habes aduersus huiuscemodi fauos, emplastri compositionẽ quæ in calce huius libri inter medicamentorũ facultates subiungetur. Sũt & vlcera quædam crebris tumoribus exasperata, paraprismata inde vocant: aut quod in faui speciem cõereta sint, meliceridas appellãt. Alij quod per foramina fertur humor, hydatides vocare maluerunt, in talis & calcibus nascuntur: nec vrens medicamẽtum postulant, cum plane varices iudicentur. quannis & alterum sit genus varicum, quod cæcum fallit. Quæ res ita deprehẽditur, cum pecus in stabulo decumbit, & solito diutius inibi iacet, nam exurgere non potest, nisi quis ei ferat opem. surrectis foemur & crus extendit, parumq; contrahit. Hoc vitio hyems equos implicare consueuit. Pristinæ valetudini restituitur pecus, si agatur, & inambulet.

Hippocrates eisdem.

MELICERIS tumor est in articulis nascens, cui subest humor glutinosus, mellis crassitudinem coloremq; referens, inde nomen accepit. Hoc medicamento curatur, quod habet olei libras quatuor, ammoniaci suffiminis, plumbaginis, cerusæ, singulorum libram, æris

combusti semunciam, æruginis bessem. omnia simul miscetur cum vñs requirit. Quo feruētius illinetur medicamentū, eo maturius vitiū discutietur.

HIPPOCRATES.

SI MELICERIDAS equus aut aliud iumentum contraxit. genibus sanguis detrahatur. spongia cum posca cui mel sit adiectum, superponatur. Si permanceant, nec sub ijs aliquid proficitur, illini debent. Si parum hoc valuit, vt adhuc perdurent, vtrūq; genu ferramento adurere conuenit: nec alte tamen imprimi, sed quasi trāscurrere, ne compages resoluatur. sed non plus quam opus est. neq; coagmentum etiam contingatur. tum vlcera vt reliqua igne facta curari, & fasciari debent. Auxiliatur quoq; fauis medicamentum quod recipit olei libras duas, salis ammoniaci sextantem, plumbaginis bessem, æris combusti, squamæ æris, singulorum sextantem, spumæ nitri quod sit satis, mannæ thuris, cerusæ, singulorū quadrantem. omnia miscentur, vt in vsum veniāt. Præsidio est medicamentum quod habet nitri quadrantem, foliorum rhododendri siccorum, axungie veteris, bituminis, singulorum quadrātem: aut salis ammoniaci, plumbaginis, spumæ argenti, cerusæ, singulorum vnciam, æris vñti, æruginis, singulorum sextātem, olei selibram. cum omnia miscueris, vtitor. Si melicerides equū infestent, medicamentis quæ agglutinādo reprimunt, subuenies. Primo quoq; die locum sale & oleo defricabis. secutis diebus calida aqua perfundes. vnges anserino adipe, & butyro nutries.

VARICOSIS.

SI VARICES noxij sunt, hac ratione tolluntur. scalpello cutē aperies, & candente ferramento adures. tum sale & oleo decem diebus infricabis. Quod si adhuc non summoti fatigent, sanguinē ab variculis euocabis, & sanitati reddentur. Interdum varices sic pecūs male habēt, vt cum somno excitū surgit, protendat pedem, quasi quandā luxati artus imaginē exhibeat. sed opus est pressa manu terga subigere, dareq; operā vt inambulet: & quod luxū videtur, statim ad pristinū ordinē redibit.

Pelagonius vlceribus in faui modum concretis.

ALVMEN pingue cū aceto quam acerrimo pedibus infricatur continue. Eundem effectum præstant salis fossitij, veratri, singulorum sicliquis, chalcitidis torrefactæ tantundē, auripigmenti drachma. sed melle excipiantur, vt ē fauis purulentus humor citra ferrum effundatur. Acacie, botryidis, cadmiæ combustæ, æruginis, veratri nigri, bituminis iudaici, nitri rubri, atramenti sutorij cremati, axungie veteris, olei, salis ammoniaci, chalcitidis, hæc omnia ponderibus æquis sicca tunduntur,

& cum bitumine cernuntur, prætritaq; axungia, liquidis adiunguntur, vt mixta simul in emplastrum coëant, quod linteo agglutinetur, ipsiq; ductus lanæ flocco circulus circumagitur. medicamentum illigari debet, & alternis diebus resolui, quoad locum inueneris multis cribri modo foraminibus exasperatum, quibus perinde quasi emissarijs vicinus humor feratur, expressoq; sinu desiccetur barbara, quæ aceto, oleo, spuma argenti, pice, bitumine & ammoniaco cõstat. Vbi purulētum humorem melicerides profuderint, super vicus dandum est emplastrum quod habet olei vulgaris libras quatuor, ammoniaci, plumbaginis, atramenti sutorij combusti, singulorum sesquilibram, æruginis selibrā, ammissa cerusæ sesquilibra. ea coquuntur. Malagma sequens ad Elenum artis veterinariæ prudētem refertur. In ahenum olei paulum mittitur. vbi concaluit, argenti spumæ selibra conijcitur, axungia tantundem: quibus colatis adduntur ceræ sesquilibra, resinæ pondo. gonus selibra, chalcitidis vncia, mysis liquefacti selibra, psilothri tantundem, opopanacis libræ quatuor, galbani triēs, salis paulo minus hemina, aceti selibra. Hoc malagma meliceride laborantibus opitulatur. Oleum in aheno cum efferbuit, conijcies ceræ libram, plumbaginis, propolis, argenti spumæ, singulorum selibrā. hæc in lutra ferrea labellōve concalfacta super genu induces. Recenteis meliceridas digerit ac dissipat insequens, aceti cyathi tres, salis ammoniaci selibra, corymborū hederæ triens, seminis rosmarini quod cachry dicitur, tunsi triens, simi columbacci grana sex, mannæ sextans, cineris calcis triens. omnia hæc mittuntur in ollam, sed primum acetum, deinde ammoniacū, resina, postremo reliqua: cumq; cocta fuerint, ab igne summo ueri vas debet: sed malagma linteo illitum imponitur, & fascia ligatur: post quinque dies soluitur, & calida perfunditur. rursus ex eodem medicamento seruēte portio superponitur. sic equus depulso vitio ad sanitatē perducitur.

Prænotio ac remedium pustularum, quas paraprismata vocant.

PRIMUM supra talum & coronam pedis erumpunt nonnullæ papulæ grani sinapis magnitudine, vel paulo maiores, quæ tādē in vnam coëunt pustulam. eæ cursitatu, itinere longo, gestatis oneribus solent provenire. Remedium est stylo vel acu transigere, & capax humoris vasculum rescindere, oleo & sale defricare, postea fomentum adhibere, cerato munire. Hoc etiam medicamētum pustulas abolet, chalcitis, æruginis æris, singulorum quadrās, fœniculi nigri, mysis liquefacti, singulorum triens, atramenti sutorij, gallarum nigrarum, fecis vini, psilothri, singulorum quadrans, floris cymini alexandrini, singulorum quod erit satis, mittuntur in acre acetum, atq; teruntur in pila, dein in collyria formantur: quibus siccatis vtendum.

Tiberius ad pustulas aqua pręgnantes tollendas.

SI QVA pars pustulis aqua pręgnantibus scatet, quas vocant hydatides, tum foliorum rhododendri semuncia, senę euphorbij drachmę, fimi columbacei quaternę, seminis nasturtij totidę, chamę sylvestris herbę siciliquis, ternę adarces drachmę, omnia diligenter tunduntur, & cum axungia teruntur, eo medicamine pustulosus locus linitur. Papulę cum desidunt, calces vlceribus obsident, quę copiosum eructent humorem, paraprismata vocant. tum venam quę supra suffraginis articulum fertur, resolues, sanguinem profluere patieris. Recentes grossos minutim tulas in vino coques, & ex bubulo stercore delines. Si nihil hoc profecerit, suffraginis venam series, sanguis tãtis per profundatur, dum heminam expleat, tum salem torrefactum ex oleo superpones, & fresę fabę lomentum, cui mellis paululum adijcies.

Hierocles de pustulis.

VEHEMENTI cursu maxime pustulę concitãtur, taliq; priores intumescunt, vt humore grauidi videantur. Venam igitur sub suffragine scalpello sauciabis, vt sanguinem exhaurias. Quod si remediũ hoc non profuerit, locum pustulis scatentę scarificabis, vbi totum humorem effuderit, posca fouebis, postridie malagmate nutriendum, quod galbano constat. Sunt qui finum cuocent, eiq; ægyptiæ mori tenera cacumina, aut tulam radicem adijciant, in vinoq; pari aqua diluto feruefaciant, deinde candens ferramentum acetabulo coxendicis adhibent: cumq; melius habere videbitur, calidam aquam pręstant potandam.

Hierocles de aculeis qui intus hæserunt, extrahendis.

SI LIGNEVS mucro, stipes, vel aculeus equo illatus infedit, aut os aut testa in vngulam se demersit, ea protinus euellenda sunt, & purgato prius vulnere, medicamento quod ærugine vel mysi cõstat, aut quolibet vulnerario linendum, plaga penicillo replenda, postero die mero perluenda, medicamentisq; perungenda quę dehiscētis sinus oras committunt: deinde polenta quę ex alumine componitur, curari debet.

Hierocles de abscessu.

Cap. LXXIX.

VM abscessus saltu, volutatione, plaga, vel casu cõtrahitur, in calcem magnopere tritã affuso vino parem olei modum adijcito: cumq; medicamentũ strigmenti crassitudinem retulerit, intumescētem locum oblinito. nonnihil etiam sanę partis complexus, aut triticeã farinam quã purissimam infuso aceto subactam, cui mannę duũm denariorum pondus adijciatur, supra protuberantem locum agglutinato.

sed aliquid sanæ partis comprehendere non erit alienum.

Hieroclis ad squillares furunculos, quos vocât caridas, Cap. LXXX.

S I SQVILLAE tuberculo prodeant abscessus, quos a piscis similitudine caridas, quasi squillares nominât: tenera cypressi cacumina & gallæ libram tundes, a xungia & ceræ singulorum se libram adijcies, gallas acerbas instar libræ cum aceto subigens illines. Ap syrtus vtendum præcipit vrina vernacula, sed abstergendum esse prius quotidie, mox nigra calce dum sanescant linendum.

Hierocles qua ratione experta ignem curanda, Cap. LXXXI.

V M vrendi pecoris candente ferramento necessitas ingruit, friato sale & oleo primo die margines vlcerum puluiniq; proluuntur: secutis autem diebus puerili strigmento delinuntur, quo facilius emarginari possint crustæ, decideretq; deinde vetere oleo & calida aqua cômistis detergeatur. quibus expurgatis, statim vino & oleo inspersa crui farina foveantur. Si vero puerili strigmento carueris, cerâ, picem liquidam, adipem suillum, salem, oleû, simul intrita, pinnis perlines. Si intra septimû diem quàm illini cœpit vlcus, non emarginentur puluilli, crustæq; decidant, timor subest ne quid intus ruptum sit, & ad inuitabile periculum venerit. Vernû tēpus maxime æstiuumq; huic vrēdi negotio destinatur. Aliqui miscēt ceræ libram, propolis, ammoniaci, singulorû sextantem, cæsypi vnciâ, galbani, manne singulorum sextantem, visci trientem, spumæ nitri vnciam, piperis sextantem. eo crustæ vlceribus obductæ, paulatim euelluntur. aut ceræ libra, propolis vncia, ammoniaci sextans, cæsypi vncia, galbani sextans, bituminis triens, opopanacis, nitri, singuli sextantes, aluminis scissilis vncia, piperis, visci, singulorum sextans, sulfuris vncia, commiscentur.

Ap syrti de marisca ficoq; & fornicantibus verrucis quæ in pedis corona nascuntur, Cap. LXXXII.

A P SYRTVS Herodioni Alexandrino equorum medico salutem. Mariscas, ficos, aut verrucas quæ in fornicationes dicuntur, quod punctiōnis fornicæ sensum quendam repræsentant, in equis, mulis, asinis, quacumq; parte corporis oriantur, præsertim si extrema occupant, adurere nō oportet, sed rescindere, nitro propius abradere, crudâ chalcitimitram illigare, idem quotidie præstare, aquam non admouere, dum sanitati restituantur. sed maxime vrentibus medicamentis abstinendû, quoties pedi iuxta coronam insederunt. Nam difficillime inibi cicatrices inducuntur.

HIEROCLES.

FICOS, formicantēsq; verrucas, quæ quū omni parte corporis, tum maxime extremis oriuntur, Apſyrthus nequaquam vrendas conſulit, ſed reſecandas, & viuō tenuis detradendas, deinde crudam chalcitim tritam imponi iubet & alligari: idēq; quotidie facere. aquæ potum non impartiri quoad ex eo vitio ſefe recollegerit equus. cui itidem igni interdixit, quoties in ſitu pedis circiter coronam exierunt, quippe cum vlcera difficulter ibi cicatrices trahant.

Hierocles de fico in pernis, & reduuijs, quas pterygomata appellant.

IN PERNA posterioris pedis iuxta cauum vngulæ vlcus enaſcitur, quod ab rei ſimilitudine ficum appellant. id equum infeſtat, & claudicationem adfert, doloreſq; ciet, nec vitiatam partem equus à quoq; tangi patitur. huic adurētibus cæteriſq; medicamentis quàm celerrime ſuccurrendum. Si quidem cum diutius vitium prorogatur, inter ambulandum radices altius in vngulam exigit, & in vniuerſum claudicatio confirmatur. Huic noxæ tam aſinus quàm mulus maxime patet: equus non facile id incommodi ſentit.

Informicationibus remedia.

SI VERRVCAE latiffimis radicibus inhærent, & dolores movent, myrmecias vocant, eas tollit medicamentum quod habet calcis, ſpecularis lapidis- tūſi, ſingulorum vnciā, ſtillatitij lixiuij ſextarium vnum, thuris vnciam vnam, fecis vini cōbuſtæ, cineris, ſalis, æruginis, aceti, ſingulorum ſextātem. Prodeſt myſis, atramēti futorii, calcis, æruginis, ſingulos ſextantes terere, cumq; formicās verruca conſecta fuerit & exuſta, medicamentum inſpergere. ſi circa oculum aut palpebram prominet, ex melle trita linere. ſed verruca prius in treis parteis diducenda, ferramentum candens adhibēdum. Si formicationes in pedibus erumpant, chalcitidis ſextantem, ſynopidis vnciam, fecis ſextātem fumes, corticem punici mali in aceto coctum, punicumq; malum contritum miſcebis, panno colatum inſundes, dein vteris medicamine vulnerario. Sunt qui primum verrucam formicantem reſcindant, poſtea mel, calcem viuam, & ſaligneum corticem tuſum cretumq; ſuperponant: & ita ad ſanitatem perducunt.

HIEROCLES.

INFORMICATIONES ferro reſcindūtur, deinde vulnere ſulfur inſriatur. Bitumē, aut cucurbitę ſiccę crematęq; cinis inſpergitur. Viſta filix tuſaſq; & incerniculo creta formicantēs verrucas abolet. Barbulæ hircinæ cocta in aqua radix eundem præſtat effectum, ſi tri-

ta linatur . Habes etiã alia remedia aduersus informicationes, quę inter cõ-
posita medicamenta paulo post subiiciuntur . Easdem tollit hoc medicamẽ-
tum . aluminis optimi, cadmię, botryidis, mylis, singulorum sextans, chalcitidis triẽs, gummis sextans, lixiuij liquoris qui ẽ cinere partim viuã calcẽ ex-
cipiente stillauit, protoſtaçton vocãt, quod satis esse videbitur, quo subacta
cetera digerantur in pastillos . Auxilio est medicamentum quod continet
calcis, candidę fecis vini, columbacei fimi, auripigmenti, singulorum vnciã,
chalcitidis semũciam, lixiuij quod ẽ cinere calcarijs fornacibus extracto ma-
nauit, quod esse satis videbitur, ea teruntur, & eo excepta fornicationibus
linuntur, sed antea verrucę capillo aut neruulo vinciantur, cum autem exci-
derint, siccum hoc medicamen inspergatur .

Apſyr̄ti de neruicis,

Cap. LXXXIII.

NERVICI dolore cervicis laborant, & caput extendunt.
Labia in rictum contracta sursum versus spectant, nec his-
ſcere possunt, quapropter neq; potionẽ neq; cibũ capiunt.
exerto genitali vrina paulatim fertur . aluus nihil nisi co-
acta reddit, accidit ferẽ vt in progressu vacillent, obstipicq;
cervicem proclinent, quod interni nerui distenti rigeant,
verum tales statim viuendi finem faciunt.

HIEROCLES.

NVI neruicis affectibus tentantur, nullum auxiliari potest medi-
camentum, signa tamen explicare bonum erit, ne quis neruicum
putans altero vitio correptum, cum remedium adhibere non pos-
sit, erroris insimuletur. Neruorum itaq; causarius cervicem distẽ-
dit, caput extollit, vt sursum versus pertineat . Labia in rictum contrahuntur,
vt os non possit aperire, quare nec esse, nec bibere valet . genitaleq; pro-
mittens sensum meijt, venter excrementa non emittit, incedens equus vacil-
lat, & in cervicem obstipus concidit, quod nerui præter modũ distendantur.
Qui, vt i proposui, breui mortem oppetunt.

Apſyr̄ti ad neruorum vulnera,

Cap. LXXXV.

PTIMUM equis aduersus neruorum vulnera, amurcã
veterem instar trientis hemina, & corticem radicis vlm̄i co-
xisse, cuius liquamiuis hemina, fellis taurini cyathi tres, ari-
stolochię tenuis semuncia, miscentur, si taurinum fel desit,
in vicem eius agrestis hirci fel sufficiatur . ea in vase cõfun-
duntur, & sub dio coquantur, cum abunde cocta videbun-
tur, per tegetes aut sportulas instillẽtur in sicile, quod si picatum fuerit, cõ-

festim eximendum est. Eo medicamento cum res postulabit vtendum. Si nervi sentiunt exulcerationem, ceræ libram, olei besselæ, æruginis quadrantem, aridæ resinæ libram, mannæ quadrantem, aceti quod erit satis, mannam cum ærugine acetoq; teres, permiscebis, illines. Si nervi dolorem experiuntur, ceræ libram, styracis sesquilibram, æruginis libram, propolis, ceræ candidæ, papaveris, singulorum sesquilibram, baccarum lauri libras quatuor cum semisse imposuisse satis est.

Hippocrates de vermibus.

SOLENT etiam vermes nocere: quod vitium non facile medicamentis expugnatur: sed potius inuictum, remedijs non cedit. quorum signa sunt. se in solum equus abijcit, crebroq; volutatur, & ad-mouet caput vtero. caudâ sæpius iactat, atq; solito frequētius hinnit. Succus igitur brassicæ cum oleo nitroq; per os & nares infunduntur: aut squamæ aris, caricarum, & atramenti sutorii, singuli trientes læuissime teruntur, & in collyria formantur magnitudine qua nares sunt capaces, per quas injiciantur.

Didymus phthiriasi & ricinis.

SI VETERINVM pediculis obsitum est, aut ricini hæret, aceris radices tusæ in aqua coqui debent, & decocti iure tepido perfundi, sic vt imber totum corpus proluat, sed villi prius a capronis ad dorsum spinam detondendi. Sunt qui solo cedriæ liquore vtantur. Alij mandragoræ radice decocto consimiliter irrorant, sed cauendum ne eâ degustent, quippe cum periculum adferat. Alij cyperi radicem decoquant, & iuris imbre lauant. Ricini quoq; pice liquida cum suilla adipe cocta contacti decidunt: qui manu non sunt vellendi, ne faciant vlcera.

Pelagonius pediculis.

SI VEL venter vel anus pediculis scateat, mora cruda hordeo quo equus vescitur, inspergenda. Complures radice mori cocta in aqua ventrem & anum fouent. Si vulnus intulerunt, siderite herba & porri succo mistis addito sale oleo & pice sanatur. Si pediculi iubam aut corpus totum obsident, viridem cicutam tritam opus est illinere: aut tusam cyclamini radicem affuso oleo pediculosis partibus conuenit illinere, ea namq; huiuscemodi animalia necat. Si quid equis aut iumentis alijs pediculos creauit, totum corpus expurgandum est, dein tunsa cyclamini radice expressus succus adiecto oleo illinendus. postero die lixiuio feruente pecus elui debet, medicamentoq; rursus illini.

Didymus infestantibus tabanis, qui etiam œstra dicuntur.

AB ANI suo aculeorum stimulu equos reliquaq; pecudes in amentia præcipitât. Compertum igitur habemus, eas ab ijs infestis volucris non attingi, si quis tusas lauri baccas in aqua coxerit, &

VETERINARIAE MEDICINAE

de cocti iure locū in quo pascuntur aut incubāt, resperferit, quippe cum cæca naturarum discordia (antipathian nomināt) instincti tabani fugiunt, quod si præuentæ iam ictum acceperint, cerusam ex aqua circumliuisse satis est.

Africanus, ne veterina muscis infestentur. Item ne vlcera abijs tacta vermibus scateant.

MVSCAE nulla afficient molestia, si tritis lauri baccis, & in oleo coctis veterinum illinatur. Solent etiam muscæ vulnera infestare, quas summovebimus pice & oleo vel vngvine mistis & infusis. Quod si quæ partes vlcerebus præoccupatæ fuerūt, coctam picem liquidam suillæ adipi vulneribus stillari conveniet, sed quotiescunq; mel remedijs adhibetur, cauendum erit ne pars a muscis infestetur, nam ad mellis dulcedinē non hæ solæ, sed apes aduolant: quæ vbi vlcerebus infederunt, vermes creat, quare purgatis ijs cōfestim adhibēda sunt linamēta cū pice & oleo veterēq; axungia, & extrā vulnera eodē medicamēto circumillinenda. Solēt neglecta vlcera scatere vermibus: qui si perfundātur aqua frigida, rigore cōtacti decidunt, vel si hac ratione non possunt eximi, marrubium aut porrum conteritur, & admixto sale imponitur, id celesterrime necat dicta animalia.

Beretijs muscis fugandis.

LAURVS cum nigro veratro trita, si in lacte, vel passo, vel hydromelite cum minimum aqua maceretur, muscas enecabit. Si casiam ex oleo tritā illiueris, nullam impotent animantē. Muscas, si voles, nepetæ abiges odore. Item foliorum eius decoctū respersum easdē fugat. Si, quantū Anatolijs sentit, tibi sit in animo muscas in vnum cogere locum, in excauatum scrobem frutices rhododaphnæ tunfos conijcies, in eūmq; examina vndecunq; conuolabunt. Eadem boues, aut reliquos quadrupedes nullo afficient tedio, si lauri baccis ex oleo perungantur. Cæterum muscæ prorsus mutis nō insidebunt animantibus, quæ leonino pingui sunt delibutæ. Porro veratrū quod in lacte vel sapa cum auripigmento maduit, imbre resperfo muscas abolet. Si quidpiam alumine cunilatq; linatur trita, muscæ nunquā adsilient. Africanus est author, si platani frōdes adpēdantur, vespertiones equilia non ingredi, exanimariq; comarum hederæ suffitu.

Democritus infestis culicibus propellendis.

CVLICES necant equinæ setæ foribus aut medijs domibus alligata, neq; prorsus eas inibi suffixæ sinunt ingredi, calaminthæ aut gith crematorū nidore fugātur. Si spōgia aceto acri imbuta prope caput aut pedes adpendatur, animantē non attingent. Abiguntur macerata ruta, & domicilij resperfa, aut conyza decocta. Et feruefacti iure domibus

irrorato aut galbani, aut fulfuris, aut cumini suffitu. Si dormituro canabis florentem furculum obieceris, ab inuolatu arcebuntur. Non in quoduis animal irruent eæ volucres bestiolæ, quod manna cum aceto & oleo perungatur. Cæterum horrent in primis culices accrementum aceti, & cumilæ nidorem. Bubulum stercus suffitum, aut parietibus sublitu culices persequitur. Item inulæ radix adiecto buccinorum crematorum cinere, si vestes aut stragula suffumigentur. spōgia aceto imbuta, cum domorum laquearibus, aut cubiculorum cameris adpeditur, ad se cōuolantia inibi culicum agmina contrahet. Nullo laceffent ictu, si canabis frutices lecticis substernantur.

Rutam aqua maceratam, vel conyzam coctam mandris resperges, vt hinc culices amoliaris. Bdellium suffitu culices propellit.

Didymus cimicibus abolendis.

PICE liquida, & syluestris cucumeris succo cubilibus insperfo cimices necantur. Item scylla particulatim difsecta, tritaque in aceto, & spōgia hoc liquore imbuta deterfis. Itidem medicæ mali frondes cum oleo decoctæ, vt hanc pestem arceant, lecticarum coagmentis illinuntur. Taurino aut hircino felle, addito acri aceto, cubiculorum parietes imbui prodest. Hoc idem præstat si viuum sulfur, & oleum vetus adieceris.

Cimices lectularij nō aderunt vbi locum glutini piscium (quod ichthyocollon vocant) decocti resperferis iure. Incubātes enecabis, si coctis olei fratribus, & bubulo felli mistis ex oleo roraueris: aut hederæ, aut capparis frondibus ex oleo litis. Nec secus parietibus delitescētes perimes. Præsens eis moliuntur exitium, cum herbæ pedicularis acetabulum, scyllæ in taleolas difsectæ tantundem, acris aceti ligula, teruntur vnā, & cum incaluerint igni, linuntur. Aliqui cedrini liquoris portionem adijciunt, & quadrātalem passi modum: vitulini, vel caprini fellis, quantū volæ sinu capi potest, & tantundem passi cum aceto. Florentinus memoriæ prodidit hirudines & cimices mutuo halituum eiaculatu confici, illas, cum conceptum cimicis nidorem ad eas fistula detulerit: hos, cum graue furni virus hirudinibus emissum insederit, ambitu velaminibus stipato, ne vapor euanescat in auras. Scolopendra siccata suo odore eundem præbet effectum, ad idem pollutent hederæ folia cum hirudinibus decem trita. Democritus asserit cimices nec situ cubilium, nec aspergine creari, si leporis aut cerui pedes a tergo circum lecti sulcra pendeant. Si quis inter peregrinandum vas aquæ frigidæ plenu lecticæ subijciat, dormientem non attingent. Lupini madentis imber, quo pleriq; omnes vtuntur, exanimat quos attigerit, is tamen nō prohibet conspersus, quin paulopost rediuiui conualescant.

Pamphilus pulicosis animantibus, & domicilijs.

PULICOSAE pecudi remedia sunt. Sume cuminum tritū pari pondere cum veratro, aqua q̄ mistum, & illitum, seu cucumeris anguinei succum, vel si hæc nō adsunt, vetus amurta per totū corpus infusa. Si in effossum domi scrobiculum rhododaphnæ surculos inieceris, pulices vndiquaq̄ ad eum conuenient; tum absinthium, vel syluestris cucumeris radix aqua marina macerata rore cōsperso hos enecabit. eisdem aquæ in qua gith maduerit, resperus necem adfert. Cum hæc pestis infestabit, conyzæ feruēs decoctum perfudisse satis est. Item sinapis semen cum rhododaphnæ (cui nerio quoq̄ nomen est) igni calefcit, & locis quæ pulicibus scætent, inspergitur. In perniciem agūtur, si cribro viciario viuā calcē per locū cernas, sed solū prius est euerrēdum. Pestis hæc itidem fratribus olei maceratis aboletur, si pauimēta hac madeāt vligine. Si cuminū syluestre adiecto cucumeris anguinei semine in aqua tritum perfundatur, crepantes dissiliēt. Itidem præstatū absinthio, aut radice cucumis agrestis marina macerata, aut chamelezæ radicibus, aut populneis frondibus tusis, & aqua suffusis, aut tribulo in aqua decocto. Pulices acor murizæ necat. Item marina resperfa. Si positū in medio domus labellū ferreo pugione circumscribatur, reliqua q̄ pars extra ductū orbiculū liquore respergatur in quo pedicularis herba, aut tusa lauri folia maduerint, aut muria in aqua maris cocta: omnes in labellum consilient. Si in spurcū scrobē caprinus sanguis defundatur, pulices omnes ad se cōtrahet, sic a vestimētis, & tapetibus villosis, quibus immerfi latitant, enecabuntur. Summouētur ijdem, si in vna vel cado antedicta reponantur.

Apfyrus ijs quos serpentes momorderunt.

APSYRTVS Iulio Saturnio Decurioni salutē. Petis quæ nā signa viperarū ictus sequatur. Hæc utiq̄ sunt. corpus horrore cōcutitur, oculi tumēt, ore & dentibus infrēdet equus, interdū pili a capronis iuba & muscario defluunt, papulæ etiā quædā corpore toto prorūpunt, quæ graue virus olent. Succurritur hac sorbitione, piperis cādidi aut nigri grana triginta cum vino detrita per os infundūtur, aut thymū ex vino tunsum, aut rosaceum cum mero, aut ruta cum vino trita, creticūq̄ seseli quod tordilion vocant, ex vino vel artemisia, sed pecus in periculum venit.

HIEROCLES.

MULTI sermonem quem de demorsis a vipera scorpionibus, phalangijs, aut araneo mure habuerunt, simul promiscue confuderunt: nos autem cum distinctionem quandam desiderent, de ijs sigillatim differemus. Cum ergo vipera morsum impressit, horror totū corpus percurrit, intumescūt oculi, dentibus iumentū infremit, pili iuba delabūtur, equum papulis quibusdam foedis vulnus obsidet. Hæc

ratio curandi sequenda est. Triginta cãdidi piperis grana cum vino tusa, per os demittuntur, aut thymũ ex vino, aut artemisia cocta cum vino. Nonnulli plagam prius incidentes adurendam consulunt, postea medicamentum infundunt. Vulnus abstergere vrina oportet, & vnctione molli nutrire.

Pelagonius ad ictus serpentis, muris aranei, & phalangiorum.

SERPENS aut araneus mus morsum intulit, aut phalangium ictu sæuijt, terra e formicarũ latibus petita prodest, si cum vino infundatur, eatq; vulnera defricetur. Si in itinere cõtingat equum virulentũ vulnus accipere, vbi accõmodata remediã non licet offendere, piperis albi grana triginta cum vini veteris sextario per corniculum faucibus inferes, vel thymum herbam tritam ex vino prebebis. Fertur cõtra ictus omne genus animaliu quæ noxium virus eiuculantur, auxilio esse radix hastulæ regiz cum vino vetere trita, & indita vulneri. Idem prestãt dissecti hirundinum pulli, & plagæ admoti. Hirundinis nidum cum vino vetere tritum locis quæ dentium iniuriam senserunt, imponi prodest. Morsibus phalangiorum aut muris aranei tusa malua tritaq; imponitur.

Apfyrtus ictis a scorpione.

ICTOS a scorpione sequitur crurum contractio, claudicatus, fastidia cibi, saniei viridis e naribus profusio, spirandi difficultas, & ægra fuscitatio. Curantur non aliter quàm demorsu a serpentibus, vt antea proposuimus.

HIEROCLES.

Si scorpius ictum adegit, equi sustrabunt pedes, & claudicant, atque cibum auersantur. virens sanies e naribus profluit, spirandiq; difficultate vexantur. Eandem quam a serpente perculli curationem desiderant.

Anatolius ad ictum scorpionis & serpentum.

SCORPIVS ictum attulit, aut serpens aliqua momordit, læsa pars suillo fimo linitur, aut solano tuso, vel marina lactuca, quam Græci tithymalum vocant, aut a pollinari herba, aut lini semine, aut torrefacto alumine, aut spuma nitri, aut fossili sale. singula hæc illita præsentis sunt auxilio.

Eumelus ad omnes serpentium ictus.

VLNERA quæ per serpentium ictus inferuntur, arundine compungas, aut eiusdem deustæ cinerem infrices. Artemisiam cum chamæmelo trito addito vino des potãdam. Venena depellit radix herbæ quam vocat personatã, trita, & cum vino data, quaterni ficulnæ

radicis scrupuli, cum vini tepentis sextario per nares ingeruntur, creta cum oleo, aceto, & laſere, aut pullorū hirundinis vēter, aut nidus eorundē intritus vulneri ſuperponitur. Crematarū arūdinū cinis vino reſolutus potui datur.

Apyrtus de phalangiorum venenis.

PHALANGIORVM genus latitans in foeno ſubinde non aliter quā araneus parit. quorū progeniem ſi pecus improvide deuorarit, in diſcrimen adfertur, ſæpēq; ſibi vorax mortem hoc eſu conſciſcit. Remedio eſt vinū inſuſum cum pipere, vel thymum cum vino, aut cerui coagulum ex eodem. Si phalangium nocuit, ijs notis deprehenditur. Intabeſcit corpus. Papulae quaedam proſiliunt furunculis non diſſimiles. Vrina fertur araneas quafdam oſtendens. Cibum ſaſtudit, aut exiguū admodum capit. Præſens eſt remedium in omnibus ſerpentium icibus, læſum locum, qua punctioſis ſenſus repræſentatur, iurere.

HIEROCLES.

PHALANGIORVM progenies araneorum more in foeni faſcibus ſuos edunt partus. Si ergo proles per imprudētiā deuoretur, vel phalangiu morſus infixit, nō exiguam perniciē molitur. Cognofceſ autem virus irrepſiſſe, cum corpus inflammatur, eruptioneſque popularum à furunculis non abhorreſtes prodierunt, ſi vrinae telae araneorū quafdam repræſentāt, ſi cibi ſaſtidium torquet, aut parum pabuli ſumitur. Subueniendum itaque inſuſo pipere cum vino aut thymo vel ariſtolochia craſſiore, item cerui coagulo. Probāt aliqui, locum qui dentiū iniuriā ſenſit, circuncidi, deinde vulnus ignē experiri, poſtremo inſuſionibus vtī. Si phalangium morſus impreſſit, piperis, herbæ pedicularis, ſingulorum vncia, pyrethri ſeſcuncia, leuiſſime teruntur, & faucibus inferuntur.

Hierocles de iumentis à phalangio aut vipera demorſis.

SI IUMENTVM phalangium deuorauit, aut morſu vulnus intulit, genitalia tument, vrinaq; araneofum quid videtur referre. Quinetiam totū ſudore digeritur. Curādi ratio hæc eſt. Si vulnus fecit, id circūcidendum, quō virus ex eo deſtillet: dein adurēdum. Sin deuorarit, ijs remedijs pugnādum, quæ etiam valebunt ſi phalangium mordicus inuaſit. Ariſtolochia cum vino trita inſunditur, itidem ſylueſtris apij ſemē. ſi non extat, in eius locum ſatiui ſemen ſubſtituatur. Bacca lauri trita in duabus heminis vini affuſo roſaceo per os demittuntur. Calido diuerſetur equili, deinde in balneum deſcendat, & calida perfundatur aqua. Cremor ptifanæ pro cibo cedat, aut teneræ lauri frōdes pabulo ſint. Foenum optimū miniſtretur, calida detur potanda, quoad dolor ſe remiſerit, qui poſtquam

conquieuit, tum ambulationibus cōmittatur: vulnus vti dictum est adurendum, medicamen infundendum, donec ad sanitatem peruenerit. Si quem vipera percussit, eius morsus suppurationem molitur, exsanat vulnus, eoque pus atrum exit, ac inde virus manat. Si muliebrem sexum pectus referat, sic ei subuenitur: vulnus mordicus factum scalpello rescinditur, postmodum debet aduri, & ea quæ in phalangijs proposuimus, infundi. Rupta suppuratione detergetur, vnctioneq; molli nutrietur.

Hippocrates ad ictus serpentis & viperæ.

SERPENS & vipera sæpe cum equus improvide supercussit, iacessita onere morsum imprimit. Venenū serpentis abigitur si pars icta bubulo stercore linatur, aut solano tunso, aut marina lactuca, quam vocāt tithymalon, aut apollinaris semine, aut alumine, vel spuma nitri, vel fricō sale. Quinetiam si vnum ex ijs cum aqua linteo colata faucibus infundatur, remedio erit. Et vt summatim dicatur, quæcunq; hominibus opē ferūt, eadē maxima ex parte pecudibus salutaria sunt. Priuatim tamen equis, mulis, & asinis milio sanguinis opitulatur. Venena viperæ depellit super scarificationem ferro factā hērba quam vocāt personatā, trita, & cum sale imposita. itē trifoliū, quod in fragrosis inuenitur locis, odoris grauis, neq; absimilis bitumini, idcirco Græci eā asphaltion appellāt, ad eosdē effectus vsurpatur, huiusq; hērbe succus vino mistus inditur faucibus, atq; ipsa folia cū sale trita malagmatis more, scarificationi intēduntur. vel si hęc hērba viridem tēpus anni neget, semina eius leuigata radicesq; cum vino bibuntur, vel ex aqua mulsa scarificationi superimponuntur.

Buprestis & phalangio.

SI BVPRESTIM aut phalangium esitarit equus cum foeno, venter incēditur, cibi fastidiū vrget, ac totus hoc pabulo distēditur, itē crebrius alui recrementa ferūtur, paulatimq; spiritū elidit. Cui sic succurritur: illigatū caput reflectitur: venæ quæ supra nares tēdūt, rescidūtur, quò sanguis extra per os pfluat: brassica cocta cū garo & oleo datur vorāda.

Hierocles de serpentum morfu

SI EQVO serpens dentes adigit, primū sanguis mittēdus est, milio & tritico die bis linendum, hoc triduo faciendum. Si vipera morfu sauerit, ictus tumore corpore toto mouet: oculi tumēt, & cruore suffundūtur: cōuersio sedis exercet: genitale quoq; procidit: & frigus offunditur. Itaq; vini sextariū faucibus ingerito, laurū dato vorādam, pulticulam ve. vino & oleo baccisq; laurus coctis linito. sanguinē a ceruice mittito, deinde polemoniæ hērbe & aristolochiæ singulas semūcias adiecto vini sextario infundito. Si vipera morsum intulit, radicū echij hērbe & polemoniæ singulorum semūcia trita & vino cōmista per sinistrā narē demittitur.

Didymus serpentibus exigendis.

SERPENTES domicilijs aut cohortibus non oberrabunt, si artemisiā aut abrotonum circa macerias seueris: sed inibi delitescētes fugabis suffitu radicis lilij, aut cornus ceruini, aut vngulæ caprinæ. Pestis hæc tota sumouebitur, si lachrymā papaueris, gith, galbanū, sulfur, pyrethrum, peucedanum, & vngulas capræ tūlas & redactas in farinā adiecto acri aceto digesseris in orbiculos, qui sigillatim igni flagrātes nidore eructent. Tradunt aliqui punicæ mali termites admotos sic serpentibus aduersari, vt stibadia toros & ategias hac pestilenti lue putent vindicari.

Democritus scriptum reliquit, ibim maximam vim serpentium conficere, ignauasq; non posse moueri penna duntaxat alitis huius superiecta. Refert easdem emori quærna frōde contactas, item si ieiuna hominis salina in rictū oris inspuatur. Apuleius est author angues obtorpescere, qui semel arūdine feriātur: sin sapius, latebris tandē recipientes sese recolligere. Si tamen quis sinistra manu deprehendat caudam, haud ægrè eliciet: dextra capti renunt extrahi. Tarantinus asseuerat serpētibus non afflari, qui dracunculi herbæ succo deliniuntur, arceri quoq; succo radicis, vel semine perlito. Sed ne solum quidem si quis ferat, ab eisdem aspirari: quinetiā ictos a serpente seruari cōtendit, qui rosæ radicem amuleti vice gestet. Florentinus prodidit serpētes eo loci nō adrepere, vbi ceruinus adeps, aut betonicæ radix, aut gagates gemma, aut dictamnium habeātur. Miluinum stercus, aut aquilinum adiecto sty race suo graueolenti fumo serpētes exagitat. Si vipera momordit, præsens est remedium tenera fraxini cacumina terere, expressumq; succum præbere potandum ex mero, si febre vacant: ea verò correptis, ex dilutissimo vino. Itemq; tritas eiusdem arboris frondes læsæ parti superponere. Si radicem vesicariæ, quam halicacabum vocāt, admoueas, sopies aspidem. Tribulum herbam in aqua tritam, aut solam si cauernulis serpentum indideris, abiges.

Si salsamentarius cadus, aut salgamariū fictile cohortibus obruatur, tota serpentium caterua suis etiam latibulis euocata eo loci se conferet: tum tui fuerit muneris tuto vas obturans extra septorum limites ignibus dicare.

Ceciliæ morsus tumore supurationemq; molitur, sed eius sanatur noxa subula ænea si locum læsum compungas, cretaq; cimolia ex aceto linas.

Diophanes abigendis scorpionibus.

SI CAPTVM scorpionem cōbufferis, reliqui omnes ab eo loco diffugient. Si quisquā radicis succo suas exacte manus illiuerit, intrepidè & citra periculum scorpiones reliquosq; serpētes deprehendet. Eadem radix admota scorpios confestim necat. Quinetiam & ictui scorpionis medeberis, si illatum parti vulnusculum argenteo annulo sigilles. Sandaraca cum galbano & butyro, vel adipe caprino

suffita & scorpios & serpentes omnes fugat. Ceterū ubi quis oleo in quo scorpio tātis per sit incoctus, dum distabelcat, istam partē perunxerit, omni cruciatu lenabitur. Apuleius est author, si quis piā percussus a scorpione, alinum in caudam conuersus ascendat: dolorem liberato sessore ad asinum transmeare: qui cum pedet, contracte iam labis argumentum est. Democritus asseuerat, si ictus quispiam a scorpione, statim verbo tenus asino dixerit, me scorpius ictus non sensurum molestiā, veneficio videlicet ad quadripedem transeunte. Stellio & scorpius sic ceca naturarum discordia pugnat, vt ubi quisquā stellionem in oleum coniectum resoluet in tabem, coq̃ oleo partem istam oblinet, liberabitur dolore. Idem Democritus addidit, rose radicē torquis vice seu quouis modo gestatā, esse veneficij scorpionis amuletū. Ceterum hoc sequens Plutarcho fertur acceptum, quoties coryli nucula præsepibus adfixa coharebit, scorpius ad equilia non irrepet. Eadem si lecti pedibus colligetur, cubicula non subibit. Zoroastres asserit lactuce semen ex vino potum, ictis a scorpione mederi. Tradit Florentinus, si in recentem plagam ficulneum lac instillaueris, sisti venenum, nec postmodum penitus serpere. Porro noxā percussus non cōtrahit, cum scyllæ bulbus estur, qui tum saporem dulcem respiciet. Tarantinus est author si deritim herbam tenentem viuos ita domare scorpiones, vt ne ab ipsis quidem vilo pacto lædi posse contendat.

Apfyrtus ad morsum muris a ranei.

MVS araneus si morsum infixit, locus tumore duro cingitur, gemitus animal exprimit, sed parum interpellat. Remedio est locū læsum aculeo compungi, brassica trita cum aceto illini, allijs item ex aceto tritis. fertur terra quæ eruitur ex orbita aceto subacta, illitu auxilio fore. Si vero ventrem ferens asina ab araneo mure feriat, interitus periculum subest. accedit ergo febris, cibi fastidium, inediaq̃ cui cyclamini cremati cinis aceto mistus efficax est. collo appēsus ipse etiam mus araneus, sui veneficij amuletum est.

HIÉROCLES.

SI MVS araneus morsum impressit, intumescit animal totum, oculiq̃ collachrymant, & exsuiat tumor, ac virus a ventre destillat, pabulum respuit. Locum igitur læsum subula compungas, puluereq̃ qui in orbitis sub vestigio rosarum inuenitur, acri aceto perfusō linas. Aliqui, quibus Tarātinus astipulatur, tradunt allia tusa esse imponēda, suffiendumq̃ cornu ceruinū, vt huius nidore pestis hæc summo-ueatur. Apfyrtus vero melius esse putauit si læsa pars vratur simul atq̃ dentium iniuriā sensit. Stratonicus scarificandum vulnus consulit, præsertim

VETERINARIAE MEDICINAE

quod inflammatione cingitur, & sale & aceto conspergi, postero die equum per aquam dulcem in cursum concitari, cretaq; cimolia aceto subacta lini, vulnus balnearum strigmentis nutriri, sic dari sanitatem. Si quod animal a mure araneo demorsum est, triti gith acetabulum in vino odorato per nares indidisse proderit, plagamq; canino stercore lini, quod idem hominibus salutare est.

HIPPOCRATES.

ACCIDIT equum in stabulo sapius impeti morfu. cum enim decubuit ipse, sensim ad ilia mus araneus irrepit, qui interdū equi motu laessitus, subiectæ parti vulnus imprimit: tumorq; ostendit iniuriã dentium. Cui ita subuenies. Triti gith acetabulum ex vino infundes: tritas allij spicas, salem, & cuminum, paribus singulorum mēsuris vino mistis illines. aut terram orbitæ vrina subactam, aut intritum murem araneum cum sextario vini faucibus infundes. Sin murem araneum non inuenis, creta figulari perlines. apij etiam semen coctum in vino & oleo demittes, ac tumentem locum scalpello discindes, quò virus euocetur, & vellicatã punctim vulnus recrudescat. Si per hæc inflammatio magis excandescat, in orbem teretibus ferramentis igni flagrantibus exulcerabis, sanz partis aliquid deprehendens, rectis quoq; ferramentis, quò sanies emanet, redulcerabis. Quod si pars ea per exulcerationē intumescat, hordeum crematum tritumq; consperges. sed antea vetustam adipem inungere cōuenit. Vlcus non excitabitur, nisi prægnans mus araneus morsum attulerit.

PELAGONIVS.

MVS araneus perniciẽ quam intulit, suo corpore luit, nam animal ipsum oleo mersum necatur, & cū imputruit, cõteritur, eoq; medicamine morsus muris aranei linitur, sic illius sanatur noxa. vel si nõ adest, tumorq; ostendit iniuriã dentium, caminũ conteritur, eiq; adijeitur exiguũ picis liquidæ & axungie, vt lentorẽ malagmatis habeat, ad impositũ perniciem cõmouet. Vel si antequã tumor discutiat, in sup purationẽ conuertitur, optimũ est ignea lamina cutem summã reseccare, & quicquid vitiosi est inurere, atq; ita liquida pice cum oleo linire. Solet etiã ipsum animal viuũ creta figulari circũdari, quæ cum siccata est, collo veterinorũ suspenditur. ea res, innoxium pecus a morfu muris aranei præbet, & ab hac peste vindicat. Mus araneus pro sua corporis magnitudine vehemētes morsus infigit, qui quãto fuerit exilior, tanto celerius vulnusculũ dentibus infert, sed id facilius medicamentis expugnatur, deterrimam omnium pestem prægnans suo dente molitur. Sed iniuriæ discrimen, tumoris moles ostēdit. Auxilium adferre ad hunc modum oportet, trito allio cum nitro, vel si non adest, sale cumi-

noq; partem ictam defricare. Sed cum rupta iam inflammatione tumor in vulnus degenerauit, tum munde perlui debet, crematioq; hordei cinere conspergi. nec aliud quicquam est tentandum. Namq; cæterorum auxiliorum vsu magis atque magis gliscit vulneris iniuria. dandaq; sorbitio ex anetho, triticea farina, & vini sextario constans, cui cedrini liquoris momētum fuerit adiectum.

Hierocles ad ictus pastinacæ.

Si marina pastinaca percussit equum, graue periculū adfertur. Centaurium igitur oportet admouere, ruentisq; sanguinis impetum infrenare, per os pastinacæ iecur infundere, tritum in hemina vini.

De morsu a rabioso cane.

Canis in rabiem efferatus si quēpiam momordit, caprini fimi, falamēti veteris, ebuli, singulorum selibram, iuglandis nuces quadraginta; simul omnia conteres, & loco cui dentem impegit, admouebis.

Asyrty de hirudinibus,

Cap. LXXXVIII.

PSYRTVS Bedio Decurioni salutem. Te certiore facere volui, quod cum armenta ad bibendum appelluntur, maxime obseruare conuenit si quæ vadis hirudines sidunt, siquidem hauustu raptæ, subq; lingua & labijs implicite figuntur. quod minorem noxam infert. nam inclinantes equum, eas citra negotium eximunt. cum vero altius descenderunt, exugentes animal extenuant. si complures hæserint, maturius in mortem præcipitât. Cum igitur ad præsepia se receperint, oleū corniculo suffundendum, cuius contactu confestim decidunt.

HIEROCLES.

HIRVDINES, cum bibendi potestas datur, in os irrepere cōsueuerunt, quas aperto ore conuenit extrahere. Si plures raptim hauitæ fauces obsideant, pericula minantur, tum igitur infundere aquam & oleū opus est, easq; sic excutere. Sunt qui salem consulant infriari. Alij aristolochiæ crassioris radice in aceto quàm acerrimo trita, ita vt mellis crassitudinem referat, affuso oleo locū vbi insidunt, affricant, lingua pecudis extrorsum depropta. Sed cōuenit eos qui gregibus præficiūtur, pecudumq; magistros, aquis attendere, obseruantes si quæ illic hirudines delite scant, ne sub lingua labris ve bibētium equorū inuolutæ cohærescant. Quod si in ore suffigi sentiuntur, equum inclinare necessum est, & adherentes euellere.

Remedia ad haustam hirudinem . Pelagonius.

M

AGNAM etiam perniciem saepe adfert hirudo hausta cum aqua. ea adherens faucibus sanguinem ducit, & incremento suo transitu cibus pracludit. Si tam difficili loco est, vt manu detrahi non possit, fistulam vel arundinem inferito, & ita calidum oleum vino mistum infundito. Nam eo contactu animal confestim decidit. Potest etiam per fistulam deusti cimicis nidor immitti: qui vbi superponitur igni, firmum eiciet. conceptum nidorem fistula vsq; ad hirudinem perfert, usq; nidor depellit haerentem. Sunt qui in naribus cimices enecent. sic enim hirudo caduca confestim exanimatur. quod remedium bubus caeterisque pecudibus prodesse tradunt.

Anatolius haustis hirudinibus.

E

SI adhaereat (magnum saepe periculum adfert hirudo rapta cum aqua) siculnea fronde aut aspero panno deturbanda est. Si faucibus vna vel plures implicitae figantur, aut stomachum vel intestinum teneant, animantem exugunt, & ducentes sanguinem, ad maciem illico perducunt. Quibus non profunt quae funduntur auxilia, siquidem pecus in perniciem agitur. Id vnum nobis praesens videtur remedium, oleum in fauces instillare. nam eo contactu depelluntur hirudines, & confestim necantur. quae si solum adfiguntur ori, tritos in manu quinque cimices adglutinasse satis est. sic protinus decidunt. Si faucibus adhaereant, cimices superponuntur igni, vt fumum emittant. conceptus deustorum nidor per corniculum vsq; ad hirudinem delatus depellit haerentem. Si tamen equus vel aliud iumentum hirudinem deuorauit, aut ad nares conscendens irrepsit, sanguis eo loco ruens manabit. tum salem & oleum inspirabis, omnesque forfice reuelles, aut adolebis candente ferramento: dein vltimum panem minute tritum vini rotabis imbre, & vbi in cataplasmati lentorem coierit, illines.

Apfyrtus si ad praesepia gallina prorepat. Cap. LXXXIX.

S

AD praesepia gallina perrepat, nonnunquam intus parit. nam quod aluo liquidum excidit, immistum pabulo si deuorarit equus, negotium exhibet, adfertque periculum: cuius signum est. tenuis mucosaque ventris proluuius exit. Remedium est gallinaceum stercus candidum cum adipis drachma, additis octo polentae sextarijs, ex vino subigere, & in offas cogi, quae datur voranda: sed vinum austerum nigrumque debet esse. Si gallinarum stercus esitavit equus, seminis apij cyathos quinque cum vini sextario & hemina mellis infundito. sed exerceatur ambulatione, dum motus aluum cieat. Si vero quis horror accedat, pilique subrigantur, bac

carum lauri modū qui tibi faciet satis, ac nitri selibram, aceti oleiq; singulos sextarios miscebis, calido loco, ad quem nullum frigus aspiret, per triduum illines: vel syluestris fici folia contusa totidem diebus ex egelida præbebis.

HIEROCLES.

GALLINIS, cum in præsepibus ova ponūt, sæpius accidit inibi finium reddere: quod non paruum equo deuoranti periculum adfert. Ea res deprehēditur, si muco sa vētris proluiues effluat. Stercus itaq; quod durum figuratumq; candicat, ad ipisq; pondus denarij, polentæ modus qui octo sextarios impleat, simul in vino subiguntur, & in offas formantur, quæ faucibus impingantur. sed vinum sit nigrum, & austerum.

Apsyrus de syluestri brassica.

EQVIS qui syluestrem brassicam cum fœno vel reliquo cibatu depasti sunt, hoc subuenitur remedio. satiuā brassica tunditur, & infuso lacte succus hinc elicitur: qui extracta lingua per os ingeritur, aut aqua immista brassicæ, aut fici in aqua coctæ eidem decocto miscēntur. Fertur cancos marinos detritos succo brassicæ permistos opitulari: sed triduo præbeatur, donec aluo pabulū deiciat. Sed ijs notis deprehēditur denorasse, quod is cibus corpus infirmat, & posteriora resoluit, sic vt progredi nō possit, sed nutās cōcidit, ac rursus excitatur, quo usq; brassicā excreuerit.

HIEROCLES.

EST etiam grauis pernicies syluestris brassicæ: quam si cum fœno depastus est equus, vires carpuntur, posteriora sic contrahuntur, vt ne pedibus quidem niti possit: labatq; corpus, donec brassicam per aluum exegerit. Oportet itaq; satiuam brassicam tunsam affuso lacte ex vino odorato colare, & per os infundere, aut ficos coctas brassicæ iuri adijcere, & item inserere: aut marinos cancos detritos brassicæ succo miscere, & bis die fundere, donec aluus reddiderit.

Hierocles de aconito.

Cap. XC.

SI ACONITVM, quod myophonon vocāt, mādīt equus, velut vertigine correptus concidit, corpusq; totū resoluitur. cum venā in tēporibus solues, atq; semen apij syluestris aut satiuū ex vino fundes, aut rutā tunsam cui vetus vinū sit affusum, ingeres.

Hierocles de cicuta.

Cap. XCI.

SI CICVTAM equus degustauit, caput sopore degrauiatur, ita vt in parietes illapsus titubet. Cui sanguis à ceruice mittēdus, sesquihemina vini veteris impingenda, quod si semel & iterum factum est, sanitati dabitur.

VETERINARIAE MEDICINAE

Hierocles de erucis.

Cap. XCII.

SI SVPER erucas equi sese volutēt, aut arbori eisdem scatēti se scabant, adfricentq̄, statim vibices assurgunt. tumet cutis, & occallescit. item oculi cauātur. Oportet igitur aceti quā a-cerrimi selibram cum atramenti sutorij quadrante conterere, ijs corpus illinere. sed cauendum est nē quippiam huius in oculos delabatur.

Apfyrti ad hirsutos equos remedia,

Cap. XCIII.

SI CORPVS equi pilis horret, cicera candida instar semodij macerātur, additis vuarum passarum paribus modis: trigintaq̄ diebus cum hordeo præbentur. ea nanq̄ horridum villis terguis lenigant. Verū equus vberiore hordeo firmandus: eoq̄ præstabitur vt ad planitiem pili redigantur.

Hierocles ad eadem.

SI CORPVS equi pilis hirsutum riget, opus est cicera candida quæ semodium impleant, madefacta, parem̄q̄ vuarum passarū mēsuram cum hordeo triginta diebus ministrare. ea subigēt pilos, & ad æquum læuorem reducēt. Cæterum cum sanguis fuerit missus, eo qui defluxit, totū corpus illinamus, per triduumq̄ coherere patiamur, die tertio pectine cruor renellatur, piliq̄ coeuntes explicentur. ita de pexi læuorem conciliabunt. Quidam acri muria hordeum fœnumq̄ conspergunt, eoq̄ cibatu vitium discuti promittunt.

De pediculosis animalibus,

Cap. XCIII.

SI SYLVESTRES pediculos necare velis, primū si interna hisce scateāt, sandaracæ liquorem instar heminarum duarum infudisse satis est. Si exteriora ijs pedibus obrita sint, eiusdē sandaracæ quod satis esse videbitur, ex oleo linas, aut fratribus calidi olei in sole perungas. hoc vngvine contacti pediculi decident.

Apfyrti de dentitione,

Cap. XCV.

APSYRTVS Menecrati Clazomenio salutem. Te scire velim, in equis & cæteris animantibus quæ vngulas indiuifas habēt, quod ad dentium exortus & atate pertinet, cognoscendi hanc esse rationē. Cū pullus anniculus & sex mensium est, primum dentes medios, quos sectores appellāt, amittit, duos superiores, & totidem inferiores, qui facile principes & maiores habentur. Vbi quartum agere annum cœperit, semestri spatio proximos abijcit: nec multo post in eodem quadrimatu su-

perioerem vnum, & inferioerem alterum vtrinque proijcit : quo tempore caninos edit: eosque sequutis duodecim mensibus complet. intra sextum deinde annum molares superiores cadunt. Sexto anno quos primum mutauit, exæquat. a septimo ad octauum omnes explet æqualiter. ij maiores qui sunt, intelligi negat posse : præterquam cum dentes sunt facti brochi, & supercilia, caua, & sub ea lacunæ, ex obseruatu dicunt eum equum habere annos sedecim. Ab cõplemento viribus pollet equus annos octo, qui molli cõstitit pede: sed qui duriore nititur, decem : quoniam si vehemẽtiore motu concitaueris, post hoc tẽpus male valebit, impatiẽs itinerum: nec par erit labori. Nam in prioribus pedibus coronæ & suffragines, quas mesocynia nominant, a malleolis dimittuntur, nec ingredi postea, nec pedibus insistere valet, setque ipse proijcit. A primo lucis rudimento ad senium solido pede fultus, octo & viginti annos, vel vndetriginta viuit, nec facile trigefimum implet. porro molli pede præditus, quatuor & viginti annos degit. Sũt qui editis primis dentibus interiecto octimestri spatio secũdos præferant, & emittentes vltimos pari mora dentitionem interpellant. Cæterum tempora prima ne vllus quidem eorum qui primores amittit dentes, pertransit, neque linquitur. Verum non omnes fors eadem manet, nec simile tẽpus obseruatur. Porro secundi primos anticipant, vltimique secundos præoccupant. Exploratum habemus eos qui primorum iacturam faciunt, eodem tempore columellares, antierius vnum superioerem, & inferioerem alterum emittere: vtrinque primores cum suis agnatis mutare. A cõplemento cum reliquũ trimatum agũt, dens diffilit, ruptusque rotundatur, & in triangularẽ figuram exit: quo tempore defluxio in ora veterinorum decumbit. Habet autem equus in anteriori parte superiores octo, & totidem inferiores, cum caninis, molares in maxilla superiore senos, & inferiores totidem, & in altera inferiore nõ pauciores. Itaque præter agnatos quadraginta dentes equus possidet. Asinus mulque sex & triginta cum annexis.

De notis annorum, Pelagonius.

AETAS cognoscitur equorum, & ferẽ omnium qui vngulas habent solidas, atque etiam cornutarum, quod equus triginta mensium primum dentes medios dicitur amittere, duos superiores, & totidem inferiores. Incipientes quartum agere annum, itidem eijciunt, & totidem proximos eorum quos amiserunt : & incipiunt nasci quos vocant columellares. Quinto anno incipiente item eodem modo amittere binos, quos caninos habent: tum renascentes eis sexto anno impleri. Septimo omnes habere solent renatos, & completos. Sic igitur annorum notæ cum corpore mutantur. Nam cum bimus est & sex mensium, medij dentes superiores & inferiores cadunt. Sexto anno quos primos mutauit, exæquat.

Septimo omnes expleantur æqualiter, & ex eo cauatos gerit: nec postea quot annorum sit, manifestò comprehendi potest. Decimo tamen anno tempore cauari incipiunt, & supercilia nonnunquam canescere, & dentes prominerere. Hæc quæ ad equorum ætatem pertinent, dixisse satis habeo. Nunc sequitur curam recte si labant dentes, vel minus valent, demonstrare. Tiborius aduersus dentes defluxionibus opportunos repellens adhibebat medicamentū, quod & hominibus quoque prodesse pollicetur. Recipit autē pulegij siccati, iris illyricæ, fossitij salis torrefacti, singulorum vnciam, ossis sepis cremati duellam, testæ buccini combusti quadrātem, piperis & myrrhæ singulorum scrupulum. Habetur & medicamentū quod adstrictione sua dentē iam editum, ne labet, sesquiannum firmet. cōtinet turionum rubi, aceribæ gallæ, singulorum quadrantem, punici mali, scissilis aluminis, sory, æruginis, mysi, singulorum vnciam, acanthij Alexandrini quadrantem, ea teruntur, & aceto excepta superponuntur.

Apſyrus de ratione vrēdi.

Cap. XCVI.

PSYRTVS Ruffo Octauio salutem. Cum medicinæ veterinaris vsquequaque tuum naues studium, meque de ea parte consulneris quæ ad vrēdi modum pertinet, morē tibi gerere volui, simul vt & tam peritis quàm rudibus res haberetur explorata. Si febris equum male habet, in capite à capronis vtrinque conuenit oblongas rudes igni candentes

clauosque in virgas conformatos admouere, secundū iubam alterno vtrique rudicularū virgatorumque clauorū applicitu, qui ad originē armorū pertineant. Nāque si princeps rectorque facultas corporis inuicta supersit, nec vitio occupata cedat: animal in pernitiē non agetur. Si scapulis obstipi colla cōnectūt, aut ceruicem rectam & immobilē intendunt, illos græci opisthotonicos, hos tetanicos appellant: easdē vrēdi rationes sequi oportebit. sic vitium auertetur, in contrariā sedem abstractum. Si renes negotium exhibent, iuxta dunnium & vesicæ cōpagem clauis rectis aduremus, qui quatuor & viginti non debēt excedere, ita vt eius numeri dimidiū in spina vtrinque triplici versu imprimatur, intercapedine quaternūm digitorū intercedēte. Quū per foramina fertur humor glutinosus: id vlceris genus, quod manatibus lacunis exasperatur, paraprisma veterinarij græca voce nominant, iuxta poplitem candenti ferramento, si recens adhuc & molle sit, exulceramus. Quod si callum iam cōtra xit, aut in tophaceā durtiē coaluit, tum inibi nullus vſtioni locus est: verū talos & genua per summa vitij cancellatim vel decussatim aduremus, quod is locus glaber sit, & nervis scatcat. Caterū quoties factis itineribus, aut oneribus gestatis, in genua defluxio decubuerit, aut offensis patens dolere coeperit, lōgoque temporis interuallo claudicauerit, vel labans, aut via

lubrica concidens, ossium diuortia fecerit, aut calces sarcinis onustus, aut laboribus itinerum confectus læferit, & ob dolorem nervi arteriæq; in eis intumuerint, sic vt hac ratione tali inflammationibus occupentur, vstionem inibi tētare oportebit. Si defluxio calces collectionibus obsidet, quas a faui similitudine melicerides, aut paraprismata, aut quod per foramina aquosus feratur humor, hydatidas nominant, vel ad genua profusio decumbat, ignem experiri non licebit. Simili modo cōmittendum non est vt luxata in pedibus vstionem sentiant. Siquidem adfixis candentibus ferramentis supra coronam, aut vngulæ originem, obstructio modioli sequitur, quare non parum errare mihi videntur qui hoc vstionis genus moliantur: quippe cum non alia possit vngula descendere, indeq; claudicatio cōcitetur. At vero cum tubercula profiliunt, quæ Romano sermone falcinina nominantur (sunt autem exeuntes membratim abscessus furunculis nō dissimiles, & aliquāto maiores, qui ventriculum suum in pus vertentes aperiuntur, & sponte sua maturescentes erumpunt) ea vstionem nosse non expedit: cum articulariæ luis, quam malidem vocauimus, quædam emergens profusio sit, quam foras oportet euocari. Si vero hæ collectiones amburantur, necessum erit exitum spiracula, quibus illuies euadit, in angustiam contrahi, atque cum ad alias corporis sedes, tum maxime ad articulos se conferre, inibiq; & claudicatus & tumores creare. horum tamen curatio non negligi debet, sed calida foueri, aut medicamento perlini, quam vocant liparam. Adultorum sanandi ratio hæc est. Primo quoque die pinnis tenui sale & oleo intinctis vlcera igni factorum puluini proluuntur. Consequentibus vero diebus ad septimum vsq; puerili strigmento perfunduntur: vt quæ ex igni occaluerunt crustæ, decidant: deinde vetere vinō calida diluto detergentur. Postquam elutum vlcus fuerit, vinum & oleum instillantur, erui farina inspergitur. sequentibus quotidie bis calda vtendum. farina similiter ingerenda. Si vero strigmentum defuerit, tali medicaminum mistura pugnandum. ceram, picem liquidam, salem, & oleum, vnâ cōterere oportet, & pinnis hoc vnguine delibutis illinere. Eis autem quos renum dolor excruciat, nephriticos dicunt, si septimo die illitus officio crustæ non exciderint, scire licet in interaneis fractum aliquid dissiliuisse, quare superesse non possunt, aliquandiu tamen trahent supplicia vitæ. Tempus vernum & æstiuum adurendis conuenientissimum.

Theomnestus de adurentibus.

MELICERIDES fauiq; cruribus postremis nonnunquam nascuntur. Sed qui desiderent vstionem, vel etiam auerentur, nunc est dicendum. Ignem postulant qui recenter cōcepti sunt.

Si vero iam in istumor occalluerit, scarificatu sanguinē elicimus. Malleolis, genibus, locisq; proxime nervos sitis parcemus, internis prorsus abstinebimus. namq; nervi qui ignem sunt experti, claudicationem adferūt. Cæterum cum cursitationibus aut itinere genua in rugas contrahuntur, aut occurfu noxio curuescunt, si dolorem tactu fateantur cum diutius claudicant; aut cum iter faciunt, forte fortuna prolabuntur: tergoꝝ tenus candentibus ferramentis exulceramus. Sæpe veterinorum calces vel sarcinis vel itineribus grauari, dolores concipiunt. inde consequitur, vt nervi laborent, & arteriæ tumescant magis quam per naturam liceat, calcesque progressu temporis distenti turgeant. ea vocant animalia, quod tumor talos ambiat, paraphyra. Hæc parcius sunt rectis ferramentis candentibus adurenda. Si defluxiones in genua vel calces irruunt, meliceridas pariunt, quas & hydatidas aliqui nomināt. hæc candens ferrum respuit. Nec secus luxa: etenim iactura fiet vngulæ quæ fuerit ignem experta, nec decidua postmodum renascetur. reddetur hinc animal ad obeundum opus inutile. Si corpore toto collectiones erumpant similes furunculis, hæc non sunt adurenda, quoniam malidis quædam exundans refusio sit: quæ cædentibus medicamentis coercita, introꝝsum conuertitur, animalisq; negotium faceffit. Postremo quæ articulis insident vlcera glutinoso humore manantia, vitionem aspernantur. Veruntamen crustæ quas adurentia creant, calida foueantur dum emollescant, & liparâ linantur. Adusta primò die pennis sale minutim trito & oleo imbutis inducantur. Sequentibus diebus medicamento illini debent, quod constat cera, liquida pice, suilla adipe, sale & oleo, ita temperatis, vt strigmenti crassitudinem referant. vbi post dies septem exciderunt crustæ, calido oleo aqua diluto bis die perfundantur. Erui farina infrietur, postridie calida bis eluantur. Quin & medicamento quod adipe coactum est, vti ante retulimus vtendum. Qui ob renū dolorem in coxarum vertibulo vel clunibus vitionem senserunt, si non infra septimum diem crustas excusserint, eos haberi deploratos, egregè seruari posse certum est, quod interaneorum aliquid ruptum dehiscat, aut renes ipsi conuellantur. Medicamentum temperatur quod inductum parti comburendi facultatem sortitur. Gleba calcis viniæ & fecis vini crematæ par modus, lixiuio iuncis aut fabarum scapis aut oliuarum ossibus facto subiguntur: sed eo recenti vtendum est. Hoc idem præstat capparidis recens trita si superponatur. Telephij folia trita & ficulneo lacte & aceto rigata linuntur. Quinetiam calcis viniæ denarij pondus, spumæ nitri quadrans, fecis aceti crematæ quod sicilicum pendit, coquantur in acri lixiuio, & cum vsus postulat adhibentur. Cæterum cum in artubus alijs' ve locis tumores aut duritiæ, meliceridè sive, icctu, vel sponte, vel alia quavis causa concitantur, ea erit curandi ratio. Bituminis pondosa-

terum octo, quod est trientale pondus, resinæ, picis aridæ, singulorum pondostaterum quatuor, hoc est sextantale, ceræ pondostaterum sex, hoc est quadrantale, galbani, calcis, singulorum pondostateris vnus, id est semuncia: omnia simul inferuescunt vsque dum possit manus tolerare, & ita linuntur. Aliud vrens habetur medicamentum, quod etiam neruorum labores lassitudinesque reficit. Galbani, styracis, bdellij, pollinis thuris, picis brutiæ, bituminis, pares singulorum portiones assumuntur, siccaque trita liquidis commiscentur. Aliqui auripigmenti vnciam, viuæ calcis semunciam, sigillatim terunt, & commista linunt. Aliud ad idem præstandum efficax. Resina colophoniaca, bitumen iudaicum, sulfur viuum, pix noua ceraque ponderibus æquis cum hircino adipe decoquantur. Est & aliud quod non parum vlcerebus opitulatur. atramenti futorij siciliquis, scissilis aluminis, æruginis rasæ, singulorum semuncia, simul tunduntur, & quam acerrimo aceto albo detrita, æneo vase concoquantur, dum semel efferbuerint: deinde reteruntur, adiectaque myrrhæ drachma reconduntur ad vsum. medicamentum hoc ex aceto linitur. Est & quod non dissimilem vrendi facultatem possidet. Recipit autem propolis sextantem, galbani vnciam, resinæ libram, bituminis, bdellij, singulorum quadrantem, picis brutiæ, ammoniaci, singulas libras.

Coxarijs & neruorum doloribus adurentia.

ADVERSUS COXENDICVM cruciatus vtendum diebus octo illitionibus: & si necessitas vrgeat, sanguis erit mittendus. Deinde remedium id adhibendum quod habet euphorbij, salis communis, singulorum trientem, picis liquidæ sextulam. ea simul incoquantur. Aliud adurens medicamentum, quod ad Apstyrum authorem refertur, coxarijs perquam vtile. Galbani, lachrymæ panacis, medullæ cereuinæ, terebinthinæ, ammoniaci, bdellij, propolis, crocomagnatis, aceti, picis tam aridæ quam liquidæ, bituminis iudaici, olei cyprini, spumæ resinæ quam vocant apophylema, quasi dixeris bullantem eius spiritum, taurini adipis, ceræ, singulorum binæ libræ miscentur. Aliud ad hoc efficax habetur. Chalcitis, axungia ouillæ, ceræ, singulorum libra vna, mellis, aloæ, rosarum, singulorum selibra, aceti sextarius vnus, simul temperantur. Pollet aduersus neruorum labores quod capit styracis duapondo, galbani, bdellij, propolis colophoniacæ, cæsyphi, ammoniaci thymiamatis, picis aridæ, baccarum lauri, singulas libras, bituminis, aceti, singulas selibras. Auxilio est & compositum medicamen adurens, quod habet ceræ libras quinque,

propolis atticae, ammoniaci, singulorum libras quatuor, galbani librā vnā, picis brutiae libras decem, ebisici dupondium, resinae pini, resinae aridae, singulorum libras quatuor, styracis libras duas, bdellij libras quatuor, medullae cerui libram, adipis taurini selibram, lachrymae papaueris sextantem, sulfuris viui libras duodecim, mellis heminas duas, vini veteris sextarios duos, chamaemeli triti vnciam. haec simul teruntur, vt in vnitatem coeant, dein aneo vase medicamentū reconditur. Prodest aduersus recentia vlcera Hieroclis vnguentū vim vrendi praebens. Recipit autē resinae nauibus derafa, item & arida, bituminis iudaici, picis, cerae, visci, singulorū librā, ammoniaci selibrā, thuris trientem, galbani, succi panacis, singulorum sextantē, vbi quae liquari queūt, resoluta fuerint, panacis succus antea tritus in trullam demittetur, & reliqua simul rude versabuntur antē quā linantur, quōd si medicamētum iam duratū coijt, axungiae veteris resolutae, & ammoniaci quod satis fuerit, admiscebitur. Si viscū medicamēto detrahatur, longe magis valebit. Quōd si postquam vstionem attulerit, non resoluitur, picis nauibus erasae selibra adijcienda erit, postea medicamen illinendum. Sin nō inueniatur derafa nauibus resina, lanuginis vetustae, quam anthelen vocant, triens adijcietur. vnguentum hoc adurendi vim optimam representat. Amburitur etiam pars vnguine delibuta sequenti, quod continet bituminis iudaici, filii aluminis, singulorum selibram, axungiae veteris libram, argenti spumae quadrantem, galbani, lachrymae panacis, singulorum vnciam, aceti scyllini sextarium, olei heminam: quae simul miscentur dum in vnū corpus coalescant. Medicamen quod Pelagonio auctori nuncupatur, capit argēti spumae librā, ammoniaci quadrantem, squamam cypriae, resinae arefactae, cerusae, singulorum selibram, cerae libram, aris cremati quadrantē, olei sextarium vnum. Est & aliud vrēs medicamētum quod armis peculiariter & coxendicibus auxiliatur. galbani selibra, ammoniaci, bituminis, singulorū triēs, picis brutiae scrupula quinq;, absinthij sextans, bdellij, seminis papaueris, propolis, farinae thuris, baccarū lauri, resinae colophoniaceae, singulorum sextās, dictamni, resinae gastricae, singuli quincunces, cerae duapondo, omnia promiscue subiguntur, vt in vnum coeant. Est & aliud nō inefficax quod habet cerae, bituminis, resinae terebinthinae, singulorum pondo libram, ammoniaci pōdo selibrā, bdellij, cefypi, singulorum pondo vnciam, galbani, styracis, singulorum pondo quadrantē, mannae thuris pondo vnciam, scissilis aluminis pondo quadrantem, aceti pondo trientem, olei iuglandibus expressi, quod carynon nomināt, olei veteris, nitri, singulorum pondo vnciam, pipēris, visci, propolis, singulorum pondo dextantem, petroselinī pondo vnciam. Confert & idem officij medicamentum quod cōstat cerae libra, siccatae resinae selibra, ammoniaci triēte,

pinæ nucis quadrante, bdellij vncia, bituminis iudaici vncijs senis, vini cyathis tribus. Nec parum auxiliij adfert ijs quæ postulant aduersionem, medicamentum quod sequitur, aceti scyllini, aridæ resinæ, singulorū sextarius, sinopidis sextans, pollinis farinæ sextarij italici dimidium, acetum ex pice concalescit, & vbi abunde pix efferbuerit, reliqua adiunguntur, & inclinato calore linuntur, deinde tusa cannabis in ellychnia turundâs ve digeritur, quæ superponantur, locūq; fascijs vincitur. Alia adurentis medicamenti ratio: Beta in aqua discoquitur, succus decocti cum nitro & hemina olei miscetur, vt adurendi facultatem sibi vendict.

Apſyrtus quomodo veterina conueniat farragine recreari.

APSYRTVS Orioni Marcello salutem. Literis quas ad me dedisti, rogas quana ratione equis oporteat farraginē ministrari. Est autem id genus pabuli seges viridis dissecta antequam gerat siliquas. Ea equi & iumenta verno tēpore purgantur, ac faginantur: quippe cum sit maximē necessaria, primatq; equino pecori curatio. Vbi equum priuatim locauerimus, farraginem dabimus, nec patiemur alium vllum cibum degustare. maximē probatur triticea, sin desit, hordeacea farrago præbenda est. eadem diebus quinque danda, inde iam diebus decē alijs obijciēda. Longe melius cedit si iuxta mare sata farrago fuerit, qua cōditione si non possit inueniri, ea quæ præsens apud nos erit, utemur. in dies sextarium vnum hordei priori modo adiecisse satis est, quoad ventum erit ad constitutum modum: in quo morabimur, viride foenū, quādiu suppetit, sine intermissione dantes. A primis quinque diebus equum ad aquas prodigemus, totūmq; sic vndis proluemus, vt natandi detur potestas. dein omni destrieta cutis illuuiē, oleū & vinum oportet inspirare, & manibus pressis terga secundo pilo subigere, dum insidens humor prorsus abstergeatur. reliquis diebus, vt paulo ante scripsimus, hordeū vnā cum farragine dandum erit. Quod si per calamitatē fuerit farraginis penuria maior, quā vt decē diebus possit offerri, decē illis diebus quinque tātum dedisse satis erit. dies tamen qui mensem finiunt, huic negotio destinabimus, ita vt quinque dies illos ad tricesimū vsq; diem suppetemus, & a calendis reliquos hordearij pabuli dies auspiciemur, id obijciantes ad decimū vsq; inchoati mensis. Veruntamen antequā farraginem præbeamus, sanguinem mitti necessum est, sectis in pectore venis, sauciatīsq; palati toris, vt qui præfuerat sanguis vnā cum sanie, a solidis suffundatur, nouūque inanitas impleat venas, & in palatum feratur. hac ratione viuendi firmatus equus, non faciliē aduersis valetudinibus patebit, & obeundis par erit laboribus. Cæterum equo qui viridi pascitur herba, salem præberi perquam vtile fuerit, ne os manatibus vlculculis, quæ veterinarij sigriales, non

nulli aphthas vocāt, obfideatur. Non est cōmittendum vt equus qui malide iam implicatur, sub dio pascat. nam facile lues hæc tergo subtercurrit, & scabiem creat, ex qua flagrante solis æstu furor vel insania cōcipitur. Oportet ergo clausum intra tecta cōtinere, & ita cibum obijci. Porro longe optimum antè fueritalui deiectionem moliri dato cucumere & nitro, quam viridi segete genus equinum exhilaretur.

Hierocles de farragine.

INCIDI equidem aliàs in probatissimū Dioclis cōmentarium, quod de salubribus præceptis inscriptū, cuidam regi, & vt arbitror Antigono, nūcupauit: quibus qui fuerit vsus, perpulchrè nomen ac famam aucupabitur. Operæpretiū ergo fuerit enarrare quonā pacto verno tempore farragine, quam græstim Græci nomināt, oporteat equos roborari, obiecta viridi segetū hērba. Nanq̄ rectum pascendi genus sequuti vix erūt morbis opportuni, qui robur ac vires infirmēt. Cum viridis pabuli tempus adpetit, dabis operam vt vno die syluestri fœno vescatur: posttridie in nares medicamen inspirabis, quod cocci radice, iris foliō, costo & pipere componitur: cōfestimq̄ ad pascua diebus binis aut ternis emittas, vt raptō naribus medicamine, caput humi deflectētes omnē ei insidentem humorē excutiāt. vbi sic triduo pascitarint, in equile reducas. Syluestre fœnum quatrduo repræsentes. Quinetiam farragine in primis triticeā: si desideretur, hordeaceam quinq̄ diebus ministrabis: deinde sanguinem detrahes, & cum eo qui profluxit, nitrum & acetū additis ouis & oleo miscebis, ac totū animal oblines, & tātis per in sole cōtinebis, dum omnis illitio reficetur. Farragine, vti ante diximus, maximè triticea: sin carueris, hordeacea quinq̄ diebus vti: tor: quibus exactis stabulo educens equum lauabis, & stragulis deterges, vt omnis exhaustur humor, & spurcitiā radatur. dein vbi equi se receperit, triduo farraginē obijcies: & si fieri possit, cōplurimū diebus quatuordecim, sed ne paucioribus quidem quam septē, vel nouē, quo præpinguis & obesus eniteat. Porro salē equo qui viridi pabulo recreatur, exhibere cōmodum est, quo minus manātia oris vlcera, quas appellant aphthas, innascātur. quapropter aliqui prodiderūt longe meliorē esse farraginē quæ maritimis tractibus lata prouenerit. Quod si malide corripitur equus: quo tempore luem hanc experitur, sub diuo pascuæ nō credatur. Facile enim tergo vitium subiēns percurrit, quod nonnunquam cum æstus incōmodis expositū est animal, in insaniam præcipitat. oportet itaq̄ farraginē intra tecta conferre, ventremq̄ antea purgatione sollicitare dato cucumere & nitro. Hic Hierocles sui voluminis finem fecit, auxilia tamen permulta subiunxit, vt omnibus liceat nosse quibus & qualiter singula componantur.

Theomnestus de farragine & ocymo.

QVI RECTE cupit equis & mulis secundam valetudinem tueri, eorumq; salutem prospicere, non hos quomodocunque, sed ex quadam industria farragine vel ocymo sollicitare debet: quippe cum verno tempore naturalis ad hunc modum purgatio moueri consuevit. Cum tēpus anni viride pabulum sumministrat, circiter Apriles idus sereno die cum cælū silet, equos & cetera id genus animalia stabulis exiges, & syluestribus herboisq; cespitiibus vno die pasces. postero in nares hūc puluerem inspirabis, cuius cōponendi ratio est. Radicis cocci, piperis, pulegij, origani, singulorum vncia, foliorū iris, costi, radicis cucumeris erratici q̄ tenuissima, singulorū semuncia, omnia simul tunduntur, & cribro tenui farinario creta, per arundinem in nares inspirantur. Caput semissēm horæ suspensum extollitur: insequentiq; triduo pastioni veterinum indulgere sinitur, vt omnis pituitosus humor qui frigoribus hyemis in cerebro coierat, capitis depresso cum incumbit pascuat, de stillās ruat. Ea res omnē pituitā per nares elicit, & pecudem expurgat. ita enim neq; malides, neq; tonillæ, neq; strumæ ijs animantibus enascentur. Dein in equilia relegendur. Agreste fœnum diebus quinque obijciatur, sexto incipias farraginem præbere. Triticam dari cōmodius est. sin defecerit, hordeaceam, dumq; eam quinque diebus obtuleris, tum sanguinem dimittes: collectoq; toto qui profluxit, oleum, acetum, nitrumq; cōmiscabis, & animal a capronis ad calcem secundum pilos illines, accurate defricās in sole tātis per habebis, dum profusus ea sanies reficcata cohærescat. postea remittes in stabulum. rursus alijs quinque diebus farraginē obijcies, in quibus ne vllis quidem corpus strigilibus demulceas. sexto præsepibus emissum elues, & quā asperrimis exterges stragulis, vt omnis humor exandetur, receptumq; præsepio quatuordecim diebus farragine firmabis. Hoc mangonio politos, altiles, & venustos tibi vendicabis, strigosisq; maciem letiore sagina refarcies. Veterinis quæ viridibus pabulis aluntur, continuo salem veluti cibi condimentum opus est ministrare, vt ligneis asseribus aut tabellis impositum, cum è potu redierint, quātum velint liberè citra necessitatem lambant. eodem os totum manu mulceatur. hoc enim affrictu salis occurritur ne vitium quod aphtham vocant, os vlcerebus obsideat.

E V M E L V S .

QVVLIS post trimatū farrago dari solet. hæc enim purgatio maximè necessaria equino pecori. Quod diebus decē facere oportet, nec pati alium vllum cibum degustare, ab vndecimo vsque ad quartumdecimum dandum hordeū, quotidie adijciēdo minutatim. Quod quarto die feceris, in eo decē diebus proximis manendum. Ab eō tempore mediocriter exercendum, & cum sudauerit, oleo perungendum. Si frigus

erit, in equili faciendus ignis. Ea etiam bubus ceterisque pecudibus optime dissecta praebetur. Et si depascere saepius voles, vsq; in mensem Maium sufficit.

Apisyrtus oppletioni, & cruditati.

Cap. XCVII.

PSYRTVS Papiæ Antiocheno veterinae medicinae prudenti salutē. Oppletionis & cruditatis auxilia pleriq; literarū monumentis tradiderunt. in quo affectu sanguinē ē cruribus mitti saluberrimum est. Cum animans calidam naeta sit conditionē, celeriter a distributione ciborum, cruditatem contrahit. quare, sicuti supra scriptum est, detrachere sanguinem expedit. Etenim ex hoc vitio transit equus in febrem, quae aegre medicamentis discutitur.

THEOMNESTVS.

OPPLETIO cum cruditate, vitijs acutis annumeratur. Accidit autem, cum animalia novos fructus attigerint, qui nondum teporarius ematuruerāt. Haec nouitas pabuli nocet, cum primitiuis frugibus illecta ventres inferciant, distentoq; saepenumero rumpant. Oportet itaq; parcius recentes cibos degustare, & aqua quidem prius maceratos, quod turgido humoris coitu foras euocato, tumorem deponentes in qua maduerint aqua cruditatem relinquunt, citraq; periculum maneanit illa sa, nec non alimentum inde sentiant. Quod si vel inuito vel hallucinante pastore pecus frugibus in aceruum cōgestis, vel per areas extractis in metas, sese satiauit: dysteribus in aluum inditis, & misso a cruribus sanguine, mederi cōueniet, quando parteis has primum cruditas consueuit intricare, earumq; partium tentare nervos. Quapropter cum detracto sanguine locum inaniueris, occures, manentēq; membrum hoc noxam amolieris.

Quod remedium adhibetur veterino cruditate laboranti. *Africani.*

CRUDITATIS signa sunt crebri ructus, ac ventris sonitus, fastidia cibi, neruorū intentio, hebetes oculi. Remedio erūt aquae calidae duo congij, & mox triginta brassicae caules modice cocti, & ex aceto dati. Sunt qui feruefactas brassicae cymas ex oleo terāt, & corniculo in os infundant, & vestimētis opertos cursim agāt. sed vno die abstinēdum est alio cibo. Quidam clausum intra tecta continent, ne pasci possit, tum lentisci olearisq; cacuminum pondō quatuor, ex libra mellis, vna trita permiscēt aquae congio, quam nocte vna sub dio habēt, atq; ita faucibus infundunt: deinde interposita hora macerati erui quatuor libras obijciunt: alia portione prohibēt. hoc per biduū fieri, dum omnis causa languoris discutatur. Nam si neglecta cruditas est, inflatio ventris, & torminosus intestinorum

dolor insequitur, qui nec capere cibos sinit. gemitus exprimit, locoq; stare nō patitur. sæpe decumbere, & agitare caput. caudam crebrius agere. Manifestum remedium est, exiguum cibum offerre, proximam vngulis carnem circumsecare, vt sanguis emanet. Si dolor permanet, vicinam duntaxat partē caudæ fascia vehementer obstringere: vbi vena intumuit, sanguinem emittere: qui cum satis profluxit, inhietur papyri ligamine. atq; ita citatū agere, eousq; dum anhelet. Sunt qui in tribus heminis vini tres vncias pinifilii alij permisceant, & faucibus infundant. Alij salem cum cepis conterunt, & digerunt in collyria, quæ penitus impelluntur ano: postea currere cogunt. Alij vbi huiusmodi medicina non proficit, tūsum nitrum per os infundunt.

Apfyrus de ratione castrandi. Cap. XCVIII.

PSYRTVS Eudoxo Sectori salutem. Te qui alendis equis tuā impēdis industriā, scire perquam vtile duxi, quibus temporibus, & quonam pacto equos castrare deceat. Castrationis autem in hoc animali duo tempora seruantur, veris, & autumnī. Aestate tamen quibusdam virilitatem dempsimus, nec vlla prorsus affecimus iniuria. Administrandæ castrationis ratio ita se habet. Oportet deiectum equum pedibus comprehendere, exceptosq; testes stricta pelle elaudi, aut duabus angustis ligneis veluti forpicibus vinctos teneri. folliculum solum, ambientēve cuticulā non latius rescindi, quam vt per impressum vulnus exprimantur testiculi: Cum virilem partem ferro resectam detraxeris, binas vtrinq; fibulas lineas aut canabinas adhibuisse satis est. tum mediam quasi tunicā quæ interuenit duobus membris genitalibus expressam rescindito. Testiū nēruos, quos græci cremasteras ab eo appellāt, quod ex illis genitales partes dependunt, qua parte testiculis adhærebant, ferramento candente resecato, admouēs a posteriori parte, non per anteriorem. Sed maxime ferrum ignibus incandescat, vt vno: sin minus, altero detraxeris. Nanq; si plures ardētis ferri acies imprimantur, inflammationē mouebunt. Linamēta, lanarū vne flocci, oleo & pice imbuti vulneribus indūtur, fibulæ colligantur. verū linamenta tertio die resoluenda, vlceratq; penis oleo & pice intinctis quotidie linenda, quousq; cicatricem ducant. Abstinentus quo die castratus fuerit, omni cibo. postero ad liberaliorem potū sensim inuitandus, ciboq; in dies largius obiecto alendus. Horis quæ nonnihil refrigerationis præstant, paululum agatur, per æstum in equili manere melius est. Hac ratione curabis eū qui intra præsepe cōtinetur. Quod si in armentis equū castraueris, candente ferramento, vti supra scriptum est, excides. Pice & oleo vulnus inunges, & ad pasca relegabis. Sed id tempore verno tantum gregatilibus fieri debet. Si ei qui præsepio recipitur, vulnus per inflammationem intumescat, cimo-

VETERINARIAE MEDICINAE

liam cretam ex aceto linere cōueniet. Qui vno teste præditi sunt, non oportet reliquo dempto canterios facere. Namq̃ facile iniurijs patent, & castratione periclitantur. Cum autem statim à dissecu conuulges equus hinnitū ediderit, non facile sospes euadit. Fama est eum qui secundos dentes eijcit, castratum reliquos non mutare, neq̃ caninos emittere grandes. Horum qui pullinam adhuc ætatem agunt, testiculi nobis vix conspici possunt. Non est tamen ignorandum castratos maxima ex parte malidis lue non implicari, neq̃ destilationibus quæ ad crura decumbant, facile torqueri, addiderim, neq̃ strumas in ijs erumpere.

HIEROCLES.

QVVM quonam pacto castrari oporteat, abunde nos Apfyrtus docet. Tātum hoc loco dixisse sat est, tempus veris aut autumnia dimenda virilitati perquam idoneū haberi. Vnico teste donatis reliquum excidi non expedit. ijs castraturæ vulnus periculū adfert. Si amputatis testibus erigens sese confestim hinniuerit, hoc signum est de equo actum esse nec facile superstitem posse seruari testatur. Ferunt si castratur qui secundos emittit dentes, reliquos postmodum non demutare nec quos caninos habebit, lōgos exprohere. Asinus bimus melius quàm anniculus castratur. Ratio castrandi hæc est testes funiculo districti vinciuntur, & per obliquam partem expressi resecantur. Verum ne inflammatio subsequatur, flagrante igni ferramento testes erunt rescindendi. Nam hoc modo sanguinis eruptione non periclitatur asinus. Verum vulnera sarmētitiō cinere cum argenti spuma linenda sunt. Abstinentus eo die ab humore, & exiguo cibo alendus sequenti triduo velut æger viridi pabulo oblectandus, prohibendusq̃ multa portione. Placet etiam pice liquida & cinere cum exiguo oleo vlcera post triduum linire, quò celerius cicatricem ducant, nec à mulcis infestentur.

De alia castrandi ratione.

SI PECVS castrare voles, mense Maio cum Aquilo ventus adspirat, fossam excauabis, & cōpedibus vinctum in eam supinum iniicies, vt non possit renitens exurgere: districtisq̃ vinculo testibus, & exerta acie ferri quàm celerissime pellem secabis. Cumq̃ testes per impressum vulnus exierint, rescindēs, omnem adhibens diligentiam ne simul radices eorum sustuleris. Deinde sale vulnus implebis, ne per inflammationem intumescat. dein excitū educes. Postridie cum sanguinem videris non exire, inculcatum sale resolues, oleo piceq̃ renes caput & nares pecudis recte lines, nec patieris multum progredi, quoad sanitati restituatur. Loco calido & à perfrictionibus tuto stabuletur. vniers-

sum corpus vino ex thure & manna delibutum mulceatur, fago bene cōte-
gatur. Si vero sanguinem adhuc vulnus eiaculetur, ammoniaci vnciam, succi
marrubij cyathum admisto melle perunges.

Apfyrus de fractis.

Cap. XCIX.

PSYRTVS Damæ Laodicensi amico salutem. Nolo
te latere, quoties equus iter agens summo postremi pedis
vngue nititur, vngulaq; sentitur calida, fractum inibi non
nihil subsidere. Oportet igitur circiter vngulā iuxta sum-
mum cornu pedem scarificare, sic inuenies humorem sub-
esse: quo emisso confestim incolumis euadet. Verum cum
eodem in loco contigerit aliquid frangi, nec inde claudicatio fuerit excitata,
quietus & reses humor pus creabit, quod cognitu quāni facillimum fuerit,
cum contenta sanies satis ostendet iniuriam, tum locum aperire conueniet.
sed in anterioribus non celeriter inuenitur. Quare sterius bubulū recens ex
origano in oleo & aceto feruefactum loco sapius inducitur: aut crassulētum
triticæ farinae postquam in aceto ferbuit, linitur: vel fici cum sale tūsa: vt ca-
taplasmatis lentorem referant, imponuntur. Atqui vitex in aceto coctus &
tritrus obducitur, siquidem humores dispescit, & spiracula laxans aperit, vt
ad inferna pedis foramina tota vis erumpat. Cum vero superius emerferit,
tum adeps & resina simul liquefactæ in anfractum & inferiores pedis cauer-
nas instillatur. Item malagmate quod aduersus luxationes paratum est, erit
pugnandum, ita maturius vngula descendet. Iis ad hunc modum intricatis
venam scalpello soluere non oportet, quod ob hoc erratum tubercula in
marmoris speciem concreta prodire consueuerunt. Quādo vero non in vno
pede, sed & in altero vel omnibus equus quidpiam fregit, humicq; procum-
bens nec cibum nec potum capit, sed tanquam veterno pressus somnos ca-
ptat: lethargo corripitur, cui poscæ non acris hēmina per vtrāq; narē impin-
genda est: caput recenti vulpis sanguine perlinendum. Eundem effectum
castorium præstare creditur. Fracta, maxime iumēta, vectariosq; mulos vel
asinos male habent quæ in tubercula palmularum imaginem exhibentia,
phœnicas nominant, perquam facile degenerant.

HIEROCLES.

SI QUID fractum subesse sentiatur, vngula feruore vitium fa-
tebitur, animalq; summo cornu pedis quo dolet, graditur, tum hor-
deum incoctum subligatur, & affusa hordeo calida aqua semel &
iterum, sed longo tempore fouetur, præsertim cum crebris fomentis fractū
digeratur. Sin minus hoc accidat, certe prorsus perducetur ad maturationē.
farina hordeacea cocta & vino subacta circūducetur. columbaceū simum

VETERINARIAE MEDICINAE

illinetur. Quod si cedēs ijs ematuruerit, quonā modo fractum consuevit, aperiatur, vt quæ inibi coijt sanies, exeat. penicillus medicamento imbutus, quod atramento sutorio componitur, impresso vulnere inditur. Hoc tantisper agendum, donec ex morbo se recolligat, & suæ sanitati reddatur. Si vero medicamento non detur occasio, ellychnium oleo & aceto maceratum super vulnus quod apertum hiat, imponitur. hoc quousq; sanescat efficacia pollebit. Quod si fractū sursum uerius, id est qua effunditur vngula, prorūpere contingat, id quod præduris veterinorum pedibus solet euenire: in primis oleum aceto dilutum in ellychnio receptum adhibebis. Si vero quantū fieri potest dolor leniatur: medicamine quod lacertis constat, erit vtendum. Hoc autem vngvine delibuta tota vngula succrescit, & augetur: sicq; depulsam sensim apprensus diruptionis vitiū abigitur. Ratio medicamenti hæc est: in fictile nouum terni conijciuntur olei sextarij, in quod lacertæ virides merguntur, & indito operculo tantisper coquantur, dum in oleo crematæ contabuerint. dein officulis earum exemptis, triti bituminis selibra, & liquidæ picis hemina cum adipis suilli veteris libris duabus adiunguntur. hæc omnia recte coquantur, & cū postulat vsus, vngula perungitur, hoc quātum maxime fieri potest vngulam durat, firmioremq; animātis pedem præbet. Sed ne pecus interdum præfringat vngulam cum a viridi pabulo redit, palmula quæ relinquitur solibus excoquēda, phœnicobalanum vocant, officulū eximitur, cerusaq; ventris sinus completur, & inditur ori. sic sanū & incolumē reuocatur pecus. Hoc per temporum vicissitudines faciendum.

HIPPOCRATES.

SI FRACTVM extra pedem promineat, curandi ratio hæc est: vngulam scarificando circuncisam cocto in aqua hordeo lincto, aut calidos furfures subactos misto pauco vetere fimo inducito. Si in cavo pedis, quā hirundinem veterinarij nominant, officulum apparuerit, oleo & aceto imbutum linamentum triduo inculcato, deinde cypressi folia; ex aceto trita superinducito, aut myricæ folia similiter imponito, aut malicorium in aceto decoctum tritumq; aut aridum in farinam redactum inspergito. Item atramenti sutorij & gallæ pares portiones tunzæ eundem exhibent effectum: sed prius aceto locus eluatur.

PELAGONIVS.

SI CORNV perfractum hiet, callos salis ex aceto in patentem sinum adhibebis. furfuribus calidis vnguem fouebis. post tridū quā profluxisse sanies desierit, alumen scissile cum sinopide & aceto permistum impones, vbi calor cōquieverit, suilla vesica dehiscentē locum indues, & vbi non amplius claudicari, resolues, ita periculo tutus eua-

det. Cæterū cum pus fracto subesse sentitur, vngula alte scarificatur, apertus ferro locus posca fouetur, vulnus medicamento cui hygræ cognomentum est, nutritur: penicillus qui suillo adipe & ouillo maduerit, obducitur: simū equinum quod inaruerit, supra deligatur. sic recte valebit.

ANATOLIVS.

I FRIGORIBVS conceptis vngula rimulatim findatur, scalpello circū circa leniter aperito, veterēq; lotio affectā partem foueto, deinde salem infriato, spongiatq; vel panno detergeto, postremo candente ferri lamina caprinum adipem aut bubulum serum instillato. Si vngulam spiculum læsit, picem duram & axungiam cum sulfure & lana succida inuolutam candente ferro supra vulnus inurito. quod idem remedium optime facit exempta stirpe, si forte surculum calcauerit, aut acuta testa clauo vel lapide vngulam pertuderit. quæ tamen si altius vulnerata est, latius circūciditur, & ita inuritur, deinde sparteæ solea calceatur. Quod si subest aliquod vlcus, cera ex oleo vetere, melle, & erui farina liquefacta imponitur, fasciatq; trito malo punico & ficis illita diligenter, ne quid subeat, obligatur, quousq; possit pedibus insistere. sic malum tertio die sanabitur. Cæterum cum malum non inueterauerit, & iam vulnus oppletum est, lilij folia, aut scylla cum sale, vel sanguinalis herba, quam polygonon græci appellant, vel marrubium tusum inditur.

Apfyrus de furore & rabie.

Cap. C.

PSYRTVS Gaio Alexandrino medico equorum salutem. Dedisti literas ad me percõtans quibusnam remedijs vti conueniat aduersus equos furore percitos, & efferratos in rabiem. Auxiliū sentient, si vinculo & ligamine coërcitis duo vini nigri austeriq; sextarij per nares infundantur: aut si radix erratici cucumeris cocta in duabus heminis vini addito nitro, saliuati more demittatur. Veratrū nigrum semel in aceto feruefactum, cum corpori toto, tum maxime capiti delinendum. frictione robustiori vtendum. exercitationi frequentius credendi. Sanguis e cruribus mittendus. hordeū ijs non est obijciendum, quousq; iam ad se redierint, modestiores. quieto, vt quibusdā placet, & tenebrōso loco continendi. quod si fecerimus, aut vehementiorem ciemus furorem, aut necem adferemus. Porro vnum superest præpotens remedium, cum quis equum corripī senserit, & sustollēs ipsum humi deiecerit, testiculos excindere. Cōtrahi solet vitium feruētissimo æstu, exuperantiq; insolatione, aut largioris cruiliæ pastu, vel sanguine in cerebri membranas irruptente, aut flaua bili in venas sanguinis duces illapfa, vel aquatu vitioso.

HIEROCLES.

FURORIS & rabiei vitium equis maxime solet euenire vel ob æstus inclementiam, cum Soli diutius fuerunt obuerti, aut ob erui largioris cibatum, aut magna sanguinis vi in membranas cerebrum vestientes se conferente, aut flaua bile in venas sanguinis ministras prorumente, aut cum aquarum improbitate têtantur. Cũ sic afficiuntur, importune hinnitus edunt, & sæuiunt morfu, atque in homines incurfant. Remedio erit vinum nigellum austerum instar quatuor heminarum faucibus infusum. Verum opus est eos tuto vinculis obligari, & radicem erratici cucumeris coctam in vini sextario, permisto nitro, saluati more demittere, vel ruta cum menta tunsa. Totum corpus nigro veratro delinatur, quod semel in aceto serbuerit. Caput præsertim multa valenti frictione subterendum, cæterũ ad exercitacionem crebrius perducatur. Sanguis è cruribus detrahendus. Hordeo pascere non expedit, donec ad se reuertatur. Tradunt eos aliqui loco tenebrosiore, & à strepitibus silente coercendos. quod esse auxilio Apstyrus it inficias. Maxime tamen probat, cum primum quis furoris initia senserit, deiciendum, rescindendamque virilitatẽ. ita furorẽ finiri pollicetur. Si furore corripì cœperit equus, oculos habet incauos, rectioresq; naris: aures surrigit. si itaq; mordere quẽpiam conetur, hanc medendi rationem sequi debebis. sanguinẽ vtriusq; cruribus demittes. eodem die cibo omni equum abstinebis. postero paulum offeres. tertio cicutz vnciam dabis in aqua commistam.

EVMELVS.

SVBINDE furor animantẽ corripere consuevit: qui his notis intelligitur. præsepia morsibus diffringit. suũ exest corpus, in se cõuertens dẽtes. homines efferatus adoritur: ac aures assidue mouet. Oculis fixis & emicantibus cernit. spumam ore demittit. is equus diligenter vinculis cohibendus. Sanguis è cruribus & vertebra trahendus, eoq; & vino corpus fricandum. venter & tempora crebro candentibus laminis punctim exulceranda. Si geminis testibus est præditus, castrari debet, & tenebrosiore loco conclusus tantisper detineri, dum cibum appetat: inibiq; cum paulatim deposito furore mansueuerit, hac ratione curandi erit vtendum. Cicutz semem instar acetabuli in aquæ sextario tritum, per os infundendum. alius ducenda. aceto feruente cum veratro nigro detrito caput inungendum. pellibus ouillis integendum. dein ruta trita caput itidem illinendum. calido contineatur equuli. Quapropter si animal tanto percitum est furore, vt velut efferatus in se sæuiat, simum humanum quãm optime tritum, in chydeo vino per corniculũ triduo faucibus infundendũ.

Hippocrates rabioso.

RABIOSVM equum hæc signa portendūt. oculi cruore suffusi prociidunt. venæ solito sublimiores micant. hunc inedia cōficit, metusq; sollicitat. Ratio curandi hæc est. vbi vestimento faciem obtuleris, quò minus accedētes intueatur, & mediam ceruicem obligaueris, latas venas soluito, & sanguinē profluere finito, donec animus eum deficiat. deinde resolutis colli vinculis, ruentē sanguinē sistes, & obscure caligātisq; stabulo continebis, quod nullo cōstrepat murmure, nullumq; cieat tumultum, quò possit cōquiescere. appetēte vero vespera vnum aquæ congiūm præbebis potandum. postridie similiter subtrahens cibos & potus ad tres vsq; dies, dein ad consuetam viuendi rationem reduces.

PELAGONIVS.

QVVS in primis obscuriore loco stabulari debet, & molliore cibo ali, talisq; medicamento saluari. apij viridis triti quantum manu prendi potest, mellis probi triens, cardamoni triti cyathus, hæc in duobus cyathis vini albi trita faucibus impinguntur. Quod si ita morbus non abigatur, caput leniter adurendum, calfacientibus vnguentis linēdum, quæ in opisthotonicorū mentione retulimus. oculi quoq; collyrio perungendi. sed antea sanguis à temporibus eliciatur. deinde potio hæc præbeatur. Seminis apij, spicæ nardi, petroselini macedonici, seminū lactucæ, pauperis, singulorum pares modos cum hydromelite miscebis, & quinq; diebus propinabis. caput lanata pelle vel oleo delibuta cōteges. Sūt qui purgatas lauri baccas in oleo detritas addito calido vino per nares infundant.

Alia curandi ratio.

QCVLI truces lumen ei aculantur, versiq; subinde nictant. venæ eorum ex candore in puniceum rutilant. maxillæ ciuntur. se ipse vel perstans, aut etiamnum reuolutas, morfu laceffit: nec fecus vt mordicus impetat, in alios propter astantes irruit. corpus sudore digeritur. quapropter à cruribus sanguinē sextariorum trium instar detrahes, nullū obijciens cibum, ne sanguis ruat. secundum solis occasum farinam hordeacæam instar sextariorum quatuor offeres, infusus duobus aquæ tepidæ: nec vllus alius cibus dabitur. secundo die cremor eiusdem recentis, sin defuit, aridæ quæ binos impleat pugillos, propinetur. postea modicæ credatur ambulationi, pallio contactus intra tectum cōtineatur. largius obijciatur scēnū, sed parciore aquæ potestas fiat. Exiguū, & paulatim hordecum, ne in eundē morbum recidat, præbendum. ore demisso progrediatur equus. Quòd si ijs sanitati non reddatur, testiculi sunt rescindendi, venæq; eorum excludendæ, pice sale & oleo vulnus nutriendum, cinis inspergendus. Cæterum quotidie fomentum adhibeatur, donec conualuerit.

VETERINARIAE MEDICINAE

Apfyrus de infititijs, & bigeneris qui debent ad iugum destinari.

PSYRTVS Apollophani amico salutem. Te equos enutrientem, & eorum cōditionis studiosum qui diuerso parentum seminio procreantur, à corporum notis nosse commodum est qui ad iuga capessenda sint habiles & idonei. Tali habitu constare debent. pectore lato, ampla similiter ceruice, naribus apertis, prominentibus armis, cruribus rectis, suffraginibus eorundem non magnis, pedibus non vacijs, sed neq; ingredientibus qui displodantur, vasto ventre, spina non incurua. talibus meritis validos, & ad obeunda munia robustos tibi comparabis.

Apfyrus de defluxionibus à capite,

Cap. CI.

PSYRTVS Pasicrati Alexandrino veterinariam artē callenti salutem. Te rei huius gnarum esse velim, quod cū defluxio à capite prodit, si vel sponte vel exercitato equo excretio procedat, nihil mali pollicetur. sin minus, destillationibus reddet opportunū, ita vt erumpente vomica purulentū extulsiēt humorem, crassa candidaq; sanies virus

olēs profluet. tussiq; quoq; laceratus nihil emolietur. at qui fastidio correptus vim cibi non sentit. se ipse volutans non extēdit, nec caput succussat, vt poste quod grauitate prematur. Quin & venarum tori in eo facieq; distēti prominent. Is sanatur exercitatione, cursuq; tollutari, sed non longo, & tam caldæ fotu, quàm capitis suffitu, baccharum lauri nidore subditis carbonibus ore & naribus hausto, frictioneq; corporis totius citra caput, ne obturata cutis spiracula nimis pateant. Oportet etiam infusis medicaminibus alui deiectionem moliri, præcipue aristolochia ex vino naribus impressa, vel nitro ex sale consimiliter indito. item alumen primæ notæ sicilici pōdo ex pari sale cū hemina vini conuenit infundere. Quod si ijs adhibitis vomica pus non eructet, sequenti vtendum erit compositione. tauri sanguinis, si desideretur, iunioris bouis acetabula duo, thuris acetabulum vnū, salis huius modi di midium, singula terūtur, deinde in eodē vase omnia infusa quàm acerrimo aceto reteruntur, & in sole siccantur. vbi vero concreuerunt, digerūtur in pastillos, qui magnitudine inglandem æquent. ijsq; siccati reconduntur. Vnius quotidie tritus in aceto infunditur in os. verum si vires infirmentur, teretur in vino. sed antequam medicamentum præbeatur, calda multa proluere conueniet, postea ipsum suffire, & os eius adaperire. cum vero nidore naribus rapuerit, occludere.

Eumelus dolori capitis.

QVVS qui capitis dolore cruciatur, hæc iudicia monstrat. oculi inflammatione turgent. liquidum quid ore defertur. tum caput feruēte aqua fouere conuenit, & molle letamen substernere, quo

somno possit indulgere. Sanguis à supercilijs mittendus. Folia trifolij contrita potioni indenda. Si intentos habeat oculos, sanguis ceruice & caluaria detrahendus, deinde salis aqua diluti quadrans infunditur. si hoc non habeatur, vermes quos intestina terræ vocant, & vrina vetus instar sextariorum duum per sinistram narem induntur.

Doloris capitis curatio.

CAPITIS dolorē indicat lachrymæ quæ profluunt, aut èsq; flaccidæ, & caput cū ceruice aggrauata, & in terrâ summissa. Curandi hæc est ratio. rescinditur vena quæ sub oculo est, & os calida fouetur, cibosq; abstinetur primo die, in postero autem potio ieiuno aquæ tepidæ præbetur, ac viride gramen. tum vetus fœnū vel molle stramentū substernitur, crepusculoq; aqua iterū potanda datur, parūmq; hordei cū vicialibus, vt exigua portione cibi ad iusta perducatur. Sunt qui castorij sextantē, baccarum lauri semissem, nitri, brutiæ, mannae thuris, singulorū sextantem, olei veteris selibram, amararū nucū semissem contendant, ac misceant, prælutumq; lotio collināt. Capitis pituitā elicit gari hemina per nares infusa, Cum caput equi dolore conficitur, hoc medicamento perfunditur. cerusæ selibram aqua nocte diuq; nouo sicili macerabis, & excolata aqua cerusam tantisper in pila teres, donec in tenuissima digeratur: tum mellis pōdus adijcies, quod dimidium impleat cyathum, & cum reliquis subiges. manu sumens oleum, temporibus & sedi adhibebis. cerati pondus sit sextās semuncia. id quoq; medicamentum hominibus omnem lassitudinem leuat, & laborem reficit.

Destillationis notæ, & remedia.

SI AD caput sanguis cōcurrat, destillationē mouebit: quæ vel otio vel labore cōcipi solet. cuius indicia sunt. aures frigidæ subriguntur, oculi p̄ nares stillatim pituitā reddūt, totūq; corpus exteriori parte friget. Tum caput vestimētis fouere cōuenit, & alumine sicco suffire. triticū vino rigatū dabis edendū. Si nihil profuit, sanguinē ab ore vel ceruice mittes.

Aspyrtus dolori caluariae.

SI DOLOR caluariam occupet, signa hæc notantur. aures iactat. ei caput degrauiatur. cibum esse non potest, pabulumq; fastidit. Curandi ratio hæc est. Veratrum nigrum detritum, & incerniculo cretū, cum vino oleo & nitro teres, coq; caput nares & auriculas perunges. Sed calido vtitor medicamine. Aut laurus baccas viginti, eiusq; teneræ frondes turionēsq; modo qui manu prehendi possit, malicorij æqualis mensura, myrrhæ quod ternas fabas magnitudine peræquet, succi cyrenaiçi quod binas, ea tenuiter intrita, & in vini atrii odoratiq; sextarijs duobus immissa, in narem sinistram funduntur. Insuper sanguis naribus detrahendus. Proderit quoq; ptisanam bene decoctam in os dare.

Eumelus capitis dolori.

CAPITIS dolor, quem aliqui, quod caluariam male habeat, catarrachion appellant, creatur cum crudum adhuc animal non idoneo tempore cibum cōcoxit. Oportet itaq; ab temporibus sanguinem mittere, quousq; languoris causa discutatur. Vbi sanguis syncerus manabit, celerime ruentis impetus sisti debet. fomēta loco adhibenda. Acus palea ve tenuissima in acri aceto oleoq; si fuerit ætas, coquitur. sin hyems, in vino & oleo. hoc iure decocti vtendum. Aut atri veratri nitriq; cum vino & oleo pari vnciatim miscentur, & vnā teruntur. ijs caput oblinitur, vt noxius excoquatur humor, & noxa digeratur.

Theomnestus in dolore capitis prælagium, & remedia.

EQVVS qui capitis dolore vexatur, in terrā prorsus despicit, nec caput exerere potest, eiq; caligo semper offunditur, lachrymę oculis exciūtur, horret quod eisdem obijcitur ideo cōniuet, & ægre cōtuetur. Cui sic mederi cōueniet. patēte oris rictu a palato sanguis emittitur; quod nō recta scalpellī acie, sed obtusa icitur. Ex potiones quæ vrinx mouēdæ sunt, infundūtur. Quare seminis api j libra, iuris porrorū decoctorū quaterni sextarij, olei vino diluti sextarius italicus, miscentur, & per os instillantur. equus summissē cogatur incedere, paulisperq; cōquiescere sinatur, deinde in aqua refrigeretur, nō secus atq; qui hordeatione torquentur. Si foria vel alui profluuiū succedat, morbo liberatur. quin & oculos candor subinde decolorat; qui melle & foeniculi succo linātur, & ocyssime reddētur sanitati.

PELAGONIVS.

CAPITIS dolorē ostēdunt fluidi lachrymis oculi, flaccidę aures, ceruix in terrā summissa, visus euariās. cui sic affecto sāguis ab ore dimittēdus, indēdatq; potio quæ ventrē subigere possit. is morbus subinde redux, & hordeationis modo certis circuitibus repetit. Sed in primis caput animātis tali modo inaniendum est. Euphorbiū, cētauriū, farina thuris, olla fictili coquūtur diu, cū vino in feruenti sole per nares inferuntur. Item paulū aceti ex oleo vetere & spuma nitri auribus instillatur. Aut vermes arcuatim repētes, qui manus cōtactū cōtrahūtur in orbē (oniscos, quasi asellos vocātinos, q; multis innotātur pedibus, millepedas) ex butyro & rute manipulo in oleo cōferuescunt, & postquā intepuerint, in aurē dantur. Itidē gallinæ adeps ex nardo dimittitur in auriculam. Si vitio cerebrū adficiatur, animal in alea vitæ est. quare dāda est opera, vt circūagatur. Indicia huiusce languoris hæc sunt. Oblique graditur pecus, & pedibus aberrat, atq; sic offensis patet, vt cōtinuo se lædat, suaq; cōuellat crura. Oportet igitur animal subiugū mitti, vt sudore & labore languor omnis depellatur. sed quō melius post

laborē possit circūduci, hoc vtēdum præsidio lauri bacca viginti, nitri libra, minutim tūduntur, viridis ruta quantū manu potest capi, cum aceto & lau- rino oleo cōferue scunt: quibus caput inter aures vngitur. lanato tergore hoc vngvine delibuto caput obligatur, aut farina hordeacea resina cōmissa su- perponitur. Verū hac potione saluādum septē fluuiatiles cælli tūduntur, caprilli lactis sextarius, & olei cyathus adijciūtur, colaticq; linteo mūdo in os dantur. si hæc nō adsint, treis hydromelitis cyathos, & cādidi piperis obolū, croci scrypulos duos simul in vino tritos, in os indidisse fatis est. Sunt qui vt detergeāt caput, mādragoræ malū in multas parteis cōcisum, in sole vel fur- no desiccant, & eo caput repurgent. Si caput oppletione grauetur, postea q̄ sanguis vel ex temporibus vel ore dimissus fuerit, cretæ portiones duæ cum vna veteris acaciæ in vino subactæ feruescunt igni, & calidæ capiti superpos- nuntur. Si capitis grauitas sentiatur, copiosus per nares humor fertur, cui hac potione medeberis sinapis mūdæ pertritæ acetabulum, cum pari men- sura mellis in hemina vini quotidie octo dierum spatio dabis prælibādum. Cæterum rosa, castorium, nuces amaræ, ruta viridis, ex aceto imponuntur.

Si quis doloris sensus in capitē fit.

ANIMALIBVS quæ morbis acutis torquētur, deiectionibus aluū sollicitare cōuenit, siquidē nisi impēdētibus vitijs occurratur, ea iumenta vel malidis lues manet, vel suppurās vomica fatigabit: quæ difficilē cedunt remedijs. Quare oportebit hoc vitæ genus sequi. Oua duo, bacculæ piperis viginti, mellis vncia, subigūtur vnā, & per corniculū in- funduntur. Sed postea caput eius in pedes inclinādum, ita semissem horæ cō tinendum, quoad præceps sanies deuoluatur. deinde acopū, quod quia ignea vi flagret, pyroticū appellāt, imponēdū, vt morbi reliquię digerātur. Postres- mo merum q̄ optimū in nares inspirādū, dein pecus ambulationi credendū.

Pelagonius lethargicis.

MIHI nunciaſti tuos equos grauissimo morbo cōſſictari. tradis enim hos veluti veterno pressos cōcidere, & identidem in somnū & inexpugnabilē penē dormiēdi necessitatē prolabi. huius gratia- cibū non capere, sed in strigofam maciē reduci. Hoc morbi genus, nisi succurritur, celeriter iugulat. Quapropter ne quādo in id equus incidat, multā obseruationē requirit, quod si morbus peruadat: eis quæ prius exposuimus remedijs erit pugnādum. Hoc vitiū medicinę professores lethargū appella- uerunt. Cui & ijs quæ antē memorata sunt, & quæ modo subiiciemus, sub- uenietur. In primis molliter stabuletur. Pauimentū equilis palea vel fœno recenti vel chordo substernatur: manibus subinde vellicetur, quō possit ex- pergisci, ne cōtinente somno grauatus obdormiscat. Proderit quoq; sæpe- numero proculcare, pedesque quatuor aceto & furfuribus calidis defricari. Potio quæ furfures triticeos capiat & salem, ex poscæ sextarijs duobus mi-

nistretur. Artemisiae flos tritus cum oleo & mométo stillatitiae myrrhae, quā vocāt stacten, per corniculū infunditur. In primis quos lethargus opprimit, abstineatur hordeo, fabalibus siccis vescatur, quae sextariū impleant. A vertebribus sanguis detrahatur. sub hac tale medicamentum infundatur, radices ponticę quadrās, calami odorati, radices capparis, singuli quincunces tūduntur, & cribro creti aquae sextario miscētur. ex eō modus qui treis ligulas capiat, indatur. potio praebeatur egelida quidem, sed exigua. Continuo sine quę vlla tēporis intercapedine aut humana voce aut virga vel flagello excitāndus est. tali adhibita diligentia paulatim sese recolligit, & morbus abigitur.

Apsyrus de notis eorum qui pedibus valent, aut pedum molli-
tie praeediti sunt, Cap. CII.

M selectas quasdam notas indices corporis animo-
rumq; in equis mihi constituerim, domine Galle id quod
primū & caput est in eius animantis cōstitutione, indicare
tibi volo, quinam bonis pedibus, qui mollibus praeediti
sunt, qui boni, qui pravi habeantur. Equi qui albam habent

ungulam, cuius cavū, quam hirundinē vocant, praelongū, ij
& molles habentur, & improbi. Qui sicā fragilē albamq; possident unguā,
& molles & peruersi traduntur. Si cavitas subdita est, paruaq; fuerit hirūdi-
nis forma, ij pedibus valent, & bonis sunt moribus. Sin praelonga subijcitur,
mali & inutiles iudicantur. At tabellares, & longa hirūdine, & molles & pravi
sunt. Quod si parua fuerit hirūdo, frugi existimantur. Qui nigram ferūt un-
gulam, pedibus pollēt. Improbantur qui cādidam praemonstrāt. Qui nigras
in ea tēnias habēt, pedibus & moribus praestāt. Qui vero rotūdā, praesertim
si quid supra unguē unguulae occalluit, molles & pravi repudiātur. At qui hi-
rundinem a deo parua habent, vt esse videantur sine infimo discrimine pedis,
ij & pedibus valēt, & probitate laudantur. Porro qui varis cruribus constant,
eaq; introrsum flectunt, validis fulciuntur pedibus, sed pravi notantur. Qui
quadrata habēt unguā, non altā quidem, sed atrā, parua intus hirūdine, pedi-
bus excellunt. Qui rotūdā & ima parte cavā pullamq; ferūt, boni sunt, &
pedibus vigēt. Qui pedes duri, lōgi, nō etiā lati, sed proceri, probantur. nigrā
habētes unguā & promissam, damnantur. Qui vacij in exteriorē partē tor-
quetur, molles quidē, sed nō peruersi. Qui humili sunt unguula retro, molles
sunt, & hirundinē proculcāt. qui pullo cernuntur cornu, si cādida tēnia cingat,
plus ingenio & pedibus valēt, q̄ quibus atrę intercurfant tēnię: sed unguiani
si anterius coronā promunt, pedibus laudantur, sed indolis male sunt. Qui
lato sunt cornu & testaceo, si hirūdo parua cruētaq; subest, molles habentur.
Qui leue ferūt cornu, & assiduis in pro tritionibus versantur, ingenio & pedi-
bus, vt antea scriptū est, pollēt. Qui cavā possidēt unguā, & cornu crassum,
si inter ambulandū strepitū moueāt, cursurae inhabiles sunt, nec calcariū sen-
tientes. a primis autē vitae rudimētis ad perfectā vsq; aetate morati sunt, &

boni, sed ab illo flexu statim euadunt peruersi & mordaces. A coloribus deterrimi aliorum omnium intelliguntur, qui in pedibus aut cruribus candidam notam aut lituram præmonstrant, aut frontem albam aut rostrum exhibet, præsertim si spadicis quicquam harum macularum retulerint.

Apfyrri mollium pedum procuratio.

APSYRTVS Marco Mario Decurioni salutē. Literis ad me datis rogasti quonā remedio aduersus pedū mollitiā opus esset. Difficile id vitij corrigi potest, simul quod natua cōditiōe sit insitū, simul quod in agendo itinere damnū ē diurno detritu maius sit, quā vt per noctis quietē tantū renasci possit, quantū die subteritur. Sic quæ facta est interdiu cornus iactura, noctu non refarcitur. Vndiq; calor vngulā ambit, quæ attritu cōfiscitur, cōtinēterq; in segmēta fathiscit. Solet tamē māgonizari, quod vitijū occultatur, & venustior ad vsus placeat. Quare cupressi fruticibus in aqua coctis pedes fouētur, aut similiter rubi coliculis. Decoctum absinthiū eundem præbet effectū. acida quoq; muria perfundi prodest. Vngulæ per hyemē oleo perungēda. sub ætate axungia foueri melius est. Māgonēs suis fucis vngulæ detrimēta mentiūtur. De ratione vrēdi multa multi memoriæ mādauerūt: longe tamē omnium fuerit optimū succedere bitumen, & eius pingue facibus instillare. Ceterū si eius qui firmo stabilitur pede, subtrita sit vngula: sanguis ē suffraginibus mittendus, ne sensu inflātionis circūrupta corona dehiscat. Improbatur in ea scalpellorū ictus impressi: quippe quum vngulam vitient.

Eumelus subtritis pedibus, & intertrigini.

SVBTRITI pedes cōmode fouentur calida, dein axungia cornua linuntur, feruentibusq; testis animal cogitur insistere, sed modo qui possit ab eo leniter perferri. Cæterum spicis aliorum cum sulfure tritis vtendum, candenteque ferro tridui spatio succendendum. hoc idem bubus auxiliatur. Intertrigo bis in die subluatur aqua calida, mox decocto ac trito sale cum adipe defricatur, dum sanici vis emānet.

Theomnestus subtritioni.

SI PEDES itinere subtruerit pecus, dein neglecta febricitarit, laborantem celeriter vitium rapit, nisi confestim auxilijs occurratur. Oportet itaque calida aqua in qua radix altheæ, quam aliqui sylvestrem appellant malua, incocta sit, pedes perfundere, vsq; dum mollior reddatur vngula. Postea vitiatū cornu subradere, & quæ in profundo subduntur fragmenta, quo pateat, aperire. sparteam soleam, & asperas fascias in præceptu habere, quibus pes induatur. Sed antequam spartea calceetur, & seorsum & simul allia & axungia vetus redacta in lentorem cataplasmaticis, fascijs induci debent. Si concitata inflātionem suppuret pes, aut exsaniet, suffraginibus sanguis emittatur, tepido quiescat equili, in quo per hyemem succendatur ignis. fimo substernatur non admodum arido, ne

duro rerū occurſu gradiēs pedes offendat. At cum nulla peruallit inflāmatio, mane diebus octo procuretur, concluſuſq; mandrę ſupra ſterquiliniū iaceat, inibiſq; potus offeratur: ne via, dum itur aquatū, vngula deteratur: verū ſterquiliniſi ſpurcicia vel ſorde nutrita ſuccreſcat. Vt incremētum cornū capiat, axungia vtuſta, alio, bitumine, ſulfure viuo cum pice & oleo tuſis perūges, vndiq; corollam circuncides, ductis in orbem vulnuſculis, equus ſicce ſtabuletur, vt vngula quoq; duretur. Proderit ceram, ſulfur ignem nō expertum, reſinam, picem, & oleum, & axungia ſubigere, vt in vnum coeant corpus, & diligēter linere. Aut piceā præpinguem in aſſulas diſſectā axūgia intingere, & re ſupinis vnguibus inſtillare in omnes parteis quę vnguliſi ſunt ſubditæ. hoc triduo faciendum: quo tēpore neq; equus in aquam pedem mittat, neq; humente loco ſtabuletur. poſt exactos ſex aut ſeptem dies hoc idem iterum eſt repetendum. Vel baccharum hederæ parteis duas, aluminis rotundi partē vnā vbi cōtriuēris, vnguibus miſturam admoueſis, quādiu erit ferendo malo: dein allium bitumentūq; pertrita ſuper cornu candente ferri lamina per tridnū inures. Hoc idem bubus an xiliatur. Aut liquida pice & axungia pes calceatur, & exponitur calori: deterſoſq; prius exacte cornu, tum bacce lauri tuſæ inſperguntur, dum totū impleatur. dein induatur pes calceo, ſed poſt triduum cornu depleatur. ſi tertio hoc tentatum fuerit, ſanitati reddetur.

Pelagonius incremento vngulæ.

VT VNGVLA capeſſat incrementum, aliorum capita tria, rutæ manualem faſciculum, aluminis tuſi ſelibram, axungia veteris trepōdo, ſimi aſinini quantum digitis tribus capi poteſt, vnā ſubiges, vt in vnitatem coeant, hoc quotidie vtiſor. Aut fabam in aqua decoctam ex melle teres, & faſcijs inductam inuolues. ſic ſanitati dabis. Proderit quoque calido aceto cornua perfundere, deinde marrubio & ſylueſtri abſinthio cum axungia veteri miſtis inſtricare. Alii vngulam pelmatici miſtura, quæ recipit galbani vnciam, caſtorij ſeſcunciam, adarçę ſemunciarium pondus, ſicce reſinæ tantundem, reſinæ liquidæ gallæ alexandrinæ, ſingulorū ſextantē, bituminis iudaici ſemunciam, chalcitidis, picis, ſingulorum vnciā, axungia libram, aceti ſemiſſem, ceræ dupondium, olei ſeſquiſextarium, miſcentur omnia, vt in medicamentum cogantur.

Apyrti de equo qui cæca occaſione prorumpit in ſudorem, Cap. CIII.

SI CONTINGAT conquieſcētē equum nulla vel ætus vel caloris oblata ſuſpiciōne particulatim aut vniuerſim ſudore diſfluere, corpusq; vaporem vel auram expirare: ſcire licet bilem eo loci ſubductā irrepſiſſe, aut ſuffuſam membratim prodiiſſe. quapropter paſſo tales ſunt inſundendi.

Apsyrus ijs qui compedibus aut vinculis collisi vitiantur, Cap. CIIII.

VSVENIT vt suffragines, quas mesocynia vocat, tricis, pedicis, vinculisq; quibusdam loro vel fune districtis plerunq; laceffantur, quibus coriū procidit, sic vt neruuli huiusce partis aperiantur, ac nudi pateant id quod vitæ discrimen adfert, præsertim si in vtroq; flexu articulorum euenerit. In primis igitur opus est vino vel aceto aut

muria substringere, dein lipara & alborum emplastrorum tripheris vitiatâ partem alere. Cæterum cerusæ pars vna, ammoniaci dimidia portio, myrti quod esse satis videbitur, præsentī sunt auxilio. ammoniacum itaq; teritur in aqua, & cerusæ permiscetur, & bacca: myrti profunduntur.

Apsyrus ijs qui perfrictionis iniuriam senserunt, Cap. CV.

QVVM qui frigoris offensæ patuit, cibi fastidium vtget, quare macie conficitur, cum mandit, labia nō mouet, cum incedit, paulatim progreditur, cumq; surrigit caput, gemitus exprimit, deorsum flecti non potest, quod interiores nerui cōtenti rigeant, sed qui summa facie sparguntur, noxa vacant. Cui ad hunc modum mederi licebit.

Piperis grana triginta in vini candidi odorati hemina trita faucibus infunduntur, aut rutæ feruescētæ ius, aut saluix, aut artemisia cum vino, aut poliophyllum inditur ori, tollutari cursu pernicioq; sed in dies volabiliorē exerceatur quoad cibo videatur indulgere. Frictione permulta quæ pilos subigat, vt edum, sed cum per opportunitatem licebit, incumbat palca: sic recreabitur, & perducetur ad sanitatem.

Hierodes aduersum pecudis perfrictionem.

Rutam & mastichen ex oleo exiguo & melle coctam addito pipere defundes, vt perfrictionem pecoris dilentias.

Eumelus equorum morbis imbecillitate æstu & frigore contractis.

PLERVNQVE iumēta morbos cōcipiunt lassitudine & æstu, nonnunquam & frigore, & cum suo tempore vrinam non fecerint, vel si sudant, & a cōcitatione confestim biberint: vel si cum diu steterint, subito ad cursum extimulata sunt. Lassitudini quies remedio est, ita vt in fauces oleum vel adeps vino mista infundantur, frigori fomenta adhibentur, caputq; & spina tepenti adipe vel vino liniuntur. Si vrinam nō facit, eadem ferè remedia sunt, nam oleum feruens, vel adipi mistum, super lumbos & renes infundatur, caputq; defricetur. Perfrictionē tollit suillus sanguis ex vino faucibus infusus.

Apsyrri de syderatione, & comitali morbo, Cap. CVI.

PSYRTVS Tiberio Claudio Heracide Clazomenio salutem. Te non lateat velim, quod in equis syderatio nascitur, cuius indicia sunt. Pecus subito concidit, & partim cum resolutione membrorum, partim cum distentione nervorum prolabitur. totum corpus micat, & quasi vibratum subsilit. interdum ex ore spumæ mouetur, sed interposito tempore ad se redit. Id morbi genus in hominibus comitalis nominatur. Huic pabulum obijcimus proluetes nitro, & potioni respergētes. Conueniet alium ducere dato cucumere & nitro: quæ septenis quibusq; concita, iuuentum præbebit. Ne etiam continenter repetat, fertur auxilio fore testudinis marinæ sanguis, si instar trium cyathorum ex pari aceto vinoq; permisto cyrenæici lactis denarij pondere, naribus instilletur. Cæterum corpus totum illini nitro & oleo cum aceto proderit, & abunde confricari.

Apsyrri ijs qui cornua calcando proterunt, Cap. CVII.

VI SECVNDVM vnguem cornu calcant, aut suopte ingenio vario pede, vel ex certa causa diuersis vngulis constant, aut quibus sic in posterioribus infringunt suffraginum artus, vt terram contingant, item qui sursum trahunt cornua, claudicant: & quoniam imbecillitas ilia & lumbos infirmat, cursui ferendo non sunt.

Apsyrri defluxionibus vlcera, & ijs quos aper dēte percussit, Cap. CVIII.

VL CERIBVS quæ sunt opportuna defluxioni, calda non oportet vti, sed frigida, tam æstate, quam hyeme. Facile inter venandum equus ab apro interno poplitis sinu, aut interiori crure vulnus accipit, quod in vlcus defluxionibus scaturiens degenerat. tumor sequitur, cui frigidam obijcere conuenit. Quoad medendi rationem pertinet,

medicamento quod atramento futuro constat, diachalcantes nominatur, illini debet. Aut canis caput exempta lingua crematur, & redactum in puluerem superinducitur.

Strangulatus auxilia.

SI QVANDO contingat equum pabulo distentum, aut cibo refertum in cursum excitari, facile strangulatus inuadit. Succurritur odorato vino candido, si instar heminae cum nitri drachma per nares infundatur. Aut cuminum & galbanum ternum obolorum pondere, trita cum vino propinantur, aut lauri bacce ex vino. In frigidam equus

non descendat. Calidos potus sequatur. Totum corpus ex oleo defricetur. Ad hoc vetus est præstantius.

Apsyrti si quid in inguine sit vulsum, Cap. CIX.

SI CONVULSIONEM inguen concepit, eius sinus intumescit. equus progredi non potest. quare in equili conquietat. calda largiore, item spongijs calido vino imbutis inguina foueantur. Caprina adipe trita, cerato, & torrefacto nitro cum aceto sedes affecta perungatur.

Apsyrti omnibus coronæ duritijs, quæ tophacei calli nominantur, Cap. CX.

APSYRTVS Posthumio Daci equiti salutem. Ad me scripsisti, in anteriori pede tui equi versus interiorē vngulæ partem, qua prodit corona, durum tumorem ac magnum erupisse, eaq; occasione non parum claudicare. Cognoscito itaq; sua sponte prodijisse. Aegrius tamen anteriores hoc vitium tentat, quod poros Græcis, quasi tophaceus callus appellatur. Ratio curandi talis est. Cunilago in lentorem cataplasmatibus intrita linitur. hederæ frondes simili modo paratæ superponuntur. Vitiligineus cinis ex aceto subactus itidem efficax est, atq; inter valétia remedia est. Alij cupressi frutices ex aceto tundunt, & ita vtuntur. Alij rhum adhibent. Nos hoc vti solemus auxilio, sale cum melle terimus, dum strigmenti crassitudo fiat: & callum rescindimus, illitumq; linteo medicamentum bis die deligamus, sed prius calida fouemus aqua. Hoc vitium armenta præsertim implicat, exoriturq; prægrâdis callus, qui pedem deformitate vitiet, præsertim cum nulla præbeantur remedia. nec incedere, nec alios sequi potest equus: stansq; non pascitur, sed mœret, gregem requirens. se ipse iactat, nec erigere potest, quapropter facile despondet animum. Hos igitur palustribus, vliginosis aut riguis impasci locis non expedit, sed vertere solum, & in eum ablegare locum vbi nullus scaturit latex, sed puluerulenta, tenuis, sabulosaq; subest humus. si hinc alio quis possit amandare, sanabit pinnis sale & melle imbutis, aut pice ex eodem sale.

Apsyrti qua ratione pecudibus armentitijs alui deiectionem moliri conueniat, Cap. CXI.

APSYRTVS Marco salutem. Te equinum pecus enutrientem certiore facere voluimus, quod armētis & gregibus ad huc modum mederi solemus. tusam in tenues particulas syluestris cucumis radicē infolamus, dum flaccescens inarescat: rursumq; vt in tenuissima laugetur, cōtundimus, adiecto tū-

si nitri pari modo: salicq; permiscentes vorandam obijcimus. Porro gratis & ventrem ferentibus iumentis abstinemus: lactarijs tamen interdum damus. Siquidem qui matribus subrumantur equuli, hac ratione purgabuntur. Salem huius gratia permiscemus, vt animal hoc illectum condimento, deiectorium medicamē non aspernetur. Melius cedit si salis fursurosa sordes adijciatur, sic vt à decimoquinto rem auspicati, quinto quoq; die, quod est ter in eo temporis spatio, ad calendas vsq; prebeamus. Quod si fuerit ita factum, nec pfora nec scabies inuadent, ceteraq; valetudines arcebuntur.

Apfyrri de specie equorum oracula, Cap. CXII.

DE EQVORVM specie multi perpulchrē sua placita memorię mandauerunt, longe tamen optima Simo & Xenophon, viri Athenienses. Domiturā equuleorū diligētius ceteris Xenophon prosequutus est. Quare tibi, qui alēdis equis tuum impendis studium, necessarium putauī & genus eorum & nationē nosse. Parthi corporis magnitudinē præstant, animosiq; generosam faciem præ se ferunt, ac pedibus eximie valēt. Medi grādiorē præcellūt forma. Armenij Cappadoceſq; à Parthis genus ducunt, capitis tantū grauitate cedentes. Hispani magno sunt corporis habitu, concinno & atrecto, elegāti capite, compage corporis luculenter diuidua, sed astrictis clunibus, itineribus obeundis pares & robusti, corpore nec gracili, nec ad maciē opportuno; ceterum ad cursuram inhabiles, in equitatione calcaribus non incitantur. Quin & ab ortu ad integrā vsq; ætatem morati & obsequētes, deinde improbi & mordaces euadūt. Græcanici pedibus bonis fulti sūt, vasto corpore, capite venusto, ardua antica parte statura, concinnoq; hætenus corpore: sed clunium cōpage incommoda, nec respondente: pernices, & animosi. Verum in tota Græcia Thesſalici præferuntur. Epirotici, mordaces, & peruerſi. Thraces autē turpes, deformi specie, rigido corpore, prægrandibus armis, gibbere spina: vari, atq; ideo ingressu vacillāte, cursuq;. Cyrenaici magnitudine pollent, ilibus substrictis & paruis, ideo ad curule certamen idonei, pedum bonitate præstantes, inter equitandū longiore animæ ductu. Istrij pedibus valent, perquam proceri, turpes, indiuidua spina, cauāq;: sed cursu pernici. Sarmatica natio non iniucūda, suiq; generis concinnitate prædita, ad cursurā idonea, grādi corporis habitu, valido capite, ceruice decora. Argolici vt pedibus præstant, ita cluniū cōmissura cedunt: venusto capite, indiuidua spina, grādi, sed curta. Quosdam equos ætogenes vocant, à genitiua quadam nota, quam in armis & clunibus referunt, quos Sarmatæ sibi vt probos adſciſcunt, apud quos cum reliquis de pernicitate certant: quare ijs ad bellicas excursiones vtuntur. At vero qui aquilinam notam ponē ferūt contra clunem & caudam, ijab ipsi

improbantur. Quin & obseruatum esse apud se tradunt, ne ex eis prælientur, Quippe aut equitem facile ijs insidentem perire, aut in quippiam molestiæ incurere. Cæterum quæcūq; sic nascuntur in veterino genere, vt notam eam habeant, quam leporinum dentem vocant, subrumari non oportet: sed nuper in lucem edita aut reijcere, aut ab armento segregare: scientes vtique huiusmodi focturas & pullationes veluti adulterinas esse nature notas, & portentosas. Maxime autem gignuntur in hinnis, & bigeneris animantibus.

Qui suffraginum articulo recta ossa continent, ij pessimo gressu nituntur, vectoremq; contundēdo fatigant, ij, quod ceruino pede constant, elaphopodes nominantur. At qui eisdem in locis breuia condunt ossa & humilia, ob idq; cynobate vocantur, ij vngulas ad internam calcium partem, seu malleos potius vocare placet, adferunt, ac pedes tractim agunt, in eisq; claudicant. Sunt ex ijs, qui facile vngulis aberrent. Probantur ad equitationē qui genibus lentis, & facile flexibilibus constant. Quippe minus ij cæteris deerrant, nec cessori periculum adferunt, minusq; fatigati in obeundis operibus elafescunt, quam qui duris genibus, non secus atq; si vallis & palis niterentur.

Qui vastis ilibus turgēt, ij imbecilliores viribus, & deformiores intelliguntur, ij, q; moleste vector insidet. Omnibus præstantiores habentur qui originem armorum sublimiorem præcedunt, non enim modo sessoribus tuti, sed firmioribus armis stabiliti putantur. Suspicious & meticulosos supra modum, optimum est non possidere: cum nos non fugiat plerunq; sarcinas & onera quæ subuectant, perniciosè deturbare. quod minori vitio verteretur, nisi vectorem exscutientes malè sæpius afficerent. Equinum genus prospiciam præ se fert suspicionem, sic vt insidens tuto hæreat. Asinum verò pecus & bigenerum repentino rerum conspectu consternabile, nouitatq; verens, in discrimen adfert.

Apstyrus de exercitatione militaris equi, & domitura pulli.
Cap. CXIII.

APSYRTVS Getulio Seuero salutem. Te, qui eques haberis optimus, de equalorum domitura certiore facere volui. Res ita se habet. pullū bimū ex armentis accersunt, huncq; gregibus excitum domant. Optimum quotidie aut certe diebus alternis consuescere manu tractari, quò facile sessori pareat. tum modicis ac mitibus exercitijs sensim in dies succrescētibus docent dimoueri, plerunq; ad trimatū vsq;, dein validioribus excitari, sed tempori nō nihil laboris continuo succrescat, dum sextum attigerit annum: a quo tempore nec exercitationes nec ministeria diutius interpellari placet, cum liquido constet equum ineūdis certaminibus idoneū fore, diutiustq; posse bellicis insultibus reluctari. Pullo qui

committitur exercitationi, præsertim ineunte ætate, solum nõ alta profunditate subijciatur: quippe cum facillè tibiæ radium hinc contingat abscedere; id quod pedis articulos ac suffragines infirmat. quod vbi fuerit obortum; equus claudicabit. Mollipedem equum ad hoc adduci munus alienum est, eoq; vehente bellum gerere. siquidem in ipsis congressibus non se facillè ab hostili concursu euadens explicat, quod pedibus laboret: sic vsuuenit, vt nec vector sibi fuga cõsulat, nec suæ prospiciat salutem. Eodem modo calcitrosi & in alios sauentes equi negotium exhibent.

De luxatione in pedibus eorum qui vngulam indiuisam habent, item de cornus incremento, Cap. CXIII.

SI LVXVM in articulo pedis aut corona hiet, hoc erit vtendum remedio. primum sanguis ab articulo suffraginis mittendus, quem appellant mefocynium. coronam quam & cynoplon nominant, scalpellum experiri non oportet: vt pote cum venæ quæ feriretur, nervosa subijciatur copula. deinde lineam fasciam aceto & oleo imbutam conuenit obligare, coronam eadem perstringere, explicitamq; fasciam vngulæ subijcere, oleo & aceto perfundere, sanum pedem ad genu deuincire. Porro pede qui sensit ictum, tres horas sine infistere, resolutisq; fascijs calida perfundes aqua, & cera to confricabis, bulbisq; cum sale tritis dũ in cataplasmatibus lentorem redeant, illines. Hoc triduo procurabis. tum malagmate quod aduersus luxata compositum est, pugnabis. cuius etiam siccata farina non modico luxis est auxilio. Cum vero supra modum succrescunt vngulæ, nihil ab eis est detrahendum, sed idem obeundum munus, & aliquantisper differendum, nisi exortus vngulæ pedis afficitur iniuria: quod cum adfuerit, incedens equus retrorsum inflectit vngulam, & in exteriorem partem distrahit. Optimum quoq; fuerit vt interdum ad volutabra ducantur, quæ solidas gerunt vngulas. locus tamen qui volutationis officio destinabitur, debet esse solidus, puluerulētus, equabilis, non lapidosus, nec asper, ac minime salebrosus, quo sese possint citra noxam saburrare. Improbantur læti tractus, gramini, stercoreatis: quod expeditum non reddant equum, nec corporis agilitate præstantem. Porro durum solum scabrumq; non erit eis alienum.

Eumelus luxis.

Acidam fecem cum cineribus calidis & axungia vetere permixtam illinens obduces, addito ouo: & cum tempus expositulabit, impones.

Hippocrates luxatis.

Luxationis eæ sunt indices notæ. pes in ossium coitu, vbi pyxidatim

coherent, qui modiolus appellatur, non persistit, sed subterfugiens labitur. Partes vnguibz vicinæ sublimes prominent. Quod ad curandi rationem pertinet, circumscarificata prius vngula, pineas assulas & spongiam ex aceto septē diebus obligabis. Si non in sedem restitatur, fœnigræci, quod bucceron nominant, sextarios quatuor, effuso vino in quo maduit, tundes, indistumq; fictili cum melle coques. sic diebus senis illines. Veteres luxatus cancellatim sunt adurendi.

Luxatis pedibus.

I QVAE pedibus luxata dehiscant, sic nosse licebit. manibus vngulam distringes. sic excitatus appressu dolor ostēdet iniuriam, eoque argumento pecus luxatum cornu fatebitur. hoc vitium continenter equi curribz iuncti cum certamē initur, contrahunt. Cui sic succurritur. Sanguis e parte coronam cingente, quam ideo peristephanida vocant, elicitor, & sale & aceto perfusa defricatur, dein oleū vino dilutum, & exceptum vellere, superponitur compagini vnguis. Idem talem calida fouetur. hæc curadi ratio ad duodecim vsq; dies adhibetur. Si nihil ijs proficitur, tum vnguis vbi necessitas vrget, scalpello deorsum succinditur dupla sestertij nummi magnitudine. Quod si quid eminentius prospendeat, viuo tenus refecatur. sed ossi parcendū, ne forsitan acies ferri penitus adacta cōtingat. Si copiosus profluat sanguis, oleum ex aceto & sale tenui ac stercore huius equi inducitur linteo, quo cum vngula pes totus induitur, post triduum calda perfunditur. Quod si luxurians caro superexcreuerit, adstringentibus & vulnerarijs auxilijs cohibebitur. Crebrius cornu repurgatum, scalpro circumcidatur, vt hoc æqualiter vndiq; succrescat. Malagma quod ignem non fuerit expertum, anephton vocant, sensim applicatur. Si ijs remedijs equus non est adiutus, adurere necessum erit.

Luxati pedis præsagium, & medela.

P RIMUM vngue summo graditur, articulusq; micans insilit, & pedem ad se trahit. Tum sanguis a luxata parte instar duarum heminarum extrahitur. Vinum & oleum inspiratur, reliqua quæ cōueniunt adhibentur. lana fouetur. offunditur calda. Cum melius habuerit, luxatū confricari debet, & succida lana sordidaq; vino & oleo cum tenui sale rigata circumuolui, broq; vinciri. Cæterum pes obductis fascijs calceatur, leniterq; substringitur, ne vehemētor perfrictio moueat inflammationē, aut subditas abscindat venulas. Ea quotidie debent admoueri, nisi die quo detrahatur sanguis, quoad reddatur sanitati. Si medicamentis non finitur noxa, vrens medicamentum postulabit. Vlcus igne factum vt reliqua sanabitur.

Lepræ curatio.

Cap. CXV.

LIXIVIO acri copiosa adiecta calda proluo, finitoq; resiccari, deinde sulfuris viui minam vnā, atramenti sutorij tantundem, lachrymæ papaueris drachmam, contundito, dum in minuta digerantur. picis & olei singulos sextarios, acris aceti heminā misceto. designati prius medicamenti instar acetabuli adijcito, dein in oleum & acetum mittito, tepe factamq; misturā linito. Sub tectum equus molliter stabuletur. cumq; hoc iterum tertio aut quarto feceris, calda lixiuum eluito. Quando recte habuerit, vinum & oleum tepens inspirato. sin minus, medicamine perungito, reliquamq; adhibeto curationem.

De pastinaca.

PASTINACA bestiola ei non dissimilis est verticillæ quæ domibus nostris oberrat, sed paulo maior. Ea in agris vbiq; gignitur, & exerta cauda serpit. Hanc si vel improvide pascitur equus insidentē gramini, vel hians mandit, confestim cibum reijcit, acriter anima foetet, sanies serpentis virus olēs destillat, totum intumet corpus, & prægrandibus obsidetur pusulis. Primum equus medicamine quod alijs infundi solet, saliuatur, deinde calda aqua largiore perfunditur, fouetur, fricatur. Ad hæc acida fex in fictile mittitur, linum tenuiter tansum feci mergitur. quibus, vbi in aqua conferbuerint, totum illinitur corpus. statim atque medicamentum accepit, calido molliq; substrato letamine, resideat stabulo, contectus pallio. Perpetuus succendatur ignis, vt diluculo concresecens in fictilis testæ modum illitus inueniatur occalluisse. tertio die rursus multa proluitur calida, foueturque, & sub tectum defricatur. Si vel labia vel præsertim oculos tumor obsedit, cataplasmatibus non erit pugnandum. quod nonnūquam solet euenire: verum continuo vitium abigitur, equusq; restituitur sanitati.

Inedia laborantibus & fastidiosis iumentis.

Cap. CXVI.

SI EQVVS vel aliud quoduis iumentum nullo correptum vitio laborauit inedia, sic vt nihil exesse contigerit, id erit argumento: toruli in versus digesti sustolluntur in palato, os feruidum sentitur, pituitaque fluidum scattet. Quod ad curandi rationem pertinet, a tertio palati versu sanguis instar heminæ mittitur. sale cum cunila bubula trito os perfricatur, & finitur profluere, frigida proluitur, nihil ad horam vsq; sextam datur edendum.

De conuersione vesicæ, Cap. CXVII.

S I VESICA secesserit à sede, urinam equus facere nō potest. coxēdices & vngulas attrahit. Quod vbi cōtingit, nullus medicinæ locus. Si vero supra sedem vesica decubuit, vel alio se recepit, hanc ad hunc modū eximere. quod forfice prehensum est, emittere, productumq; conuenit excindere, vt quā purissimum feceris. vbi refecueris, salem & oleum iniicies, & emplastris illigabis. Postridie calida perfundes: & vbi sanguinem deterferis, lycio nutries, turundamq; è succida lana mollem imbutam vino indes, hancq; die bis inculcabis.

De rimis, quas vocant rhagades, Cap. CXVIII.

S I RETRO pernas rimæ dehiscunt, eæ distentione vel saltu contrahuntur: quas oportet ita sanare. Adipis vitulinæ libra, rosacei selibra, coquuntur vnā, adiecto cerusæ exiguo. hoc vnguisne delibuta pars leuatur.

Vngulæ productionem moliri. Cap. CXIX.

S I VNGULA antè non prorumpente claudicet equus, in terramq; summissus nutet, atq; punctim vnguis lancinetur, hæc tentari debent remedia. deprehensus vnguis castratur, viuoq; tenus pes exungulatus subraditur. Verum de cornu succremento facessat omnis timor. Quippe ferrum alit vnguem. Præterea ficorum libra, ceræ selibra, tunduntur vnā, triduoq; ligata non resoluuntur, deinde vino & oleo fountur. sic breui prodibit in apertum.

Quæ ægrotanti pecori aut fame confecto ratione victus sit opus.

S EMINIS apij sextarius vnus, seminis lini drachmæ tres, scenigræci sextarij duo, erui trepondo, radicis panacis, iris illyricæ, herbe sabine, singulorū selibra, a xungia libræ sex, vino excipiuntur vetere, & coguntur in pastillos, qui siccantur in umbra. dantur iuglâdis magnitudine, cū mellis tribus vncijs & vini veteris vno sextario resoluuntur. nihil per triduum infunditur. canis caput efficaciter suffitur, sic vt nidor naribus hauriatur.

Theomnesti ambustis glacie. Cap. CXX.

H YBERNIS itineribus glacies equos reliquaq; iumenta vt fors fert torquet: quod vitium medicorum natio pægoplexiam, quasi à gelicidijs torporem appellauit. ijs intument calces, & cum vngulis amburuntur frigore. Curandi modus exigit vt oleo tepente aqua diluto perfundantur. Sed prius in scyphum oleum cum aqua calidum

mittatur, prædurisq; detergeantur linteis, & fascijs loca diligenter obstrin-
gantur. Si vero vehementer intumuerint, scalpello scarificentur, hordea-
ceaque farina inquam acerrimo aceto decocta delinantur, dum pedum tu-
mor euanescat, & feruor leniatur. siquidem neglecta veterina subinde red-
duntur inutilia.

De ileosis,

Cap. CXXI.

LEOSVM efficitur cum ad satietatem se compleuit
animal, nec inculcatum cibum concoxit. ideo nonnihil in
intestino quod appellant colum, concrefcit, & vt lapis du-
ratur, quod deterrimis morbis annumeratur. distorquet
sefe, plerunq; suscitatur, & ambulat, deinde rursum se pro-
ijcit, in spinamq; & ilia decumbit. gemitus ob intestinos
infartus cogitur exprimere. Sic opem ferre conuenit. vncta manu & per
anum inserta fimum quod opponitur, extrahere: molli frictione scrotū de-
mulcere, quò valeat vrinam facere. Neq; vt ferūt, vesica conuertitur, sed fo-
ramen quo meat vrina, præcluditur. itaq; brassicæ succus, vna olei hemina,
apij cyathus, in hemina vini decocta, per os infunduntur. vino & oleo calido
perungitur. stabulo cogatur conquiescere, & oleum caldum vino dilutum
subter in aluum detur. cliuosis, quò susq; deq; feratur, progrediatur, vt noxij
spiritus possint deflari: qui si semel egerantur, tumor residebit, & tormento
leuabūtur. Postea palæ calida aqua macerata, & excepta sacco, ilibus subli-
gantur. Quippe quū exalfaciāt, flatuū reliquias digerunt. Si animo linqui-
tur equus, confestim obijciatur cibus auena, viride gramen, vel aridum a-
qua conspersum. liberalior aquæ potestas fiat. Signa tamen salutis erunt si
flaccet aures, si spiritus feruens ac intentus ore prorumpit, & venter sub-
ducitur. Deplorati notæ sunt, coles prociduus, sudor in ilibus frigidus, ra-
rior spiratio, priora crura contenta frigidaq; , concreta ceruix ac rigida, na-
res frigida.

Ad ileosos remedia.

LEOSIS betarum decoctum ex nitro & bdellio trito subter in
aluum oportet indere, & lauare: quin & stragulis & ephippijs o-
perire. ignem prope succendere. cum reliquum pabulum, tum ma-
xime farraginem obijcere, vel viride gramen. Si vero alui recrementa quæ
molestiam inferant, non reddantur, vncta manu per anum inserta debent
elici. betæ semen ex vini & olei sextarijs tribus infundendum. Sin ijs equus
non est restitutus, derafa ab vngulis anteriorum pedum scobis, cum sesqui-
sextario vini per nares inditur.

De tuberculo in mori speciem concreto, Cap. CXXII.

SI TVBERCVLVM mori referens imaginem, equus contraxit, auripigmēti partes quatuor, calcis viuz pars vna, ammoniaci partes duæ, aloæ pars vna, mellis quod ad ea excipiēda satis sit, vna terūtur dum strigmēti crassitudinem exhibeant, dein cineribus calidis rudicula mouendo tantisper coquuntur, dum miniato colore rustilent. Medicamen tepidum inducēdum est. Sunt qui scissilis auripigmēti & calcis viuz nō premaceratæ portiones æquas in garū conijciant, sic vt fermentescant, ijsq; locum affricēt. sic incolumitati reddunt. Optimum quoq; fuerit subula vel acu tuberculum perforare, & veratrum inserere.

De fistulis Hierocles.

Si in armorum commercio vel alio quouis loco fistula dehiscat, affectam partem diuides, & adures, deinde medicamento quod calce compositum est vteris, quousq; crusta deciderit: quippe cum ambiens callus emarginabitur, & cōfessim explebitur hiatus. Quod si vitiū ijs nō cesserit, rectis ferramētis cādentibus exulcerādum, adstringentiq; medicamēto dum sanetur, vtendū.

Hippocrates fistulæ.

Si in equo fistula hiet, atramentū sutorium aceto quam acerrimo mistū, resicatumq; sinui respargitur: aut sylvestris cucumis vehementer detritus, & cum lacte marinæ lactuce, quam vocant tithymalon, subactus inditur cucinulo. Apfyrtus rasilis æruginis, aris vsti, mysis, gallæ acerbæ, singulorum trientem, gummis dodrantem miscebat, & anfractui fistularum insinuabat.

Apfyrtus de compositis infusionibus.

CVM OPERIS cōnexio, domine Celer, efflagitat vt medicinalia subiiciamus remedia, tibi primū demonstrare proposuimus quæ alijs authoribus referātur accepta: eaq; mādātes scriptis, non possumus non illis referre gratiā, simul q; ab ijs prima rudimenta hausimus, simulq; ab eisdem rerū peritiā sumus assequuti. si tamen quidpiam filētio prætermiserint, nos fideliore iudicio freti, posteritatis memoriæ prodemus. Primū de deiectionijs infusionibus est disserēdum. Catulū lactentem iugulatū deglubunt, visceribus & extis exenteratum eluunt, dein ollæ fictili mādant, vt aquæ tātis per incoquātur, dum corpus ossa relinquat. cuius iuris, adiecto melle, per triduum heminas binas quotidie satis est infudisse. decocto suillæ pernæ itidem præstāt, aut cādidi gallinacei iure. ea maioribus nostris memoriæ tradita sunt. Nos ijs vsi fuimus infusionibus, tenuē tithymalū incoquētes in aqua, aut peucedanū, aut absinthiū, aut minus cētauriū, aut aristolochiæ radicē eodē modo decoctā, aut sylvestris cucumeris radicē ex nitro, vt prius scriptum est, aut colocynthidis ægyptiæ semen cum pulpa

VETERINARIAE MEDICINAE

cruda reficcata. fit aquæ modus sextarius, quotidieq; septē dierū spatio per os infundatur. Optimū fuerit syluestrē cuminū ex nitro defudisse. Simplex & lenis habetur infusio, quæ constat meraci vini sextario, olei & mellis singulorū selibra, aquæ modo qui videbitur satis. Infusio calfactoria, recipit vini probati sextariū, piperis, rutę viridis, singulorum vnciā, olei, tragacanthæ, mellis, singulorū selibrā, adiectis sex ouorū liquoribus. Infusio succata, quā diachylon vocant, capit fœnigræci sextariū, rutę, betę, singulorū manulem fasciculum, pinguiū fisorū, olei, lactis, singulorū libras quatuor. Odorata infusio habet hyssopi, petroselini, croci, piperis candidi, thuris, piperis cōmunis, myrrhæ, singulorum vnciā, costi, tragacanthæ quod sufficiet. Calocerina constat croci duella, tragacanthæ, hyssopi, sampuci, myrrhæ, thuris, sacheris, singulorum vncia. hæc in stillatio rosarum liquore, quod rhodostagma vocat, maceratur. tertia pars medicaminis datur potāda. Infusio cum viridi pabulo vescitur pecus, epichloën appellant, habet vini italici, olei, singulorū sextarios tres, mellis sextarium vnum, ova duodecim, piperis vnciam.

Compositio quæ excalfacit, & vrinam ciet.

Casie sextans, nardi spicate, cyperi, singulorum vncia, hyssopi cretici, absinthij pontici, singulorum selibra, myrrhæ vncia, hæc in aqua coquuntur, & triduo faucibus infunduntur. Ventris animalia pellit, & rigores neruorum discutit, ac tussim abigit, simulq; totum corpus vegetū reddit. sed tertio die dandum est oleum, quo munde læuigata resoluatur.

Compositio infusionis aduersus æstuationem.

Si ex itinere reuertit equus, & illa vibrat, cibum fastidit, & subinde gemitus edit, secundum horam arundinis folia, vel gramen viride, vel lactucas aceti rorabis imbre, & indes ori, vt æstus refrigeretur: postea tragacanthæ, croci, singulas vncias, & pineorum nucleorum sextarium a vespera in crastinum aqua macerabis. singula priuatim læuissime teres, & ita rursus cōmiscabis, passi caryni vel scybelitici singulos adijcies sextarios, & succi portulacæ quadratē, aquæ frigide quod esse satis videbitur, per tres dies infundes, hordenū parcius obijcies.

Pecudi cruditate laboranti remedium.

Pecus crudum hisce cognoscitur signis eius labia tumescunt, corpusq; totum pustulis scate, lingua turget, caputq; grādū cernitur. in quo affectu hoc remedium adhibetur. sanguis primō quoq; die mittitur a ceruice. viride pabulum offertur, si tempus suppediat, lactuca, gramen, arūdinis folia solum. secundo die sanguis trahitur a temporibus, ac pecus eodem fulcitur cibo. tertio, si hyems incesit, medicamentum quod excalfacit, & vrinā mouet, antea scriptum infundetur. si æstas adest, refrigeratorium, quod tragacantha & passo constat, indetur.

Potio quæ febricitantem pecudem infusū refrigerat.

ACE TI vnciam, rosacei tātundem, simul agitans infundito. dein interposito breui tempore, mellis rosacei singulos quadrantes, lactis libram, vini heminam italicam, vbi misueris, ingerito. viridi pabulo, si tempus non deneget, vtitor.

Potio quæ calfacit & vellicat.

Gentianæ, piperis cādidi, seselis, singulorū sextās miscetur, aut absinthij pontici sextans, lupinorū amarorū, piperis albi, castorij, singuli quadrantes.

Vt somnus pecori concilietur.

SOMNVM hoc medicamentum accersit, lac papaueris instar oboli, anethi quod tribus digitis capi potest, teruntur leuissime, dum in vnum coalescāt corpus, & addito prius olei cyatho dantur potanda. sin lac papaueris desideretur, eius semine erit vtendum, quod triplum lactis modum æquet, cum vna vini hemina.

Medicamentum quo saluatur equus, propotifma vocant.

CROCI selibra, sampfuci, hyssopi, singulorū triens, sertulæ campanæ selibra, costi, myrrhæ, aloæ, iris, abrotoni, dulcis radicis, singulorum triēs, casie, absinthij cretēsis, folij, calami odorati, singulorū selibra, cyperi, piperis, singulorum triens, tragacanthæ libræ quatuor, sarcophagi, cardamomi, petroselini, gentianæ, centaurij, opopaniacis, singulorum quadrās, vettonicæ triens, salatici quadrās, herbæ sabinæ sextās, celticæ selibra, castorij tātundem, porrorū triens: ea tūduntur, & cribro cernūtur: adijciuntur mellis heminæ tres, cū ouorū duūm liquore, rosacei modus qui tibi faciat satis, vini sextarius vnus. medicamētū infunditur. Alia saluādi ratio: spicæ nardi, folij, singuli quadrātes, costi, agarici, amomi, myrobalani, singuli triētes, iris illyricæ, casie, callami, singuli sextātes, croci sextula, vini & mellis sextarij vigintiseptem, caryophylli triens, vnicuiq; animali hemina datur.

Hæc infusio refertur ad Hierodem.

MELLIS, olei quod acerbæ oleæ fuderunt, omphacinum vocant, singulorum sextās, porrorū, anethi, pulegij, singulorum manualis fasciculus, apij tātundem, omnia simul coquuntur, & cum similaginis cremore mista propinantur. Aut hordei cremor cum hircino adipe coquitur. ijs additur foenum græcū. vbi fuerit incoctū, animalis faucibus infunduntur. Verno tēpore sic pecus saluatur: ona quinq; in aceto quām acerrimo a vespera in matutinum macerantur, & equo potanda dantur. Aestiuā infusio, capit nucem defruto maceratā, aut croci ligulam vino madefactam, tragacantham quæ in aqua tepida maduerit, aut pineos nucleos vino maceratos. omnia detrita extracta equi lingua faucibus instillantur.

Infusio recreans vires.

SVMES apij manipulos duos, porrorū, brassicæ, singulorum manipulos tres, baccarū lauri sextarios duos, suillæ carnis pōdo quatuor, piperis, opopanacis, singulorum sextantem, cremoris hordei sextarios nouem, mellis selquisextariū: excoques apium, brassicā, porrum cum carnibus hordeo & baccis lauri: & vbi reliqua addideris, infundes.

Medicamentum quod versatilibus veterinis somnium accersit.

Cardamomi, seminis apollinaris, quæ hyoscyamos vocatur, styracis, singuli trientes, myrrhæ sextans, piperis selibra.

Pecudibus quæ vertigine correptæ concidunt.

Seminis longarum ceparum, aloæ, singulorum vncia, piperis candidi quadrans, mellis triens.

Pastillus.

Hyssopi vncia, pyrethri, rutæ viridis, croci, gummis, singulorum sextās, floris aloæ quadrans, mellis tertia pars.

Pastillus Archelai.

Myrrhæ sextans, abrotoni triens, croci tantundē, pyrethri, rutæ recētis, cunilæ bubulæ, hyssopi, singulorū sextās, aceti quod ad ea excipiūda satis sit.

Puluis.

Casæ vncia, indicæ nardi triens, croci, iris illyricæ, cardamomi, petroselinii, piperis candidi, porri cum fibris, centaurij, panacis, iunci odorati, amomi, singulorum vncia.

Medicamentum reficiendis lassitudinibus, acopum vocant.

Ceræ, ammoniaci, baccarum lauri, resinæ duræ, olei lixiui, id est spōte sua destillantis, nō tortiui, singulorū libra, opopanacis, bdellij, singulorum duaspondo, samplici libræ quatuor, terbinthinæ selibra, piperis vncia, manna tantundem, cyprini olei selibra, vini veteris sextans. Aduersus coxendicum cruciatus prodest euphorbij, zonæ sardianæ, spumæ nitri, gleucini vnguenti pares portiones impofuisse.

Potio quæ mordentium sæuitiam infrenat.

CROCI duellam, myrrhæ tantundem, aloæ selibrā, costi semunciam, pridie detrita vino macerato, tragacanthæ sextantem priuatim in aqua madefacito, postridie in aquam missum terito, quoad resoluatur, vinum paulatim adijcito, quod nouē sextarios italicos impleat, mellis libras duas infundito. cum omnia scrupulose subacta fuerint, sicili calfacito, momentū farinæ piperis inspergito, sextā partē potandā præbeto, hyeme tepidā, æstate frigidā. Non desunt qui cōmiscant hyssopi, gētianæ, opopanacis, singulos sextātes, sagapeni, myrrhæ, ficorū pinguiū, gingiberis, petroselini, costi, acori, singulas vncias, iunci odorati sextantē, rutæ quātum

manu capi possit, seminis apij sextantē, marrubij selibrā, dauci cretici triētē, panacis, calisæ, singulos sextantes, calcis viuz, apij aphrici, singulos trientes.

Potio necessaria omni tempore prælibanda.

HAE QVAE mox subiicientur species, in pollinem digeruntur, sed eas simul cōtundi cōmodius est. gētiana, aristolochia, myrrha, bacca lauri, eburnea scobis, omnes æquis ponderibus contra quacunq; vitia tali modo propinantur. acuti iunci, & marrubij radices, in vino feruescunt, in excolatum vinum prædictæ farinæ plenum coctear conijcitur, & per triduum præbetur potandum.

Potio quæ apud Romanos quatrigraria vocatur.

TRAGACANTHAE, petroselinī, singulorū vncia, bettonicæ selibra, sarcophagi, calisæ cui fistulæ cognomentum est, iris illyricæ, singulorū vncia, hyssopi duo fasciculi manus plenz, euphorbij, thuris mannae, gentianæ, singulorū vncia, perdicij herbæ libra, piperis, costi, fertule cāpanæ, opopanacis, spicatæ nardi, iunci odorati, ammoniaci, cinnamomi, seminis rutæ, baccarū myrti, singulorū vncia, nuces pineæ paruz virides viginti quinque, radice dulcis vncia, hæc omnia tūduntur in farinā, & tenui cribro cernuntur. porrō cum necessitas postulat, medicamentū ex vino datur.

Potio omni tempore conueniens.

COSTI, fertule campanæ, hyssopi sicci, iris illyricæ, aristolochiæ, myrrhæ troglodytidis, dracunculi, spicæ nardi, singulorum vncia, omnia tūsa cribrataq; redigito in polētam, & æstate adijcito croci vnciam, tragacanthæ tantundem, mellis quod ad excipiendum sit satis, vini senos sextarios, sic infundito. hyeme prædictis omnibus farinæ piperis quadrantem admisceo, & infundito cornu.

Potio agglutinans.

Myrrha, tragacanthæ, cumini, croci, singulorū vncia cum tepēte vino datur.

Æstiuua potio.

Croci vncia in vinum, tragacanthæ quadrans in aquā calidam iniiciuntur, vbi trita fuerint, miscentur ijs, caput porri cum fibris, viri de apiū, rursusq; teruntur vnā: succi lactucæ paulum, lac caprillum ex oleo rosaceo, mellis triens adijciuntur, sapæ sextarius vnus, vini veteris quod tibi faciet satis: omnia per corniculum in os triduo dantur.

Potio quæ epichloes cognominatur.

Butyri, mellis, singulæ vnciæ, axungie veteris libra, palmulæ duodena, vuarum passarum sextarius, bulbi deni, seminis lini tūsi hemina, scenigræci triti tantundem, allij gallici modus qui tibi placebit, croci vncia, tragacanthæ

VETERINARIAE MEDICINAE

quadrans, ea omnia trita cum melle, ouis & oleo & sapa, subiguntur, mensura quæ tibi faciat satis, & triduo dantur potanda.

Potio hyberna.

Vini veteris sextarius, olei primæ notæ selibra, piperis vncia, rutæ viridis dextans, tragacanthæ selibra, mellis tantundem, ouorum, olei, & defruti, quod esse satis videbitur.

Potio ad omnia efficax.

Cremoris hordei sextarius, fœnigræci tantundem, betæ fasciculus manualis, pingues fici viginti, olei dupondium, lactis asinini sextarius, miscetur, & continuo propinantur.

Potio refrigeratoria.

Vini veteris sextarius, olei primi meriti cõgius, vuarum passarum quantum voles, aquæ frigidæ quod erit satis.

Potio hyberna.

Croci, costi, petroselini macedonici, myrrhæ, thuris masculi, tragacanthæ, trifaginis, vettonicæ, cumini alexandrini, mannæ, piperis, singulorum vncia, hæc omnia tunduntur, & vncia ex vino & oleo sufficienti, veterino dantur. miscebis, si placet, ptisanæ cremorem, palmulas viginti, ficos pingues vigintiquinque, caprinum adipem, & catuli lactentis in aqua feruefacti ius. omnia permista cornu dantur.

Potio refrigeratoria.

Mannæ thuris scrupulus vnus cum vino albo tepente per sinistram narrem iniicitur.

Potio calfactoria.

Resinæ colophoniacæ triēs, hyssopi sextās, medullæ ceruinæ vncia, opopanacis semuncia, galbani tantundem, olei laurini selibra, olei libra, olei lentiscini tantundem, ea cõmissa in æneum vas mittuntur. vbi igniculo molli fuerint concocta, sumuntur: & postquam densata cõcreuerint, vsui seruantur. ea frons animalium illini debet hyeme. Efficax etiam est hominibus qui luto refrigerati, coxendicibus laborant. Nihil æque hyemis tempore pecudes à noxavindicat, si continuo per cornu conditum ingeratur.

Potionis compositio mirabilis effectus.

HAEC animalia recreat, ad omnem curandi rationē pollet, tussim leuat, omni tēpore veterinis opitulatur. Capit autē tragacanthæ dextantem, opopanacis, galbani, singulorum sextantem, gummis alexandrinæ besslem, sertulæ campanæ quincuncem, rosarum aridarum, casis, singulorum tantundem, nardi gallici quadrantē, sampfuci quincuncem, carpopalsami trientem, spicæ nardi quadrantem, iunci odorati quincuncem, amomi vnciam, myrrhæ, taurini adipis, singulorum quincuncem, farine fœ-

nigræci sextarios treis, palmulas in vino maceratas viginti, bulbos nouem, mellis primæ notæ libram, sapæ sextarios treis, vini veteris sextarios viginti quinque, galbanū, opopanaxem, tragacantham, vino macerata deteres, & cum reliquis medicinarum generibus incoques, donec ad tertias redigantur, vinum & sapam moderate coniicies.

Aestiuæ potio.

SEMINIS ormini heminam, petroselini tantundem, baccharum myrti, seselis gallici, singulorum sextarium, seminis apij heminā, iunci odorati quadrātem, in farinam conteres, & cum aqua multa colabis, & in fauces instillabis. Habetur & alia potio, quæ dolorem omnem lenit. herba quæ heradea dicitur, aut panacia cum vetere vino teritur, & in aqua calida præbetur. Efficax est & insequens compositio, panaciam & triticeam farinam ex æquo terunt, & cribro pollinario cernunt, vinoque vetere excipiunt, & in orbiculos colligunt, qui diluti dantur potandi. Si si intestinū vulnus animal inueniatur accepisse, perlanant.

Hyberna potio.

COSTI, casæ quæ fistula cognominatur, petroselini, britanice, dulcis radicis, sampfuchi, spicæ nardi, sarcophagi, fertulæ cāpanæ, ammoniaci, iunci odorati, tragacanthæ, singulorum sextans, nardi gallici vncia, iris illyricæ, gentianæ, aristolochiæ, croci, singulorum triés, centaury, dracunculi, singulorum vncia, absinthij pontici pugilli tres, opopanaxcis quadrans, ea potio omnibus animalibus auxiliatur.

Apfyrti malagma, quod ex bdellio constat.

HABET picis pondo dodrantem semunciam, ceræ, resinæ, singulorum tantundem, galbani, opopanaxcis, styracis, bdellij, singulorum semunciam pondus. ea simul miscentur, vt in malagma coeant, quod in resiciendis lassitudinibus fungitur acopi vice. Cyprino quoque dilutum aduersus hominum perfrictiones efficax est.

Acidum malagma, quod oxyron appellant.

RECIPIT picis aridæ pondo libram, ceræ pondo dextantem, ammoniaci pondo sextātem, galbani, mannæ, singulorum pondo semunciam, acris aceti candidi heminā. ea dum fictili vase coquuntur, aceti dimidiata portio coniicitur: cumque feruescens bullauerit, reliquæ portionis imbre roratur. Malagma etiamnum quo solemus vtī, hominibus etiam auxiliū adfert. Ceræ pondo bessem maceramus, & subigentes in sole folia vel laminas fingimus, quæ cyprino subiiciantur, & modo eodem insola-

mus, dum cyprinum omne perbiberint. id autem cyathos binos compleat, & proterentes ammoniaci pondo libram operose, cum acris aceti candidi modo parciore reterimus, ne humore liberalius imbuatur. tum ceram injicimus, & commiscentes in malagma cogimus.

Malagma quod adipe ceratq; constat.

HABET ceræ pondo bessem, adipis ceruini vel bubuli renibus extracti, aut caprini, æquale pondus, mannae pōdo semunciam, resinæ colophoniacæ pondo vnciâ, galbani pondo denariorū duūm, olei cyathum. omnia in fictilem ollam demittuntur, & simul subacta vbi in vnitatem coiērint, confestim eximuntur, manna & galbanum respergūtur. Aliud habetur quod vim habet emolliendi, cuius temperandi ratio hæc est. axungia pondo libram, resinæ colophoniacæ tantundem, ceræ pōdo bessem, acopi, cerusæ, singulorum pondo vnciâ, nouo fictili noctu diuq; in aqua macerato, & exclusa colis aqua, cerusam pila quā leuissimè terito, ita cogens in ceratum cōmisceto, totamq; diem, vt in farinam fatiscat, deterito, mellis dimidiatum cyathum ammisceto. modus adhibendi talis. Sumens oleum manu resoluuto, in tempora equi & anum indito. Simili modo hominibus ad discutiendas lassitudines hoc ceratum efficax est.

Alterius malagmatis compositio.

CAPIT ceræ, resinæ aridæ, ammoniaci, cicuta, floris salis, taurinæ adipis, singulorū librâ, picis nauibus derafæ dupōdium, opopanax cis selibrâ, myrrha sextantē, thuris tantundē. Quod si adstringēdi vel glutinādi facultatē placet assequi, pingue taurinū eximes, & adicies bituminis iudaici librâ, aceti duas heminas. Malagma cereum cōstat ceræ libra, terebinthinæ selibra, colophoniæ, resinæ pini, picis, singulorū selibra, opopanax, galbani, ammoniaci, sagapeni, bdellij, thuris, croci, singulorum vnciâ.

Aureum malagma.

POPANACIS, floris salis, ammoniaci, sagapeni, galbani, singulorum vnciâ, colophoniacæ, aridæ terebinthinæ, thuris, ceræ, singulorum selibra, cogūtur in malagma. Malagma quod inflationes articularū discutit, habet bituminis iudaici, ceræ, singulos dodrantes, picis aridæ sextantem, resinæ duræ, thuris, singulas selibras, squamarum eris cyprij quaternas libras, olei ternas. Malagma quod callos qui in quandam marmoris duritiem concreuerunt, discutit, collectionēscq; tollit, habet argēti spumæ, olei laurini, cerusæ, singulorū libras quatuor, terebinthinæ, colophoniæ, styracis, iridis illyricæ, propolis, bituminis iudaici, singulorum libras duas, galbani libram vnam, hyssopi cretēsis selibrā, mysi aureum colorem

referentis sextātem, ammoniaci selibram. Malagma quod neruorum dolores sedat, lassitudines articulorum reficit, & citra cādens ferramentū quæ decubuerūt extrahit vitia, mentæ, miliij, sulfuris, terebinthinæ, styracis, bdellij, galbani, picis, singulorū selibra, omnia contūdūtur, & quatuor vini sextarijs miscentur, postea coquūtur igni: medicamentum prius quāam calorem exuerit, inducitur. Malagma quod agglutinādo reuellit, & tophaceas emollit durities, habet resinę aridę, pollinis tritici, acetij, singulos sextarios. Malagma quod vulgo ambulimula vocabatur, recipit opopanacis, bituminis, galbani, sagapeni, visci quęrnei, singulorum quadrātem, floris salis semunciam, castorij sextantem, cęsypij, ammoniaci thymiamatis, singulorum vnciam, thuris masculi sescunciam, terebinthinæ trientem, bdellij quadrātem, styracis sextantem semunciam, propolis vnciam, resinę pineæ sextātem semunciam, cerę semunciam, picis brutiæ sesculibrā. opopanax cum salis flore teritur scrupulose, & cum reliquis omnibus vbi fuerint eliquata, ea trita subiguntur.

Archedemi malagma pullare.

PICIS nauibus derafæ trepondo, cerę, propolis, singulorū sesculibrā, resinę pineæ, terebinthinæ, singulorum libra, visci quęrni, galbani, floris salis, hali, quem appellant symphyton, singulorū selibra, castorij, eupatorij, singulorū quadrans, euphorbij sextans, sertulæ campanæ selibra. Aliud malagma capit bituminis, ammoniaci, singulos sextantes, myrrhæ, galbani, singulas vncias, euphorbij, castorij, opopanacis, adarchæ calamularis, singulas semūcias, picis nauibus derafæ, quam apochyma nominant, quadrantem, colophonix selibrā, cerę dupondium. Malagma quod ficis constat, diasycan appellant, fici aphræ, galbani, picis brutiæ, sulfuris, nitri, singulorum libram conteres, & pici & galbano miscēbis. hoc malagmate vtendum quousq; dolores finierit, deinde crudum malagma quod amon cognominant, est inducendum.

Malagma quod amon id est crudum nominant.

HOC neruos firmat, & robur eiusdem recreat. hominibus quoq; podagricis plurimum auxiliatur. cerę dupondium, cęsypij libras sex in pilam conijcto. postquam operose contriueris, ex eo quod selibrā pendit, in mortariū mittito, pistello plumbeo tantisper terito, dum ex tritura sextans superfit. dein adijcto mellis tripondium, acetij quod esse satis videbitur. postea farine triti marmoris sextarium vnum, ammoniaci selibrā imponito. Hęc contrita cribro cernito, & a diecto nasturtij sextario fictili sartagine coquito, postremo galbani libram dum mollescat terito. omnia simul pilæ mandato. vbi diligenter contriueris, pila tri-

VETERINARIAE MEDICINAE

turam extrahito, & adiecto ceruinæ medullæ quadrâte, & olei veteris semisse, cōmisceto exacte, demū in offas cogito. hominibus linteolo inductū medicamētū, equis panno affigendū. Malagma articularijs morbis cōueniens, galbani, styracis, opopanacis, mannae, singulorum libra, sinopidis libræ sex.

Hippocratis malagma.

Spumæ acetī, nucis pineæ, pares vtriusq; portiones vnâ colliguntur.

Malagmatis quod bdellio constat, mistura.

Bdellij, galbani, ammoniaci, bituminis, taurini glutinis, resinæ ponticæ, singulorum vncia, medullæ ceruinæ tantundem, nucis pineæ selibra, mastichæ sextans, thuris vncia, ceræ, opopanacis, aloæ, myrrhæ, singulorum vncia.

Malagma trypherum Hieroclis.

CERAE, propolis, singulorum selibra, thuris, styracis, cypriaricis combusti, medullæ ceruinæ, galbani singuli triētes, resinæ colophoniacæ libra, opopanacis vncia, veteris olei, argenti spumæ, singulæ libræ, spuma argenti in oleo teritur, & in ollâ mittitur, donec resoluta fuerit, postea opopanax in vino tritus, reliquis ammiscetur. Aliud malagma, capit ammoniaci thymiamatis quadrantem, aridæ picis libram, ceræ selibram, resinæ terebinthinæ trientem, mannae, galbani, singulorum bessem semunciam. ammoniacum & manna cum aceto teruntur, & liquefacta linuntur. Emplastrum quod axungia cōstat, habet axungia, ceræ, resinæ colophoniacæ pares portiones tritas. Alia malagmatis cōpositio. olei sextarius, picis nauibus derasæ assipondium, opopanacis, galbani, resinæ terebinthinæ, bituminis iudaici, ceræ, singulorum selibra, resinæ colophoniacæ libra.

Malagma quod extendit, extenuat, concoquit.

BITUMINIS sextula, ceræ libra, resinæ nucis pineæ, singulorū selibra. oportet exitu veris ferulæ radicem erutam terra, siccare, & tritam immiscere. Aliud cataplasmatīs genus, continet euphorbij, opopanacis, castorij, galbani, singulorum sextantem, sagapeni, styracis, singulorum vnciā, ammoniacæ suffitionis, quam thymiana nomināt, librā, zizyphi, terebinthinæ sesquilibrā, picis nauibus derasæ libras tres, propolis quadrantem, bdellij quincuncem, mannae quadrantem, ceræ libras duas, aridæ resinæ dupondium, bituminis libras sex, visci libram vnā.

Malagma quod ad Pelagonium authorem refertur.

CERAE, resinæ punicæ, olei, spumæ argenti, singulorū trepōdo, omnia miscētur, vt in vnū cōeant corpus. Alia cōponēdi vnguētī ratio. Ceræ selibra, zizyphi nigri purgati triēs, picis aridæ libra, baccarum lauri triens, resinæ duræ selibra, piperis vncia, laseris,

thuris masculi, singulorum sextans, olei primæ notæ septunx, olei cyprini sextans, omnia simul coquantur, dein in aqua frigida tantisper immorantur, dum in vnitatem coierint. vbi vero cerati crassitudinem retulerint, eximuntur. Mali cortex in aqua coctus ambustis medetur. Medicamentum agglutinās, quod etiamnum refrigerat, & fluxiones suspendit, anacollema nominant, habet croci selibram, pollinis thuris, mini, cochlearum africanarum, bulborum, punicorum, singulorum selibram, similaginis heminam, aceti quod ad ea excipienda sit satis. Aliud agglutinās medicamentum, armis equorū & lumbis vtile. Recipit similæ scrypulos binos, farinae thuris vnciam vnam, duam ouorum luteos liquores, ea subiguntur vna, & armis & lumbis agglutinantur. Sequēs malagma neruorū dolores lenit. ceræ libra, medullæ ceruinæ selibra, myrrhæ quadrans, & binæ pollinis eius ligulæ coquantur, & vsui seruātur. Aliud malagma, constat ceræ semisse, argēti spumæ libra, olei libris quinque, resinæ libris duabus, galbani, opopanacis, myrrhæ, thuris, singulorum sextante, vino quod ad ea excipienda satis sit. Aliud, recipit pollinis thuris, medullæ ceruinæ, violarum albarum, resinæ terebinthinæ, singulorum sesquilibram, adipis taurinæ, lachrymæ papaueris, iridis illyricæ, singulorum libram, aristolochiæ semunciā. Aliud malagma, capit adipis colatæ, resinæ terebinthinæ, olei, singulorum binas libras, plūbaginis libras quatuor, galbani, æruginis, singulorū vnciam. Aliud malagma neruorum dolores leniēs, ceræ, violæ candidæ, singulorum pondo, styracis, propolis, ceræ candidæ, papaueris, baccharū lauri, singulorum sesquilibra. Aliud malagma, continet ceræ libras duas, opopanacis, styracis, baccharū lauri, adipis caprini, seminis papaueris, singulorū librā, galbani sextantē, resinæ colophoniacæ semunciam, irini olei selibram. Malagma quod aduersus varia vitia, & ictus membrorum compages efficax est. Ceræ flauæ quadrans, galbani dupondium, styracis, resinæ colophoniacæ, olei irini, singulorum selibra, violæ candidæ, baccharum lauri, adipis caprillæ, resinæ aridæ, seminis papaueris, singulorū libra. Aliud, pinguis taurini librę duę, violarum albarum, ammoniaci, iridis illyricæ, spumæ nitri, adipis anserini, adipis ceruini, singulorum libra, piperis candidi vncia.

Malagma armis & scapulis dolentibus idoneum.

SPVM AE argenti, galbani, candidæ violæ, manniæ thuris, singuli sextantes, resinæ terebinthinæ, resinæ colophoniacæ, opopanacis afri, propolis atticæ, iridis illyricæ, lachrymæ papaueris atticæ, ammoniaci singulæ libræ, binę visci, cardamomi singulæ sesquibræ, pinguis taurini triens, cerę treffis. Malagma durū cerę fulnæ semuncia, hyssopi atticæ librę duæ, papaueris sesquilibra, styracis, propolis, medullæ cerui, candidarum violarum, singulorum selibra. Malagma creti

VETERINARIAE MEDICINAE

cum, capit ceræ, ammoniaci, singulas libras, picis aridæ, iris illyricæ singulas selibras, resinæ sesquilibram, galbani deuncem, terebinthinæ quincuncem; aceti quod esse satis videbitur. Malagma ficulneū, quod diascon vocant, recipit dulcium ficorum libras duas, nitri trientem. ficos diligēter terito, nistrum tritum adijcito. Malagma quod constat axungia, diaxungion cognominant, axungia veteris libra contunditur, & calcis viuæ portio quæ videbitur sufficere, adijcitur. medicamentum triduo imponitur ligatum. Malagma quod tribus constat medicinis, ideo tripharmacū appellant, habet ammoniaci, ceræ, singulas libras, & acetū quod videtur ad excipiendū sufficere.

Apſyrti malagma.

CAPIT ceræ libram, guttæ ammoniacæ selibram, olei cyprini, olei irini, olei laurini, singulorum paria pondera, adipis taurini sextantem, medullæ ceruinæ trientem, styracis semunciam, laferis, galbani, singulorum vnciam, resinæ terebinthinæ, masculi thuris, singulorum semunciam, piperis nigri vnciam, opopanaxis sextantem. Aliud malagma, cōtinet ceræ libram, bdellij, ammoniaci suffimenti, quod thymiamma nominant, mannae thuris, gastrica, singulorum sextantem, terebinthinæ galbani, opopanaxis, singulorum selibram, resinæ librā. omnia pila tūdito. Aliud malagma, recipit ceræ, ammoniaci, singulas libras, galbani, terebinthinæ singulos sextantes, olei cyprini quod satis fuerit, omnia præter ammoniacum decoques, quod est terendum. reliqua adijcies. postquam incōcta fuerint, pila refrigerabis, postea manu subiges, & in ossas cōglomerabis.

Aliud malagma, recipit ceræ trepondo, galbani sextantē, terebinthinæ trientem, adipis taurini quadrantem, cæsypis sextantem, bdellij quadrantem, ammoniaci semunciam, piperis albi, spumę nitri, singulorum selunciam, iris illyricæ sextantem, adipis anserini, medullæ cerui, singulorum sextantem.

Malagma durū, habet ceræ sextantem, opopanaxis, bdellij, visci quærnei par pondus, iunci odorati, resinæ terebinthinę, singulorum vnciam. Aliud malagma, spumę argenti triens, bdellij sextans, papaueris quadrans, baccharum lauri vncia, opopanaxis semuncia, olei laurini selibra.

Malagma ad laxatos artus & dolores efficax.

Seminis mentæ, resinæ terebinthinæ, styracis, bdellij, galbani, picis aridæ, singulorum selibram, mellis semissem, simul omnia cōcoquito, oua quatuor adijcito, & vinum quod ad excipiendum satis sit: dein medicamen linteolo illitum inducito.

Cataplasma ad ictus & dolorem neruorum.

CATAPLASMA aduersus ictus, & ad articulos recenti cicatrice contractos, quas ancyas græci nominant, habet ammoniaci, picis, bituminis, galbani, singulos tresses, bdellij, terebinthinæ, pro-

polis, singulorum dupondium, styracis, visci, singulorum pondo.

Cataplafma ad tumores articularum.

Bitumen, ceram, & acetum subiges, & tumēti articulo perlines. Medicamen quod agglutinando reflectit, & defluxionem suspendit, anacollema nominant, valet aduersus omnia neruorum vitia ammoniacum suffimentū supra modum teritur, acetum additur, & cogitur in ceratum.

Eumeli cataplafma ad palati dolorem.

Acaciæ selibra, picis libra, cretæ cimoliæ libræ duæ, fimi bubuli libra, omnia simul terūtur, & calfacta superponuntur, sed locum prius aqua maris egelida fouere conuenit.

Eumelus palati doloribus.

Palati doloribus emissus loco sanguis medetur, aut thuris masculi vicia, feminis apij acetabulum, teruntur, & aquæ permista per nares indūtur. Cæterum oportet subinde prope costas vtrinque ferramento candenti laborantis veterini scapulas leuius adurere, sed ne longius quidem digito acies impressa trahatur.

Hieroclis medicamen ad genuum dolores.

Genibus quæ dolore vexantur, rutam oleo feruefactam illinito.

Malagma Pelagonij si rota pedem percussit.

Bulbum rubrum, mannam thuris, conteres, & impones, post triduum medicamen resolues, rursus idem auxilium adhibebis, deinde malagmate vtitor. Tumores pedum discutit hoc remedium. Euphorbij sextans, salis communis triens, picis liquide sextula, coquuntur simul omnia, & tumentis parti linuntur. Si vero dolor in armis pertinaciter insideret, aut noxius humor inibi coisisset, bubulum stercus articulis illitum proficiet.

Agglutinans medicamen armis cruribus & fauis conueniens.

Galbani, styracis, papaueris, bdellij, resinæ terebinthinæ, minij, singulorum libra, simile sextarij duo, hæc omnia coquuntur vt in vnitatem coeant, & prædictis vitijs agglutinantur. Aliud armis cōferens, croci, pollinis thuris, sinopidis africani, singulorum selibra, similaginis hemina, bulbi punici triti viginti, mentæ selibra, omnia simul tunduntur, & aceto miscentur.

Apfyrti emplastrum calcibus & talis vtile.

Cadmiz selibra, veratri nigri quadrans, floris æris, bituminis iudaici,

VETERINARIAE MEDICINAE

cremati æris, salis ammoniaci, atramenti sutorij, fecis combustæ, æruginis, spumæ nitri, singulorum quadrās, veteris ærugiæ, olei quod ex Ancone Picentinarum agro defertur, singulorum selibra.

Compositio emplastrum quod ab hærbis diabolicanon inscribitur.

Galbani, myrrhæ, aloæ, cerusæ, æruginis, mannae, propolis atticæ, ammoniaci, resinæ bithynicæ, singulorum sextās, ceræ selibra, picis nauibus derafæ, olei veteris, spumæ argenti, singulorum libræ duæ, aristolochiæ, marrubij, singulorum sextans, cedri quadrans, picis brutiæ sextans, cyperi selibra, cippi quadrans, centaurij, iridis illyricæ, radicis trifolij, artemisiæ, singulorum quadrans, spumæ nitri, piperis candidi, baccarum lauri, singulorum triens, omnia supra dicta conteruntur, & cribro cernuntur, postea pilæ mādantur, & cum oleo vetere tunduntur, dum malagmatis lentorem adsciscant. emplastrū ad vsus varios venit, sed hyeme vinū & oleū adijci debent, & caldū illini. Recōdatur calido loco, contactū operculis. Emplastrū quod cicatrices ducit, & vulnera statim implet, habet ceræ, butyri, resinæ, singulorū libras duas.

Vulnerarij emplastrum mistura.

Cerusæ, spumæ argenti, pares portiones teruntur in sole, acetum & rosaceū miscentur. si rosaceum forsitan non adsit, oleū duntaxat immittatur.

Hierodis emplastrum.

Picem nauibus derafam, aridam resinam simul in pila moueto, postea cerusam exiguam ex aqua & oleo tritam adijcito. quæ possunt eliquescere, vna mittito. Si voles vt emplastrum puri mouendo sit, paulum opopanacis dilutum vino misceto. Simplex emplastrū constat ceræ libra, resinæ aridæ, terebinthinæ, singulorum semisse. ea simul vbi ferbuerint, ab igni deponuntur: tum bituminis iudaici triti quadrans adijcitur, deinde ammoniaci tunsi & cribrati sextans additur: rursus igni superponitur, & lignea rude continuo mouetur. tum mannae sextans inspergitur, & galbani tantundem: vbi ab igni demptum fuerit, opopanacis antea detriti sextans additur. Aliud, habet spumæ argenti libram, strigmenti balnearū recētis colati libras duas, resinæ terebinthinæ vnciam.

Emplastrum quod strigmentis balnearum constat, diagliu vocant.

Strigmenti libras duas, spumæ argenti aut plumbaginis vnciam, picis nauibus derafæ, aridæ resinæ, singulorum quadrantem comparabis: strigmentum itaq; decoques, & argenti spumam: cumq; coierint, reliqua adijcies.

Emplastrum melinum.

Habet ceræ, pinæ resinæ, singulas libras, terebinthinæ sextantem, ammoniaci quadrantem, galbani, opopanacis, singulas vncias.

Emplastrum quod cruentis vulneribus iniicitur, enæmon vocant.

Aceti, spumæ argenti, singulorum libram simul incoquito, & vtitor.

Emplastrum ruptis efficac.

Spumæ argenti, aceti, singulorum libra, olei sesquilibra, ammoniaci quadrans, ceræ, resinæ, singulorum sextans, terebinthinæ quadrans, bituminis, picis, æruginis, singulorum selibra, acetum, oleum, spuma argenti, præcoquantur: vbi concretere cœperint, pix additur: cumq; fuerit resoluta, ab igni detrahitur: tum bitumẽ, quod agitari non debet, iniicitur: cumq; fuerit resolutum, reliqua miscentur, & dum coaluerint coquantur: postremo demptum ab igni emplastrum in pilam excolatur.

Emplastrum quod eliquat, emollit, & laxat.

Picis, ceræ, resinæ, singulorum pondo denarij vnus, ammoniaci triens, opopanacis in aceto prætriti pondus quod tibi fecerit satis.

Emplastrum sicum, quod vocant xeron.

Ruentis sanguinis impetum cohibet, sinus explet, ad exsiccandum & glutinandum efficac. Recipit plumbaginis, acris aceti, communis olei, singulorum libram, picis nauibus derafa, æruginis, singulorum vnciam: acetum, oleum, plumbago, coquantur donec mutari cœperint: tum pix nauibus erafa additur, & iterum coquuntur. ærugo pila seorsum ex aceto teritur, & postea conijcitur.

Emplastrum trypherum.

Capit spumæ argenti libram, olei tantundem, ammoniaci libras treis, ceræ quadrantem, oleum & spumam argenti coques, dein cum cogi cœperint, ammoniacum & ceram conijcies.

Emplastrum melinum aureum.

Melinum aureum neruis & articulis auxiliatur, perfrictiones discutit, efficacius si irino vel cyprino diluatur, constat ceræ, resinæ aride, singulis selisbris, resinæ terebinthinæ, & opopanacis semuncia, galbani, myrrhæ troglodytidis pari pondere, ammoniaci thuris, pinguis taurini, singulis vncijs, floris salis quadrâte, quæ liquari possunt, eliquescant igni: opopanax intritus vino, cum myrrha & flore salis thureq; tantisper conteritur, dum omnia in vnum coaluerint corpus.

Lipara quæ pelmatica cognominatur.

Robur firmat, & recreat imbecillas partes, cedri bituminis pares por-

VETERINARIAE MEDICINAE

tionones vnâ feruescunt, & ita linuntur. Alia ad idem valens, spumæ argenti selibra, cerusæ libra, aceti italicus sextarius, irini triens, spuma argenti teritur. item cerusa, pars aceti cum aceto oleo & vino adijcitur, impositaq; ligula, manu iterum deteritur, dum strigmenti crassitudo fiat. Hoc medicamentum ad desquammata & recentia vlcera pollet. Est & alia, quæ animene leuce, quòd dissoluta cãdicet appellatur, ad defluxiones, ambusta, desquammata, & ad ea quæ sponte sua nascuntur vlcera, valens. spumæ argenti, cerusæ, singulorum libra, olei communis, aceti quod ad ea excipienda sit satis. Alia, recipit sandycis cerusæ singulas libras, argenti spumæ selibram, rosacei & acris aceti quod ad excipiendum sit satis: aut sandycis selibra, cerusæ, rosacei, pares portiones miscntur.

Lipara animene adstringens.

Spumæ argenti selibra, cerusæ assipondium, vini veteris, olei communis, singulorum italicus sextarius, olei myrtini triens.

Lipara omnibus ambustis efficax.

Cerusæ selibra, sandycis tantundem, decem ouorum albi liquores, rosacei quod esse satis videbitur, succi solani consimilis modus.

Pelagonij emplastrum viride.

Habet ceræ libram, olei myrtini dupondium semissem, pinguis anserini, cesypii, singulorum sextantem, æruginis, galbani, singulorum quadrantem, resinæ terebinthinæ sextantem, farinæ thuris quod sit satis, aheno coquantur omnia, & ab igni summo uentur. Aliud emplastrum, habet nitri, æris combusti, axungie, singula dupondia, bituminis iudaici trepondo, atramenti futurij, laserpitij, singulas libras. Alia medicamenti mistura, picis aridæ, resinæ pini, picis berytiæ, opop anacis, singulorū libra, galbani, propolis, sulfuris ignem non experti, quod apyron vocant, manna, croci, stillæ ammoniaci, myrrhæ troglodytidis, styracis, singulorū vncia, bituminis iudaici, ceræ, singulorum selibra, medullæ ceruinæ sextans, colophonizæ radices, panacis, singulorum vncia, hæc omnia molliusculo igni coquantur, vt dum opportunitas vrgebit, medicamentum adhibeatur. Emplastrū aliud, habet æruginis, æris cõbusti, nitri cremati, salis ammoniaci, fecis vitæ, quam vocant phecen, hoc est feculā, vera tri nigri, singulorū selibrā, axungie librā, galbani ceræ singulorū selibram. Emplastrum aliud, habet etiam cadmiæ, bituminis iudaici, æris ambusti, atramenti futurij, quod appellant chalcanton, nitri & axungie pares modos. Vnguentū trypherū, quod plasticon cognomināt, continet fecis vini, aut sapæ, ternos sextarios, sampsuchi, baccarum lauri, seminis lini, nitri maritimi, seminis viticis, olei partes quæ tibi faciant satis.

Apfyrtus fœdis naritum viceribus, quas vocant ozenas.

Visci quadrans, aluminis libra cum quadrante, fideritis herbæ selibra, aceti quod esse satis videbitur.

Hierocles ad idem.

Scopa qua furnus euerritur, in labello lauatur. collecta aqua collinitur in sole. sed prius locus est eluendus, & aceto detergendus.

Eumeli medicamentum ad idem valens.

Ficos pingues in aceto scyllino per quatrividuū macerabis, postea tantisper teres, dum ficaria grana in farinā resoluātur. tum adijcies cādidum cepearū, quod proportione respōdeat: deinde balsamentū miscebis purgatū, carnesq; detractis spinis ac pelle, teres omnia diligēter, & supra laneam fasciam cataplasma duces, & animalis pedes calceabis, sic tamen vt prius panno pilis vel setis texto defricētur, & aceto detergeātur. ita impones emplastrum. sed bi- duo animal cui remedium hoc adhibetur, maneat quietum, nulloq; motu citatum, sic vt in equili & potum & cibum capiat. post triduum medica- mentum resolues, & sanitati redditum inuenies.

Medicamentum Pelagonij ad idem valens.

Atramentū scriptorium, gallas, & alumen, æquis ponderibus tunsa cum axungia misceto, corticis mali, salis nitri quod sufficit imposito. Aliud, ad idem efficax. ficus & sinapim tundes, acetū cum liquido alumine addes, & parti impones, tertio die resolues. Si non præstiterit auxiliū, renouabis, rursumq; post triduu eximes. Cū melius articuli valuerint, vino lauabis, solutū elues equum. Aliud, continet opopanax cum hordeacea farina coctum, ita vt emplastri crassamentū reddatur: dein articulis medicamentū inducitur.

Quid cruda polenta, quam vocant omen lysin.

Polenta cruda, quæ græcis ome lysis nominatur, mistura æqualis est fœ- nigræci, seminis lini, & farinæ hordeaceæ.

Pulis quadrigarius.

Amomi, cinamomi, moly, seminis lini, aristolochiæ, singulorum vncia, croci, iunci odorati, rosarum, singulorum selibra, iris illyricæ libra, assari do- drans, petroselinii, anisi, singulorum sextarius, crocomagmati libræ duæ, ra- dicis ponticæ, cassiæ, thuris masculi, calaminthæ, singulorum quadrans, nardi spicæ, nardi gallici, piperis nigri, costi, panacis, piperis longi, piperis candidi, singulorum triens.

Vnguentum quadrigarium.

Taurini adipis, caprini, & ceruini, singulorū libræ binæ, anserini pinguis, ceræ tyrrenaicæ, resinæ terebinthinæ, singulorum libra, olei veteris sextarius.

Vnguentum calfactorium.

Habet ceræ, resinæ pini, resinæ terebinthinæ, singulas libras, axūgiæ binas, galbani, nitri, sulfuris viui, baccarum lauri, cyperi, singulas vncias.

VETERINARIAE MEDICINAE

Pelagonij allimanticon.

Recipit resinæ terebinthinæ, resinæ aridæ, resinæ colophoniacæ, resinæ pineæ, ceræ, medullæ cerui, olei laurini, galbani, opopanacis, æquas partes, quæ in ollam coniunguntur, & leuiter subditis prunis incoquuntur. igni detrahuntur cum in vnitatem coierint, & à refrigeratione coëreuerint. tunc animalium tempora renescq; defricantur.

Aplyrti vnguentum neruorum perfrictionibus vtile.

Ceræ vncia, resinæ terebinthinæ triens, opopanacis, medullæ cerui, singulorum sextās, styracis, olei, singulorum quadrās, cyprini olei vncia, omnia simul coquuntur. partes quæ perfrictionem senserunt, hyeme calido loco linuntur, æstate sub dio.

Aliud vnguentum.

Vnguētum hoc, armorū, coxendicum languores, lumbaginemq; discutit, tumores digerit, neruorū rigores sanat. baccarū lauri, sampfuchi, singulorū sextarius, sulfuris ignē nō experti quadrās, manne puræ, resinæ pineæ, singulorum libra, cumini aethiopicis, olei cōmunis, singulorū quadrās, vini meraci sextarij terni, ea simul coquuntur, dum strigmenti crassitudo fiat. vase medicamen reconditur, quo subcalfacto cum necessitas vocat vtendum.

Aplyrti vnguentum quo perfunduntur opisthotonici.

Baccarum lauri, cumini, singulorum sextarius, sulfuris ignem nō experti, galbani, singulorū quadrās, resinæ terebinthinæ libra, olei sextarij tres, omnia simul coquuntur, totumq; pecus oblinitur. sed tum pabulis siccis & vitiligineis palmitibus sustineatur.

Eiusdem ad artuum compages perfundendas.

Ceræ, picis, resinæ aridæ, singulorū libra, opopanacis vncia, galbani tātundem, castorij semūcia, pinguis taurini selibra, picis nauibus crasæ, pineæ resinæ aridæ, singulorum triēs, terebinthinæ, sampfuchi, singulorū sextās, olei sextarius, castoriū tunditur, & cribro cernitur, & cum reliquis, vt in vnitatem coëant, miscetur. Medicamentū quod iumentorum pedes sanat. In fictile nouum olei sextarios tres inijcito, lacertas virides duas ferè vel tres indito, & operculato vase tantisper coquito in oleo, dum crematæ cōtabuerint, vbi officula detraxeris, bituminis triti selibrā addito, & picis liquidæ heminam, adipis suille veteris bilibres offas, omnia sufficienter concoquito. hoc durat vngulam, pedemq; reddit duriozem, si cornu perungatur.

Hippocratis vnguentum.

Fermentum, salem, minium, ouum in aceto terito & linito. Aliud, resinæ quadrās, ceræ tantundē, terebinthinæ vncia, axungie duapondo, erui sextarij quatuor, aceti diluti, & lixiuij sextans, picis heminæ dimidium, salfamenti veteris libræ duæ, mellis hemina, salfamētū cum omnibus teritur, & in mortariū mittitur. Aliud, Amurcæ, & veteris cedriæ quod esse satis visum fue-

rit, antiquæ axungie par modus cum vino & viua calce teruntur, & seorsum, & cum amurca. Aliud, Alliorum selibra, sulfuris triens, iris quadrans, axungie suillæ bilibres ossæ, in aceto coquuntur, euphorbij seiscucia, castorij vncia, bdellij sextans, galbani, opopanacis, spumæ argenti, singulorû sextans, bituminis selibra, mannae triens, aride resinæ selibra, ammoniaci suffimenti sextans.

Apsyrti medicamentum ijs quibus sanies liquida naribus fertur.

Butyrum vel oleum cum garo & melle mista naribus infunduntur, deinde caput pedibus illigatur, sic emittitur ad pascua.

Theomnestus aduersum humores qui frigore cœcreti naribus deuoluuntur.

Sanguis a temporibus mittitur, vt capitis emissaria laxetur, quibus humores possint ruere, & omnis pituita quæ frigoribus in cerebro coierat, soluta, præceps per nares delabatur, verum ante sanguinis detractione calido oleo animalis sinciput oportet perfundere. Siquidem huiusmodi fatus ad hoc adiuuentum præstabit, vt oclusa explicetur spiracula. Conditum quod entrygon cognominatur, per os & nares infundatur, quod piperis calor obstruentes infarctus expediens, sternutamentum elidat: eoq; necessum est excuti quod officiebat. Quod si ijs admotis vitium non finiatur, opopanacis drachmâ & vini nigelli aut conditi sextarium italicum semel infudisse satis est.

Aliud Pelagonij.

Humor qui naribus deuoluitur, euariat, aut sanæ pellucentes mucî quotidianâ consuetudine destillant, qui nihil prorsus adferunt noxæ. Si crassiores fuerint, atq; cãdidiore, a cerebro defluunt, qui verò tennes fuluescunt, antiqua perfrictione sũt cœcepti. Quapropter febrim minantur. Pingues & spumosi pulmonibus extunduntur, densiores a glãdijs descendunt. Ea sunt quæ cõuenit obseruare, & memorię tradere. Veterinis quæ naribus purulenta reijciunt, opus est thuris masculi vnciam cum attica vini hemina trita, tepesactaq; per nares infundere, deinde frondes lauri suffire sic vt nidor naribus rapiatur.

Apsyrtus ad ardorem capitis, quam vocant siriasim.

Aeruginis selibra, calcis vini quod esse satis fuerit visum. Item fauis hordeacea farina, axungia, & acetum, imponuntur.

Aduersus phazalam.

Phazalam morbum equis mare rubrum ingredientibus peculiarem ita digerunt. calcis vini librâ, floris hederæ tantundem, nucû auellanarû sextarium, olei lentiscini libram, axungie veteris dupondium, florum fabarum libram, vnâ cõterunt, & locum vitiatum illinunt. Aliud, quod adstringendi vim sortitur. Aeruginis selibra, chalcitidis, mysis, acaciæ, singulorum libræ duæ, malicorij sextarius, aceti tres sextarij.

Aduersus dracunculum.

Dracunculum ijs cognosces signis. pustulæ toto ambitu corporis erum-

VETERINARIAE MEDICINAE

punt, animalē clamitans obstrepit, cui sic succurritur, rutæ, rosarum, & castorij pares modos sumes, & in vnū miscbis, sed primum pustulas adures, deinde pustulosum corpus illines, dum sanitati reddatur.

Vulnerarij mistura.

Chalcitidis vsta, myrrhæ troglodytidis, myrrhæ prosfirātis, aloæ, singuli quadrantes cum mellis libra in pila teruntur, & accepto vulnere delinuntur.

Hieroclis agglutinenti compositio.

Thuris sextās, sapæ sesquiseptarius, mastichæ quadrās, rosacei sextarius, pollinis tritici sesquiseptarius, bulborum sextarius, oua quindecim, cochleæ viginti quinque.

Pelagonij lipara.

Spumæ argenti selibra, ceræ dupondius, cerusæ quadrans, thuris masculi triēs, medullæ ceruinæ sextās, olei libræ duæ, ea omnia vino mista coquuntur.

Apfyrti pissera, id est picata mistio.

Aridæ resinæ sesquilibra, picis aridæ libræ duæ, ceræ libra, olei duæ libræ, fertulæ campanæ sextans, vini semuncia.

Pissera Azanitæ.

Picis aridæ sextans, ceræ quadrās, adipis suillæ selibra, cælypi quadrans, resinæ pinus quincūx, sepi taurini selibra, cōtra peruersa vlcera, quæ cacoëthe Græci nomināt, Azanites magnus author condidit hoc medicamentū, quod recipit picis aridæ quincuncē, seui taurini libram, adipis suillæ veteris semūciam, ceræ dupondiū & semissem, cælypi semunciā, resinæ pinus libras duas, medullæ cerui quadrantē, adipis gallinæ selibrā, terebinthinæ vnciā, pinguis anserini quadrantem, galbani tantundem, butyri semunciam.

Chlora, id est viridis mistura.

Aeruginis sextans, resinæ dupondius, olei per hyemem quadrās, per æstatem vncia, ceræ quadrans, aquæ quod satis fore videbitur.

Eromene, id est amata compositio.

Habet ceræ librā, adipis suilli insulsi sextantem, aridæ resinæ pōdo, thuris, myrrhæ, singulorū triētē, rumicis tosti libras duas, rumicē in charta subinde versans, calidis cineribus coquito, tritumq; conijcito, & in ceratum cogito.

Aphroditarium.

Pinguis taurini, adipis suilli recētis, singulorū librā, hircini sepi selibrā, adipis ouilli semūciā, resinæ pinus, ceræ, singulorū librā liquefacito, & excolato.

Parygron.

Ceræ libræ duæ, cerusæ triens, spumæ argenti quadrans, vna liquantur.

Medicamen e mandragorę succo.

Adipis suilli veteris, picis brutiæ, ceræ duræ, olei cōmunis, singulorum libræ binæ, spumæ argēti, cerusæ, aluminis scissilis, singulorū quadrans, mysis, gallarum, chalcitis, singulorum sextās, lachrymæ papaueris, opopanacis,

aloæ iocineris imaginē suo coalitu referētis, quam vocāt hepaticen, myrrhæ thuris, singulorum vncia, succi mandragoræ quadrans, aceti quā acerrimi quod fore satis videbitur, quæ liquari possunt, in pilam demittuntur, arida adijciūtur, inibiq; sinuntur fermentescere. Quod si resoluerē medicamen in animo sit, ea erit ratio prædictę missionis libra, ceræ, picis brutiæ paria pondera fenis olei communis libris diluuntur.

Barbara Hieroclis suffitionibus dicata.

Bituminis iudaici, picis aridæ, ceræ, resinæ, singulorū libra, terebinthina sextans, spumæ argenti vncia, cerusæ fescuncia, manna, opopanax, singulorum sextans, myrrhæ vncia, olei quadrans, aceti quod videbitur satis.

De macerata fruge quam strigolis equis Cappadoces exhibent, Apfyrtus.

Hordei modios ternos, fabæ sextarios ternos, ciceris sextarios octonos, fasiolorū totidem, erui sextarios binos, vini totidē, ea in vesperā macerāt, & appetente diluculo cōmiscant, paulumq; rescant. Huius maceratæ frugis vesperi semodium, & mane tātundem præbēt, vt interdium modiu pecus deuoret. Si vero strigofum pecus fuerit, hoc pabulū diebus viginti continentibus estur. Si gracile non est, sed obesum, quindenis aut septenis dedisse satis est. sed quo tēpore vescitur, stabulo nequaquā exeat, sed inibi potū capiat. Syri misturæ huic, nūcum pinearum & vuarum passarū singulos adijciunt sextarios, dantq; diebus septenis, & tenebrosis cōtinent equilibus, quorum perficium, nullaq; perfusum vligine, vel obitu aspergine fuerit pauimentū.

Remedium varijs accōmodatum vitijs, & vt vmbrae stabulis abigantur.

Magnetis gēma vncia, solomoniaci calculi sextans, panacis vncia, bituminis selibra, sulfuris vncia, peucedani selibra, miscentur vnā, & resina terebinthina excipiuntur, & ad vsū afferuantur.

Ad fastidia ciborum & nauream.

Interdum fastidio ciborum elanguescit pecus. eius remedium est genus feminis quod gith appellatur, cuius duo cyathi triti adiungūtur olei cyathis tribus, & vini sextario, atq; ita faucibus infundūtur. Nausea discutitur etiā si caput allij tritum cum vini hemina per cornu præbeas potandum.

Eumelus articularijs doloribus.

Si dolores articulos ex cruciat, missio sanguinis mirū in modum prodest. Si ad internodia decubuerunt, & nonnihil puris subesse sentiatur, sic erit succurrendum. iris tūsæ, farinae thuris, gallæ rubræ, radice panacis, aristolochiæ, singulæ libræ contunduntur, & illinuntur.

Ad ligulam.

Si ligula pecus male habet, vena sub lingua soluitur, acetoq; laerpitiato, & furfuribus in cataplasmatibus lentorem congestis illinitur. pabulum obijciatur, & tepida aqua detur potanda.

Hippocrates intercisa linguæ.

Si linguam cōtingat interfcindi, gallam vino nigro incoctam adhibebis, aut centaurium tunsum illines.

Pelagonius.

Irim cum melle subactam imponito linguæ, eamq; vino proluito, post die rursus eadem medendi ratione vti, & consequēter, dum ad iusta perducatur.

Eumelus gingiuarum collectionibus, quas appellant parulidas.

Sanguinem a superiore meatus aut emissarij parte trahes, & gingiuas aculeis compungi iubebis, saleq; vsq; dum sanescat fricabis.

Eumelus procidentie sedis, & vitijs eiusdem.

Si procidat anus, ipsam oleo, ouillo adipe, & tepida aqua fouebis, paulatimq; in interiora repelles. resinā aridam cum supradictis medicaminibus inferes sedi. Si ex multa humorum acrimonia aut prurigne vitium circa sedem trahatur, curandi ratio hæc erit. Quinquefolium herba, & allij capita quindecim teruntur, & in pastillos digesta, mellis selibra, & olei sextatio excipiuntur, dein per sinistram narem injiciuntur. aut stillatitij lixiij sextarij duo cum vna vini hemina faucibus inferuntur.

Si excrementa non reddat aluus.

Si nō possit venter excernere, nitrum, oua quatuor, olei quatuor hemina, cum aquæ caldæ sextarijs duobus, subter in aluum per sedem funduntur.

Si collisa sit anus.

Thus in vino odorato coctum inditur: deinde vbi fuerit oleo perlita, iris redacta in cinerem inspergitur.

Eumelus vt aluum quis purgatione sollicitet.

Si deiectionem alui moliri cordi sit, radicis syluestris cucumis modus qui tibi fecerit satis, laseris scrupula sex, mellis sextarij quatuor, aquæ calidæ sextarij octo teruntur, & calfacta per anum liberalius inseruntur. hoc vtendū auxilio, dum hærentia ventris recrementa, remoratumq; fimū deuoluatur. sed progrediatur tātis per equus, dum coactus venter recremēta reddiderit. aqua quoq; mulla adiuncto melle & veratro detur potanda.

Eumeli, quæ medicamenta ciunt aluum.

Catulum qui iam cibum cœpit esse, iugulatū, glabrumq; postquā omnia proieceris interanea, decoques, & iuri sextariū vini odorati miscebis: & vbi redditū ius totū, ne qua remaserint ossa, linteo colaueris in lebetes sex heminarum capaci, ex hoc per triduum animali binas heminas, nitro instar plenzæ manus addito, faucibus infundes. si catellus tum nō offendatur, suis pinguis fini trūculus vnus aut alter cum crure coquitur, & eisdem adiunctis impingitur. Nos vero vtī cōsueuimus cādido tithymalo, aristolochia tenui, & centauro paruo, quorū decocta linteis colata addito melle solemus infundere.

Purgationi.

Si quæ peperit equa, oneribus vteri nõ expurgetur, aut se cûdæ nõ respõdeant, aut aliquis morbus aluum occupet, olei vino diluti liquore roratum tithymalum, & axungia per os infundito, aut folia brassicæ tusa imposito.

Eumelus tergo transuerso.

Polenta vino oleoq; rigata agglutinatur. si pulmonem affecit, alta plaga rescinditur, equi firmum ex aceto oleo & crudo sale trito imponitur vulneri, & ita a morbo se recolliget.

Surculis hærentibus & clavis refrigerandis.

Clavos & surculos corpori defixos extrahunt, chalcitidis, floris æruginis, fecis vstæ, nitri, salis, aceti aquæ portiones mistæ & contritæ.

Eumelus vt animalia feritatem exuant.

Feritatem animans deponet, si gallinæ fimi dura pars quo placebit modo detur deuoranda.

Scabriciæ gutturis.

Si pecudi fauces exasperentur, nec pus inde feratur, tragacantha in aqua resoluta, & glutinis rhodiaci vncia in vini selibra trita infunditur.

Medicamentum emolliens.

Ceræ pondo quadrantem, olei heminam, resinæ colophoniacæ pondo sescunciam vnâ subigens, in vase recondito, & vtitor.

Sternutamentum mouens.

Nitrum crematum, radiculam, & piper candidum, irim illyricam, & nigrum veratrum, tusa cribrataq; in nares inspirabis.

Medicamentum quod corpus exest, septicon appellant.

Vt caro luxurians erodatur, auripigmenti triens, squamæ æris quadrans, veratti nigri sextans, cum ficis pinguibus tunduntur, & oleo miscentur.

Odoratum medicamen.

Cassia, cinnamomi, singulorum quadrans, gingiberis triens, costi libra, amomi quadrans, calami odorati, iunci odorati, singulorum selibra, crocomagmatîs libra, croci vncia, myrrhæ troglodytidis, xylocinnamomi, singulorum triens, piperis selibra, popanacis, gentianæ, iridis illyricæ, singulorû libra, aristolochiæ, pæoniæ, singulorum selibra.

Hieroclis odorata mistio.

Folij, costi, amomi, spicæ nardi, cassiæ, iunci odorati, singuli besles, iridis, cardamomi, singulæ selibræ, sertulæ campanæ, hyssopi, singuli sextarij, nardi gallicæ, petroselini, xylobalsami, singuli besles, laseris, calami odorati, grani cnidij, singulæ selibræ, sampsuchi, rosarû siccarû, singuli sextarij, aristolochiæ, gentianæ, dulcis radice, peucedani, centaurij, croci, piperis, tragacanthæ, singuli semisses, palmulæ quinquaginta, mellis sextarius, olei deni sextarij, oua quindecim, vini primæ notæ megarensis sextarius.

Hippacopum.

Mellis, ceræ, singulorum vncia, plumbaginis vncia, æris nigri semuncia, hæc subiguntur vnâ agitanturq; dum puniceum colorē contrahant, additur aceti cyathus, tertia pars infunditur. hoc & hominibus efficax est. Quodd equorum leuet lassitudinem, ideo hippacopum nominant.

Hieroclis hippacopum.

Opopanacis, galbani, castorij, ammoniaci, euphorbij, pyrethri, terebinthina, singulorum triens, sampfuchi, medullæ ceruinæ, singulorum selibra, myrrhæ, pômpholygis, singulorū triens, ceræ libræ quinq; olei sextarij octo.

Hippasij Helicæ medicamentum.

Axungia ouillam, argëti spumã, oleum, vinū vnâ subiges. valet aduersus exulcerationes, recēteis tumores, præsertim si in vertebrae boū decubuerūt.

Hippocratis agglutinamentum.

Sapæ, tragacanthæ, croci, nucis pineæ, chalcitis, ouorum sufficientes parteis miscebis ad vsum.

Hieroclis agglutinatorium.

Thuris quadrans, aut sextans, mastichæ sextās, cumini quadrans, defruti sesquiseptarius, rosacei sextarius, bulborū sesquiseptarius, oua quindecim.

Eiusdem tetrapharmacii compositio.

Tetrapharmacum quatuor constat medicinis, aristolochia rotunda, gentiana, bdellio, baccis lauri. inde nomen.

Albæ vitiligini citra scalpellum mederi.

Radix verbasci tusa linitur parti quæ vitiliginibus scætet, dein reliquæ hanc labem non expertæ chamaeleuce tusa inducitur, & agglutinata ligatur.

Erigeron, ceu senecionis mistura recenter vulneratis conferens.

Galbani quadrans, picis nauibus crasæ, resinæ aridæ selibra, terebinthinae quadrans, ceræ, olei, succi senecionis, qui erigeron Græcis dicitur, singulorum libra coquitur, & oleum cum succo donec in vnitatē coaluerint, dein reliqua quæ in liquorem resolui possunt, eliquescent, & immiscentur.

Liparæ compositio.

Spumæ argenti quincunx, plumbaginis tressis, cerusæ septussis, sarco-collæ bes, mannæ triens, ceræ libræ tredecim, axungie recentis decussis, rosacei septussis, oua quinquaginta, vini veteris quod fore satis visum fuerit.

Pelagonij lipara.

Spumæ argenti, cerusæ, thuris masculi, æquales modi teruntur, & adiungitur croci olei mellis quod satis esse constabit.

Si narium septum rescissum est.

Cum narium pars quæ Græcis triganum dicitur, concisa est, vis magna sanguinis exit, nec ruentis impetus facile sisti potest. tum penicillus imbutus aceto, cum polline thuris inditus ligatur, quandiu vulnus hiat: cui vulnerarium emplastrum postea medebitur.

Si equus suum pedem cœpit mandere.

Liquidum canis stercus ex aceto quàm acerrimo continue linitur.

Tetrippi puluisculus.

Acori pontici vncia, myrrhæ quadrans, piperis semuncia, crocomagmatis sextans, iris illyricæ quadrans, hyssopi vncia, malagmatis, alij, salis pontici, singulorum sextans.

De oleraceo cibatu.

Si cum incessit hyems, animal oleribus vesci placet, pridie diligenter olus excoques, & in offas agglomerabis, addito oleo, & trito sale, petroselino & cumino illo die. Postridie siccus offerri condimentum procurabis, axungiam adijcies, & exhibebis.

De danda adîpis offa.

Optimum aduersus intestinas valetudines auxilium, cum hyems adest, offas axungiae cum pice liquida & oleo præbere: sed cum æstas accessit, axungiam ex melle, butyro, porris, & rosaceo dedisse satis est. verum hoc medicamen subinde repetens animal adsumat.

Tetrippi alias quadrigarij dicti compositio.

Nardi syriacæ vel indicæ, croci ficuli, myrrhæ troglodytidis, iunci odorati, piperis nigri, piperis albi, casiae nigrae, trisaginis, nardi gallicæ, cinnamomi, cepearum indicarum, agarici pontici, thuris masculi, iris candidæ, calaminthæ, laferis pontici, gentianæ, petroselini sicci, casie cui fistulæ cognomentum est, omnia ponderibus æquis tunduntur, & cribro cernuntur.

Indicia resolutionis neruorum.

Hæ sunt resolutionis neruorum notæ: labia deformatia in mollitiem fastiscunt, lingua vitio victa torpet, alter oculorum minor cernitur, & vna auricularum flaccida. Quod ad curandi rationem pertinet, primum vbi labia vellicaueris, tali illitu conueniet vti olei veteris, bituminis, resinæ pineæ, singulorum se libram, ammoniaci libram, galbani vnciam, propolis tantūdem, manne se libram, medullæ ceruine vnciam simul incoques, & vteris.

VETERINARIAE MEDICINAE

Cataplasma coxendicibus vtile.

Acetū & aqua ex æquo cū resina coquantur, hordeacea farina adiungitur, vt lentorē cataplasma contrahat, quod calidū laborantibus coxis adfigitur.

Contra tumorem omnem præsertim qui igneo feruore non flagret: quod & hominibus quoq; prodest.

Ceræ, picis, resinæ colophoniacæ, ammoniaci, singulorum selibra, adipis suillæ sextis, nitri, calcis viuæ, bulborum, fimi columbarum, singulorum vncia, cedriæ semuncia, aquæ & stillatitiæ myrrhæ, quam vocant stacten, paulū.

Emplastrū aduersus omnia cacoëthica vulnere, phagedenas vlcerū diurnas in creis tibiarum, & abscessus ano præsertim erumpentes.

Cerusæ, spumæ argenti, mastichæ, succi apollinaris, myrtini olei, singulorū pares modi, cerusa, argēti spuma, cum mastiche teruntur: myrtaceum oleū, succus apollinaris, guttatim instillantur. vbi in emplastrū coierunt, plumbeo vase recōditur. Si vero progressu temporis induretur: antequam veniat in vsum, myrtino oleo & exiguo vino subactum molliatur.

Equo hordeatione laboranti, caduco, cubitoriq; qui nec progredi nec exurgere potest.

Lecta fici syluestris folia magnopere tunduntur, atq; in egelidā coniunguntur, & colata cornuq; concepta præbentur iterum aut tertio bibēda. deinde vehementi motu pecus concitetur, sic sanitati reddes.

Emplastrum dictamnium.

Spumæ argenti pondo denariorum sexaginta, colophoniacæ pondo denariorum quinquaginta, ceræ pondo denariorum vigintiquinque, ammoniaci thymiamatis, aristolochiæ, singulorum pondo denariorum sedecim, mānæ, galbani, pondo denariorum duodecim, æruginis, æris combusti, dictamni, aloæ, propolis, singulorum pondo denariorū octo, squammæ æris, diphrygis, gentianæ, singulorum pondo denariorum sex, olei vnciæ quatuordecim, spuma argenti & oleum coquantur quousq; nulla polluantur labe, dein ærugo mittitur, & eodem coquitur modo, postremo resina, ammoniacum cribro cretum adiungitur, postea diphryges, iterumq; coquantur, tuncq; cera cōiicitur. vbi vas fuerit ab igni dēptum, galbanū cum propoli subactum additur, & paulū coquitur. vbi deferbuerit, & redierit ad teporem, aloë, mānæ, aristolochia, gentiana, spargūtur: & si sorde coinquinētur, molliusculo igni debent incoqui. præstabit paulū aquæ fundere, ne spuma argēti cōcremetur.

Emplastrum varijs vitiorum generibus artificio constructum, aduersus vetusta & recentia vlcera.

Olei probati dodrās, bituminis iudaici, ceræ pinguis, resinæ aridæ, picis mundæ, singulorum libra, argenti spumæ, cerusæ, æruginis rarsæ, singulorum

pondo denariorum decem, aluminis scissilis, atramenti sutorij, chalcitis, croci, singulorum pondus denariorum quatuor, ammoniaci thymiamatis, thuris masculi, aloë in iocineris spissitudinem concretæ, myrrhæ troglodytidis, lachrymæ papaueris thebaici, quam vocant opion, pondus denariorum sedecim, aceti quod tibi faciat satis.

Emplastrum quod dolores sopit, & incandescentes inflammationes discutit.

Succi hastulæ regię, succi perdicij, singulorum triens, ceræ, butyri recentis insulsi, axungię, calcis viuæ, medullæ vitulinæ, singulorum quadrans, spumæ nitri, cimoliæ cretæ, fecis vini crematæ, nitri, singulorum pondus denariorum duodecim, decocti glutinis è triticeo polline coacti pondus denariorum duodecim, seminis fertulæ campestris tunsi & cocti pondus denariorum duodecim, olei probi tressis, omnia in emplastrum coguntur.

Aliud ad idem eadem valens.

Ceræ colophoniacæ, adipis anserini, cerusæ, singulorum pondus denariorum sedecim, picis pondus denariorum quatuor, succi brassicæ ligulæ dimidium, seminis lini tantundem, succi militaris hærbe ligulæ mensura, succi fertulæ campanæ tantundem, lactis bubuli par modus, oua quatuor, olei duplōdius.

Pastillus Gregorij dysentericis & laborantibus foria pecudibus aluū tenet.

Amyli, acaciæ, singulæ vnciæ, lycij sciscuncia, croci, myrrhæ, thuris, singulæ semuncię, lachrymæ papaueris quadrans, singula teruntur operose, dein in vnū corpus coguntur, rursumq; in feruefactæ rosæ vel salicis aut myrti viridis iure teruntur per biduum in pila, postea siccantur ad vsū. sed aliquid prioris iuris adijciendū est. Quod si longius vitiū inualuit, primum succus salignus subter in aluum detur. Si vero cita ventris proluuies non restiterit, cruētāq; ab aluo strigmenta ferantur, hæmatitem gemmā pastillo colligi cōueniet, possunt & prælongæ glādes subdi. is pastillus ventrem tenet, & profluuium suppressit si vmbilicus stomachus aut aluus illinatur.

Epithema cœliacis vtile.

Humilis radiculæ, feminis vrticæ, mastichæ, ceræ, singuli sextātes, mellis vncia, scamomij sextans, cera cum melle resoluitur, reliqua in pollinem redacta sparguntur. hoc illitu ventrem ciet. In Cyrno insula linguas equorum difsecant, ne hinnitu suo tædium adferant. Sunt qui per Græciam vinculis huius gratia linguam coërceant.

Diodorus de ponderibus & mensuris.

SILIQVA, quæ graijs ceration nominatur, primum est ponderis elemētum, & tanquam parens numerorum vnitas. Huic succedit obolus, qui siliquas treis continet. Oboli duo scrupulum faciunt, qui græce gramma dicitur. Tres scrupuli drachmā implent, quod est denarij pōdus. Drachmæ additus scrupulus sextulam creat, quæ nomen possidet, quod sexta sit vnciæ pars. græcis eadem ratione hexagion nominatur, quod in senas partes vnciā secet. In hac scrupuli sunt quaterni. Sextule duæ duella vocātur, in qua etiam duo inueniuntur hexagia. Duplex drachma sicilicum facit, quem assarion, quasi paruū assem interpolato latij vocabulo coeperunt appellare, quod duodenis vt reor obolis, sicut as vncijs, cōflatur: in quo sextula vna, & eiusdem dimidium continetur: quod pondus scrupulos æquat senos. Duplex sicilicus staterē pendit, id est hexagia tria, vel, si mauiis, semunciam. Stateres duo complent vnciam, in qua scrupuli cōtinentur quatuor & viginti. Vncijs duodecim romana libra constat. Mina italica libram quatuor drachmis superat. Talentum quod cōmunitè vsurpatur, pendit quadraginta pondo. Porro veteribus talentum non certū aut definitum quid apud omnes ponderare cognoscitur, quare tria eius statuūtur genera, vnum Ptolemaicum, quod habet ducētas & septuaginta libras. Secundum continet centum viginti quinque pondo. Tertium centūsem librat: quare centenariū emendicato à latinis nomine dici cœpit. Sed ad mensuras communes transeamus: quarum pars prima velut elementū cōdearium est, quod & ligula dicitur, vnum capiens sicilicum. Mystrum minus ternas concipit ligulas. Cyathus mystra minora duo cōtinet. Acetabulū, quod & maius mystrum græcis nominatur, sesquicyathū implet. Hemina, græcis cotyle dicta, vel tryblion, quatuor impletur acetabulis. Sextarius heminas duas capit. Quare si mensuris pondera componere velis, in sextario totidem inueniuntur cyathi, quot in libra vnciæ: & in hemina tot insunt acetabula, quot in vncia siciliqui. Congius, qui graijs chus appellatur, senos continet sextarios. Amphora italica, ceramion nonnullis nominata, octo complectitur cōgios. Duplex amphora modius est. Quod si modos ponderibus placeat conferre, ligula seu cōdearium pendit sicilicum. Mystrum minus ternas habet ligulas. Cyathus mystra duo minora tenet, id est sesquinciā, sicut acetabulum sex tantem. Hemina selibram & quadrantem trahit, vt sextarius libram & semissem. Congius nouē capit libras. Sūt tamen qui minora his ponderibus & modis iaciunt fundamenta: quippe qui cyathū drachmas decem tantum pēdere statuant, & quindecim acetabulum. Quare à sextarij pondere nonnihil pro ratione putant subtrahendum. Nec tamen ignorare oportet supra dicta liquidorum pōdera ad inensuras aquæ & vini

maxime referri debere. In oleo & melle singula modorum pondera gravitatis proportionem plurimum dissident, quatum qui ijs in rebus versati iam diu fecerunt periculum, aut quouis modo probantes inita ratione collegerunt: sic vinum & aqua eodem æquilibrj censu sunt æstimanda. Cum ergo iniecta olei libra vas oppleuit, si in idem decupulato oleo vinū vel aqua fundatur, alteram vnciam libræ superesse reperies: quod suapte natura vinū & aqua ponderibus degrauiata cedant oleo. Item si elutriato vino in idem vas inieceris libram mellis, inuenies iterum sextatē emergere. Præterea fictile capax libræ olei cum depletum est, vini vel aquæ libram & vnciam, mellis libram quadrantem semunciam omnino continebit. Cæterum si libet scrupulosius partiri, quod tamen in eundem modum recidit, vas quod duas & septuaginta sextulas olei capit, octo & septuaginta vini vel aquæ, & mellis nonagintatres colliget. Quare non parui refert in liquidorum modis quem metiamur laticem: quod etsi æquis lancibus sint trutinata, imparibus tamē libramētis tracta feruntur. Has ponderum & mensurarum rationes pleriq; omnes ad vnguem sequuntur. Cæterum ne error in his aliquid adferat noxæ, aut pariat detrimentum, nationes variæ & regiones sunt consulendæ, quæ diuersis modis rerum pondera mensurasq; solent vsurpare. Quare si quædam inter se videantur dissidere, id gentium variarum vsui ferēs acceptū. Non enim de ponderibus & mensuris conuenit inter omnes. Varias igitur rationes ponderum ac mensurarum sic breuissime Diodorus perstringit.

Italica mina libram capit & semunciam. libra duodecim vncias, stateres quatuor & viginti, sicilicos duodequingenta, denarios siue drachmas nonagintafex, scrupulos ducentos & octoginta octo, obolos quingentos septuagintafex, siliquas deniq; septingentas duodetriginta. Attica mina continet libram & trientem. Olce sextatē capit, id est duas vncias, siue stateras quatuor, sicilicos octo, denarios duodecim, drachmas sedecim, scrupula duodequingenta, obolos nonagintafex, siliquas ducentas octoginta octo. Ptolemaica mina, vt memoriæ proditū inuenimus, solet pendere libram vnam & semissem. vncia vero stateras duos, sicilicos seu assaria quatuor, denarios vel sextulas sex, drachmas octo, scrupulos vigintiquatuor, obolos duodequingenta, siliquas centum quadragintaquatuor. Stater sicilicos duos pedit, & denarios siue sextulas tres, drachmas quatuor, scrupulos duodecim, obolos quatuor & viginti. Drachma scrupulos tres continet, obolos sex, siliquas octodecim. Denarius drachmā capit, & eius tertiā partem, hoc est scrupulos quatuor, obolos octo, siliquas seu grana viginti quatuor. Obolus siliquas tres capit, siue sextulæ octauā partem. Sicilicus habet denariū & semissem, siue binas drachmas, scrupulos sex, obolos duodecim, siliquas trigintafex. Scrupulus pedit obolos duos, siliquas seu grana sex. Siliqua sextulæ vigesima quarta pars æstimatur. Italica amphora

(quod ceramion vocant graeci) cōgius octo capit. Cōgius sextarius sex. Sextarius heminas duas. Sic hos modos recolligendo, qua draginta octo sextarios amphora capit, vel nonaginta sex heminas. Acetabulū cētū & nonagintaduo. Cyathos quingentos septuaginta sex. Mystra duo millia & trecenta quatuor, cochlearia quatuor millia sexcēta octo. Acetabulū cyathos tres cōplectitur. Cōgius implet sextarios sex, heminas duodecim, acetabula vigin-tiquatuor, cyathos duos & septuaginta, mystra ducenta octoginta octo, cochlearia quingēta septuaginta sex. Amphorā librę nonaginta sex implēt. Cōgiū librę duodecim. Sextarius dupondiū recipit. Hemina siue tryblion acetabula quatuor. Acetabulū cyathos tres. Cyathus mystra parua quatuor. Hemina igitur continet cyathos sex, mystra duodecim, cochlearia viginti, mystra parua vigin-tiquatuor, scrupulos centū quadraginta quatuor. Acetabulum selibram capit, cyathus sextantē, id est vncias duas. Mystrū parūū continet cochlearia duo. Cochlearium tenet senos scrupulos, hemina librā.

Ex rei veterinarię scriptoribus pondera & mensurę Galeni.

AUTHORES qui medicinam veterinariam condiderunt, sic sibi pondera & mensuras vendicarunt. Vncia continet drachmas octo, drachma tres scrupulos habet, & senos obolos. Hemina capit vncias duodecim, item acetabula quatuor; acetabulū vero cyathos tres. Cyathus habet mystra minora duo. Cochleariū mystri dimidiū est. Acetabulū vncias tenet senas. Cyathus capit vncias duas, mystrū facit vncię dimidium. Cochleariū scrupulos sex continet. Drachma scrupulos tres pendit. Cyathus mystra capit bina, ita vt mystrum semuncia reputetur. Mina continet vncias quindecim, libra senas olcas. Denarius prisca quatuor pendebat scrupulos. Amphora italica congios capit octo. Congius sextarios sex. Sextarius heminas duas, quę & tryblia dicuntur. Hemina maiora mystra tria continet. Acetabulum habet sesquicyathum. Cyathus mystra minora duo. Si tamen sit in animo liquidorum pondera mensuris comparare, non erit alienum scire mel vino quarta parte & insuper decima pōderosius existimari. Capit enim integram huius mensuram, & insuper trientē. Mel ex media parte oleum pondere degrauat, continet enim totum eius modū, & vltra semissem. Vinum oleo nona parte supereminet, quando integrum ipsum capit, & eius dodrantem. Verum vt dicta manifestiora reddātur, singularum mensurarum pondera breuiter subiiciemus, hos liquores publico consensu perspicuos in vsum proferentes, oleum, vinum, mel. Italica amphora capit olei libras septuagintaduas, vini octoginta, mellis centum & octo. Congius continet olei nouem libras, vini decussem, mellis tredecim libras & semissem. Sextarius concipit olei librā & semissem, vini libram & bessem, mellis libras duas & quadrantem. Hemina tenet olei dodrantem,

vini dextantem, mellis libram, quadrantem semunciam. Mystrum paruum olei tenet drachmas sedecim, vini scrupula viginti, mellis drachmas nouem. Mystrum maius capit olei quadrantem, vini tres vncias, & octo scrupula, mellis trientem, vel, quod idem est, vncias quatuor. Hæc Galenus hippiatricis, id est veterinariorum medicorum scriptis accepta retulit,

	Olei	Vini	Mellis
Italica amphora capit	lib. 7z.	lib. 8o.	lib. 108
Congius	lib. 9.	lib. 10.	lib. 13 $\frac{1}{2}$
Sextarius	lib. 1. vncias 6.	lib. 1. vncias 8.	vncias 13 $\frac{1}{2}$
Hemina	vncias 9.	vncias 10.	vncias 13 $\frac{1}{2}$
Mystrum paruum	drachm. 16.	scrupul. 20.	drachmas 9.
Mystrum maius	vncias 3.	vncias 3. scrup. 8.	vncias 4 $\frac{1}{2}$

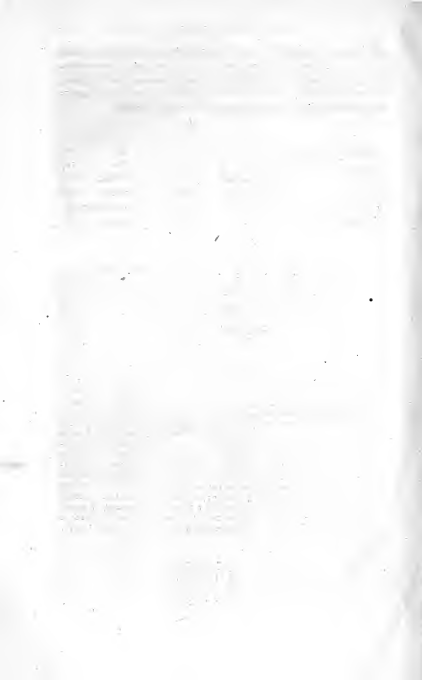
VETERINARIAE MEDICINAE IO-
HANNE RVELLIO SVESSIO-
NENSI INTERPRETE
F I N I S.

ERRATORVM RECOGNITIO.

REPONE pro purgabis, pugnabis. folio 2 pagina 2 versu 23. Pro Gelsida, Egelida 3 1 32.
Pro fundito, tundito 8 1 32. Pro Leontius, Leontinus 10 1 11. Pro lacinas, lacinius 10 1 12. Pro pu-
rulentum extassiant, cum ad potionem ventis est. Cruci &c. repone, parulenti extassiant. Cui ad potionem
vntam est, cruce &c. 21 2 28. Pro rumis, nimis 22 1 12. Pro sphaeragides, sphaeragides 24 1 6. Pro mule
medico, malomedico 25 2 27. Pro oculis, oculus 26 2 26. Pro visu, visus 19 2 3. Pro prorisa, perorisa
20 2 33. Pro, sin minus, curna cauda. sic minus curna, cauda 21 1 8. Pro prorisa, perorisa 22 1 8.
Pro lascinijs, lacinijs 22 2 4. Pro palliginibus, palliginibus 22 2 25. Pregnantibus equis, vacat equis.
23 2 1. Pro quatuordecim, quatuordecim 24 2 36. Pro deinde, demum 25 1 12. Pro, ex equo, ex quo 33
1 31. Pro tufam, tufam 38 1 34. Pro, poscit vsus, imbuatur ad &c. poscit vsus, imbuatur. Ad. 39 2 15.
Pro, mittat, vt. mittat, &c. 41 1 17. Pro, nitro egelede, nitro, egelede 45 2 35. Pro deficit, defici-
tur 4 1 39. Corlarium rhuu, vacat corlarium 51 1 4. Pro ambitio, ambulatio 51 2 9. Pro
nysquam, nysquam 52 2 8. Pro tradas, trahas 62 1 27. Pro scabrosus, scabrosus 73 1 9. Pro botryl-
dis, cadmie botryidis cadmie 78 1 35. & rursam ita 80 2 3. Pro gonus, gomis 78 2 13. Pro nitro,
viro 79 2 34. Pro accrementum, accrementum 82 1 4. Pro encabuntur, encabuntur 82 2 23.
Pro gesset, gessent 84 2 19. Pro cardamoni, cardamoni 96 1 15. Pro semunciam, semencie 108 1
26. Pro berytie, bratie 12 2 5.

PARISIIS, EX CHALCOGRAPHIA LVDOVICI
BLAVBLOMII GANDAVI, IMPEN-
SIS SIMONIS COLINAËI.

M D X X X.

PETRVS RVELLIVS LECTORI.

Ne te, candide lector, rei Veterinariae nomenclatura fortasse alicubi remoretur, dictionū quarundam quae non ita passim occurrunt, aut ab usu quotidiano paulo videntur remotiores, expositionem hic ad operis calcem adijciendam putauimus. Quam, qua potuimus sedulitate, ex Catone, Varrone, Columella, Plinio, alijsq; classicis authoribus, vt a te gratiam iniremus optime lector, collegimus. Tuum erit nostram hanc operam boni consulere. Vale.

Admiffarij dicuntur mariti equarum, qui admittuntur ad coitum. Vnde admiffura.

Albugo, argemata, *λευκόμαστι*, idem sunt: suntq; morbi oculorum.

Amylum, sine mola factum.

Amineum vinum ab Aminea regione, vbi nunc falernum est.

Amurca, sex olei, quae contra culices & limaces vim habet maximam.

Angina est morbus qui in faucibus esse consuevit. Tria sunt eius genera.

In primo nec tumor, nec rubor apparet vllus, sed emiacefcit corpus, & membra soluuntur, & spiritus includitur. In secundo rubor est cum tumore, obmutescencia, pallor, singultus. In tertio fauces tantum cum rubore intumescunt. Dicitur autem angina *ἀνὰ τὴν ἄρχην*, quod est angere.

Αφίης, in verbo vlcera.

Aqua inter cutem, graece *ὕδρω* dicitur, trium generū. Tympanites, spiritu inflante, a forma vētris atq; sono quoq; dicitur. vnde tympanici. Ascites a figura vtris, quando in vnum aqua cōtrahitur. Leucophlegmatias, siue hypofarca, tertium, corpore inaequali tumoribus.

Affusa, quod graece *σπίρτωσις* vocatur.

Affulatum, idem fere quod minutatum.

Ategiae ex herbis frondibus & ramis scenae quodam topiario opere fiebat, vt in castris alijs' ve locis frondibus culmis viticulis alijsq; rebus temporaria struuntur domicilia: qualia ad vmbra in hortis erigebatur, vti per aetatem homines ab insolatu sese vindicarent.

Auripigmentum id est quod *ἀργεννίς* a Graecis nominatur.

B

Balanus vocatur glans quae alio subducendae clysteris loco subditur: idq; ex adipe & nitro factitabatur parte plurima.

Balsamum herbam significat, & arborem balsami.

Bima duorum, trima trium, quadrima quatuor annorum.

Broci, dentes dicuntur qui dextra & sinistra parte paulo eminus prominēt.

Graeci eos quibus dentes prominent, appellant *ακροδόντες*.

- Brucia pix est secundus liquor crassior defluens à ligno igni circumdato, quæ rursus in cortinas æneas coniecta spissatur & coagulatur.
- Bulimon communis lingua intempesiuam & magnam famem vocat. Bu particula adaugens est.
- Bulbi megarenies à Megaris ciuitate Græcia.
- Buprestis, genus est cantharidis.
- Cannabinæ, possessiuum à cannabe herba.
- Cancellatim, per cancellos. Cancelli ligna sunt inter se modicis interuallis in trañuersum annexa, quibus scenæ & tribunalia & fenestræ muniébantur. Gallis treillis.
- Canterius, equus cui adempti sunt testiculi.
- Carcinoma est durities cum inflammatione, interim & ulcere, liuidi coloris ac subrubidi, manans sanguine: ita rōq; non coherent, recuruanturq; in eouenulæ atq; pili, morbus insanabilis.
- Cardiacus, siue à corde, siue ab ostio & ore stomachi, quod à *αρτεια* vocant, morbus est ex nimia imbecillitate corporis, quod quidem stomacho languente immodico sudore digeritur.
- Caries est putrilago & vetustas. vnde cariosus, à carie.
- Cæcilia nomen est serpentis, à cæcitate dicti, quæ & amphibena: gallicè enuoye dicitur.
- Ceratum à cera dicitur.
- Ceruicis tumorē incrementem inter cutem & asperam arteriam, *βρογχιτις* Græci vocant: quo modo caro hebes, modo humor aliquis mellis aquæ ve similis includitur, quibus sic turgent guttura, gutturosos Latini vocant.
- Cholera est cōmune vitiū stomachi atq; intestinorū. nam simul & defectio & vomitus est: præterq; hæc inflatione intestina torquentur, bilis supra infrãq; erumpit, primum aquæ similis, deinde vt in ea recens caro lota esse videatur, interdum alba, nonnunquam nigra, vel varia.
- Chordum foenum sero natum, vnde & frumenta chorda.
- Cyma est quidam caulium delicatior teneriorq; cauliculus.
- Cymata in brassica dicuntur, quæ vere proximo post primam sectionem è caulibus colliguntur, vel (vt alij dicunt) tenuiores cauliculi.
- Cimolia creta ab insula Cimola, qua vtuntur fullones in vestibus abluēdis. hanc nunc vulgus terram saponariam vocat.
- Cohortes sunt villarum intra maceriam spatia.
- Cohortales gallinæ, quæ in corte domi aluntur.
- Clausus græcè *κlaus*, rotunda specie, coloris albi, fit in plantis digitisq; pedum maxime, fiunt & callosa quedam in cæcido oculi tubercula, quæ clausi nominantur oculorum.

DICTIONVM INTERPRETATIONES.

- Clitellæ dicuntur ea quibus farinæ colligatæ mulis portantur. vnde muli clitellarij.
- Collyria attende dici non solum medicamēta oculorū, sed aliarum quoq; rerum. Item Cornelius Celsus collyria ponit pro medicamētis fistularū, docens quomodo debet fieri collyrium ad fistulas curandas.
- Comitialis inter notissimos morbos est, qui & maior nominatur. est autem quædam totius corporis conuulsio. animal subito concidit. ex ore spumæ mouentur. deinde interposito tempore ad se redit, & per seipsum cōsurgit. Id genus morbi in equis syderatio vocatur.
- Concoqui dicitur cibus in stomacho.
- Condylomata tubercula quæ circa sedem coronamq; partis eius consistunt.
- Coni, nunc cupressi.
- Coriago dicitur in veterinis cum pellis ita tergori adheret, vt apprehensa manibus deduci à costis non possit. ea est infesta equino pecori, & bubulo: quæ non aliter accidit, quàm si equus ex languore aliquo ad maciem perductus est.
- Corrudam syluestrem asparagum vocant.
- Coxendicem coxam exponit Nonius.
- Cunila bubula herba est qua se tuentur testudines contra serpentes pugnatuæ. Græci agrion origanon vocant.
- Corona pars est pedis in brutis.
- Crenæ sunt incisuræ, à quibus crenata folia herbarū vocātur, hoc est serrata, sectaque per ambitum. in sagitta quoq; partis extremæ sectio, in quam nervus inseritur arcum tendere volentibus, crena dicitur.
- Cremor succus expressus è grano macerato.
- Cruditas redundantia stomachi, quæ nascitur ex ægra concoctione.
- Cubitorem equum vocamus qui libenter decumbit in sulco vel itinere, & vitio decumbendi est obnoxius.
- Cunila herba est appellata à nostris, Græcis origanum.
- Curfus quo quis insidens equo alterum quantū potest celerrime trahit, calpen Græci vocant, gallicè galop, & hinc καλπειν, galloper.

D

- Decapulare est de capula in capulam deplere. Vnde decapulatores qui capulis oleum deplent. sunt enim capulæ vasa ansata.
- Decussare est in decusses formare atq; diuidere.
- Defrutum vinum ad tertiam partem decoctum. dicitur autem à deferuendo. vnde defrutariæ cellæ.
- Deglubo, corticem detraho.
- Deplere, euacuare ex vasis.

Despondere animum, est statuere finem vitæ.

Dysenteria exulcerationem intestinorum significat, cum strigmenta quædam cruenta redduntur.

Dracunculus vermis est tinea similis, non in ventre, sed in lacertis, femore, tibijq; parte Aegypti superiore copiosus. qui latera quoq; paruulorū infestat: moueturq; hic sine dubio.

E

Ebulus herba est faciens baccas in similitudinem sabuci.

Elephantia est morbi quoddam genus, ab elephantorum cutis similitudine dictum, crebris summa corporis parte maculis ac tumoribus, rubore paulatim se in atrū vertēte. hoc morbo laborātib; nō ora modo atq; manus, sed suræ quoq; ac pedes inflantur. elephantiacos vocant, vulgo leprosos.

Ellychnion dicitur id quod ex papyro tortum in lucernis vritur. lychnion quoq; in hoc significato legitur.

Elutriare id significat quod Græcis *ἐλυτρίω*. hoc est de vase in vas trāsferre, quod quidem & trāsualare latine dicitur, sed rarius fortasse, a lutta vase.

Enterocela dicitur cum intestina delabuntur in scrotum, epiplocela cum omentum, hygrocela cum in alterum ē testibus humor cōfluit. omnesq; has species nostri vocāt hernias. Ramex, cum venarum ramis quasi varicosum scrotum tumescit.

Epiphora morbus est ocularius.

Equile stabulum est equorum, ab equo, vt ouile, & bouile.

Eryngium herba est inter aculeatas in primis clara contra serpentes, & venenata omnia nascens. eius radix bibitur aduersus iclus morsusq; centumcapita vocant officinæ.

Eruca vermis arcuatim serps, ab erodēdo vocata. vulgus chenillam vocat.

Eruum, genus leguminis quod vim medicaminis obtinet.

Esitare, forma frequentatiua, a supino esum derivatur.

F

Fatiscant, resoluantur, deficient, languescant.

Fibulare est alligare, cum quibusdam quasi fibulis coagmenta cōnectuntur.

Fibulas Græci *ἀρτήρες* nominant, suturas quæ vulneris oras paulum contrahunt, & iungunt, quo minus lata postea cicatrix sit.

Ficus vlcus est fici similitudine. *ὄλιαν* Græcis nominatur. Caro excrescit, & id quidem generale est. Sub eo verò duæ species sunt, alterum vlcus durum & rotundum, alterum humidum & inæquale.

Flaccidi dicuntur, quorum aures pendulæ, & non arrectæ sunt. inde flaccesco, hoc est languesco. a flaccis auribus derivatur.

Flores, vini sunt feces.

Foria, stercorea liquidiora, sic dicta, quod facile ferantur foras, inde forioli equi dicuntur qui ventrem solutum habent.

Fraces, oliuarum sunt carnes.

Frascere dicuntur oliuæ, quæ collectæ calore & vetustate putrefiunt.

Fresum dicitur, quod infractum & cominutum est, sicut & fabæ fresæ, quæ molis franguntur.

Frietur, hoc est teratur digito, inde compositum affrio, infrio, & subfrio.

Friabile id latine dicitur, quod facile disteritur, vulgo vocant froier.

Furunculus dicitur vlcus nascens passim in quacunque parte corporis. Græci vocant *ἄσθμα*.

G

Garum, liquamen ex pisce.

Glaber glabra glabrum, depilem significat. glabrata, nuda sine pilis, inde glabrics.

Glucinum græce dicitur oleum mustum, hoc est expressum antequam oliuæ calcantur atque premantur. nam *γλυκιστὸν* græce, mustum latine.

Gliscere est crescere. vnde gliscit, crescit valde per instructionem epularum.

Gluma est folliculus grani, vt dicatur grani theca.

Grossi sunt primitiuæ ficus, quæ velut præcoeces non maturescunt.

H

Hæmorrhoids intra sedem nascitur immaturi mori specie, interim sine tuberculo. scissuras habet, vnde sanguis effluit, interim leuis rubensque tumor est, nec sanguine remittens, propter quod hæmorrhoids cæca dicitur.

Hernia, in verbo enterocela

Hygræ vocantur liquida emplastra, sicut xeria, quæ sunt arida.

Hyoscyamos herba est quæ & altercum latinis, apollinaris, & symphoniaica appellatur.

Hirudo vermis in aquis habitans, quæ & sanguisuga appellatur. etenim in potu hausta, adherens faucibus sanguinem ducit, incremento suo transitum cibi præcludit.

I

Iecinoris morbum Græci *ισχυροσπ* vocant, dextra parte sub præcordijs vehemens dolor est idemque ad latus dextrum, & ad iugulum humerumque partis eiusdem peruenit. Iocinerosi, qui vitio iocineris laborant.

Ileos morbus dicitur cum excrementa in stomachum resiliunt, atque deinde per os redduntur: omninoque intestini gracilioris morbus ileos dicitur.

- Ileosi dicuntur, qui ileo intestini gracilioris morbo laborant. hoc genus morbi Græci vocant *ἰλεοσι*.
- Incerniculum ab incernendo, genus est cribri.
- Informicationes, siue formicantes verrucæ, Græcis *myrmeciz* dictæ, quasi sit aliquis pungentium formicarum sensus.
- Infundibulum instrumēti rustici nomen est, quo vina diffunduntur in dolia.
- Intertrigo ab interterro, quando simul membra interteruntur, & confricantur, accedente sudore.
- Intestini plenioris morbus est in ea maximè parte, quam cæcam esse proponunt, vehemens inflatio, vehementes dolores, dextra magis parte intestinum, quod verti videtur, prope spiritum elidit. in plerisq; post frigora cruditatēsq; oritur.
- Intestini tenuioris morbum *χίρσος* Græci appellant. is modo supra umbilicum, modo sub umbilico dolorem mouet, sit ex alterutro loco inflammatio, nec spiritus intra se transmittitur, si superior pars affecta est.
- Ischiadici morbo coxendicis laborant, qui & coxarij dicuntur, nam coxendix vel coxa græcè *ἰσχίον* dicitur.
- Iuglandes nuces sunt maiores.

L

- Laciniz scissuræ extremarum vestium decoris gratia factæ. vulgo frangez.
- Distribui in lacinias, id est in particulas separari. vnde laciniatim, id est particulatim.
- Laseris frutex clarissimus est nomine la serpitium, quod Græci *silphion* vocant. Cuius succum vocant laser, magnificum in vsu, medicamentisq;, & ad pondus argentei denarij pensum.
- Lentorem, tenacitatem, & viscositatem ex humore procedentem.
- Lethargus est marcor, & inexpugnabilis penè dormiendi necessitas cum alienatione mentis.
- Lienis vbi affectus est, intumescit, simulq; cum eo pars sinistra eaque dura est, & prementi renititur. venter intentus est, aliquis etiam in cruribus tumor est.
- Liparæ medicamenta pinguia sunt, & vt Celsus ait, leuia.
- Lippitudo oculorum inflammatio est, vbi cum tumore in his dolor est, sequiturq; pituitæ cursus nonnunquam copiosior, vel acrior, nonnunquam vtraq; parte moderatior, græcè *ἰσθησις*.
- Liratim aduerbium, per liras.
- Lixiuum oleum dicitur sponte fluens, nō tortiuum, sicut mustum lixiuum quod sponte fluit antequam calcetur vix. *ἰσθησις* Græci vocant.
- Locos propriè appellant genitalia foeminarum.

Lotium vrina est.

Lumbago, lumborum vitium, & morbus.

Lumbrici ventris animalia sunt, vermiū figura, quæ græci ascaridas vocant.

Lutra vasis genus est, à luendo vocatum: à quo elutrare: de quo supra.

Luxa & luxata membra, suis locis mota & soluta. vnde luxatio.

M

Malagma à verbo græco *μαλασσειν* . quod est mollio: & eo vtimur in duritie mollienda.

Malicorium est putamen mali punici seu granati.

Mandræ vocantur equorum, ouium, & bouum; aliorumq; huiusmodi animalium receptacula & claustra.

Matrices dicuntur, quæ ad prognerandum aptæ sunt.

Medica hærba est quæ vulgo melica dicitur. semel sata decem annis durat. vbiq; nunc seri cœpit. burgundienſe fœnum rura vocant.

Meliceris vlceris genus, quod à faui similitudine nominatur. idq; duas species habet. Alterum subalbidum, furūculo simile, sed maius, & cum dolore maiore. Alterum est minus, super corpus eminens, durum, latum, subviride, subpallidum, magisq; exulceratum.

Muscarium, equorum setosa caudæ pars vocatur, qua ad arcenda inuolantium muscarum agmina vtūtur. In orbem quoq; radiatas hærbarum comas, cacuminaq; in fasces coacta, latini muscaria vocitauerunt.

Myrmecia dictæ sunt in genitalibus, sede, foeminibus, palmis, & inferioribus partibus verrucæ, lupini amplitudine: quæ ideo sic nominantur, quia formicæ modo pungant.

Myfiatum vinum à Myſia vrbe Phrygiæ.

Muceat, mucorem contrahat, inde muceſco, & mucofus.

Muria, ſal cum aqua medicatum & induratum.

N

Nasturtium hærba dicta, quod naſum torquere faciat.

Nomæ dicuntur vlcera quæ depaſcunt corpus, vorantq; ſerpendo.

O

Obſtupi dicuntur quibus colla rigent, & in humerum capita ſunt inclinata.

Ocymum dictum à verbo græco *ocys*, quod valet cito, quod citat aliu veterinis. Id genus pabuli ſunt ſegetes virides ſectæ antequã ferant ſiliquas. inde ſar ferro caſum, farrago dicitur: nonnunquã ex hordeo, quæ hordeacea farrago dici ſolita eſt, quem græci vocant *ῥόσισ*.

Oculorum ſuffuſionem græci *ὀπιχνοσι* nominant. interdum oculi poten-

DIFFICILIORVM VETERIN. MEDI.

tiz qua cernit, se opponit.

Offa, massula & frustum.

Opisthotonici in verbo tetanici.

Orthopnoea est circa fauces malum, quod in difficultate spirandi consistit, diciturq; quando non nisi recta ceruice spiritus trahitur.

P

Papularum duo genera sunt. Altera est in qua per minimas pustulas cutis exasperatur, & rubet, leuiterq; roditur; medium habet pauxillo leuius: tandem serpit; idq; vitium maximè rotundum incipit, eademq; ratione in orbè procedit. Altera est quam *trien* græci appellat, in qua similiter quidem, sed magis cutis exasperatur exulceraturque, ac vehementius & rodit, & rubet.

sporidiv sub ipsis auribus oriri solèt, ibi inflammatione orta, id abscessus genus est.

Pastillus est forma panis parui in quo tātum arida medicamenta aliquo humore inunguntur, græcis *παξιλλος* nominatur.

Percolari est liquorem colo excerni.

Peroriga appellatur quisquis admittit, eo enim adiutante equa alligata celerius admittitur, neq; equi frustra cupiditate impulsus semea eiiciunt.

Phalangium, aranei genus.

Phthisis oritur ferè cū a capite nōnihil in pulmonē destillat. hinc exulceratio accedit, ex hac febricula leuis fit: quæ etiā cum quieuit, tamē & repetit.

Pinna, pro penna.

Pinsum intelligitur id quod vulgo dicitur pistum & molitum.

Pyxidicula est parua pyxis.

Pollinem modo pro flore farina, modo pro quacunq; re detrita in minutū puluerem sumit.

Pollinaria, cribra siue excussoria, farinaria, viciaria.

Polypus est caruncula modo alba, modo subrubra, quæ nares obsidet.

Porriga dicitur in capite, barba, supercilio, quoties inter pilos quædam quasi squamula resoluuntur, aliæ madentes, aliæ siccæ, nunc vlcerato loco, nunc sine vlcere, à græcis *porrigis* vocantur.

Præcox dicitur quod cito maturescit.

Proritet, incitet, inuitet, allecitet.

Pterigonia siue pterigion Celsus dicit esse cum recedit ab vngue caruncula non sine magno dolore, vt videri possit: quod reuuius quoq; nominatur.

Ptisana videtur esse pultis genus ex farina hordeacea.

Pulla, id est nigra, pullum enim nigrum vocant.

Pullicies pro prouentu & foetura pullorum, dicitur & pullatio.

Pulmonis dolor vehemens & acutus morbus est, quem græci *νεφροπυλωνα* vocant. eius conditio est. Pulmo totus afficitur: hūc casum eius subsequitur tussis bilem vel pus trahēs: præcordiorum, totiusq; pectoris grauitas, spiritus difficultas, magnæ febres, continuæ vigiliæ, cibi fastidium, tabes. Puluinos per trāslationem appellat partes illas in areolis hortorū & vinearum cultura molliores, eminentioresq; sic & in corpore prominentiores tori, puluini dicuntur.

Pūsula, morbus quem vocant ignem sacrum.

R

Radicula hærba est quæ latinis lanaria appellatur. nota est hærba, qua purgandis lanis vtuntur qui eas eluunt.

Ramentum à radendo dicitur, id est quod raso ligno vel alia re decedit.

Ranas veterinarij vocant vitiosa incrementa linguæ. hæ ferro reciduntur, & sale cum allio pariter trito vulnera defricantur. vulgus, les barbes.

Rhagades in sede rimæ & scissuræ.

Reduua dicuntur cum cutis se circa vngues resoluit, à reluendo, id est resoluendo, quasi reluuia.

Retrimentum à reterendo videtur deduci. Plinius recrementum dicit.

Rhous qua ad obsonia vtitur, aut ad coria, officinæ sumacham nominant.

Ricinus vermis est exitum non habens excrementi, canes acrius infestans, atq; boues, gallice thiques.

Rudicula, virga, diminutiuum videtur à rude.

S

Sacer ignis malis vlceribus annumerari solet, cuius duæ sunt species. Alter est subrubicundus, exasperatusq; per pustulas cõtinnas, exiguasq; in quibus semper ferè pus, & sæpe rubor cum calore serpit. Alterum genus est in summæ cutis exulceratione, sed sine altitudine, latū, subliuidū.

Salgamariū vas, quo, quæcumq; conditanea ad victum nostrum seruabantur, & salgama conditanea quæ in his vasis erant. inde salgamarij dicti qui reserè salgama concinnant.

Salire dicuntur animalia ratione carentia quando scæminam mares ineunt, Saliuandum pecus, hoc est quasi saliuia potionandum. Saliuatum, à quibusdam saluiatum, potionis est genus quo in iumentis maximè vtuntur veterinarij medici, græce *νοτις*, *πάρα*, & *νεφροπυλα*.

Santonica hærba genus est aspinthij amarissimi.

Sapam appellant vinum ad tertias decoctum.

Scabies est durior cutis rubicundior, ex qua pustulæ oriuntur, quædā humidiore, quædam sicciore. exit ex quibusdam sanies, fitq; ex his continua.

ta exulceratio pruriens.

Scarificationes sunt minutæ cutis incisuræ, quibus in cucurbitulis quoque imponendis vtimur.

Scylla species est cepæ siue bulbi, à qua acetum scyllaticum, vel scylliticum dictum, quod oculorum aciem exacuit.

Scrotum folliculum significat quo testiculi conteguntur.

Seminio, pro semine.

Seplasia erat Capuæ vicus vbi odores & medicinæ vendebântur. vnde seplasiarj dicuntur qui odores & medicinas vendunt.

Sertula campana hærbæ est quam melilotum dicimus.

Syderatio à græcis vocatur *ἀργεσθηριμὸς* & *σφάειδ*: quandoq; equorū morbus est. id genus morbi hominibus comitialis vocatur. Est & arborū quidam morbus afflatarum sydere.

Siriasæ sunt vlcera quæ in gingiuis incipiunt, quæ græci *σιρίας* vocant.

Silet & filescit cœlum vel luna, cœlum quod serenum est, luna dum coit.

Similago sunt deliciae triticeæ farine.

Simus, qui pressis est naribus. vnde resimi & subsimi qui sursum versus refimas gerunt.

Strigiles à stringendo, id est exterendo, nomen traxere, vel quia græci dicunt *στριγίλλες*.

Strigæ appellantur ordines rerum intra se continue collocatarum, à stringendo dictæ.

Strigosus habitus, gracilis & macilentus dicitur, in iumentis præsertim, quod eorū corpora stringântur aut fame, aut aliavitiij causa: quasi stringosus.

Strumæ tumor est in quo subter concreta quædam ex pure & sanguine, quasi glandule, oriuntur. græci vocant *χουρίδες*, quasi scrofulas.

Subula instrumentū est quo perforandis calceis ac suendis vtuntur sutores.

Subrumentur, hoc est sub mammam mittantur. antiquo namq; vocabulo mamma dicitur rumis. vnde agni & hædi subrumi appellantur, qui sub rumis id est mammis adhuc habentur.

Suffitas, fumigatas, & quodam quasi suffimine medicatas. apud Plinium frequenter legitur suffitus, suffitiones, suffimenta.

Suffragines, nodi vel articuli sunt sub crure, quibus pedes inflectuntur, dictæ quod ad ingressum suffragentur, vel supra frangantur.

Suffraginosa mula, cuius suffragines morbo vitiatæ sunt.

Suppuratio est cum vlcus puri mouendo est, & ad maturationem tendit.

T

Tabanus animal paruū vocatile, alio nomine asilus & cestrus græce dicitur.

Talea frustum ligni præcisum ex vtraq; parte, vt in terra inseratur.

DICTIONVM INTERPRETATIONES.

Tendones, *τιννες* græci vocant, recti quidam & valentes nerui sunt, a rigore dicti, colum continentés, sine quibus sustinere caput non possent cervicalis vertebræ.

Teredo est vermis lignum terens atq; exedens.

Termes ramus est ex arbore decerptus cum fructu.

Tetani dicuntur qui rigore neruorum laborant, præsertim qui secundum spinam feruntur, ita vt inflecti non possint. Id, cum anterior pars afficitur, vt si mentum pectori annectitur, emprosthotonos: cum posterior, opisthotonos vocatur.

Tollutim quasi volutim interpretantur. ad equitatio hæc, vt arbitror, a Iulio Polluce dicitur, quia carpat in cursu terram, & tollat volubiliter ac modice vestigia. vnde & tollutares equi.

Tonilla, quas græci modo *σπυγία*, modo *αρνιθίαι* vocât, inflammationes sunt circum fauces, quæ glandulæ vulgo nominantur, vlceroso abscessu.

Tophus lapis est, qui græce dicitur *πορος* a Vitruuio producta prima. vnde tophaceus.

Tormenta intestinorum tormenta sunt, græce *σπασμοί* dicta, quod intestina torquentur.

Toros dicimus in animalibus carnes pulposas robustasque. vnde colla torosa.

Tortium vinum est torquendo expressum. sic tortium ius, prælo tortum.

Trulla & trua vas quo è culina in latrinam aquam fundant.

Trulleum vas, in quo manus perluuntur.

Turiones dicuntur teneritates summitatum arborum.

Turunda est linamentum, vulgo tenta dictum. alioquin turunda illud significat quod græce *ἄσπυς* appellant, quasi buccæ siue bolus dicatur quem nutrices ingerunt infantibus.

Tussis interdum fieri solet aut ex pulmone, aut ex pectore, aut ex latere, aut ex iecinore.

V

Valuuli, folliculi sunt leguminum.

Vari dicuntur obtortis cruribus introrsum, vt putamus. nam in exteriorè partem obtorta crura habentes, vacij dicuntur.

Veratrum, helleborus.

Ventris profluuium dicitur quando & liquida aluus; & sæpius quam ex consuetudine, fertur. interdum tolerabilis dolor est, interdum grauissimus.

Verminatio iumentorum à vermibus dicta est, cū quodam minuto motu quasi à vermibus scindatur. hinc verminari pro vermibus torqueri vsurpatur.

Vernaculum, id est domesticum.

Vescum, gracile, paruum, minutum.
 Veterinarij medici sunt veterinorum, hoc est animalium quæ aliquid vehūt.
 hos nunc vulgus marefalcos appellat. hinc veterinaria medicina, & ars veterinaria dicitur ea qua vitur veterinarius, id est medicus pecoris.
 Vlcera quæ græci *δέρμα* appellant, in gingiuis incipiunt: inde palatum, totumq; os occupant, tum ad vnam faucesq; descendunt.
 Vpicum, genus alij quod alio nomine alium libycum græci appellauerunt.
 Veternus, morbus ignauie, qui ex nimio otio contrahitur. inde veterosus.
 Vnguen ab vngendo dictum est.
 Vnguis oculoniam, *ὄμφη* græce dicitur, quoties pars eorum cornea fugillato similis efficitur, & figura vnguis.
 Vomica, a vomendo, quod pus inde manet, vel quod qui habent id, sanie reijciant. Nonius inquit caua & vetustate obesa vomicas appellari.
 Vulla proprie dicitur quæ vocant *αστάριον*, quoties videlicet non ruptum modo aliquid, sed nerui quoq; ij quos *ἵνες*, hoc est fibras dicunt, lacessiti sunt atq; vulli.

De asse, & partibus eius.

A S, pondo, libra, assipondium, pro eodem vsurpantur. Veteres Quintiliano auctore dixere duapondo pro duabus libris: quod & dupondium vocant: trepondo pro tribus libris: quod tripondium nominant: & tressem a tribus assibus, hoc est tribus libris: & sic per proportionem octullis, & nonullis. In denario numero hoc mutat, quod primum est a decem assibus decullis: secundum a duobus decullibus, vigellis. Reliqua conueniunt vsq; ad centullis.

Sextans, sexta pars assis	1/6
Quadrans, tertia pars assis	1/4
Triens, quarta pars assis	3/4
Quincunx, a quinq; vncijs, id est partes quinq; assis	5/12
Semis, dimidium est assis	1/2
Septunx, a septem & vncia conclusum	7/12
Bes bessis, olim des, dempto triente	2/3
Dodrans, dempto quadrante	3/4
Dextans, dempto sextante	5/6
Deunx, dempta vncia.	11/12